

EBI/PN/2022/03

2022. gada 18. marts

Pamatnostādnes

---

par kopējām procedūrām un metodiku
uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas
procesam (SREP) un uzraudzības stresa testiem

Atbilstība un ziņojumu sniegšanas pienākumi

Pamatnostādņu statuss

1. Šajā dokumentā ir izklāstītas pamatnostādnes, kas pieņemtas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010¹ 16. pantu. Atbilstoši šā panta 3. punktam kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm ir jādarā viss iespējamais, lai ievērotu šīs pamatnostādnes.
2. Pamatnostādnēs ir izklāstīts EBI skatījums uz attiecīgām uzraudzības praksēm Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā vai uz to, kā konkrētā jomā jāpiemēro Savienības tiesību akti. Kompetentajām iestādēm, kas definētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punktā un uz ko attiecas šīs pamatnostādnes, ir tās jāievēro, attiecīgi iekļaujot pamatnostādnes savā praksē (piemēram, veicot sava tiesiskā regulējuma vai uzraudzības procesu grozījumus), tostarp gadījumos, kad pamatnostādnes galvenokārt attiecas uz iestādēm.

Ziņošanas prasības

3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 27.12.2022 jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai arī jānorāda to neievērošanas iemesli. Ja minētajā termiņā šāds paziņojums nav saņemts, EBI uzskata, ka kompetentās iestādes neievēro šīs pamatnostādnes. Paziņojumi jānosūta, iesniedzot EBI tīmekļa vietnē pieejamo veidlapu ar norādi "EBA/GL/2022/03". Paziņojumus nosūta personas, kuras ir attiecīgi pilnvarotas kompetento iestāžu vārdā ziņot par atbilstību. Par jebkurām izmaiņām atbilstības statusā arī ir jāziņo EBI.
4. Paziņojumus publicē EBI tīmekļa vietnē saskaņā ar 16. panta 3. punktu.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi, EBI), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

1. sadaļa. Priekšmets, definīcijas, piemērošanas līmenis un īstenošana

---

1.1. Priekšmets

5. Šajās pamatnostādnēs ir precizētas kopējās procedūras un metodika Direktīvas 2013/36/ES 97. pantā un 107. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (SREP) darbībai², tostarp tās, kas paredzētas šīs direktīvas 76.–87. pantā minēto risku, tostarp nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risku, pārvaldības organizatoriskās struktūras un procedūru novērtēšanai, kā arī procesi un darbības, kas veiktas saistībā ar minētās direktīvas 98., 100., 101., 102., 104., 104.a, 104.b, 104.c, 105. pantu, 107. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 117. pantu. “Turklāt šo pamatnostādņu mērķis ir noteikt kopēju metodoloģiju, kas kompetentajām iestādēm jāizmanto, īstenojot uzraudzības stresa testus savu SREP kontekstā, kā minēts Direktīvas 2013/36/ES 100. panta 2. punktā.”
6. Ar šīm pamatnostādnēm nenosaka tādu metodiku stresa testiem, ko EBI veic sadarbībā ar citām kompetentām iestādēm saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 22. pantu. Tomēr tajās ir aprakstīti vairāki stresa testi, lai palīdzētu noteikt attiecīgo kontekstu turpmākiem EBI stresa testiem, ko varētu izmantot kā vienu daļu no uzraudzības stresa testu kopuma.
7. Šīs pamatnostādnes ir adresētas kompetentajām iestādēm, kas minētas EBI regulas 4. panta 2. punkta i) un viii) apakšpunktā.

1.2. Definīcijas

8. “Ja nav norādīts citādi, terminiem, kas lietoti un definēti Regulā (ES) Nr. 575/2013³, Direktīvā 2013/36/ES, Direktīvā 2014/59/ES⁴ vai EBI pamatnostādnēs par iestāžu stresa testēšanu⁵, ir tāda pati nozīme arī šajās pamatnostādnēs.”; Šajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas:

---

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.)

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīva 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvērto darbinātību un neregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp.).

⁵ [EBI pamatnostādnes par iestāžu stresa testiem](#) (EBA/GL/2018/04)

“NILL/TFN uzraudzības iestāde” ir kompetenta iestāde, kas uzrauga iestāžu atbilstību Direktīvas (ES) 2015/849 noteikumiem;

“kapitāla rezervju prasības” ir pašu kapitāla prasības, kas noteiktas Direktīvas 2013/36/ES VII sadaļas 4. nodaļā;

“konsolidējošā iestāde” ir iestāde, kurai jāievēro prudenciālās prasības, pamatojoties uz konsolidēto situāciju saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 1. daļas 2. sadaļas 2. nodaļu;”;

“rīcības risks” ir pašreizējais vai iespējamais risks, ka iestādei radīsies zaudējumi, kas izriet no tīša pārkāpuma vai nolaidības, tostarp neatbilstošas finanšu pakalpojumu sniegšanas;

“kompensējošā spēja” ir iestādes spēja turēt likviditātes pārpalikumu īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, vai tam piekļūt, reaģējot uz stresa scenārijiem;

“kreditriska starpības risks” ir risks, ko rada parāda finanšu instrumentu tirgus vērtības izmaiņas to kreditriska starpības svārstību dēļ;

“finansējuma risks” ir risks, ka iestādei nebūs stabila finansējuma avotu vidējā termiņā un ilgtermiņā, kas rada pašreizējo vai potenciālo risku, ka tā nespēs izpildīt savas finansiālās saistības, piemēram, maksājumus un nodrošinājuma vajadzības, jo to izpilde paredzēta vidējā termiņā un ilgtermiņā, vai nu vispār, vai nepieļaujami nepalielinot finansējuma izmaksas;

“aizdevumi ārvalstu valūtā” ir aizņēmēju kreditēšana neatkarīgi no kredīta pakalpojuma juridiskās formas (piemēram, atliktie maksājumi vai līdzīgi finansiālie atvieglojumi) valūtās, kas nav likumīgie maksāšanas līdzekļi aizņēmēja dzīvesvietas valstī;

“risks, kas saistīts ar aizdevumiem ārvalstu valūtā” ir pašreizējais vai potenciālais risks iestādes peļņai un pašu kapitālam, kas rodas no ārvalstu valūtas aizdevumiem nenodrošinātiem aizņēmējiem;

“iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas process (ICAAP)” ir iekšējā kapitāla identificēšanas, mērīšanas, pārvaldības un uzraudzības process, ko iestāde īsteno saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 73. pantu;

“iekšējais likviditātes pietiekamības novērtēšanas process (ILAAP)” ir likviditātes noteikšanas, mērīšanas, pārvaldības un uzraudzības process, ko iestāde īsteno saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 86. pantu;

“iestādes kategorija” ir iestādes sistēmiskā nozīmīguma rādītājs, kas piešķirts, pamatojoties uz iestādes lielumu un sarežģītību un tās darbības jomu;

“procentu likmju risks” (IRR) ir pašreizējais vai iespējamais risks iestādes ieņēmumiem un pašu kapitālam, ko rada procentu likmju nelabvēlīgas izmaiņas;

“tekošās dienas likviditāte” ir līdzekļi, kuriem var piekļūt darba dienas laikā, lai iestāde varētu veikt maksājumus reāllaikā;

“dienas likviditātes risks” ir pašreizējais vai potenciālais risks, ka iestāde nespēs efektīvi pārvaldīt savas tekošās dienas likviditātes vajadzības;

“informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) risks” ir zaudējumu risks, kas rodas saistībā ar konfidencialitātes pārkāpumu, sistēmu un datu integritātes zudumu, sistēmu un datu neatbilstību vai nepieejamību, kā arī gadījumā, kad, mainoties vides vai komercdarbības prasībām (t. i., ātrumam), saprātīgā laikposmā un ar saprātīgām izmaksām nav bijis iespējams mainīt IT;”;

“makroprudenciālā prasība” jeb “pasākums” ir prasība vai pasākums, ko noteikusi kompetenta vai norīkota iestāde, lai novērstu makroprudenciālo vai sistēmisko risku;

“būtiskā valūta” ir valūta, kurā iestādei ir būtiskās bilances vai ārpusbilances pozīcijas;

“nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas (NILL/TF) risks” ir risks, kura definīcija ir iekļauta EBI Riska uzraudzības pamatnostādņēs⁶;

“kopējā kapitāla prasība (OCR)” ir kopējās SREP kapitāla prasības (TSCR), kapitāla rezervju prasību un makroprudenciālo prasību summa, kas izteikta kā pašu kapitāla prasības;

“kopējā sviras rādītāja prasība (OLRR)” ir kopējās SREP sviras rādītāja prasības (TSLRR) un G-SNI sviras rādītāja rezerves prasības summa saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1.a punktu;

“kopējais SREP novērtējums” ir iestādes vispārējās dzīvotspējas atjaunināts novērtējums, kura pamatā ir SREP elementu novērtējums;

“kopējais SREP vērtējums” ir skaitlisks rādītājs, kas raksturo kopējo risku iestādes dzīvotspējai, pamatojoties uz vispārējo SREP novērtējumu;

“2. pīlāra norādes (P2G)” ir pašu kapitāla līmenis un kvalitāte, kam jābūt iestādes rīcībā papildus tās OCR, un to nosaka saskaņā ar šajās pamatnostādņēs paredzētajiem kritērijiem;

“2. pīlāra norādes par pārmērīgas sviras risku (P2G-LR)” ir pašu kapitāla līmenis un kvalitāte, kam jābūt iestādes rīcībā, pārsniedzot tās OLRR, un kas noteikts saskaņā ar šajās pamatnostādņēs noteiktajiem kritērijiem;

---

⁶ EBI pamatnostādnes par uz risku balstītas pieejas iezīmēm nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas uzraudzībai un pasākumiem, kas jāveic, veicot uzraudzību, pamatojoties uz riska pakāpi, saskaņā ar 48. panta 10. punktu Direktīvā (ES) 2015/849 (ar ko groza kopīgās pamatnostādnes EUI 2016 72) (“Uz risku balstītas uzraudzības pamatnostādnes”) (EBA/PN/2021/16).

“2. pīlāra prasība (P2R)” vai “papildu pašu kapitāla prasības” ir papildu pašu kapitāla prasības, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lai novērstu riskus, kas nav pārmērīgas sviras risks;

“2. pīlāra prasība pārmērīgas sviras riskam (P2R-LR)” vai “papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu pārmērīgas sviras risku” ir papildu pašu kapitāla prasības, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lai novērstu pārmērīgas sviras risku;

“reputācijas risks” ir pašreizējais vai potenciālais risks iestādes peļņai, pašu kapitālam vai likviditātei, ko rada kaitējums iestādes reputācijai;

“vēlme uzņemties risku” ir kopējais riska līmenis un veidi, ko iestāde vēlas uzņemties savas riska spējas ietvaros saskaņā ar tās komercdarbības modeli, lai sasniegtu savus stratēģiskos mērķus;

“riska vērtējums” ir skaitliski izteikts individuāla riska uzraudzības novērtējums attiecībā uz kapitālu, likviditāti un finansējumu, kas apraksta iespējamību, ka šādam riskam varētu būt nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi (piemēram, iespējami zaudējumi), ņemot vērā riska pārvaldīšanu un kontroli, bet neņemot vērā iestādes spēju mazināt risku ar pieejamiem kapitāla vai likviditātes resursiem;”;

“riski kapitālam” ir atsevišķi riski, kuriem, ja tie īstenosies, būs būtiska prudenciāla ietekme uz iestādes pašu kapitālu nākamo 12 mēnešu laikā. Tie ietver riskus, uz kuriem attiecas Direktīvas 2013/36/ES 79.–87. pants, bet neaprobežojas ar tiem;

“likviditātes un finansējuma riski” ir atsevišķi riski, kuriem, ja tie īstenosies, būs būtiska prudenciālā ietekme uz iestādes likviditāti dažādos laikposmos;

“SREP elements” ir viens no šiem: komercdarbības modeļu analīze, iekšējās pārvaldības un iestādes mēroga riska kontroles novērtējums, risku kapitālam novērtējums, SREP kapitāla novērtējums, likviditātes un finansējuma risku novērtējums vai SREP likviditātes novērtējums;

“strukturāls ārvalstu valūtas risks” ir risks, kas izriet no turētā kapitāla, kurš izvietots ārzonas filiālēs un meitasuzņēmumos valūtā, kas nav mātesuzņēmuma pārskata valūta;

“uzraudzības etaloni” ir ar risku saistīti kvantitatīvi instrumenti, ko izstrādājusi kompetentā iestāde, lai sniegtu aplēsi par pašu kapitālu, kas nepieciešams, lai segtu riskus vai risku elementus, uz kuriem neattiecas Regula (ES) Nr. 575/2013;

“izdzīvošanas periods” ir periods, kurā iestāde var turpināt darbību spriedzes apstākļos un joprojām izpildīt savas maksājumu saistības;

“kopējā riska darījumu vērtība (TREA)” ir kopējā riska darījumu vērtība, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. pantā;

“kopējā SREP kapitāla prasība (TSCR)” ir pašu kapitāla prasību summa, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunktā, un papildu pašu kapitāla prasības, kas noteiktas saskaņā ar šajās pamatnostādņēs noteiktajiem kritērijiem, lai novērstu riskus, kas nav pārmērīgas sviras risks;

“kopējā SREP sviras rādītāja prasība (TSLRR)” ir pašu kapitāla prasību summa, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktā, un papildu pašu kapitāla prasības, kas noteiktas saskaņā ar šajās pamatnostādņēs noteiktajiem kritērijiem, lai novērstu pārmērīgas sviras risku;

“nenodrošināti aizņēmēji” ir privātpersonu un MVU aizņēmēji, kuriem nav fiziska vai finanšu riska ierobežošanas un kuri ir pakļauti valūtas neatbilstībai starp aizdevuma valūtu un riska ierobežošanas valūtu; dabiskā riska ierobežošana ietver īpašus gadījumus, kad aizņēmēji saņem ienākumus ārvalstu valūtā (piemēram, naudas pārvedumi/eksporta ieņēmumi), savukārt finanšu riska ierobežošanai parasti tiek pieņemts, ka pastāv līgums ar finanšu iestādi;

“dzīvotspējas vērtējums” ir skaitliski izteikts SREP elementa uzraudzības novērtējums, kas atspoguļo risku, kuram pakļauta iestādes dzīvotspēja un kurš izriet no novērtētā SREP elementa.

1.3. Piemērošanas līmenis

9. Kompetentajām iestādēm šīs pamatnostādnes jāpiemēro saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 110. pantā noteikto piemērošanas līmeni, ievērojot prasības un to nepiemērošanas gadījumus, ko izmanto saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 108. un 109. pantu.
10. Attiecībā uz konsolidācijā iekļautajiem mātesuzņēmumiem un meitasuzņēmumiem kompetentajām iestādēm jāpielāgo savu novērtējumu dziļums un detalizācijas līmenis, lai tas atbilstu Regulas (ES) Nr. 575/2013 prasībās noteiktajam piemērošanas līmenim, kas noteikts minētās regulas pirmās daļas II sadaļā, jo īpaši atzīstot prasību nepiemērošanu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 7., 10. un 15. pantu un Direktīvas 2013/36/ES 21. pantu.
11. Ja iestādei ir meitasuzņēmums tajā pašā dalībvalstī, bet nav norādīti prasību nepiemērošanas gadījumi, kas noteikti Regulas (ES) Nr. 575/2013 pirmajā daļā, kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanai var piemērot samērīgu pieeju, galveno uzmanību pievēršot kapitāla un likviditātes sadalījumam starp sabiedrībām un iespējamiem šķēršļiem kapitāla vai likviditātes pārvedamībai grupas ietvaros.
12. Attiecībā uz pārrobežu grupām procedūras prasības jāpiemēro saskaņoti uzraudzības iestāžu kolēģijās, kas izveidotas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 116. vai 51. pantu. 11. sadaļā ir izskaidrots, kā šīs pamatnostādnes piemēro pārrobežu grupām un to sabiedrībām.
13. Ja iestāde ir izveidojusi likviditātes apakšgrupu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 8. pantu, kompetentajām iestādēm jāveic likviditātes un finansējuma risku novērtējums un jāpiemēro uzraudzības pasākumi šādas apakšgrupas sabiedrībām likviditātes apakšgrupas līmenī.

1.4. Piemērošanas datums

14. Šīs atjauninātās pamatnostādnes piemēro no 2023. gada 1. janvāra. []

1.5. Atcelšana

15. EBI 2014. gada 19. decembra pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (SREP) un uzraudzības stresa testiem (EBA/GL/2014/13), kā arī 2018. gada 19. jūlija pamatnostādnes (EBA/GL/2018/03), ar kurām tās tika grozītas, tiek atceltas no 2023. gada 1. janvāra. Atsauces uz atceltajām pamatnostādnēm uzskata par atsaucēm uz šīm pamatnostādnēm.

2. sadaļa. Kopējais SREP

2.0 Pārskats par kopējo SREP sistēmu

16. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka iestādes SREP aptver šādus komponentus:

- a. iestādes iekļaušanu konkrētā kategorijā un šī iedalījuma periodisku pārskatīšanu;
- b. galveno rādītāju uzraudzību;
- c. komercdarbības (biznesa) modeļa analīzi (BMA);
- d. iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles novērtēšanu;
- e. risku kapitālam novērtējumu;
- f. likviditātes risku novērtējumu;
- g. iestādes pašu kapitāla pietiekamības novērtējumu;
- h. iestādes likviditātes resursu pietiekamības novērtējumu;
- i. vispārējo SREP novērtējumu; un
- j. uzraudzības pasākumus (un vajadzības gadījumā agrīnas intervences pasākumus).

2.1.1. Iestāžu iedalījums kategorijās

17. Kompetentajām iestādēm jāiedala visas to uzraudzības kompetencē esošās iestādes šādās kategorijās:

- ▶ 1. kategorija — visas iestādes, kas definētas kā “lielas iestādes” saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 146. apakšpunktu, un attiecīgā gadījumā citas iestādes, ko noteikušas kompetentās iestādes, pamatojoties uz iestādes lieluma un iekšējās struktūras, kā arī tās darbības veida, apjoma un sarežģītības novērtējumu. Kompetentās iestādes var nolemt klasificēt “lielas iestādes” saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 146. apakšpunktu, kas nav G-SNI vai C-SNI, attiecīgi kā 2. kategorijas iestādes, pamatojoties uz iestādes riska profila novērtējumu.
- ▶ 2. kategorija — vidējas un lielas iestādes, kas nav iekļautas 1. kategorijā un nav “mazas un nesarežģītas iestādes”, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 145. apakšpunktā un darbojas iekšzemē vai ar apjomīgām pārrobežu darbībām vairākos biznesa virzienos, tostarp veic ar banku nesaistītas darbības, un piedāvā kredītus un finanšu produktus privātpersonām un korporatīviem klientiem;

sistēmiski nenozīmīgas specializētas iestādes ar ievērojamām tirgus daļām savās komercdarbības jomās vai maksājumu sistēmās, vai finanšu biržās; iestādes, kuras noteiktā dalībvalstī to lieluma, darbības vai komercdarbības modeļa dēļ uzskata par nozīmīgām ekonomikā (piemēram, kopējie aktīvi pret iekšzemes kopproduktu – KA/IKP) vai banku sektorā (piemēram, IPS centrālās iestādes, CCP, CVD, centrālās kooperatīvās bankas vai centrālās krājbankas).

- ▶ 3. kategorija — mazas un vidējas iestādes, kas iekļautas 1. un 2. kategorijā, kuras nav “mazas un nesarežģītas iestādes”, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 145. apakšpunktā, un kuras darbojas iekšzemē vai veic nebūtiskas pārrobežu operācijas un darbojas nedaudzos biznesa virzienos, galvenokārt piedāvājot kredītproduktus privātpersonām un korporatīviem klientiem ar ierobežotu finanšu produktu piedāvājumu; specializētas iestādes ar mazākām tirgus daļām savās komercdarbības jomās vai maksājumu sistēmās, vai finanšu biržās;
- ▶ 4. kategorija — visas iestādes, kas definētas kā “maza un nesarežģīta iestāde” saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 145. apakšpunktu, un visas pārējās mazās, nesarežģītās iestādes, kas neietilpst 1. līdz 3. kategorijā (piemēram, ar ierobežotu darbības apjomu un nebūtiskām tirgus daļām savās komercdarbības jomās).

18. Kategorijām ir jāatspoguļo novērtējums par sistēmisko risku, ko iestādes var radīt finanšu sistēmai. Kompetentajām iestādēm tas jāizmanto kā pamats proporcionalitātes principa piemērošanai, kā noteikts 2.4. iedaļā, nevis kā līdzeklis, lai atspoguļotu **iestādes kvalitāti**.

19. Kompetentajām iestādēm iedalījums kategorijās jābalsta uz uzraudzības pārskatu datiem un informāciju, kas iegūta no sākotnējās komercdarbības modeļa analīzes (sk. 4.2. sadaļu). Dalījums kategorijās jāpārskata periodiski vai nozīmīgu korporatīvu izmaiņu gadījumos, piemēram, ja notiek liela atsavināšana, apvienošānās vai pārņemšana, svarīga stratēģiska darbība utt.

2.1.2. Pastāvīga risku novērtēšana

20. Kompetentajām iestādēm pastāvīgi jānovērtē riski, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta šādu darbību rezultātā:

- a. galveno rādītāju uzraudzība, kā noteikts 3. sadaļā;
- b. komercdarbības modeļa analīze, kā norādīts 4. sadaļā;
- c. iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles novērtējums, kā noteikts 5. sadaļā;
- d. risku kapitālam novērtējums, kā norādīts 6. sadaļā; un
- e. likviditātes un finansējuma risku novērtējums, kā noteikts 8. sadaļā.

21. Novērtējumi jāveic saskaņā ar 2.4. iedaļā noteiktajiem proporcionalitātes kritērijiem. Novērtējumi jāpārskata, ņemot vērā jaunu informāciju.
22. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka iepriekš izklāstīto novērtējumu konstatējumi:
- a. ir skaidri dokumentēti konstatējumu kopsavilkumā;
  - b. ir atspoguļoti kā kvantitatīvais vērtējums (punktu skaits), kas noteikts saskaņā ar īpašajiem norādījumiem, kuri sniegti katram elementam veltītajā sadaļā šajās pamatnostādņēs;
  - c. atbalsta citu elementu novērtējumus vai norāda uz vajadzību veikt padziļinātu izpēti saistībā ar neatbilstībām šo elementu novērtējumos;
  - d. papildina vispārējo SREP novērtējumu un noteikto punktu skaitu; un
  - e. attiecīgā gadījumā noved pie uzraudzības pasākumiem un sniedz informāciju par lēmumiem, kas pieņemti saistībā ar tiem.

2.1.3. Periodisks kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtējums

23. Kompetentajām iestādēm periodiski jāpārskata iestādes pašu kapitāla un likviditātes pietiekamība, lai nodrošinātu pareizu segumu riskiem, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta, veicot šādus novērtējumus:
- a. SREP kapitāla novērtējumu, kā norādīts 7. sadaļā;
  - b. SREP likviditātes novērtējumu, kā noteikts 9. sadaļā.
24. Periodiskie novērtējumi jāveic saskaņā ar 2.4. iedaļā noteiktajiem proporcionalitātes kritērijiem. Kompetentās iestādes var veikt novērtējumus biežāk. Kompetentajām iestādēm jāpārskata novērtējums, ņemot vērā būtiskus jaunus konstatējumus SREP riska novērtējumā, ja kompetentās iestādes secina, ka konstatējumiem var būt būtiska ietekme uz iestādes pašu kapitālu un/vai likviditātes resursiem.
25. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka novērtējumos atklātie konstatējumi:
- a. ir skaidri dokumentēti kopsavilkumā;
  - b. ir atspoguļoti vērtējumā, kas noteikts iestādes kapitāla pietiekamībai un likviditātes pietiekamībai, saskaņā ar norādījumiem, kuri sniegti katram elementam veltītajā sadaļā;
  - c. papildina vispārējo SREP novērtējumu un noteikto punktu skaitu; un

- d. ņem vērā un informē par uzraudzības prasību iestādei turēt pašu kapitālu un/vai likviditātes resursus, kas pārsniedz Regulā (ES) Nr. 575/2013 noteiktās minimālās prasības, vai attiecīgā gadījumā liek veikt citus uzraudzības pasākumus.

2.1.4. Vispārējais UPNP novērtējums

26. Kompetentajām iestādēm pastāvīgi jānovērtē iestādes riska profils un tās dzīvotspēja, veicot vispārējo SREP novērtējumu atbilstoši 10. sadaļai. Izmantojot vispārējo SREP novērtējumu, kompetentajām iestādēm jānosaka risks, kas var izraisīt iestādes maksātnespēju, ņemot vērā tās pašu kapitāla un likviditātes resursu, pārvaldības, kontroles un/vai komercdarbības modeļa vai stratēģijas atbilstību un no tā izrietošo vajadzību veikt agrīnas intervences pasākumus, un/vai noteikt, ka iestāde kļūst maksātnespējīga vai, ka tā var kļūt maksātnespējīga.
27. Novērtējums pastāvīgi jāpārskata, ņemot vērā riska novērtējumos atklātos konstatējumus vai SREP kapitāla un SREP likviditātes novērtējumu rezultātus.
28. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka novērtējumu konstatējumi:
  - a. ir atspoguļoti vērtējumā, kas piešķirts iestādes vispārējai dzīvotspējai saskaņā ar 10. sadaļā sniegtajiem norādījumiem;
  - b. ir skaidri dokumentēti vispārējā SREP novērtējuma kopsavilkumā, kas iekļauj noteiktos SREP vērtējumus (gan kopumā, gan par atsevišķiem elementiem) un visus uzraudzības konstatējumus iepriekšējo 12 mēnešu laikā; un
  - c. veido pamatu, lai uzraudzības iestāde noteiktu, ka iestādi var uzskatīt par tādu "kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga" atbilstoši Direktīvas 2014/59/ES 32. pantam.

2.1.5. Pārrunas ar iestādēm, uzraudzības pasākumu piemērošana un konstatējumu paziņošana

29. Saskaņā ar minimālās iesaistes modeli, kā noteikts 2.4. iedaļā, kompetentajām iestādēm jāiesaistās dialogā ar iestādēm, lai novērtētu atsevišķus SREP elementus, kā paredzēts katram konkrētajam elementam veltītajā sadaļā.
30. Pamatojoties uz vispārējo SREP novērtējumu, kā arī uz atsevišķu SREP elementu novērtējumiem, kompetentajām iestādēm jāveic 10. sadaļā noteiktie uzraudzības pasākumi. Šajās pamatnostādnēs uzraudzības pasākumi ir sagrupēti šādi:
  - a. kapitāla pasākumi;
  - b. likviditātes pasākumi; un
  - c. citi uzraudzības pasākumi (tostarp agrīnās intervences pasākumi).

31. Ja galveno rādītāju uzraudzības, SREP elementu novērtējuma vai jebkuras citas uzraudzības darbības rezultātā ir jāpiemēro uzraudzības pasākumi, lai novērstu tūlītējas neatbilstības, kompetentajām iestādēm nebūtu jāgaida, līdz tiks pabeigts visu SREP elementu novērtējums un atjaunināts vispārējais SREP novērtējums, bet gan jālemj par pasākumiem, kas vajadzīgi, lai labotu novērtēto situāciju, un pēc tam jāturpina atjaunināt vispārējais SREP novērtējums.
32. Kompetentajām iestādēm būtu arī jāiesaistās dialogā, kura pamatā ir vispārējā SREP novērtējuma rezultāti un atbilstošie uzraudzības pasākumi, un procesa beigās jāinformē iestāde par uzraudzības pasākumiem, kas tai ir jāievēro, kā izklāstīts 2.4. iedaļā.

2.2 SREP vērtējums

33. "Kompetentajām iestādēm jānosaka riska un dzīvotspējas vērtējumi, lai SREP sistēmā iegūtu dažādu riska kategoriju un elementu novērtējuma rezultātu kopsavilkumu.
34. "Individuālo SREP elementu novērtējumā kompetentajām iestādēm jāizmanto šādi vērtējumi: 1 (zems risks), 2 (vidējs–zems risks), 3 (vidējs–augsts risks) un 4 (augsts risks), atspoguļojot uzraudzības iestāžu viedokli, kura pamatā ir attiecīgās vērtējumu tabulas, kas iekļautas sadaļā par katru konkrēto elementu." Kompetentajām iestādēm jāizmanto šajās tabulās sniegtie "apsvērumi" kā norādījumi, lai pamatotu uzraudzības vērtējumu (t. i., iestādei nav jāizpilda visi "apsvērumi", kas saistīti ar vērtējumu "1", lai iegūtu vērtējumu "1"), un/vai tie jāpildinveido, vai jāpievieno papildu apsvērumi. Kompetentajām iestādēm jāpiešķir vērtējums "4", lai atspoguļotu vissliktāko iespējamo novērtējumu (t. i., pat ja iestādes stāvoklis ir sliktāks par to, kas paredzēts "apsvērumos" saistībā ar vērtējumu "4", joprojām būtu jāpiešķir vērtējums "4").
35. Īstenojot pamatnostādnes, kompetentās iestādes var ieviest detalizētāku vērtējumu savām iekšējām vajadzībām, piemēram, resursu plānošanai, ar nosacījumu, ka tiek ņemta vērā šajās pamatnostādnēs noteiktā vispārējā vērtējumu noteikšanas sistēma.
36. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka visi vērtējumi tiek regulāri pārskatīti, vismaz tik bieži, kā noteikts 2.4. iedaļā, un bez liekas kavēšanās, pamatojoties uz būtiskiem jauniem konstatējumiem vai norisēm.

2.2.1 Riska vērtējumi

37. Kompetentajām iestādēm individuālu kapitāla risku vērtējumi jānosaka saskaņā ar 6. sadaļā izklāstītajiem kritērijiem, savukārt likviditātes un finansējuma risku vērtējumi — saskaņā ar 8. sadaļā izklāstītajiem kritērijiem. Šie vērtējumi apraksta iespējamību, ka riskam būs būtiska prudenciāla ietekme uz iestādi (piemēram, iespējami zaudējumi), pēc tam, kad ir apsvērta riska kontroles kvalitāte, lai mazinātu šo ietekmi (t. i., atlikušo risku), bet pirms ir apsvērta iestādes spēja mazināt risku ar pieejamiem kapitāla vai likviditātes resursiem.
38. Kompetentajām iestādēm riska vērtējums jānosaka, galvenokārt novērtējot piemītošo risku, taču ir jāatspoguļo arī riska pārvaldīšanas un kontroles apsvērumi. Konkrētāk, pārvaldīšanas un kontroles pietiekamība var palielināt vai — dažos gadījumos — samazināt nozīmīgas

prudenciālās ietekmes riskus (t. i., atkarībā no pārvaldīšanas un kontroles pietiekamības, ņemot vērā ar piemītošo risku saistītu apsvērumus, var tikt noteikts zemāks vai augstāks riska līmenis). Piemītošais risks un pārvaldīšanas un kontroles pietiekamība ir jānovērtē, atsaucoties uz 4.–7., 9. un 10. tabulā norādītajiem apsvērumiem.”

39. Īstenojot šīs pamatnostādnes, kompetentās iestādes var izmantot dažādas metodes, lai pieņemtu lēmumu par individuālu risku vērtējumiem. Piemītošā riska līmeni un riska pārvaldīšanas un kontroles kvalitāti var vērtēt atsevišķi (vērtējumam izrietot no vidusposma un galīgā vērtējuma) vai kopā.” Kompetentās iestādes var arī ieviest apkopošanas metodes, lai apkopotu atsevišķus kapitāla un likviditātes riskus un finansējuma vērtējumus.

2.2.2 Dzīvotspējas vērtējumi, tostarp vispārējais SREP vērtējums

40. Kompetentajām iestādēm jānosaka atsevišķi vērtējumi, lai iegūtu kopsavilkumu par risku, kuram pakļauta iestādes dzīvotspēja, pamatojoties uz šādu četru SREP elementu novērtējumu:
- a. komercdarbības modelis un stratēģija saskaņā ar 4. sadaļā noteiktajiem kritērijiem;
  - b. iekšējā pārvaldība un iestādes iekšējā kontrole saskaņā ar 5. sadaļā noteiktajiem kritērijiem;
  - c. kapitāla pietiekamība saskaņā ar 7. sadaļā noteiktajiem kritērijiem; un
  - d. likviditātes pietiekamība saskaņā ar 9. sadaļā noteiktajiem kritērijiem.
41. Kapitāla pietiekamības un likviditātes pietiekamības gadījumā šie vērtējumi no uzraudzības viedokļa atspoguļo iestādes kapitāla un likviditātes resursu spēju mazināt/segēt individuālus kapitāla un likviditātes, kā arī finansējuma riskus, kā izklāstīts 6. un 8. sadaļā, un/vai citus elementus, kuriem ir noteikts papildu pašu kapitāls, kā izklāstīts 7. sadaļā.
42. Kompetentajām iestādēm arī jānosaka vispārējs SREP vērtējums saskaņā ar 10. sadaļā paredzētajiem kritērijiem. Šis vērtējums jānosaka, pamatojoties uz uzraudzības vērtējumu, un tam būtu jāatspoguļo uzraudzības viedoklis par iestādes vispārējo dzīvotspēju.
43. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka komercdarbības modeļa, iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles, kapitāla pietiekamības un likviditātes pietiekamības vērtējumi sasniedz šādus mērķus:
- a. atspoguļo iespējamību, ka varētu būt nepieciešami uzraudzības pasākumi, lai reaģētu uz bažām saskaņā ar 10. sadaļā izklāstītajiem kritērijiem;
  - b. funkcionē kā pamudinājums pieņemt lēmumu par to, vai īstenot agrīnās intervences pasākumus⁷ saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par agrīnās intervences pasākumu izmantošanas faktoriem; un

---

⁷ EBI pamatnostādnes par agrīnās intervences pasākumu izmantošanas faktoriem ([EBA/GL/2015/03](#)).

- c. palīdz noteikt prioritātes un plānot uzraudzības resursus, kā arī noteikt uzraudzības pārbaudes programmas (SEP) prioritātes.”

44. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka vispārējais SREP vērtējums, kas piešķirts, pamatojoties uz kopējo skatījumu uz draudiem, ko rada četri SREP elementi, sniedz norādi par iestādes vispārējo dzīvotspēju, tostarp par to, vai iestāde “kļūst maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga” Direktīvas 2014/59/ES 32. panta nozīmē, ņemot vērā arī EBI pamatnostādnes par iestādēm, “kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīgas”⁸. Ja vispārējā SREP novērtējuma rezultāti liecina, ka iestādi var uzskatīt par tādu, kas “kļūst maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga”, kompetentajām iestādēm jāpiemēro “F” vērtējums un jāīsteno process, kādā notiek sadarbība ar neregulējuma iestādēm, kā noteikts Direktīvas 2014/59/ES 32. pantā.

2.3 Organizatoriskie pasākumi

45. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka SREP veikšanai to organizatoriskie pasākumi ietver vismaz šādus elementus:

- a. to uzraudzības iestāžu darbinieku, kas veic SREP, funkciju un pienākumu apraksts, norādot arī attiecīgo ziņošanas kārtību gan normālos apstākļos, gan ārkārtas situācijās;
- b. konstatējumu un uzraudzības iestāžu lēmumu dokumentēšanas un reģistrēšanas procedūras;
- c. konstatējumu un rezultātu apstiprināšanas kārtību, kā arī eskalācijas procedūras, ja kompetentajā iestādē ir atšķirīgi viedokļi gan parastās, gan ārkārtas situācijās;
- d. kārtību, kādā organizē dialogu ar iestādi, ievērojot 2.4. iedaļā noteikto minimālās iesaistes modeli, lai novērtētu atsevišķus SREP elementus; un
- e. kārtību, kādā notiek apspriešanās ar iestādi un SREP rezultātu paziņošana iestādei, atspoguļojot arī mijiedarbību pārrobežu grupu un to vienību uzraudzītāju kolēģijās, arī saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 710/2014⁹.

46. Nosakot kārtību, kādā tiek veidots dialogs ar iestādēm, kompetentajām iestādēm jāņem vērā iespējamā ietekme, ko radītu informācijas atklāšana iestādēm par noteikto vērtējumu, saistībā

---

⁸ EBI pamatnostādnes par to, kā interpretēt dažādus apstākļus, kad uzskatāms, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 32. panta 6. punktu (EBA/GL/2015/07).

⁹ Komisijas 2014. gada 23. jūnija Īstenošanas regula (ES) Nr. 710/2014, ar ko nosaka īstenošanas tehniskos standartus attiecībā uz kopīgo lēmumu par iestādes specifiskajām prudenciālajām prasībām procesa piemērošanas nosacījumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (OV L 188, 27.6.2014., 19. lpp.).

ar informācijas atklāšanas pienākumu atbilstoši Regulas (ES) Nr. 596/2014¹⁰, Direktīvas 2014/57/ES¹¹ un 2004/109/EK¹² prasībām.

2.4 Proporcionalitāte un uzraudzības iesaistīšanās

47. Īstenojot uzraudzību un dialogu ar iestādi, kompetentajām iestādēm jāpiemēro proporcionalitātes princips to darbības jomai, biežumam un intensitātei, kā arī sagaidāmajiem standartiem, kādiem iestādei jāatbilst atbilstoši iestādes kategorijai. Visos gadījumos risku kapitālam, kā arī likviditātes un finansējuma risku novērtējumā jāiekļauj vismaz visbūtiskāko individuālo risku novērtējums.
48. Neatkarīgi no iestādes kategorijas, informējot par vispārējā SREP novērtējuma rezultātiem, kompetentajām iestādēm jo īpaši jāsniedz:
- paziņojums par pašu kapitāla apjomu un sastāvu, kam jābūt iestādes rīcībā, pārsniedzot Regulā (ES) Nr. 575/2013 un Regulas (ES) 2017/2402 2. nodaļā noteiktās prasības¹³ attiecībā uz risku elementiem un riskiem, uz kuriem neattiecas šīs regulas;
  - paziņojums par pašu kapitāla apjomu un sastāvu, kuram vajadzētu būt iestādes rīcībā, pārsniedzot Direktīvas 2013/36/ES VII sadaļas a) punktā un 4. nodaļā noteiktās prasības;
  - paziņojums par likviditāti un visām īpašām likviditātes prasībām, ko noteikusi kompetentā iestāde; un
  - paziņojums par citiem uzraudzības pasākumiem, tostarp, par visiem agrīnās intervences pasākumiem, ko kompetentā iestāde plāno veikt.
49. Uzraudzības iesaistīšanās regularitātei un intensitātei jābūt proporcionālai, un, plānojot SREP darbības, kompetentajām iestādēm jāievēro minimālās iesaistīšanās princips šādi (un kā norādīts 1. tabulā).

---

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Regula (ES) Nr. 596/2014 par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK un Komisijas Direktīvas 2003/124/EK, 2003/125/EK un 2004/72/EK (OV L 173, 12.6.2014., 1. lpp.)

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/57/ES (2014. gada 16. aprīlis) par kriminālsodiem par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas direktīva) (OV L 173, 12.6.2014., 179. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 15. decembra Direktīva 2004/109/EK par atklātības prasību saskaņošanu attiecībā uz informāciju par emitentiem, kuru vērtspapīrus atļauts tirgot regulētā tirgū, un par grozījumiem Direktīvā 2001/34/EK (OV L 390, 31.12.2004., 38. lpp.).

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 12. decembra Regula (ES) 2017/2402, ar ko nosaka vispārēju regulējumu vērtspapīrošanai un izveido īpašu satvaru attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu, un groza Direktīvas 2009/65/EK, 2009/138/EK un 2011/61/ES un Regulas (EK) Nr. 1060/2009 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 347, 28.12.2017., 35. lpp.).

2.4.1 1. kategorijas iestādes

50. Lai nodrošinātu ar SREP saistīto uzraudzības darbību pienācīgu biežumu 1. kategorijas iestādēm, kompetentajām iestādēm:

- a. reizi ceturksnī jāuzrauga galvenie rādītāji;
- b. vismaz reizi gadā jā sagatavo dokumentēts vispārējā SREP novērtējuma kopsavilkums;
- c. vismaz reizi gadā jāatjaunina visu atsevišķo SREP elementu novērtējumi;
- d. vismaz reizi gadā jāinformē iestāde par vispārējā SREP novērtējuma rezultātiem;
- e. pastāvīgi jāiesaistās un jāveido dialogs ar iestādes valdi un vadības struktūru, kā definēts Direktīvas 2013/36/ES 3. panta 9. punktā, lai novērtētu katru SREP elementu.

2.4.2 2. kategorijas iestādes

51. Lai nodrošinātu ar SREP saistīto uzraudzības darbību pienācīgu biežumu 2. kategorijas iestādēm, kompetentajām iestādēm:

- a. reizi ceturksnī jāuzrauga galvenie rādītāji;
- b. vismaz reizi gadā jā sagatavo dokumentēts vispārējā SREP novērtējuma kopsavilkums;
- c. jāatjaunina visu atsevišķo SREP elementu novērtējumus vismaz reizi divos gados;
- d. vismaz reizi divos gados jāinformē iestāde par vispārējā SREP novērtējuma rezultātiem;
- e. pastāvīgi jāiesaistās un jāveido dialogs ar iestādes valdi un vadības struktūru, lai novērtētu katru SREP elementu.

2.4.3 3. kategorijas iestādes

52. Lai nodrošinātu ar SREP saistīto uzraudzības darbību pienācīgu biežumu 3. kategorijas iestādēm, kompetentajām iestādēm:

- a. reizi ceturksnī jāuzrauga galvenie rādītāji;
- b. vismaz reizi gadā jā sagatavo dokumentēts vispārējā SREP novērtējuma kopsavilkums;
- c. jāatjaunina visu atsevišķo SREP elementu novērtējumus vismaz reizi trijos gados vai agrāk, ņemot vērā būtisku jaunu informāciju par radīto risku;
- d. vismaz reizi trijos gados jāinformē iestāde par vispārējā SREP novērtējuma rezultātiem;

- e. jāīsteno uz risku balstīta sadarbība un dialogs ar iestādes valdi un vadības struktūru (t. i., vajadzības gadījumā), lai veiktu būtisku riska elementu novērtēšanu.

2.4.4 4. kategorijas iestādes

53. Lai nodrošinātu ar SREP saistīto uzraudzības darbību pienācīgu biežumu 4. kategorijas iestādēm, kompetentajām iestādēm:

- a. reizi ceturksnī jāuzrauga galvenie rādītāji;
- b. vismaz reizi gadā jā sagatavo dokumentēts vispārējā SREP novērtējuma kopsavilkums;
- c. jāatjaunina visu atsevišķo SREP elementu novērtējumus vismaz reizi trijos gados vai agrāk, ņemot vērā būtisku jaunu informāciju par radīto risku, pielāgojot šādas atjaunināšanas pārskatīšanas tvērumu un dziļumu iestādes konkrētajam riska profilam;
- d. vismaz reizi trijos gados jāinformē iestāde par vispārējā SREP novērtējuma rezultātiem;
- e. jāsadarbojas un jāuztur dialogs ar iestādes valdi un vadības struktūru vismaz reizi trijos gados.

2.4.5 Minimālās prasības uzraudzības īstenošanai

1. tabula. SREP piemērošana dažādām iestāžu kategorijām

Kategorija	Galveno rādītāju uzraudzība	Visu SREP elementu novērtējums (vismaz)	Vispārējais SREP novērtējuma kopsavilkums	Minimālais sadarbības/dialoga līmenis
1	Reizi ceturksnī	Reizi gadā	Reizi gadā	Pastāvīga sadarbība ar iestādes valdi un vadības struktūru; sadarbība ar iestādi, lai novērtētu visus elementus.
2	Reizi ceturksnī	Reizi 2 gados	Reizi gadā	Pastāvīga sadarbība ar iestādes valdi un vadības struktūru; sadarbība ar iestādi, lai novērtētu visus elementus.
3	Reizi ceturksnī	Reizi 3 gados	Reizi gadā	Uz risku balstīta sadarbība ar iestādes valdi un vadības struktūru; sadarbība ar iestādi, lai veiktu būtisku riska elementu novērtēšanu.

Kategorija	Galveno rādītāju uzraudzība	Visu SREP elementu novērtējums (vismaz)	Vispārējais SREP novērtējuma kopsavilkums	Minimālais sadarbības/dialoga līmenis
4	Reizi ceturksnī	Ik pēc 3 gadiem pārskata apjoms un dziļums tiek pielāgots konkrētajam iestādes riska profilam.	Reizi gadā	Sadarbība ar iestādes valdi un vadības struktūru vismaz reizi trijos gados.

54. Ja kompetentās iestādes konstatē, ka iestādēm ir līdzīgi riska profili, tās var veikt tematiskus SREP novērtējumus, sagatavojot vienu novērtējumu par vairākām iestādēm (piemēram, BMA var veikt visiem mazajiem hipotekārajiem aizdevējiem, ņemot vērā, ka visām šīm iestādēm, visticamāk, tiks noteiktas tās pašas komercdarbības dzīvotspējas problēmas). Kompetentās iestādes var izmantot arī pielāgotu metodiku SREP piemērošanai iestādēm, kurām ir līdzīgi riska profili, piemēram, līdzīgiem komercdarbības modeļiem vai līdzīgai riska darījumu ģeogrāfiskai atrašanās vietai saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 97. panta 4.a punktu.

55. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu iesaistīšanās līmenis, pamatojoties uz iepriekšējos novērtējumos iegūtajiem konstatējumiem par vienu vai vairākiem SREP elementiem, jo iestādēm ar sliktu vispārējo SREP vērtējumu (vismaz uz laiku) būtu jāpieprasa plašāki uzraudzības resursi un lielāka iesaistīšanās intensitāte un biežums, kas pielāgots konkrētās iestādes situācijai risku un neaizsargātības ziņā neatkarīgi no iestādes kategorijas.

56. Attiecībā uz iestādēm, uz kurām attiecas Direktīvas 2013/36/ES 99. pantā pieprasītā uzraudzības pārbaudes programma, kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka minētajā programmā tiek noteikts iesaistīšanās un SREP piemērošanas līmenis.

57. Plānojot SREP darbības, kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība pasākumu koordinēšanai ar citām tieši vai netieši novērtējuma veikšanā iesaistītajām personām, jo īpaši, tad, ja nepieciešami dati no iestādes un/vai no citām kompetentajām iestādēm, kas iesaistītas pārrobežu grupu uzraudzībā, kā norādīts šo pamatnostādņu 11. sadaļā.

2.4.6 Novērtējuma galvenie aspekti un detalizācijas pakāpe

58. Attiecībā uz proporcionalitātes jomu, veicot SREP, pamatojoties uz šīm pamatnostādņēm, kompetentajām iestādēm jāatceras, ka dažādi elementi, metodikas aspekti un novērtējuma komponenti, kas aprakstīti 4., 5., 6. un 8. sadaļā, nav vienlīdz svarīgi visām iestādēm; kompetentajām iestādēm novērtējumam attiecīgi jāpiemēro dažādas pakāpes detalizācija atkarībā no iestādei piešķirtās kategorijas un atbilstoši iestādes lielumam un komercdarbības modelim, kā arī tās darbības veidam, mērogam un sarežģītībai.

59. Ņemot vērā 57. un 58. punktu, kompetentās iestādes var arī noteikt SREP galvenos aspektus, uz kuriem koncentrēties, veicot detalizētāku novērtējumu izvēlētajās jomās, kamēr pārējie

SREP elementi netiek pārbaudīti padziļināti, tomēr pietiekami rūpīgi, lai novērtējumu būtu pilnvērtīgs. Šādu SREP galveno aspektu izvēles pamatā var būt daudzgadu plānošana, ekonomiskie apstākļi vai iestādes īpašā situācija. Nosakot novērtējuma galvenos aspektus un detalizācijas pakāpi, kompetentajām iestādēm jāņem vērā iestādes riska profils, cik būtiski ir dažādie riski un kādas ir izmaiņas tajos, tostarp tās, kas konstatētas, uzraugot galvenos rādītājus, kā aprakstīts 3. sadaļā, vai stresa testos, kā izklāstīts 12. sadaļā, vai iepriekšējo SREP novērtējumu rezultātos.

3. sadaļa. Galveno rādītāju pārraudzība

---

60. Kompetentajām iestādēm regulāri jāuzrauga galvenie finanšu un nefinanšu rādītāji, lai uzraudzītu iestādes finanšu stāvokļa un riska profila izmaiņas. Kompetentajām iestādēm arī jāizmanto šī uzraudzība, lai noteiktu vajadzību atjaunināt SREP elementu novērtējumu, ņemot vērā jaunu būtisku informāciju ārpus plānotajām uzraudzības darbībām. Ja uzraudzība atklāj būtiskas izmaiņas iestādes riska profilā vai jebkādas novirzes rādītājos, kompetentajām iestādēm jānoskaidro cēloņi un vajadzības gadījumā jāpārskata attiecīgā SREP elementa novērtējums, ņemot vērā jauno informāciju.
61. Ņemot vērā 2. sadaļā apspriesto minimālās iesaistīšanās modeli, kompetentajām iestādēm jāuzrauga visu iestāžu galvenie finanšu un nefinanšu rādītāji vismaz reizi ceturksnī. Tomēr atkarībā no iestādēm raksturīgām īpatnībām vai situācijas, kompetentās iestādes var veikt biežāku uzraudzību, ņemot vērā pamatinformācijas (piemēram, tirgus datu) pieejamību.
62. Kompetentajām iestādēm jāizveido uzraudzības sistēmas un modeļi, kas ļauj identificēt būtiskas rādītāju izmaiņas un novirzes, kā arī vajadzības gadījumā jānosaka robežvērtības. Kompetentajām iestādēm arī jāizveido eskalācijas procedūras visiem attiecīgajiem rādītājiem (vai rādītāju kombinācijām), uz kuriem attiecas uzraudzība, lai nodrošinātu, ka tiek pētītas novirzes un būtiskas izmaiņas.
63. Kompetentajām iestādēm jāpielāgo rādītāju kopums un to robežvērtības atsevišķu iestāžu vai iestāžu grupu ar līdzīgām īpašībām (līdzīgu iestāžu grupu) raksturīgajām īpatnībām. Rādītāju, uzraudzības modeļu un robežvērtību sistēmai jāatspoguļo iestādes lielums, sarežģītība, komercdarbības modelis un riska profils, kā arī jāaptver ģeogrāfiskās atrašanās vietas, nozares un tirgi, kur iestāde darbojas.
64. Kompetentajām iestādēm jānosaka rādītāji, ko būtu iespējams izsekot, veicot regulāru uzraudzību, galvenokārt no regulāriem uzraudzības pārskatiem un izmantojot definīcijas no kopējiem pārskatu standartiem. Attiecīgā gadījumā EBI infopaneļus vai rādītājus, ko uzrauga EBI, var izmantot kā informācijas avotu atsevišķu iestāžu uzraudzībai.
65. Izveidoto rādītāju sistēma un galveno rādītāju uzraudzības rezultāti jāizmanto arī kā dati, lai veiktu kapitāla risku un likviditātes risku un finansējuma novērtēšanu saskaņā ar attiecīgajiem SREP elementiem.
66. Rādītājos, ko izmanto uzraudzībai, jāietver vismaz šādi iestādei raksturīgi rādītāji:
- finanšu un riska rādītāji, kas attiecas uz visām riska kategorijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes (sk. 6. un 8. sadaļu);
  - visi rādītāji, kas iegūti, piemērojot Regulu (ES) Nr. 575/2013, un no valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Direktīvu 2013/36/ES, lai aprēķinātu minimālās

prudenciālās prasības (piemēram, 1. līmeņa pamatkapitālu (CT1), likviditātes seguma rādītāju (LCR), neto stabila finansējuma rādītāju (NSFR) utt.);

- c. minimālo pašu kapitāla un atbilstīgu saistību prasības (MREL), kā noteikts Direktīvā 2014/59/ES;
- d. attiecīgie tirgus situāciju raksturojošie rādītāji (piemēram, akciju cena, kredītriska mijmaiņas darījumu (CDS) starpības, obligāciju starpības u. tml.);
- e. darbības atjaunošanas rādītāji, kas izmantoti pašas iestādes darbības atjaunošanas plānos, ja tādi ir pieejami; un
- f. attiecīgā gadījumā rādītāji, kuru pamatā ir kvantitatīva vai kvalitatīva informācija no kompetentajām iestādēm iesniegtajiem ziņojumiem, kura var norādīt uz NILL/TF risku.

67. Kompetentajām iestādēm jāpievieno iestādei raksturīgajiem rādītājiem attiecīgie makroekonomiskie rādītāji, ja tādi ir pieejami ģeogrāfiskajos reģionos, nozarēs un tirgos, kur iestāde darbojas.

68. Konstatējot būtiskas izmaiņas vai novirzes rādītājos, jo īpaši gadījumos, ja izmaiņas ir acīmredzamas salīdzinošās grupas darbības rezultātu ziņā, kompetentajām iestādēm jāapsver iespēja veikt papildu izpēti. Jo īpaši, kompetentajām iestādēm:

- a. jānosaka cēlonis un jānovērtē, cik būtiska ir iespējamā prudenciālā ietekme uz iestādi;
- b. jādokumentē novērtējuma cēlonis un iznākums; un
- c. attiecīgā gadījumā jāpārskata riska novērtējums un SREP vērtējums, ņemot vērā visus jaunus konstatējumus.

69. Kompetentajām iestādēm arī jāapsver galveno finanšu un nefinanšu rādītāju regulārās uzraudzības papildināšana ar neatkarīgu tirgus izpēti un analīzes pārskatu, ja tas ir pieejams, kas var būt noderīgs alternatīvu viedokļu avots.

4. sadaļa. Komerccarbības modeļa analīze

4.1 Vispārīgi apsvērumi

70. Šajā sadaļā precizēti kritēriji iestādes komercdarbības modeļa un stratēģijas novērtēšanai. Kompetentajām iestādēm jāpiemēro šis novērtējums iestādei tādā pašā līmenī kā vispārējais SREP novērtējums, bet to var piemērot arī, attiecinot uz komercdarbības vai produktu līniju, vai tematiku.
71. Nemazinot iestādes vadības struktūras atbildību par komercdarbības veikšanu un organizēšanu, vai norādot konkrētu komercdarbības modeļu priekšrocības, kompetentajām iestādēm jāveic regulāra komercdarbības modeļa analīze (BMA), lai novērtētu komercdarbības un stratēģiskos riskus un noteiktu:
- ▶ iestādes pašreizējā komercdarbības modeļa dzīvotspēju, pamatojoties uz tās spēju turpmākajos 12 mēnešos gūt pieņemamus ienākumus;
  - ▶ iestādes stratēģijas ilgtspēju, pamatojoties uz tās spēju gūt pieņemamus ienākumus vismaz trīs gadu periodā, pamatojoties uz tās stratēģiskajiem plāniem un finanšu prognozēm.
72. Kompetentajām iestādēm jāizmanto BMA rezultāti, lai pamatotu visu pārējo SREP elementu novērtējumu. Kompetentās iestādes var vērtēt konkrētus BMA aspektus, jo īpaši komercdarbības modeļa kvantitatīvo novērtējumu kā daļu no citu SREP elementu novērtējuma (piemēram, finansēšanas struktūras izpratne var būt daļa no likviditātes risku novērtējuma).
73. Kompetentajām iestādēm arī jāizmanto BMP, lai palīdzētu apzināt iestādes galvenās vājās vietas, kas, visticamāk, būtiski ietekmēs iestādi/nākotnē izraisīs tās maksātnespēju.
74. Kompetentajām iestādēm arī jāizmanto BMP, lai novērtētu tām zināmo NILL/TF risku prudenciālo ietekmi saistībā ar iestādes komercdarbības modeli. Šajā sakarā kompetentajām iestādēm jāizmanto informācija, kas saņemta no nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (NILL/TFN) uzraudzības iestādēm, jo īpaši to novērtējumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas (NILL/TFN) riskiem un jebkuri konstatējumi, kas saistīti ar būtiskām nepilnībām iestādes NILL/TFN kontrolēs, lai papildinātu to konstatējumus, veicot pastāvīgo uzraudzību, un novērtētu, vai tie rada prudenciālas bažas saistībā ar NILL/TF risku. Ja novērtējumā norādīts, ka iestādes komercdarbības modelis rada prudenciālas bažas saistībā ar NILL/TF risku, kompetentajām

iestādēm jāinformē NILL/TFN uzraudzības iestādes par komercdarbības modeļa prudenciālā novērtējuma rezultātiem¹⁴.

75. Kompetentajām iestādēm BMA ietvaros jāveic šādi pasākumi:

- a. sākotnējais novērtējums;
- b. svarīgāko jomu noteikšana;
- c. komercdarbības vides novērtējums;
- d. pašreizējā komercdarbības modeļa kvantitatīva analīze;
- e. pašreizējā komercdarbības modeļa kvalitatīva analīze;
- f. uz nākotni vērsta stratēģijas un finanšu plānu analīze (tostarp plānotās izmaiņas komercdarbības modelī);
- g. komercdarbības modeļa dzīvotspējas novērtējums;
- h. stratēģijas ilgtspējas novērtējums;
- i. jānosaka galvenie apdraudējumi, kuriem ir pakļauts vai varētu tikt pakļauts iestādes komercdarbības modelis un stratēģija; un
- j. jāapkopo konstatējumi un novērtējuma punktu skaits.

76. Lai veiktu BMA, kompetentajām iestādēm jāizmanto vismaz šādi kvantitatīvās un kvalitatīvās informācijas avoti:

- a. iestādes stratēģiskais(-ie) plāns(-i) ar pašreizējā gada un turpmākajām prognozēm un pamatotiem ekonomiskajiem pieņēmumiem;
- b. finanšu pārskats (piemēram, peļņas un zaudējumu (P&L) aprēķina, bilances informācija);
- c. informācija, kas sniegta saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām (vispārējie pārskati (COREP), finanšu pārskati (FINREP) un kredītu reģistrs, ja pieejams);
- d. iekšējie ziņojumi (vadības informācija, kapitāla plānošana, likviditātes pārskats, iekšējā riska ziņojumi);

---

¹⁴ Saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par sadarbību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā (EBA/GL/2021/15).

- e. darbības atjaunošanas un noregulējuma plāni, tostarp noregulējamības novērtējuma rezultāti, ko noregulējuma iestāde sniegusi saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 14. pantu;
- f. trešo pušu ziņojumi (piemēram, revīzijas ziņojumi, pašu kapitāla/kredīta analītiķu ziņojumi);
- g. citi būtiski pētījumi/apsekojumi (piemēram, no Starptautiskā Valūtas fonda (SVF), makrouzraudzības iestādēm un institūcijām, Eiropas iestādēm).

4.2 Sākotnējais novērtējums

77. Kompetentajām iestādēm jāanalizē iestādes galvenās darbības jomas, ģeogrāfiskie aspekti un tirgus pozīcija, lai jurisdikcijas augstākajā konsolidācijas līmenī noteiktu iestādes:

- a. nozīmīgākos ģeogrāfiskos tirgus;
- b. galvenos meitasuzņēmumus/filiāles;
- c. galvenās komercdarbības jomas; un
- d. galvenās produktu līnijas.

78. Šajā nolūkā kompetentajām iestādēm novērtēšanas brīdī jāizvērtē vairāki būtiski rādītāji un to izmaiņas laika gaitā. Šajos rādītājos jāietver:

- a. kopējo ieņēmumu/izdevumu struktūra;
- b. aktīvu daļa;
- c. TREA daļa; un
- d. tirgus pozīcija.

79. Kompetentajām iestādēm šis sākotnējais novērtējums jāizmanto, lai:

- a. noteiktu komercdarbības jomu/līniju būtiskumu: kompetentajām iestādēm jānosaka, kuri ģeogrāfiskie tirgi, meitasuzņēmumi/filiāles, komercdarbības līnijas un produktu līnijas ir visbūtiskākie, pamatojoties uz peļņas īpatsvaru (piemēram, pamatojoties uz P&L), risku (piemēram, pamatojoties uz TREA vai citiem riska pasākumiem) un/vai organizatoriskām vai likumā noteiktām prioritātēm (piemēram, publiskā sektora banku īpašiem pienākumiem, lai piedāvātu konkrētus produktus). Kompetentajām iestādēm šī informācija jāizmanto kā pamats, lai noteiktu, uz ko BMA būtu jākoncentrējas (sīkāk šis temats aplūkots 4.3. iedaļā);

- b. noteiktu līdzīgo grupu: kompetentajām iestādēm jānosaka iestādei atbilstošā līdzīgā grupa; lai veiktu BMA, kompetentajai iestādei jānosaka līdzīgā grupa, balstoties uz konkurentu produktu/komercdarbības līnijām, kas orientētas uz tādu pašu peļņas avotu/klientiem (piemēram, dažādu iestāžu kredītkaršu apkalpošana, kuru mērķauditorija ir kredītkaršu lietotāji X valstī);
- c. pamatotu proporcionalitātes principa piemērošanu: kompetentās iestādes var izmantot sākotnējā novērtējuma rezultātus, lai palīdzētu iedalīt iestādes proporcionalitātes kategorijās, pamatojoties uz konstatēto iestādes sarežģītību (kā noteikts 2.1.1. iedaļā).

4.3 To jomu noteikšana, kurām BMA jāpievērš galvenā uzmanība

80. Kompetentajām iestādēm jānosaka jomas, uz kurām BMA vajadzētu koncentrēties. Tām jāpievērš uzmanība komercdarbības virzieniem, kas ir vissvarīgākie attiecībā uz pašreizējā komercdarbības modeļa dzīvotspēju un ilgtspēju nākotnē un/vai kas, visticamāk, palielinātu iestādes saskari ar esošiem vai jauniem apdraudējumiem. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā šādi aspekti:

- a. komercdarbības jomu būtiskums — vai kāda no komercdarbības jomām ir svarīgāka peļņas (vai zaudējumu) gūšanas jomā;
- b. uzraudzības iestāžu iepriekšējie konstatējumi — vai konstatējumi saistībā ar citiem SREP elementiem var sniegt norādes par komercdarbības jomām, kur nepieciešama turpmāka izmeklēšana;
- c. iekšējo vai ārējo revīzijas ziņojumu konstatējumi un novērojumi — vai revīzija ir konstatējusi konkrētas problēmas saistībā ar konkrētu komercdarbības jomu ilgtspēju vai dzīvotspēju;
- d. stratēģisko plānu nozīmīgums — vai pastāv komercdarbības jomas, kuras iestāde vēlas būtiski paplašināt vai samazināt;
- e. tematisko uzraudzības pārbažu rezultāti — vai nozares mēroga analīze ir atklājusi kopīgas esošās problēmas, kuru risināšanai ir nepieciešama papildu analīze konkrētā iestādē;
- f. novērotās izmaiņas komercdarbības modelī — vai ir novērotas faktiskas izmaiņas komercdarbības modelī, ja iestāde nav paziņojusi par plānotajām izmaiņām vai neizvirza jaunus stratēģiskos plānus;
- g. līdzīgu iestāžu salīdzinājumi — vai komercdarbības joma ir darbojusies netipiski (neparasti) salīdzinājumā ar līdzīgajām iestādēm;

- h. sākotnējā komercdarbības modeļa novērtējuma konstatējumi un apsvērumi, tostarp tie, kas norāda uz iespējamu komercdarbības modeļa pakļautību NILL/TF riskam.

4.4 Komerccarbības vides novērtēšana

81. Lai gūtu priekšstatu par iestādes stratēģisko pieņēmumu ticamību, kompetentajām iestādēm jāveic komercdarbības vides analīze. Ir jāņem vērā pašreizējie un nākotnes komercdarbības apstākļi, kādos iestāde darbojas vai varētu darboties, pamatojoties uz tās galvenajiem vai būtiskajiem ģeogrāfiskajiem aspektiem un komercdarbības riskiem. Šā novērtējuma ietvaros kompetentajām iestādēm jāizveido izpratne par makroekonomikas virzienu un tirgus tendencēm, kā arī līdzīgu iestāžu grupas stratēģiskajiem nodomiem.

82. Kompetentajām iestādēm jāizmanto šī analīze, lai veidotu izpratni par:

- a. galvenajiem makroekonomiskajiem mainīgajiem lielumiem, kuros attiecīgais novērtējams uzņēmums, produkts vai segments darbojas vai darbosies, pamatojoties uz galvenajiem ģeogrāfiskajiem aspektiem. Kā galveno mainīgo lielumu piemērus var minēt iekšzemes kopproduktu (IKP), bezdarba līmeni, procentu likmes un mājokļu cenu indeksus;
- b. konkurences apstākļiem un kā tie varētu attīstīties, ņemot vērā līdzīgu iestāžu grupas darbības. Pārskatāmo jomu piemēri ietver paredzamā mērķa tirgus izaugsmi (piemēram, mājokļu hipotekāro aizdevumu tirgus) un galveno konkurentu darbību un plānus mērķa tirgū;
- c. kopējās tendences tirgū, kas varētu ietekmēt iestādes darbības rezultātus un rentabilitāti. Te jāietver vismaz normatīvās tendences (piemēram, izmaiņas tiesību aktos par banku mazumtirdzniecības produktu izplatīšanu), tendences tehnoloģiju jomā (piemēram, noteiktu tirdzniecības veidu pāreja uz elektroniskām platformām) un sabiedrības/demogrāfiskās tendences (piemēram, lielāks pieprasījums pēc islāma banku pakalpojumiem).

4.5 Pašreizējā komercdarbības modeļa analīze

83. Lai izprastu līdzekļus un metodes, ko iestāde izmanto, lai darbotos un gūtu peļņu, kompetentajām iestādēm jāveic kvantitatīva un kvalitatīva analīze.

4.5.1 Kvantitatīvā analīze

84. Kompetentajām iestādēm jāveic iestādes pašreizējā komercdarbības modeļa kvantitatīvo iezīmju analīze, lai izprastu tās finanšu sniegumu un to, cik lielā mērā to veicina tās vēlmē uzņemties risku, kas ir augstāka vai zemāka nekā līdzīgām iestādēm.

85. Jomās, kuru analīzi veic kompetentās iestādes, jāiekļauj:

- a. peļņas un zaudējumu pārskats, tostarp tendences: kompetentajām iestādēm jānovērtē pamatā esošā iestādes rentabilitāte (piemēram, pēc izņēmuma pozīcijām un vienreizējiem darījumiem), ienākumu plūsmas sadalījums, izmaksu sadalījums, uzkrājumi sakarā ar vērtības samazināšanos un galvenie koeficienti (piemēram, procentu likmju starpība, izdevumi/ienākumi, aizdevumu samazināšanās). Kompetentajām iestādēm jāapsver, kā iepriekš minētās pozīcijas ir attīstījušās pēdējo gadu laikā, un jānosaka pamattendences;
- b. bilance, tostarp tendences: kompetentajām iestādēm jānovērtē aktīvu un pasīvu struktūra, finansēšanas struktūra, TREA un pašu kapitāla izmaiņas un galvenie rādītāji (piemēram, kapitāla rentabilitāte, 1. līmeņa pašu kapitāls, finansējuma deficīts). Kompetentajām iestādēm jāapsver, kā iepriekš minētās pozīcijas ir attīstījušās pēdējo gadu laikā, un jānosaka pamattendences;
- c. koncentrācijas, un to tendences: kompetentajām iestādēm jānovērtē koncentrācijas peļņas un zaudējumu pārskatā un bilancē saistībā ar klientiem, nozarēm un ģeogrāfiskajiem tirgiem. Kompetentajām iestādēm jāapsver, kā iepriekš minētās pozīcijas ir attīstījušās pēdējo gadu laikā, un jānosaka pamattendences; un
- d. vēlme uzņemties risku: kompetentajām iestādēm jānovērtē formālie ierobežojumi, ko iestāde ieviesusi atbilstoši riska veidam (kredītrisks, finansējuma risks u. tml.), un to ievērošana, lai izprastu riskus, ko iestāde ir gatava uzņemties, veicot finanšu darbību.

4.5.2 Kvalitatīvā analīze

86. Kompetentajām iestādēm jāveic iestādes pašreizējā komercdarbības modeļa kvalitatīvo iezīmju analīze, lai izprastu tās panākumu virzītājspēkus un galvenās jomas, kurās iestāde ir atkarīga no citiem faktoriem.

87. Jomās, kuru analīzi veic kompetentās iestādes, jāiekļauj:

- a. galvenās jomas, kurās iestāde ir atkarīga no ārējiem faktoriem: kompetentajām iestādēm jānosaka galvenie ārējie faktori, kas ietekmē komercdarbības modeļa panākumus; tie var ietvert trešo pušu pakalpojumu sniedzējus, starpniekus un īpašus normatīvos dzinuļus;
- b. galvenās jomas, kurās iestāde ir atkarīga no iekšējiem faktoriem: kompetentajām iestādēm jānosaka galvenie iekšējie faktori, kas ietekmē komercdarbības modeļa panākumus; tie var ietvert IT platformas kvalitāti, operatīvās darbības un resursu pietiekamību;
- c. franšīzes: kompetentajām iestādēm jānosaka, cik ciešas ir attiecības ar klientiem, piegādātājiem un partneriem; tas var ietvert iestādes paļaušanos uz savu reputāciju, filiāļu efektivitāti, klientu lojalitāti un partnerības efektivitāti; un

- d. konkurences priekšrocības jomas: kompetentajām iestādēm jānosaka jomas, kurās iestādei ir konkurences priekšrocības salīdzinājumā ar līdzīgām iestādēm; tās var ietvert jebkuru no iepriekš minētajiem, piemēram, iestādes IT platformu kvalitāti, vai arī citus faktorus, piemēram, iestādes globālo tīklu, tās komercdarbības mērogu vai tās produktu piedāvājumu.
- e. Veicot analīzi, kompetentajām iestādēm jāņem vērā visas pazīmes, kas liecina, ka komercdarbības modelis un iestādes darbības palielina NILL/TF riskus, tostarp noguldījumu pieņemšanu vai uzņēmumu dibināšanu vai izmantošanu augsta riska trešās valstīs, kā norādīts Direktīvas (ES) 2015/849 9. pantā. Ja tādas ir, šīs norādes vajadzības gadījumā jāpapildina ar kvantitatīvu analīzi, īpašu uzmanību pievēršot tam, cik būtiski ir ieņēmumi un ienākumi no operācijām, kas veiktas šādās augsta riska trešās valstīs, riska darījumu koncentrācijai ar klientiem, kuriem iestāde piemēro pastiprinātu klienta uzticamības pārbaudi, kā noteikts Direktīvas 2015/849 II nodaļas 3. iedaļā. Kompetentajām iestādēm jāapmainās ar informāciju ar NILL/TFN uzraudzības iestādi par šīm norādēm, kā izklāstīts 0. punktā.

4.6 Stratēģijas un finanšu plānu analīze

88. Kompetentajām iestādēm jāveic iestādes finanšu prognožu un stratēģiskā plāna kvantitatīva un kvalitatīva uz nākotni vērsta analīze, lai izprastu tās komercdarbības stratēģijas pieņēmumus, ticamību un apdraudējumus.

89. Jomās, kuru analīzi veic kompetentās iestādes, jāiekļauj:

- a. vispārējā stratēģija: kompetentajām iestādēm jāizvērtē galvenie kvantitatīvie un kvalitatīvie vadības mērķi;
- b. plānotās finanšu darbības: kompetentajām iestādēm jāizvērtē plānotie finanšu rādītāji, aptverot tādus pašus vai līdzīgus rādītājus kā tos, kas ietverti pašreizējā komercdarbības modeļa kvantitatīvajā analīzē;
- c. stratēģijas un finanšu plāna veiksmes faktori: kompetentajām iestādēm jānosaka galvenās ierosinātās izmaiņas pašreizējā komercdarbības modelī, lai sasniegtu mērķus;
- d. pieņēmumi: kompetentajām iestādēm jānosaka iestādes noteikto pieņēmumu ticamība un konsekvence, kas virza tās stratēģiju un prognozes; tajos var ietvert pieņēmumus tādās jomās kā makroekonomiskie rādītāji, tirgus attīstība, galveno produktu apjoma un peļņas pieaugums, segmenta un ģeogrāfiskie aspekti u. tml.; un
- e. izpildes kapacitāte: kompetentajām iestādēm jānosaka iestādes izpildes spējas, kuru pamatā ir vadības darba prakse, ievērojot iepriekšējo stratēģiju un prognozes, kā arī izstrādātās stratēģijas sarežģītība un vērīenīgums, salīdzinot ar pašreizējo

komercdarbības modeli. Novērtējot izpildes kapacitāti, kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī spējas īstenot stratēģiju no riska pārvaldīšanas viedokļa.

90. Kompetentās iestādes var veikt daļu no šīs analīzes vienlaikus ar pašreizējā komercdarbības modeļa kvantitatīvo un kvalitatīvo analīzi, jo īpaši, ar plānoto finanšu darbību un stratēģijas veiksmes faktoru analīzi.

4.7 Komercdarbības modeļa dzīvotspējas novērtēšana

91. Pēc 4.4. un 4.5. nodaļā aprakstītās analīzes veikšanas kompetentajām iestādēm jāizveido vai jāaktualizē viedoklis par iestādes pašreizējā komercdarbības modeļa dzīvotspēju, pamatojoties uz tā spēju gūt pieņemamu peļņu turpmāko 12 mēnešu laikā, ņemot vērā tā kvantitatīvos rādītājus, galvenos panākumu virzītājspēkus, atkarību un komercdarbības vidi.

92. Novērtējot ieņēmumu pieņemamību, kompetentajām iestādēm jāizmanto šādi kritēriji:

- a. kapitāla atdeve (ROE) pret uzņēmuma kapitāla izmaksām (COE) vai līdzvērtīgs rādītājs: kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai komercdarbības modelis rada kapitāla rentabilitāti virs izmaksām (izņemot vienreizējus pasākumus), pamatojoties uz ROE pret COE; citi rādītāji, piemēram, ieņēmumi no aktīviem vai risku koriģētā kapitāla atdeve, izsverot risku, kā arī izvērtējot izmaiņas šo pasākumu ciklā, var arī atbalstīt šo novērtējumu;
- b. finansēšanas struktūra: kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai finansējuma veidi ir atbilstoši komercdarbības modelim un stratēģijai; finansējuma veidu svārstīgums un nesakritības var nozīmēt, ka komercdarbības modelis vai stratēģija, pat tāds, kas dod lielākus ieņēmumus nekā izmaksas, var nebūt dzīvotspējīgs vai ilgtspējīgs, ņemot vērā pašreizējo vai nākotnes komercdarbības vidi; un
- c. vēlme uzņemties risku: kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai iestādes komercdarbības modeļa vai stratēģijas pamatā ir vēlme riskēt atsevišķu risku (piemēram, kredīta, tirgus) robežās vai plašākā nozīmē, kas ir uzskatāma par pārāk augstu un būtiski atšķirīgu starp līdzīgām grupām, lai nodrošinātu pietiekamus ieņēmumus.

4.8 Iestādes stratēģijas ilgtspējas novērtēšana

93. Veicot analīzi atbilstoši 4.4. un 4.6. nodaļā noteiktajam, kompetentajām iestādēm jāizveido vai jāaktualizē viedoklis par iestādes stratēģijas ilgtspēju, pamatojoties uz tās spēju radīt pieņemamus ieņēmumus, kā noteikts iepriekš, vismaz nākamo trīs gadu laikā, pamatojoties uz tās stratēģiskajiem plāniem un finanšu prognozēm un ņemot vērā komercdarbības vides uzraudzības novērtējumu.

94. Jo īpaši kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes stratēģijas dzīvotspēja, pamatojoties uz:

- a. iestādes pieņemumu ticamību un plānoto finanšu darbību salīdzinājumā ar uzraudzības iestāžu viedokli par pašreizējo un nākotnes komercdarbības vidi;
- b. ietekmi uz plānotajiem finanšu rādītājiem no uzraudzības iestāžu viedokļa par komercdarbības vidi (ja tas atšķiras no iestādes pieņemumiem); un
- c. stratēģijas riska līmeni (t. i., stratēģijas sarežģītību un mērķi, salīdzinot ar pašreizējo komercdarbības modeli) un tam sekojošu panākumu varbūtību, pamatojoties uz iestādes iespējamām kapacitātēm (ko nosaka pēc iestādes panākumiem, izpildot iepriekšējās līdzīga mēroga stratēģijas vai pēc līdzšinējā stratēģiskā plāna izpildes un ņemot vērā spējas īstenot stratēģiju no riska pārvaldības viedokļa).

4.9 Galveno vājo vietu noteikšana

95. Pēc BMA veikšanas kompetentajām iestādēm jānovērtē galvenās vājās vietas, kas ir vai varētu būt iestādes komercdarbības modelim un stratēģijai, ņemot vērā jebkuru no turpmāk minētajiem aspektiem:

- a. slikti gaidāmie finanšu rezultāti;
- b. paļaušanās uz nereālu stratēģiju;
- c. pārmērīga koncentrācija vai nepastāvīgums (piemēram, ieņēmumi, klienti, uz kuriem attiecas pastiprināta klienta uzticamības pārbaude atbilstoši Direktīvas 2015/849 II nodaļas 3. iedaļai, augsta riska trešās valstis atbilstoši minētās direktīvas 9. pantam, noguldījumi un aktīvi, kas tiek glabāti/pārvaldīti saistībā ar šādām augsta riska trešām valstīm);
- d. pārmērīga riska uzņemšanās;
- e. bažas par finansējuma struktūru;
- f. svarīgi ārējie faktori (piemēram, normatīvie apdraudējumi, proti, komercdarbības vienību "norobežošanas" pilnvarošana); un
- g. vides, sociālie un pārvaldības riski un to ietekme uz komercdarbības modeļa dzīvotspēju un ilgtspēju, kā arī iestādes ilgtermiņa noturību.

96. Pēc iepriekš minētā novērtējuma kompetentajām iestādēm jāsniedz viedoklis par iestādes komercdarbības modeļa dzīvotspēju un tās stratēģijas ilgtspēju, kā arī par visiem pasākumiem, kas vajadzīgi problēmu risināšanai.

4.10 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

97. Pamatojoties uz komercdarbības modeļa dzīvotspējas un ilgtspējas novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāizveido vispārējs viedoklis par komercdarbības modeļa dzīvotspēju

un stratēģijas ilgtspēju, kā arī par jebkādiem iespējamajiem riskiem iestādes dzīvotspējai, kas izriet no šā novērtējuma. Šis viedoklis kopā ar dzīvotspējas vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 2. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā.

2. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot komercdarbības modeļa un stratēģijas vērtējumu

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
1	Komercdarbības modelis un stratēģija rada nelielu risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestāde gūst ievērojamus un stabilus ienākumus, kas ir pieņemami, ņemot vērā tās vēlmi uzņemties risku un finansējuma struktūru. • Nepastāv būtiska aktīvu koncentrācija vai neilgtspējīgi koncentrēti ienākumu avoti. • Iestādei ir spēcīga konkurences pozīcija tās izvēlētajos tirgos un stratēģija, kas to varētu pastiprināt. • Iestādei ir finanšu prognozes, kas izstrādātas, balstoties uz ticamiem pieņēmumiem par nākotnes komercdarbības vidi. • Stratēģiskie plāni ir piemēroti, ņemot vērā pašreizējo komercdarbības modeli un vadības izpildes kapacitāti.
2	Komercdarbības modelis un stratēģija rada vidēji zemu risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Salīdzinājumā ar līdzīgām iestādēm un/vai vēsturiskiem rezultātiem iestāde gūst vidējus ieņēmumus, kas kopumā ir pieņemami, ņemot vērā iestādes vēlmi uzņemties risku un tās finansējuma struktūru. • Pastāv aktīvu koncentrācijas vai koncentrēti ienākumu avoti. • Iestāde saskaras ar konkurences spiedienu uz tās produktiem/pakalpojumiem vienā vai vairākos galvenajos tirgos. Pastāv šaubas par tās stratēģiju situācijas risināšanai. • Iestādei ir finanšu prognozes, kas sagatavotas, pamatojoties uz optimistiskiem pieņēmumiem par komercdarbības vidi nākotnē. • Stratēģiskie plāni ir pamatoti, taču riskanti, ņemot vērā pašreizējo komercdarbības modeli un vadības izpildes kapacitāti.
3	Komercdarbības modelis un stratēģija rada vidēji augsta	<ul style="list-style-type: none"> • Iestāde gūst ieņēmumus, kas bieži vien ir nelieli vai nav stabili, vai arī balstās uz

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
	līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<p>vēlmi uzņemt risku vai finansējuma struktūru, lai radītu pienācīgus ieņēmumus, kas rada bažas uzraudzības iestādēm.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pastāv ievērojamas aktīvu koncentrācijas vai koncentrēti ienākumu avoti. • Iestādes produktiem/pakalpojumiem ir vāja konkurētspēja tās izvēlētajos tirgos, un tai var būt daži komercdarbības virzieni ar labām izredzēm. Iestādes tirgus daļa var ievērojami samazināties. Pastāv šaubas par tās stratēģiju situācijas uzlabošanai. • Iestādei ir finanšu prognozes, kas izstrādātas, balstoties uz pārāk optimistiskiem pieņēmumiem par nākotnes komercdarbības vidi. • Stratēģiskie plāni var nebūt ticami, ņemot vērā pašreizējo komercdarbības modeli un vadības izpildes kapacitāti.
4	Komerccarbības modelis un stratēģija rada augsta līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestāde gūst ļoti vājus un ļoti nestabilus ieņēmumus vai paļaujas uz nepieļaujamu vēlmi uzņemt risku vai nepieņemamu finansējuma struktūru, lai gūtu pienācīgus ieņēmumus. • Iestādei ir milzīga aktīvu koncentrācija vai neilgtspējīgi koncentrēti ienākumu avoti. • Iestādes produktiem/pakalpojumiem ir ļoti vāja konkurētspēja tās izvēlētajos tirgos, un tās komercdarbības virzieniem ir ļoti vājas izredzes. Ir ļoti maz ticams, ka stratēģiskie plāni uzlabos situāciju. • Iestādei ir finanšu prognozes, kas sagatavotas, pamatojoties uz ļoti nereāliem pieņēmumiem par nākotnes komercdarbības vidi. • Stratēģiskie plāni nav ticami, ņemot vērā pašreizējo komercdarbības modeli un vadības izpildes spējas.

5. sadaļa. Iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles novērtēšana

---

5.1 Vispārīgi apsvērumi

98. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes iekšējās pārvaldības pasākumi ir atbilstoši un samērīgi iestādes riska profilam, komercdarbības modelim, raksturam, lielumam un sarežģītībai. Tām jānosaka, cik lielā mērā iestāde ievēro piemērojamās ES un valstī spēkā esošās prasības par labas iekšējās pārvaldības pasākumiem, un jāapzina visas nepilnības. Kompetentajām iestādēm jo īpaši jāizvērtē, vai iestādes iekšējās pārvaldības pasākumi nodrošina pareizu risku pārvaldību un ietver pienācīgu iekšējo kontroli un uzraudzību. Tām arī jānosaka, vai pastāv būtiski riski, ko rada vāji iekšējās pārvaldības pasākumi, un to iespējamā ietekme uz iestādes riska profilu un ilgtspēju.
99. Lai veiktu SREP, iestādes iekšējās pārvaldības un iekšējās kontroles novērtējumā jāiekļauj šādas jomas:
- a. kopējā iekšējās pārvaldības sistēma; kurā jāiekļauj skaidra organizatoriskā struktūra;
  - b. vadības struktūras un tās komiteju (ja tādas ir izveidotas) sastāvs, organizācija un darbība;
  - c. korporatīvā un riska kultūra;
  - d. atalgojuma politika un prakse;
  - e. iekšējās kontroles sistēma, kam jāietver labi funkcionējošas neatkarīgas riska pārvaldības, atbilstības nodrošināšanas un iekšējās revīzijas funkcijas;
  - f. riska pārvaldības sistēma, tostarp ICAAP, ILAAP, jauno produktu apstiprināšanas process, tostarp būtiskas izmaiņas produktos, sistēmās un procesos un ārkārtas darījumi;
  - g. administratīvo un grāmatvedības procedūru integritāte;
  - h. ārpakalpojumu politika un stratēģija;
  - i. informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, un komercdarbības nepārtrauktība; un
  - j. darbības atjaunošanas plāns.
100. Iekšējās pārvaldības novērtējums jāņem vērā riska pārvaldīšanas un kontroles novērtējumā, kā noteikts 6. un 8. sadaļā, kā arī ICAAP un ILAAP novērtējumā, kas iekļauts SREP

kapitāla novērtējumā (7. sadaļa) un SREP likviditātes novērtējumā (9. sadaļa). Turklāt ICAAP riska analīzes aprēķini / kapitāla aplēses, ko pārskata saskaņā ar 7. sadaļu, un jebkuras tajā konstatētās nepilnības jāņem vērā, izstrādājot kopējās ICAAP sistēmas novērtējumu, ko veic saskaņā ar šo sadaļu.

101. Saskaņā ar EBI pamatnostādņem par iekšējo pārvaldību¹⁵ iekšējās pārvaldības sistēmas novērtējumā jāiekļauj pārbaude par to, vai pastāv tāda pārvaldības kārtība un mehānismi, lai nodrošinātu, ka iestāde ievēro spēkā esošās nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas prasības, un ņem vērā jebkādu papildu informāciju, kas saņemta no NILL/TFN uzraudzības iestādes par šīs kārtības un mehānismu novērtējumu.

5.2 Vispārējā iekšējās pārvaldības sistēma

102. Saskaņā ar EBI pamatnostādņem par iekšējo pārvaldību, kopīgajām EVTI un EBI pamatnostādņem par vadības struktūras locekļu un galveno funkciju veicēju piemērotības novērtējumu¹⁶, EBI pamatnostādņem par informācijas atklāšanas prasībām¹⁷, EBI pamatnostādņem par ārpakalpojumu izmantošanas kārtību¹⁸ un EBI pamatnostādņem par pareizu atalgojuma politiku¹⁹, iekšējās pārvaldības sistēmas novērtējumā, ko veic kompetentās iestādes, ir jānovērtē, vai iestāde spēj parādīt vismaz to, ka:

- a. vadības struktūras pienākumi ir skaidri definēti, nošķirot vadības (izpildu) funkcijas pienākumus no uzraudzības (neizpildu) funkcijas pienākumiem, un ka ir īstenoti attiecīgi pārvaldības pasākumi;
- b. ir izveidota piemērota un pārredzama organizatoriskā un darbības struktūra ar precīzi definētu, pārredzamu un konsekventu atbildības sadalījumu, tostarp vadības struktūras un tās komiteju atbildības sadalījumu;
- c. vadības struktūra ir noteikusi un nodrošinājusi vispārējo komercdarbības un riska stratēģiju īstenošanu, tostarp ir noteikta iestādes vēlme uzņemt risku gan individuāli, gan konsolidēti, attiecīgi iesaistot vadības struktūru;
- d. ir atbilstoša riska kultūra, izmantojot politiku un tās īstenošanu, tostarp saziņu un apmācību;
- e. ir īstenots vadības struktūras locekļu un pamatfunkciju veicēju atlases un piemērotības novērtēšanas process;

---

¹⁵ EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES (EBA/GL/2021/05).

¹⁶ Kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu, saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES (EBA/GL/2021/06).

¹⁷ [EBI pamatnostādnes par informācijas atklāšanas prasībām saskaņā ar Regulas \(ES\) Nr. 575/2013 astoto daļu](#) (EBI/PN/2016/11).

¹⁸ [EBI pamatnostādnes par ārpakalpojumu izmantošanas kārtību](#) (EBA/GL/2019/02).

¹⁹ [EBI pamatnostādnes par pareizu atalgojuma politiku](#) saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 74. panta 3. punktu un 75. panta 2. punktu, un par informācijas atklāšanu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 450. pantu (EBA/GL/2021/04).

- f. ir ieviesta atbilstoša un efektīva iekšējā pārvaldība un iekšējās kontroles sistēma ar neatkarīgām riska pārvaldības, atbilstības un iekšējās revīzijas funkcijām, kurām ir pietiekamas pilnvaras, statuss un resursi savu funkciju veikšanai;
- g. tiek īstenota atalgojuma politika un prakse, kas atbilst atalgojuma principiem, kuri noteikti Direktīvas 2013/36/ES 92.–95. pantā un EBI pamatnostādņēs par pareizu atalgojuma politiku;
- h. ir īstenoti pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas sistēmu integritāti, tostarp finanšu un darbības kontroles pasākumus un tiesību aktu un attiecīgo standartu ievērošanu;
- i. ir īstenota ārpakalpojumu politika un stratēģija, kurā ņemta vērā ārpakalpojumu ietekme uz iestādes uzņēmējdarbību, un riski, ar kuriem tā saskaras;
- j. ir izstrādāta iekšējās pārvaldības sistēma, ko uzrauga un regulāri novērtē vadības struktūra; un
- k. iekšējās pārvaldības sistēma ir pārredzama ieinteresētajām pusēm, tostarp akcionāriem.

5.3 Vadības struktūras organizācija un darbība

103. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 74. pantu un 91. panta 12. punktu, EBI pamatnostādņēm par iekšējo pārvaldību un kopīgajām EVTI un EBI pamatnostādņēm par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai:

- a. pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt vadības struktūras individuālo un kopīgo piemērotību un personu, kas pilda pamatfunkcijas, individuālo piemērotību, ir īstenoti un tiek efektīvi veikti iecelšanas brīdī, būtisku pārmaiņu gadījumā (piemēram, tādu pārmaiņu gadījumā, kas ietekmē nosacījumus, kurus novērtē saistībā ar sākotnējo piemērotības un atbilstības novērtējumu) un pastāvīgi, tostarp, vai tiek sniegti paziņojumi attiecīgajām kompetentajām iestādēm;
- b. vadības struktūras sastāvs un pēctecības plānošana ir atbilstoša;
- c. vadības struktūrai ir izstrādāta politika, lai veicinātu vadības struktūras daudzveidību, neskarot diskriminācijas novēršanas noteikumus un vai šāda daudzveidības politika ir atspoguļota vadības struktūras darbā pieņemšanas politikā, nodrošinot pietiekami daudzveidīgu kandidātu loku; un attiecībā uz nozīmīgām iestādēm – vai tās ir noteikušas kvantitatīvu mērķi nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvībai;
- d. vadības struktūras pārvaldības un uzraudzības funkcijas efektīvi mijiedarbojas;

- e. vadības struktūra, veicot pārvaldības funkciju, attiecīgi vada uzņēmējdarbību, savukārt, veicot uzraudzības funkciju, pārrauga un uzrauga pārvaldības lēmumu pieņemšanu un darbības;
- f. visi vadības struktūras locekļi rīkojas neatkarīgi;
- g. vadības struktūras locekļi savu funkciju izpildei velta pietiekamu laiku;
- h. ir ievērots vadošo amatu skaita ierobežojums nozīmīgās iestādēs, kā noteikts Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 3. punktā;
- i. attiecībā uz vadības struktūru un — ja tādas ir izveidotas — tās komitejām ir ieviesta attiecīga iekšējās pārvaldības prakse un procedūras; un
- j. vadības struktūrai, pildot pārvaldības un uzraudzības funkcijas, un — ja tāda ir izveidota — riska komitejai ir pienācīga piekļuve informācijai par riska situāciju iestādē.

5.4 Korporatīvās vērtības un riska kultūra

104. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstoša un pārredzama korporatīvā struktūra, kas ir piemērota un stabila, nemainīgas korporatīvās vērtības un riska kultūra, kura ir visaptveroša un samērīga ar tās komercdarbības modeļa un iestādes darbību objektīvo risku raksturu, mērogu un sarežģītību, kā arī atbilst iestādes vēlmei uzņemties risku.
105. Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai:
- a. vadības struktūra pilnībā pārzina un izprot iestādes juridisko, organizatorisko un darbības struktūru (“zini savu struktūru”) un nodrošina tās atbilstību apstiprinātajai komercdarbības un riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku;
  - b. iestādes nav izveidojušas nepārredzamas vai nevajadzīgi sarežģītas struktūras, kurām nav skaidra ekonomiska pamatojuma vai juridiska mērķa, vai šādas struktūras rada bažas, ka tās varētu izmantot ar finanšu noziegumiem saistītiem mērķiem. Izveidojot sarežģītas struktūras, vadības struktūra izprot tās, to mērķi un ar tām saistītos īpašos riskus, un nodrošina, ka iekšējās kontroles funkcijas tiek pienācīgi iesaistītas;
  - c. iestādes ir izstrādājušas integrētu iestādes līmeņa riska kultūru, pamatojoties uz pilnīgu izpratni un visaptverošu priekšstatu par riskiem, ar kuriem tās saskaras, un to, kā šos riskus pārvalda, ņemot vērā iestādes vēlmi uzņemties risku;
  - d. iestādes ētiskā korporatīvā un riska kultūra rada vidi, kurā problēmas tiek konstruktīvi risinātas un kurā ar lēmumu pieņemšanas procesu tiek veicināta viedokļu dažādība;

- e. iestādes ir ieviesušas neatkarīgas iekšējas trauksmes celšanas procedūras un procesus, kas ļauj informāciju anonimizētā veidā iesniegt vadības struktūrai un citām atbildīgām funkcijām;
- f. iestādes efektīvi pārvalda interešu konfliktus iestādes līmenī un ir izstrādājušas interešu konfliktu politiku, lai darbinieki varētu pārvaldīt interešu konfliktus starp savām personīgajām interesēm un iestādes interesēm;
- g. iestādes pienācīgi nosaka, dokumentē un pārvalda iespējamus interešu konfliktus, kas izriet no aizdevumiem vai citiem darījumiem, kuros iesaistīti vadības struktūras locekļi un ar viņiem saistītās puses;
- h. iestādes nodrošina, ka netiek diskriminēti darbinieki un ka visiem dzimumiem ir vienlīdzīgas iespējas;
- i. visiem attiecīgajiem darbiniekiem tiek sniegta skaidra, pārlicinoša un efektīva informācija par stratēģijām, korporatīvām vērtībām, rīcības kodeksu un/vai citu līdzīgu instrumentu, risku un citu politiku, un riska kultūra tiek piemērota visos iestādes līmeņos; un
- j. rīcības kodeksa ietvaros iestādes nosaka principus un sniedz piemērus pieņemamai un nepieņemamai rīcībai, kas jo īpaši saistīta ar nepatiesu ziņu sniegšanu par finansēm un pārkāpumiem, ekonomiskiem un finanšu noziegumiem, tostarp, bet ne tikai, krāpšanu, NILL/TF, pretmonopola praksi, finanšu sankcijām, kukuļošanu un korupciju, tirgus manipulācijām, maldinošu pārdošanu un citu tiesību aktu pārkāpumiem patērētāju tiesību aizsardzības jomā, nodokļu pārkāpumiem, kas izdarīti tieši vai netieši, tostarp izmantojot nelikumīgas vai aizliegtas dividenžu arbitrāžas shēmas.

5.5 Atalgojuma politika un prakse

106. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādē pastāv atalgojuma politika un prakse, kā norādīts Direktīvas 2013/36/ES 92.–95. pantā, attiecībā uz tiem darbiniekiem, kuru profesionālās darbības būtiski ietekmē iestādes riska profilu, un atbilstoša atalgojuma politika attiecībā uz visiem darbiniekiem. Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību un EBI pamatnostādnēm par pareizu atalgojuma politiku kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai:

- a. atalgojuma politika atbilst iestādes komercdarbības un riska stratēģijām, korporatīvajai kultūrai un vērtībām, iestādes ilgtermiņa interesēm un pasākumiem, kas īstenoti, lai izvairītos no interešu konfliktiem, nerosina uzņemties pārmērīgu risku un vai to uztur, apstiprina un pārrauga vadības struktūra;
- b. atalgojuma politika ir dzimumneitrāla, un iestādes ir veikušas atbilstīgus pasākumus, lai laika gaitā uzraudzītu izmaiņas vīriešu un sieviešu darba samaksā;

- c. darbinieki, kuru profesionālā darbība būtiski ietekmē iestādes riska profilu (identificētie darbinieki), ir pienācīgi apzināti un Direktīvas 2013/36/ES 92. panta 3. punktā un Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2021/923 noteiktie kritēriji tiek atbilstoši piemēroti, jo īpaši attiecībā uz:
  - i. kvalitatīvo un kvantitatīvo kritēriju piemērošanu darbinieku identificēšanā un
  - ii. noteikumiem par tādu darbinieku izslēgšanu, kuri identificēti tikai saskaņā ar Komisijas Deleģētās Regulas (ES) Nr. 2021/923 6. pantā paredzētajiem kvantitatīvajiem kritērijiem;
- d. iestādes ir pienācīgi noteikušas atbilstošu atalgojuma mainīgās un nemainīgās daļas kombināciju, īpašu uzmanību pievēršot pabalstiem vai no amata atkarīgiem maksājumiem, garantētajai atalgojuma mainīgajai daļai, atlaišanas pabalstam utt.;
- e. ir noteikta atalgojuma mainīgās un nemainīgās daļas atbilstoša kombinācija, vai tiek ievēroti noteikumi par atalgojuma mainīgās daļas ierobežojumiem — līdz 100 % no atalgojuma nemainīgās daļas (200 % ar akcionāru lēmumu) — un vai atalgojuma mainīgā daļa netiek izmaksāta, izmantojot instrumentus vai metodes, kas veicina neatbilstību Direktīvai 2013/36/ES vai Regulai (ES) Nr. 575/2013;
- f. identificēto darbinieku atalgojuma mainīgās daļas pamatā ir darbības rezultāti, vai tiek ievērotas prasības attiecībā uz atlikšanu, turēšanu un izmaksāšanu instrumentos, kā arī atliktās atalgojuma mainīgās daļas samazināšanas (malus) un izmaksātās atalgojuma mainīgās daļas atgūšanas (cklawback) tiesībām un vai iestāde neizmanto instrumentus vai praksi, kas apiet atalgojuma prasības;
- g. iestādes pareizi piemēro prasības atalgojumam konsolidēti vai subkonsolidēti saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 109. pantu; un
- h. iestādes pienācīgi ņem vērā atalgojuma mainīgajai daļai noteiktos ierobežojumus, kas izriet no valsts atbalsta saņemšanas vai sakarā ar kompetento iestāžu ieteikumiem vai lēmumiem.

5.6 Iekšējās kontroles sistēma

107. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir attiecīga iekšējās kontroles sistēma. Saistībā ar to ir jānovērtē vismaz tas, vai:
- a. iestādei ir atbilstīga rakstiska iekšējās kontroles politika, un tā ir ieviesusi iekšējās kontroles sistēmu komercdarbības struktūrvienībās, citās attiecīgās struktūrvienībās un neatkarīgās iekšējās kontroles funkcijās;
  - b. ir skaidrs, pārredzams un dokumentēts lēmumu pieņemšanas process, kurā ir skaidri sadalīta atbildība par iekšējās kontroles sistēmas un tās komponentu īstenošanu;

- c. vajadzības gadījumā pastāv pienācīga pienākumu un informācijas barjeru nošķiršana;
- d. visas neatkarīgās iekšējās kontroles funkcijas ir efektīvas un tām ir atbilstīgi un pietiekami resursi, pilnvaras un statuss, lai pildītu savus uzdevumus, un vajadzības gadījumā tieša piekļuve vadības struktūrai, kas pilda uzraudzības funkcijas;
- e. iekšējās kontroles sistēma aptver visas iestādes jomas, skaidri sadalot komercdarbības un atbalsta vienības, kas vispirms ir atbildīgas par pienācīgu iekšējo kontroli un riska pārvaldības procedūru izveidi un uzturēšanu;
- f. notiek nepieciešamās informācijas, tostarp politikas, mehānismu, procedūru un to atjauninājumu savlaicīga apmaiņa, panākot, ka vadības struktūra, komercdarbības virzieni un iekšējās vienības, tostarp katra neatkarīgā iekšējās kontroles funkcija, spēj pildīt savus pienākumus;
- g. iestādei ir jauna produktu apstiprināšanas politika un process (NPAP), tostarp process piemērošanai būtisku izmaiņu vai ārkārtas darījumu gadījumā ar skaidri noteiktu neatkarīgas riska pārvaldības un atbilstības funkciju lomu, ko apstiprinājusi vadības struktūra;
- h. iestāde spēj sagatavot rakstiskus riska ziņojumus un tos izmanto pārvaldības nolūkos, un šādi riska ziņojumi ir:
  - i. savlaicīgi, precīzi, īsi, kodolīgi, visaptveroši, skaidri un noderīgi, un
  - ii. sagatavoti un iesniegti attiecīgajām personām pietiekami bieži; un
- i. iekšējās revīzijas ieteikumiem piemēro oficiālu turpmākās rīcības procedūru attiecīgos vadības līmeņos, lai nodrošinātu un ziņotu par to efektīvu un savlaicīgu izpildi.

Riska pārvaldības funkcija

108. Saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par iekšējo pārvaldību kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir izveidojusi neatkarīgu riska pārvaldības funkciju un vai šāda funkcija vismaz:
- a. ir centrāla un organizatoriska, kas aptver visu iestādi un ir strukturēta tā, lai tā varētu īstenot riska politiku un kontrolēt riska pārvaldības sistēmu, kā arī būtu aktīvi iesaistīta visu būtisko riska pārvaldības lēmumu pieņemšanā;
  - b. nodrošina, ka attiecīgie komercdarbības virzieni vai iekšējās vienības konstatē, mēra, novērtē, uzrauga un pienācīgi ziņo par visiem grupas mēroga riskiem un ka tiek ievērota riska stratēģija;

- c. patstāvīgi izvērtē pārkāpumus saistībā ar vēlmi uzņemties risku vai ierobežojumiem un informē struktūrvienības un vadības struktūru, iesakot iespējamās aizsardzības līdzekļus.

109. Ņemot vērā EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību, kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē, vai riska pārvaldības funkcijas vadītājam ir pietiekamas zināšanas, pilnvaras, statuss un neatkarība.

Atbilstības nodrošināšanas funkcija

110. Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir izveidojusi pastāvīgu, neatkarīgu un efektīvu atbilstības funkciju un vai:

- a. šādai funkcijai vismaz piemēro labi dokumentētu atbilstības politiku, par kuru tiek informēti visi darbinieki un ko pārrauga vadības struktūra; un vai
- b. šāda funkcija nodrošina, ka atbilstības uzraudzība tiek veikta, izmantojot strukturētu un precīzi definētu atbilstības uzraudzības programmu, un ka tiek ievērota atbilstības politika.

111. Ņemot vērā EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību, kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes ir iecēlušas personu, kas atbild par atbilstības nodrošināšanas funkciju visā iestādē. Ja šāda persona vienlaikus ir riska pārvaldības funkcijas vadītājs vai pilda citu vadošu amatu, kompetentajām iestādēm jāizvērtē iespējamais interešu konflikts.

Iekšējās revīzijas funkcija

112. Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir izveidota efektīva un neatkarīga iekšējās revīzijas funkcija:

- a. kura ievēro valsts un starptautiskos profesionālos standartus;
- b. kuras mērķis, pilnvaras un atbildība ir noteikta pilnvarojumā, ievērojot profesionālos standartus, un ko ir apstiprinājusi vadības struktūra;
- c. kurai ir organizatoriskā neatkarība un kuras iekšējo revidentu objektivitāte ir aizsargāta, tostarp pateicoties atbilstošam pienākumu sadalījumam, kā arī tiešai piekļuvei un ziņojumu sniegšanai vadības struktūrai;
- d. kas novērtē iestādes pārvaldības sistēmas atbilstību, tostarp to, vai pašreizējā politika un procedūras joprojām ir adekvātas un atbilst juridiskajām un regulatīvajām prasībām, vadības struktūras lēmumiem, iestādes vēlmei uzņemties risku un riska stratēģijai;
- e. kas novērtē, vai tiek pareizi un efektīvi īstenotas procedūras (piemēram, atbilstību darījumu veikšanas prasībām, tā riska līmeņa atbilstību, ko faktiski rada vēlme uzņemties risku, un ierobežojumus utt.);

- f. kas novērtē veikto kontroles pasākumu un ziņojumu, ko iesniegušas komercdarbības vienības un iekšējās riska pārvaldības un atbilstības funkcijas, piemērotību, kvalitāti un efektivitāti;
- g. kas pienācīgi ietver visas uz risku balstīta revīzijas plāna jomas, tostarp ICAAP, ILAAP un NPAP; un
- h. kas nosaka, vai iestāde ievēro iekšējo politiku un attiecīgos ES un valsts īstenošanas tiesību aktus, kā arī risina jebkādas novirzes no tiem.

5.7 Riska pārvaldības sistēma

113. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir ieviesusi attiecīgu riska pārvaldības sistēmu un riska pārvaldības procesus. Kompetentajām iestādēm jāpārbauda vismaz:

- a. tas, vai iestādes riska stratēģija, vēlme uzņemties risku un riska pārvaldības sistēma ir atbilstoša un tiek īstenota individuāli un konsolidēti;
- b. ICAAP un ILAAP sistēmas;
- c. stresa testēšanas spējas un rezultāti;
- d. tas, vai iestāde ir izveidojusi neatkarīgu riska pārvaldības funkciju, kura aptver visu iestādi, ir aktīvi iesaistīta iestādes riska stratēģijas izstrādē un visos būtiskajos riska pārvaldības lēmumos un kura vadības struktūrai un komercdarbības vienībām sniedz visu būtisko ar risku saistīto informāciju;
- e. tas, vai iestādes riska pārvaldības funkcijas vadītājam ir pietiekama kompetence, neatkarība un amata stāžs, kā arī — attiecīgā gadījumā — tieša piekļuve vadības struktūrai saistībā ar tās uzraudzības funkciju;
- f. tas, vai neatkarīgā riska pārvaldības funkcija nodrošina attiecīgus iestādes riska noteikšanas, novērtēšanas un uzraudzības procesus; un
- g. tas, vai iestāde ir ieviesusi politiku un procedūras, lai apzinātu, noteiktu, uzraudzītu, mazinātu un paziņotu risku un saistīto riska koncentrāciju, un vai šī politika un procedūras atbilst iestādes riska ierobežojumiem un vēlmei uzņemties risku, kā arī vai tās ir apstiprinājuši vadības struktūra.
- h. tas, vai iestāde ir izveidojusi striktākas procedūras tādu lēmumu apstiprināšanai, par kuriem riska pārvaldības funkcijas vadītājs vai atbilstības nodrošināšanas vadītājs ir paudis negatīvu viedokli.

5.7.1 Vēlmes uzņemties risku sistēma un stratēģija

114. Novērtējot riska pārvaldības sistēmu, kompetentajām iestādēm ir jāizskata, cik lielā mērā šī sistēma ir integrēta iestādes kopējā stratēģijā un kā tā šo stratēģiju ietekmē. Kompetentajām iestādēm jo īpaši ir jānovērtē, vai pastāv atbilstošas un konsekventas saiknes starp komercdarbības stratēģiju, riska stratēģiju, vēlmi uzņemties risku un riska pārvaldības sistēmu, kā arī kapitāla un likviditātes pārvaldības sistēmu.
115. Analizējot iestādes riska stratēģiju, vēlmi uzņemties risku un riska pārvaldības sistēmu, kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai:
- a. vadības struktūras atbildība attiecībā uz riska stratēģiju, vēlmi uzņemties risku un riska pārvaldības sistēmu tiek praksē īstenota, nodrošinot attiecīgus norādījumus un pārraudzību;
  - b. nosakot riska stratēģiju un vēlmi uzņemties risku, ir ņemti vērā visi būtiskie riski, kam ir pakļauta iestāde, un vai tās ietver riska ierobežojumus, pielaižu un robežvērtības;
  - c. riska stratēģija un vēlme uzņemties risku ir konsekventa un tiek īstenota;
  - d. vēlmes uzņemties risku sistēma ir tālredzīga, atbilst stratēģiskās plānošanas mērķiem, kas izklāstīti komercdarbības stratēģijā, un tiek regulāri pārskatīti;
  - e. nosakot riska stratēģiju un vēlmi uzņemties risku, ir pienācīgi ņemta vērā iestādes riska pielaižu un finanšu resursi (t. i., vēlmei uzņemties risku ir jāatbilst uzraudzības prasībām attiecībā uz pašu kapitālu un likviditāti, kā arī citiem uzraudzības pasākumiem un prasībām); un
  - f. riska stratēģiju un vēlmes uzņemties risku paziņojums tiek rakstiski dokumentēts un vai ir pierādījumi, ka iestādes darbinieki ir par tiem informēti.

5.7.2 ICAAP un ILAAP sistēmas

116. Kompetentajām iestādēm ir periodiski jānovērtē iestāžu ICAAP un ILAAP, pamatojoties uz iestāžu sniegto informāciju saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par SREP vajadzībām vācamo ICAAP un ILAAP informāciju²⁰, un jānosaka to pamatotība, efektivitāte un vispusīgums atbilstoši šajā iedaļā noteiktajiem kritērijiem. Kompetentajām iestādēm ir arī jānovērtē, kā ICAAP un ILAAP ir integrēti vispārējā riska pārvaldības un stratēģiskās vadības praksē, tostarp kapitāla un likviditātes plānošanā.
117. Šiem novērtējumiem ir jāpalīdz noteikt papildu pašu kapitāla prasības un novērtēt kapitāla pietiekamību, kā izklāstīts 7. sadaļā, kā arī novērtēt likviditātes pietiekamību, kā izklāstīts 9. sadaļā.

---

²⁰ EBI pamatnostādnes par SREP vajadzībām vācamo ICAAP un ILAAP informāciju ([EBA/GL/2016/10](#)).

ICAAP un ILAAP stabilitāte

118. Lai novērtētu ICAAP un ILAAP atbilstību, kompetentajām iestādēm ir jāizvērtē, vai politika, procesi, ievades dati un modeļi, kas veido ICAAP un ILAAP, ir samērīgi ar iestādes darbību raksturu, apmēru un sarežģītību. Lai to izdarītu, kompetentajām iestādēm ir jānovērtē ICAAP un ILAAP piemērotība iekšējā kapitāla un likviditātes līmeņa pietiekamības novērtēšanai un uzturēšanai, lai nosegtu riskus, kuriem iestāde ir vai varētu tikt pakļauta, un lai pieņemtu komercdarbības lēmumus (piemēram, attiecībā uz kapitāla sadalījumu saskaņā ar komercdarbības plānu), tostarp stresa apstākļos atbilstoši EBI pamatnostādnēm par iestāžu stresa testēšanu.

119. Novērtējot ICAAP un ILAAP atbilstību, kompetentajām iestādēm ir attiecīgā gadījumā jāizvērtē:

- a. vai iestāžu piemērotās metodes un pieņēmumi ir piemēroti un konsekventi attiecībā uz visiem riskiem, ir pamatoti ar drošiem empīriskiem ievades datiem, vai tiem izmanto atbilstošus kalibrētus parametrus un vai tos vienādi piemēro riska noteikšanai un kapitāla un likviditātes pārvaldībai;
- b. vai ticamības līmenis atbilst vēlmei uzņemties risku un vai iekšējās diversifikācijas pieņēmumi atspoguļo komercdarbības modeli un riska stratēģijas;
- c. vai pieejamo iekšējā kapitāla vai likviditātes resursu definīcija un struktūra, ko iestāde izvērtējusi attiecībā uz ICAAP un ILAAP, atbilst iestādes noteiktajiem riskiem un vai no tiem var aprēķināt pašu kapitālu un likviditātes rezerves; un
- d. vai pieejamo iekšējā kapitāla un likviditātes resursu izvietojums/sadalījums starp komercdarbības virzieniem vai struktūrvienībām pareizi atspoguļo risku, kuram katrs no tiem ir vai varētu būt pakļauts, un vai tiek atbilstoši ņemti vērā visi šo resursu nodošanas likumiskie vai darbības ierobežojumi.

ICAAP un ILAAP efektivitāte

120. Novērtējot ICAAP un ILAAP efektivitāti, kompetentajām iestādēm jāizskata to izmantošana lēmumu pieņemšanā un pārvaldības procesos visos iestādes līmeņos (piemēram, limitu noteikšana, darbības rezultātu novērtēšana utt.). Kompetentajām iestādēm jānovērtē, kā iestāde izmanto ICAAP un ILAAP tās riska, kapitāla un likviditātes pārvaldīšanā (darbības pārbaude). Novērtējumā jāizvērtē ICAAP un ILAAP savstarpējās saistības un mijiedarbība ar vēlmes uzņemties risku sistēmu, riska pārvaldīšanu, likviditātes un kapitāla pārvaldīšanu, tostarp uz nākotni vērstajām finansēšanas stratēģijām, un tas, vai tie ir piemēroti komercdarbības modelim un iestādes sarežģītībai.

121. Šajā nolūkā kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai iestādei ir politika, procedūras un instrumenti, kas sekmē:

- a. skaidru funkciju un/vai tādu vadības komiteju noteikšanu, kuras atbild par dažādiem ICAAP un ILAAP elementiem (piemēram, modelēšanu un kvantitatīvo noteikšanu, iekšējo revīziju un apstiprināšanu, uzraudzību un ziņojumu sniegšanu, jautājumu eskalāciju utt.);
  - b. kapitāla un likviditātes plānošanu: kapitāla un likviditātes resursu aprēķināšanu, pamatojoties uz paredzamajām tendencēm (tostarp stresa scenāriju pieņēmumiem) saistībā ar vispārējo stratēģiju vai nozīmīgiem darījumiem;
  - c. kapitāla un likviditātes resursu sadali un uzraudzību starp komercdarbības virzieniem un riska veidiem (piemēram, komercdarbības virzieniem noteiktie riska ierobežojumi, struktūrvienību vai individuālo risku atbilstība mērķim nodrošināt iestādes iekšējā kapitāla un likviditātes resursu vispārējo pietiekamību);
  - d. regulāru un ātru ziņojumu sniegšanu par kapitāla un likviditātes pietiekamību augstākā līmeņa vadībai un vadības struktūrai (konkrētāk, ziņojumu sniegšanas regularitātei jābūt pietiekamai attiecībā uz riskiem un komercdarbības apmēra attīstību, esošajām iekšējām rezervēm un iekšējo lēmumu pieņemšanas procesu, ļaujot iestādes vadībai ieviest koriģējošās darbības, pirms tiek apdraudēta kapitāla un likviditātes pietiekamība); un
  - e. augstākā līmeņa vadības vai vadības struktūras informētību un rīcību, ja komercdarbības stratēģija un/vai nozīmīgi atsevišķi darījumi, iespējams, neatbilst ICAAP un pieejamam iekšējam kapitālam (piemēram, augstākā līmeņa vadības apstiprinājums nozīmīgiem darījumiem, ja darījumam, iespējams, ir būtiska ietekme uz pieejamo iekšējo kapitālu) vai neatbilst ILAAP un pieejamiem iekšējās likviditātes resursiem.
122. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai vadības struktūra parāda pienācīgu apņemību attiecībā uz ICAAP, ILAAP un to rezultātiem, kā arī zināšanas par tiem. Tām jo īpaši jāizvērtē, vai vadības struktūra apstiprina ICAAP un ILAAP sistēmas un rezultātus, kā arī, ja nepieciešams, ICAAP un ILAAP iekšējās apstiprināšanas rezultātus.
123. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, cik lielā mērā ICAAP un ILAAP raksturs ir uz nākotni vērst. Kompetentajām iestādēm tas jā dara, izvērtējot ICAAP un ILAAP atbilstību kapitāla un likviditātes plāniem un stratēģiskajiem plāniem.

ICAAP un ILAAP vispusīgums

124. Kompetentajām iestādēm jānovērtē ICAAP un ILAAP tvērums attiecībā uz komercdarbības virzieniem, struktūrvienībām un riskiem, kam iestāde ir vai varētu būt pakļauta, un ICAAP un ILAAP atbilstība juridiskajām prasībām. Tām jo īpaši jānovērtē:
- a. vai ICAAP un ILAAP tiek īstenoti vienmērīgi un proporcionāli visiem attiecīgajiem iestādes komercdarbības virzieniem un struktūrvienībām attiecībā uz riska noteikšanu un novērtēšanu;

- b. vai ICAAP un ILAAP aptver visus būtiskos riskus neatkarīgi no tā, vai risku rada struktūrvienības, kas nav pakļautas konsolidācijai (īpašam nolūkam dibinātas sabiedrības (SPV/SPE)); un
- c. ja kādai struktūrvienībai ir no pārējām grupas struktūrvienībām atšķirīga iekšējās pārvaldības kārtība vai procesi, vai šīs novirzes ir pamatotas (piemēram, progresīvu modeļu pieņemšanu tikai daļai no grupas var pamatot ar pietiekamu datu trūkumu, lai novērtētu kāda komercdarbības virziena vai struktūrvienības parametrus ar nosacījumu, ka šie komercdarbības virzieni vai struktūrvienības neveido riska koncentrācijas avotu atlikušajā portfeli).

5.7.3 Iestāžu stresa testēšanas novērtēšana

125. Kompetentajām iestādēm jāpārbauda un jānovērtē iestāžu stresa testēšanas programmas un to atbilstība EBI pamatnostādņem par iestāžu stresa testiem, ņemot vērā iestāžu lielumu, iekšējo struktūru un to darbību būtību, mērogu un sarežģītību, jo īpaši attiecībā uz pārvaldības pasākumiem, datu infrastruktūru, stresa testēšanas izmantošanu ICAAP un ILAAP un pārvaldības darbībām, kā izklāstīts šo pamatnostādņu 4. sadaļā.
126. Kompetentajām iestādēm jāveic stresa testēšanas programmu kvalitatīvs novērtējums, kā arī stresa testu rezultātu kvantitatīvs novērtējums. Kompetentajām iestādēm kvalitatīvā un kvantitatīvā novērtējuma rezultāti jāizskata kopā ar uzraudzības stresa testu rezultātiem (sk. 12. sadaļu), lai novērtētu iestādes kapitāla un likviditātes pietiekamību un noteiktu attiecīgu uzraudzības reakciju uz apzinātajām nepilnībām.
127. Turklāt iestāžu stresa testēšanas programmu uzraudzības novērtējumus un dažādo stresa testu, ko iestāde veic savas stresa testēšanas programmas satvarā, rezultātus varētu izmantot, novērtējot dažādus SREP elementus un jo īpaši:
- a. identificējot riska pārvaldības un kontroles iespējamās nepilnības vai trūkumus atsevišķās riska jomās. Tos varētu izmantot kā papildu informācijas avotu, ko kompetentās iestādes varētu ņemt vērā, novērtējot individuālus kapitāla riskus, kā minēts šo pamatnostādņu 6. sadaļā, vai likviditātes un finansējuma riskus, kā minēts šo pamatnostādņu 8. sadaļā. Iestādes veikto scenāriju un jutīguma analīzi var izmantot, lai novērtētu pakļautību atsevišķiem riskiem un saistīto jutīgumu pret pamatā esošajiem riska faktoriem;
  - b. identificējot vispārējo pārvaldības pasākumu vai iestādes iekšējās kontroles iespējamās nepilnības. Kompetentajām iestādēm tas jāuzskata par papildu informācijas avotu, lai veiktu SREP novērtējumu attiecībā uz iekšējo pārvaldību un iestādes iekšējo kontroli. Turklāt iestādes stresa testu rezultātus var izmantot, novērtējot iestādes kapitāla plānošanu un jo īpaši tās laika dimensiju;
  - c. kvantificējot konkrētas kvantitatīvas likviditātes prasības saistībā ar likviditātes pietiekamības novērtējumu, jo īpaši tad, ja kompetentā iestāde nav izstrādājusi

konkrētus uzraudzības kritērijus attiecībā uz likviditātes prasībām vai nepiemēro likviditātes uzraudzības stresa testēšanu.

Iestāžu stresa testēšanas programmu kvalitatīvā novērtēšana

128. Novērtējot iestāžu stresa testēšanas programmas, kompetentajām iestādēm jāizskata visi attiecīgie informācijas avoti par stresa testēšanas programmām un metodoloģiju, tostarp iestāžu pašu iekšējie novērtējumi, validācijas vai pārbaudes, ko veikušas neatkarīgas iekšējās kontroles funkcijas, kā arī trešo personu sniegtā informācija un aplēses, ja tādas ir pieejamas.
129. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, kā iestādes izstrādā, pārvalda un pārtrauga savas stresa testēšanas programmas, un jānovērtē šo programmu atbilstība, jo īpaši ņemot vērā:
- a. iestādes spēju īstenot stresa testēšanas programmu atsevišķos komercdarbības virzienos un struktūrvienībās, kā arī vajadzības gadījumā visā grupā, un šajā nolūkā pieejamo infrastruktūru, tostarp saistībā ar datu pieejamību un datu apkopošanu;
  - b. maksātspējas un likviditātes stresa testu iespējamās savstarpējās saiknes atbilstību;
  - c. iestāžu veiktā stresa testēšanas programmu novērtējuma atbilstību, lai noteiktu to efektivitāti un stabilitāti; un
  - d. stresa testu biežuma piemērotību, ņemot vērā stresa testa tvērumu un veidu, iestāžu darbību veidu, mērogu, lielumu un sarežģītību, portfeļa raksturlielumus un makroekonomisko vidi.
130. Kompetentajām iestādēm arī jānovērtē stresa testu rezultātu izmantošana iestāžu riska un stratēģiskajā pārvaldībā, jo īpaši:
- a. to, cik lielā mērā stresa testēšana ir iestrādāta iestādes riska pārvaldības sistēmā, kā arī vēlmes uzņemt risku un ierobežojumu noteikšanas procesā;
  - b. valde un vadības struktūras iesaistīšanās stresa testēšanas programmā un ar to saistītajā iestādes iekšējā ziņojumu iesnigšanas kārtībā;
  - c. stresa testēšanas un tās rezultātu integrēšana lēmumu pieņemšanā visā iestādē.
131. Novērtējot stresa testēšanas programmas, stresa testu rezultātus un ierosinātās pārvaldības darbības, kompetentajām iestādēm ir jāizskata gan individuālās, gan sistēmas mēroga perspektīvas. Konkrētāk, pārvaldības darbības vispirms ir jānovērtē no iekšējas perspektīvas, izvērtējot to ticamību un ņemot vērā attiecīgās iestādes specifiku. Kompetentajām iestādēm pārvaldības darbības ir jāizskata arī no sistēmas mēroga perspektīvas, jo pārējās iestādes, visticamāk, apsvērs līdzīgas darbības, kas sistēmas mēroga kontekstā varētu būt neiespējamās.

132. Novērtējot pārvaldības darbības, kas ietekmē iestādes kapitāla vai vispārējo finansiālo stāvokli, kompetentajām iestādēm jānovērtē to īstenojamība stresa situācijā un darbības īstenošanas savlaicīgums. Konkrētāk, pārvaldības darbības ir jāpabeidz un jāīsteno stresa testa periodā. Kompetentās iestādes var arī attiecīgā gadījumā izskatīt pārvaldības darbības, kas tiks pabeigtas pēc stresa testa perioda.
133. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā iestāžu stresa testēšanas programmu efektivitāte attiecīgo komercdarbības nepilnību noteikšanā un tas jāpatur prātā, novērtējot iestāžu komercdarbības modeļu dzīvotspēju un to stratēģiju ilgtspēju (sk. 4. sadaļu).
134. Novērtējot stresa testēšanas programmas un to rezultātus pārrobežu grupu gadījumā, kompetentajām iestādēm ir jāizskata kapitāla un likviditātes nodošanas spēja starp struktūrvienībām vai komercdarbības vienībām stresa apstākļos, kā arī paredzēto grupas finansiālā atbalsta pasākumu darbība, ņemot vērā finansēšanas sarežģījumus, kas varētu būt gaidāmi stresa apstākļos.

Iestāžu stresa testu kvantitatīvs novērtējums

135. Papildus iepriekš minētajam kvalitatīvajam novērtējumam kompetentajām iestādēm jānovērtē un jāpārbauda scenāriju, pieņēmumu un metodoloģijas izvēle un izmantošana un jo īpaši jānovērtē:
  - a. scenāriju smagumu, ņemot vērā arī reversajā stresa testēšanā izklāstītos scenārijus, to rašanās varbūtību un to atbilstību iestādes komercdarbības modelim;
  - b. vai scenāriji ir smagi, bet ticami, iekšēji atbilstoši un uz nākotni vērsti ;
  - c. vai scenārijos ir ņemtas vērā visas būtiskās iestādei raksturīgās vājās vietas un vai tie ietver visus būtiskos produktus un komercdarbības virzienus;
  - d. pieņēmumu ietekme uz stresa testu rezultātiem.
136. Izvērtējot scenārijus, pieņēmumus un iestāžu stresa testu rezultātus, kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jāizmanto uzraudzības stresa testu rezultāti, scenāriji un pieņēmumi, tostarp attiecīgie reģionālie stresa testi, ko veikušas dažādas iestādes, piemēram, EBI, SVF un ECBS/ESRK, kā arī iepriekš minētais kvalitatīvais novērtējums, lai noteiktu, cik lielā mērā var pajauties uz iestādes stresa testēšanas programmu un tās rezultātiem.
137. Ja kompetentās iestādes konstatē iestāžu izmantoto scenāriju vai pieņēmumu struktūras nepilnības, tās var prasīt, lai iestādes atkārtotu stresa testus vai kādas konkrētas stresa testēšanas programmas daļas, izmantojot koriģētus pieņēmumus, ko nodrošinājušas kompetentās iestādes, vai konkrētus noteiktus scenārijus (piemēram, EBI pamatnostādņēs par iestāžu stresa testēšanu noteiktos "enkura" scenārijus).
138. Kompetentajām iestādēm jānovērtē stresa testu rezultāti, jo īpaši attiecībā uz stresa testiem, kas veikti saistībā ar kapitāla un likviditātes riska pārvaldību, tostarp ICAAP un ILAAP

vajadzībām (sk. arī 5.7.2. iedaļu), un tām būtu jānodrošina, ka stresa scenārijā, ko izmanto kapitāla pietiekamības nolūkā, kapitāla rādītāju negatīvi ietekmē, piemēram, kredītreitingu migrācija, neto procentu maržu samazināšanās vai tirdzniecības zaudējumi.

139. Pārskatot stresa testus, kas veikti saistībā ar kapitāla un likviditātes riska pārvaldību, tostarp ICAAP un ILAAP vajadzībām veiktos, kompetentajām iestādēm jāveic apkopots novērtējums par stresa testu rezultātu ietekmi uz kapitāla un likviditātes vajadzībām, kā arī uz citām attiecīgām regulatīvām prasībām. Šajā nolūkā kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai negatīva scenārija gadījumā iestāde spēj visu laiku uzturēt piemērojamo TSCR un vai iestāde ir noteikusi pārvaldības darbību kopumu, lai risinātu jebkādus iespējamus TSCR pārkāpumus.
140. Kompetentajām iestādēm ir arī jāizskata stresa testu ietekme uz iestādes sviras rādītāju, kā arī tās atbilstīgajām saistībām, kas tiek turētas saistībā ar minimālo pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasībām (MREL), kā minēts Direktīvā 2014/59/ES.
141. Novērtējot stresa testu rezultātus, kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī visas zināmās gaidāmās regulatīvās izmaiņas, kas ietekmēs iestādes stresa testa darbības jomā un laikposmā. Turklāt, novērtējot stresa testu rezultātus un komercdarbības modeļa dzīvotspēju, kompetentajām iestādēm jāizskata visas zināmās turpmāko kapitāla prasību izmaiņas (piemēram, pilnīgi novērtējumi).

5.7.4 Jauni produkti un nozīmīgas izmaiņas

142. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir ieviesusi pareizi dokumentētu jaunu produktu apstiprināšanas politiku (NPAP), ko apstiprinājusi vadības struktūra un kas attiecas uz jaunu tirgu, produktu un pakalpojumu, tostarp to pamatā esošo procesu un sistēmu, izstrādi, kā arī nozīmīgām izmaiņām esošajos un ārkārtas darījumos.
143. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai jaunu produktu apstiprināšanā un vai nozīmīgu izmaiņu apstiprināšanā esošajos produktos, procesos un sistēmās ir pienācīgi iesaistīta iekšējā riska pārvaldības funkcija un atbilstības nodrošināšanas funkcija, un ka jaunu produktu apstiprināšana ir saistīta ar attiecīgo kontroļu atbilstību.

5.8 Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas un darbības nepārtrauktības pārvaldība

144. Saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par iekšējo pārvaldību un EBI pamatnostādņēm par IKT un drošības riska pārvaldību²¹ kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes informācijas un komunikācijas tehnoloģijas ir efektīvas un uzticamas un vai šīs sistēmas pilnībā atbalsta riska datu apkopošanas spējas normālos apstākļos, kā arī stresa apstākļos. Kompetentajām iestādēm jo īpaši jānovērtē, vai iestāde spēj vismaz:

---

²¹ EBI pamatnostādnes par IKT un drošības riska pārvaldību (EBA/GL/2019/04).

- a. sagatavot precīzus, konsekventus, pilnīgus un ticamus apkopotus riska datus komercdarbības vienību un visas iestādes vajadzībām;
  - b. apkopot un rezumēt visus datus par būtisko risku visā iestādē;
  - c. savlaicīgi un pietiekami bieži sagatavot apkopotus un atjauninātus riska datus un riska ziņojumus; un
  - d. sagatavot pielāgojamus apkopotus riska datus un riska ziņojumus, lai izpildītu dažādus vadības struktūras vai kompetento iestāžu pieprasījumus, tostarp ad hoc pieprasījumus saistībā ar mainīgām iekšējām vai ārējām vajadzībām.
145. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir izveidojusi efektīvu komercdarbības nepārtrauktības pārvaldību ar pārbaudītiem ārkārtas rīcības un komercdarbības nepārtrauktības plāniem, kā arī ārkārtas apstākļos īstenojamus darbības atjaunošanas plānus attiecībā uz visām kritiski svarīgajām funkcijām, tostarp ārpakalpojumā nodotajām kritiski svarīgajām funkcijām un resursiem, un vai, īstenojot šos plānus, patiešām varētu šīs funkcijas un resursus atjaunot.

5.9 NILL/TF riski un piesardzības apsvērumi

146. Analizējot iekšējās pārvaldības sistēmu un iestādes mēroga kontroles, kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī novērtējumi, kas saņemti no nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (NILL/TFN) uzraudzības iestādēm, un jāizvērtē, vai tie rada prudenciālas bažas. Tas jo īpaši varētu attiekties uz gadījumiem, kad konstatējumi norāda uz būtiskām nepilnībām iestādes NILL/TFN sistēmās un kontrolēs. Savukārt, ja kompetentās iestādes novērtējums liecina par trūkumiem iestādes iekšējās kontroles un pārvaldības sistēmā, bet iestādes mēroga kontroles rada prudenciālas bažas saistībā ar NILL/TF risku, kompetentajām iestādēm minētā novērtējuma rezultāti jādara zināmi NILL/TFN uzraudzības iestādēm²².
147. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes vispārējā pārvaldības sistēma ietver arī NILL/TF risku pārvaldību.
148. Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par iekšējo pārvaldību²³ un kopīgajām EVTI un EBI pamatnostādnēm par vadības struktūras locekļu un galveno funkciju veicēju piemērotības novērtējumu²⁴ kompetentajām iestādēm no prudenciālā viedokļa jāizvērtē, vai tiek pildīti vadības struktūras pienākumi attiecībā uz NILL/TF riskiem. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā visa papildu informācija, kas saņemta no NILL/TFN uzraudzības iestādēm pēc to novērtējuma saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par politiku un procedūram saistībā ar

---

²² Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par sadarbību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā (EBA/GL/2021/15).

²³ EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES (EBA/GL/2021/05).

²⁴ Kopīgās ESMA un EBI pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu, saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/65/ES (EBA/GL/2021/06).

atbilstības nodrošināšanas pārvaldību un NILL/TFN atbilstības speciālista lomu un pienākumiem²⁵.

5.10 Darbības atjaunošanas plānošana

149. Lai novērtētu iekšējo pārvaldību un iestādes iekšējo kontroli, kompetentajām iestādēm jāņem vērā visi secinājumi un nepilnības, kas noteiktas, novērtējot darbības atjaunošanas plānus un pasākumus, kuri īstenoti saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 6. un 8. pantu.

150. Darbības atjaunošanas plānu novērtējumā jāņem vērā arī SREP elementu novērtējuma konstatējumi, tostarp iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles pasākumi.

5.11 Piemērošana konsolidētā līmenī un ietekme uz grupas struktūrvienībām

151. Konsolidētā līmenī papildus iepriekšējās iedaļās aplūkotajiem elementiem kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai:

- a. konsolidējošās iestādes vadības struktūra izprot gan grupas organizāciju, gan tās dažādo struktūrvienību nozīmi, kā arī to saiknes un attiecības;
- b. grupas organizatoriskā un juridiskā struktūra — attiecīgos gadījumos — ir skaidra, pārredzama un atbilstoša komercdarbības un darbību lielumam un sarežģītībai;
- c. iestāde ir izveidojusi efektīvu grupas pārvaldības informācijas un ziņošanas sistēmu, kas ir piemērojama visām komercdarbības vienībām un struktūrvienībām, un vai šī informācija ir savlaicīgi pieejama iestādes mātes uzņēmuma vadības struktūrai;
- d. konsolidējošās iestādes vadības struktūra ir izstrādājusi konsekventas grupas mēroga stratēģijas, tostarp grupas mēroga riska stratēģiju un vēlmes uzņemties risku sistēmu;
- e. grupas riska pārvaldība aptver visus būtiskos riskus neatkarīgi no tā, vai risku rada vienības, uz kurām neattiecas konsolidācija (tostarp īpašam nolūkam dibinātas vienības (SPV/SPE), īpašuma uzņēmumi, juridiski veidojumi, vienības, kuras klientu vārdā tiek pārvaldītas kā pilnvarotās personas vai ieceltās personas), un sniedz visaptverošu pārskatu par visiem riskiem;
- f. iestāde veic regulāru stresa testēšanu, kas aptver visus būtiskos riskus un struktūrvienības saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par iestāžu stresa testēšanu; un

---

²⁵ EBI pamatnostādnes par politiku un procedūrām saistībā ar atbilstības nodrošināšanas pārvaldību un NILL/TFN atbilstības speciālista lomu un pienākumiem saskaņā ar Direktīvas (ES) 2015/849 8. pantu un VI nodaļu (EBA/GL/2022/05).

- g. grupas mēroga iekšējās revīzijas funkcija ir neatkarīga, tai ir grupas mēroga uz risku balstīts revīzijas plāns, atbilstoši darbinieki un resursi, attiecīgs statuss un tā sniedz ziņojumus tieši konsolidējošās iestādes vadības struktūrai.

152. Veicot iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles novērtējumu meitasuzņēmuma līmenī, papildus šajā sadaļā uzskaitītajiem elementiem kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai grupas mēroga politika un procedūras tiek konsekventi īstenotas meitasuzņēmumu līmenī un vai grupas struktūrvienības ir īstenojušas pasākumus, lai nodrošinātu to darbību atbilstību visiem piemērojamiem tiesību aktiem un noteikumiem.

5.12 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

153. Pēc iepriekš izklāstītajiem novērtējumiem kompetentajām iestādēm jāizdara secinājumi par iestādes iekšējās pārvaldības pasākumu un iestādes iekšējās kontroles pietiekamību. Šis viedoklis kopā ar dzīvotspējas vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 3. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā.

3. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, nosakot iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles vērtējumu

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
1	Iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles pasākumu nepilnības rada zema līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> Iestādei ir stabila un pārredzama organizatoriskā struktūra ar skaidri noteiktiem pienākumiem, un riska uzņemšanās ir nošķirta no riska pārvaldības un kontroles funkcijām. Pastāv laba korporatīvā kultūra, interešu konfliktu pārvaldība un trauksmes celšanas procesi. Vadības struktūras sastāvs un darbība ir atbilstoši. Vadības struktūras locekļi iegulda pietiekamu laiku, un tiek ievērots direktoru amatu skaita ierobežojums. Iestāde ir pieņēmusi daudzveidības politiku, kas sekmē valdes sastāva daudzveidību un atbilst noteiktajiem mērķiem. Atalgojuma politika atbilst iestādes riska stratēģijai un ilgtermiņa interesēm. Pastāv attiecīga riska pārvaldības sistēma un riska pārvaldības procesi, tostarp ICAAP, ILAAP, NPAP, stresa testēšanas sistēma, kapitāla plānošana un likviditātes plānošana. Pastāv attiecīga iekšējās kontroles sistēma un iekšējā kontrole.

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
		<ul style="list-style-type: none"> • Iekšējās riska pārvaldības, atbilstības un revīzijas funkcijas ir neatkarīgas, to rīcībā ir pietiekami resursi, un iekšējā revīzijas funkcija darbojas efektīvi un saskaņā ar noteiktajiem starptautiskajiem standartiem un prasībām. • Pastāv atbilstošas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un darbības nepārtrauktības nodrošināšanas pasākumi. • Darbības atjaunošanas plāns ir ticams, un darbības atjaunošanas plānošanas pasākumi ir atbilstoši.
2	Iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles pasākumu nepilnības rada vidēja–zema līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādei ir lielākoties stabila un pārredzama organizatoriskā struktūra ar skaidri noteiktiem pienākumiem, un riska uzņemšanās ir nošķirta no riska pārvaldības un kontroles funkcijām. • Lielākoties pastāv laba korporatīvā kultūra, interešu konfliktu pārvaldība un trauksmes celšanas procesi. • Vadības struktūras sastāvs un darbība ir lielākoties atbilstoši. <ul style="list-style-type: none"> • Vadības struktūras locekļi lielākoties iegulda pietiekamu laiku, un — attiecīgā gadījumā — ir ievērots vadošo amatu skaita ierobežojums. • Iestāde ir pieņēmusi daudzveidības politiku, kas sekmē valdes sastāva daudzveidību un lielākoties atbilst noteiktajiem mērķiem, vai ir īstenojusi attiecīgus pasākumus politikā izvirzīto mērķu sasniegšanai. • Atalgojuma politika lielākoties atbilst iestādes riska stratēģijai un ilgtermiņa interesēm. • Pastāv attiecīga riska pārvaldības sistēma un riska pārvaldības procesi, tostarp ICAAP, ILAAP, NPAP, stresa testēšanas sistēma, kapitāla plānošana un likviditātes plānošana. • Pastāv lielākoties atbilstoša iekšējās kontroles sistēma un iekšējā kontrole. • Iekšējās riska pārvaldības, atbilstības un revīzijas funkcijas ir neatkarīgas, un to darbības ir lielākoties efektīvas.

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
		<ul style="list-style-type: none"> • Ir lielākoties atbilstošas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, kā arī cīņā ar nepārtrauktības nodrošināšanas pasākumi. • Darbības atjaunošanas plāns ir lielākoties ticams. Darbības atjaunošanas plānošanas pasākumi lielākoties ir atbilstoši.
3	Iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles pasākumu nepilnības rada vidēja–augsta līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes organizatoriskā struktūra un pienākumi nav pilnīgi pārredzami, un riska uzņemšanās nav pilnīgi nodalīta no riska pārvaldības un kontroles funkcijām. • Pastāv šaubas par to, vai ir atbilstoša korporatīvā kultūra, interešu konfliktu pārvaldība un/vai trauksmes celšanas procesi. • Pastāv šaubas par to, vai vadības struktūras sastāvs un darbība ir atbilstoši. • Pastāv šaubas par to, vai vadības struktūras locekļi iegulda pietiekamu laiku, un — attiecīgos gadījumos — netiek ievērots vadošo amatu skaita ierobežojums. • Iestāde nav pieņēmusi daudzveidības politiku un nav ieviesusi pasākumus, lai panāktu pienācīgu daudzveidību. • Pastāv bažas, ka atalgojuma politika varētu būt pretrunā iestādes riska stratēģijai un ilgtermiņa interesēm. • Pastāv šaubas par to, vai ir atbilstoša riska pārvaldības sistēma un riska pārvaldības procesi, tostarp ICAAP, ILAAP, NPAP, stresa testēšanas sistēma, kapitāla plānošana un likviditātes plānošana. • Pastāv šaubas par to, vai iekšējā kontroles sistēma un iekšējā kontrole ir atbilstoša. • Pastāv šaubas par iekšējās riska pārvaldības, atbilstības un revīzijas funkciju neatkarību un efektīvu darbību. • Pastāv šaubas par to, vai informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un komercdarbības nepārtrauktības pasākumi ir atbilstoši. • Darbības atjaunošanas plānā, iespējams, ir būtiskas nepilnības, un/vai pastāv būtiski tā īstenošanas kavēkļi, un uzraudzības iestāžu bažas nav pilnīgi novērstas. Pastāv

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
		<p>šaubas par to, vai darbības atjaunošanas plānošanas pasākumi ir atbilstoši.</p>
4	<p>iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles pasākumu nepilnības rada augsta līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes organizatoriskā struktūra un atbildība nav pārredzama, un vēlme uzņemties risku nav nodalīta no riska pārvaldības un kontroles funkcijām. • Korporatīvā kultūra, interešu konfliktu pārvaldība un/vai trauksmes celšanas procesi ir neatbilstoši. • Vadības struktūras sastāvs un darbība ir neatbilstoši. • Vadības struktūras locekļi neiegulda pietiekamu laiku, un — attiecīgos gadījumos — nav ievērots vadošo amatu skaita ierobežojums. • Iestāde nav pieņēmusi daudzveidības politiku, vadības struktūrā nepastāv daudzveidība, un iestāde nav ieviesusi pasākumus, lai panāktu pienācīgu daudzveidību. • Atalgojuma politika ir pretrunā iestādes riska stratēģijai un ilgtermiņa interesēm. • Nepastāv atbilstoša riska pārvaldības sistēma un riska pārvaldības procesi, tostarp ICAAP, ILAAP, NPAP, stresa testēšanas sistēma, kapitāla plānošana un/vai likviditātes plānošana. • Riska pārvaldības, atbilstības nodrošināšanas un/vai iekšējās revīzijas funkcijas nav neatkarīgas, un/vai iekšējās revīzijas funkcija nedarbojas saskaņā ar apstiprinātiem starptautiskajiem standartiem un prasībām; darbības ir neefektīvas. • Pastāv neatbilstoša iekšējās kontroles sistēma un iekšējā kontrole. • Pastāv neatbilstoši informācijas sistēmas un komercdarbības nepārtrauktības nodrošināšanas pasākumi. • Darbības atjaunošanas plānā ir būtiskas nepilnības, un/vai pastāv būtiski tā īstenošanas kavēkļi, un uzraudzības iestāžu bažas nav pilnīgi novērstas. Darbības atjaunošanas plānošanas pasākumi ir neatbilstoši.

6. sadaļa. Risku kapitālam novērtēšana

6.1 Vispārīgi apsvērumi

154. Kompetentajām iestādēm jānovērtē un jāizvērtē riski kapitālam, ko uzskata par iestādei būtiskiem.

155. Šīs sadaļas mērķis ir nodrošināt vienotu metodiku, kas jāņem vērā, novērtējot individuālos riskus, kā arī riska pārvaldīšanu un kontroli. Šie nav paredzēti kā visaptveroši kritēriji un ļauj kompetentām iestādēm ņemt vērā arī citus papildu kritērijus, ko tās varētu uzskatīt par nozīmīgiem, balstoties uz pieredzi un konkrētām iestādes īpatnībām.

156. Šajā sadaļā kompetentajām iestādēm tiek sniegtas novērtēšanas un izvērtēšanas pamatnostādnes attiecībā uz šādiem riskiem kapitālam:

- a. kredītrisks un darījuma partnera kredītrisks;
- b. tirgus risks;
- c. operacionālais risks;
- d. procentu likmes risks, kas izriet no netirdzniecības darbībām (IRRBB).

157. Sadaļa arī nosaka virkni apakškategoriju katrai minētajai riska kategorijai, kas jāņem vērā, novērtējot riskus kapitālam. Atkarībā no tā, cik būtiskas ir jebkuras no šīm apakškategorijām konkrētajai iestādei, tās var tikt novērtētas atsevišķi.

158. Lēmums par būtiskumu ir atkarīgs no uzraudzības iestāžu sprieduma. Tomēr būtiskums riskam kredīšanai ārvalstu valūtās, ņemot vērā ESRK ieteikumus par aizdevumiem ārvalstu valūtā²⁶, jānosaka, ņemot vērā šādas robežvērtības:

Beznodrošinājuma aizdevumu ārvalstu valūtā veido vismaz 10 % no iestādes kopējā aizdevumu portfeļa (nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtā aizdevumu kopsumma), ja šāds kopējais aizdevumu portfelis veido vismaz 25 % no iestādes kopējiem aktīviem.

159. Kompetentajām iestādēm jānovērtē arī citi riski, kas ir būtiski konkrētajai iestādei, bet nav pieminēti augstāk (piemēram, pensijas risks, reputācijas risks, stratēģiskais un komercdarbības risks, pakāpeniskais risks, koncentrācija riska iekšienē un starp riskiem). Risku noteikšanas procesā var palīdzēt:

- a. TREA ietekmējošie faktori;

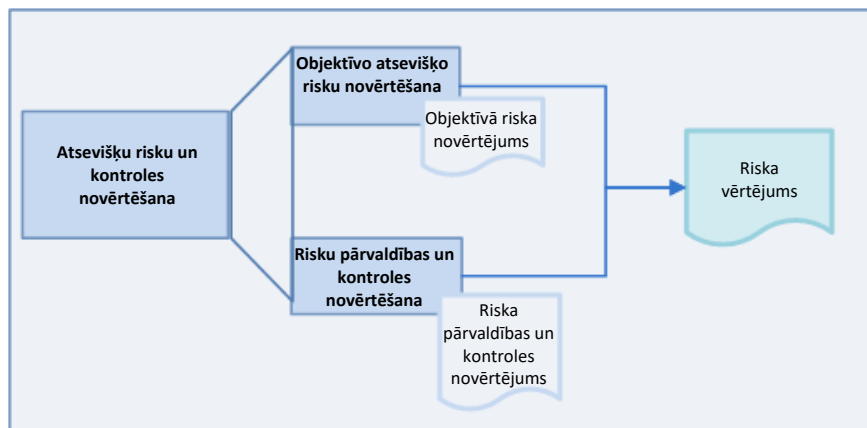
---

²⁶ ESRK ieteikums par aizdevumiem ārvalstu valūtā ([ESRK/2011/1](#)) OV C 342, 22.11.2011., 1. lpp.

- b. riski, kas konstatēti iestādes ICAAP;
  - c. riski, ko rada iestādes komercdarbības modelis (tostarp tie, ko nosaka citas iestādes, kas darbojas ar līdzīgu komercdarbības modeli);
  - d. informācija, kas izriet galveno indikatoru monitoringa;
  - e. iekšējās vai ārējās revīzijas ziņojumu konstatējumi un novērojumi; un
  - f. EBI sniegtie ieteikumi un pamatnostādnes, kā arī makroprudenciālās uzraudzības iestāžu vai ESRK brīdinājumi un ieteikumi.
160. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā iepriekš minētie elementi, ja tās ieplāno savas uzraudzības darbības intensitāti attiecībā uz specifisku risku novērtēšanu.
161. Attiecībā uz kredītrisku, tirgus un operacionālo risku kompetentajām iestādēm jāpārbauda iestādes atbilstība obligātajām prasībām, kas noteiktas attiecīgajos ES un valsts īstenošanas tiesību aktos. Tomēr šīs pamatnostādnes paplašina novērtēšanas jomu ārpus šīm minimālajām prasībām, lai ļautu kompetentajām iestādēm izveidot visaptverošu viedokli par riskiem kapitālam.
162. Izvērtējot riskus kapitālam, kompetentajām iestādēm arī jāapsver finansējuma izmaksu riska iespējamā ietekme saskaņā ar metodiku, kas iekļauta 8. sadaļā, un tās var lemt par nepieciešamību veikt pasākumus šo risku mazināšanai.
163. Šajā sadaļā noteikto metodoloģiju ieviešanai kompetentajām iestādēm jānosaka attiecīgie kvantitatīvie rādītāji un citi rādītāji, ko arī varētu izmantot galveno rādītāju monitoringam, kā norādīts 3. sadaļā.
164. Par katru būtisko risku kompetentajām iestādēm jānovērtē un jāatspoguļo riska izvērtējums:
- a. piemītošam riskam (riskā darījumiem); un
  - b. riska pārvaldības un kontroles kvalitātei un efektivitātei.
165. Šī novērtēšanas plūsma ir attēlota 4. attēlā zemāk.

1. attēls. Kapitāla risku novērtēšanas darbplūsma

166. Veicot novērtējumus, kompetentajām iestādēm jāizmanto visi pieejamie informācijas avoti, tostarp regulatīvie ziņojumi, ad-hoc ziņojumi, ko apstiprinājusi iestāde, iestādes iekšējie rādītāji un ziņojumi (piemēram, iekšējās revīzijas ziņojumi, riska pārvaldības ziņojumi, informācija no ICAAP), klātienes pārbažu ziņojumi un ārējie ziņojumi (piemēram, iestādes paziņojumi ieguldītājiem, kredītreitinga aģentūrām). Lai gan novērtējums ir konkrētai iestādei, vajadzētu veikt salīdzinājumu ar līdzīgām iestādēm, lai noteiktu iespējamus risku kapitālam draudus. Šajā nolūkā līdzīgas iestādes jānosaka, pamatojoties uz kādu konkrētu risku, un tās var atšķirties no tām, kas noteiktas attiecībā uz BMA vai veicot citas analīzes.

167. Veicot risku kapitālam novērtēšanu, kompetentajām iestādēm arī jāizvērtē minimālā pašu kapitāla prasību aprēķināšanas precizitāte un piesardzība, lai noteiktu situācijas, kurās minimālā pašu kapitāla aprēķini var nepietiekami novērtēt faktisko riska līmeni. Šis novērtējums noder papildu pašu kapitāla prasības noteikšanai, kā paredzēts 7.2.3. iedaļā.

168. “Visu būtisko risku novērtējumu rezultāti jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā, kas sniedz skaidrojumu par galvenajiem risku virzītājspēkiem un riska vērtējumu, kā noteikts turpmākajās iedaļās.”

6.2 Kredītriska un darījuma partnera riska novērtējums

6.2.1 Vispārīgi apsvērumi

169. Kompetentajām iestādēm jānovērtē kredītrisks, kas izriet no visiem bankas portfeļa darījumiem (tostarp ārpusbilances posteņiem). Tām arī jānovērtē darījuma partnera kredītrisks un norēķinu risks, kas varētu ietilpt gan banku, gan tirdzniecības portfeļos.

170. Izvērtējot kredītrisku, kompetentajām iestādēm jāizvērtē visas sastāvdaļas, kas nosaka iespējamus kredītu zaudējumus, un jo īpaši: kredīta riska notikuma varbūtība (t. i., saistību nepildīšana) vai saistītie kredīta notikumi, kas galvenokārt attiecas uz aizņēmējiem un to spēju atmaksāt attiecīgās saistības, kredītriska riska darījumu apjoms un kredītriska darījumu atgūšanas pakāpe gadījumā, ja aizņēmēji nepilda saistības. Attiecībā uz visiem šiem

komponentiem, kompetentajām iestādēm jāņem vērā iespēja, ka šie komponenti var pasliktināties laika gaitā un būt sliktāki salīdzinājumā ar gaidāmajiem iznākumiem.

171. Turklāt kompetentajām iestādēm jāpievērš uzmanība arī tam, vai NILL/TF riski tiek ņemti vērā kredītu piešķiršanas kontekstā, tostarp tam, vai iestādei ir sistēmas un kontroles mehānismi, lai nodrošinātu, ka līdzekļi, ko izmanto aizdevumu atmaksāšanai, ir no likumīgiem avotiem saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību.²⁷

6.2.2 Objektīvā kredītriska novērtēšana

172. Veicot piemītošā kredītriska novērtēšanu, kompetentajām iestādēm jānosaka iestādes kredītriska darījumu galvenie virzītājspēki un jāizvērtē šā riska prudenciālās ietekmes nozīmīgums iestādei. Tādējādi piemītošā kredītriska novērtēšana jāstrukturē šādos galvenajos posmos:

- a. sākotnējais novērtējums;
- b. kredītportfeļa veida un sastāva novērtējums;
- c. portfeļa kredītu kvalitātes novērtējums;
- d. kredītriska mazināšanas pakāpes un kvalitātes novērtējums; un
- e. uzkrājumu līmeņa un kredīta vērtēšanas korekciju (CVAs) pakāpes novērtējums.

173. Kompetentajām iestādēm jānovērtē kredītrisks gan no pašreizējā, gan nākotnes viedokļa. Kompetentajām iestādēm jāapvieno pašreizējā portfeļa kredītriska analīze ar iestādes kredītriska stratēģijas, vēlamo kredītriska līmeni un kredītriska limitu novērtējumu (iespējams plašākas stratēģijas novērtējuma ietvaros, ko īsteno, veicot BMP). Kompetentajām iestādēm arī jāapsver, kā paredzētā, kā arī stresa situāciju radītā makroekonomiskā attīstība varētu ietekmēt šos elementus un rezultātā arī iestādes ieņēmumus un pašu kapitālu.

174. Kompetentajām iestādēm vispirms jāveic novērtējums gan portfeļa, gan aktīvu klases līmenī. Vajadzības gadījumā kompetentajām iestādēm jāveic arī precīzāks novērtējums, iespējams, atsevišķo aizņēmēju vai darījumu līmenī. Kompetentās iestādes var arī izmantot izlases metodes, novērtējot portfeļa risku.

175. Kompetentās iestādes var veikt novērtējumu vertikāli (t. i., ņemot vērā visus attiecīgo apakšportfeļu dimensijas) vai horizontāli (t. i., ņemot vērā vienu dimensiju, piemēram, kopējā portfeļa kredītu kvalitāti).

Sākotnējais novērtējums

176. Lai noteiktu kredītriska novērtēšanas jomu, kompetentajām iestādēm vispirms jāapzina kredītriska avoti, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta. Lai to izdarītu, kompetentajām

²⁷ EBI pamatnostādnes par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību (EBA/GL/2020/06)

iestādēm jāizmanto zināšanas, kas gūtas no citu SREP elementu novērtēšanas, no iestādes pozīcijas salīdzināšanas ar tai līdzīgajām iestādēm un no jebkurām citām uzraudzības iestāžu darbībām.

177. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā vismaz:

- a. kredītriska stratēģija un vēlamā kredītriska līmeni, kā arī attiecīgos limitus;
- b. pašu kapitāla prasība attiecībā uz kredītrisku, salīdzinot ar kopējo pašu kapitāla prasību, un — vajadzības gadījumā — iekšējo kapitālu, kas izdalīts kredītriskam salīdzinājumā ar kopējo iekšējo kapitālu, ieskaitot šo rādītāju vēsturiskās izmaiņas un prognozes, ja tādas ir pieejamas;
- c. iestādes ar kredītrisku saistīto bilances un ārpusbilances posteņu veids, lielums, sastāvs un kvalitāte;
- d. vērtības samazināšana un norakstīšanas, kā arī kredītportfeļa saistību nepildīšanas koeficienta līmenis un izmaiņas laika gaitā; un
- e. atbilstoši riskam korigētie kredītportfeļa rādītāji.

178. Kompetentajām iestādēm jāveic sākotnējā analīze, apsverot iepriekš minētās izmaiņas laika gaitā, lai veidotu pamatotu priekšstatu par iestādes kredītriska galvenajiem virzītājspēkiem.

179. Kompetentajām iestādēm savos novērtējumos galvenā uzmanība jāpievērš tiem virzītājspēkiem un portfeļiem, kurus uzskata par visbūtiskākajiem.

Kredītportfeļa veids un sastāvs

180. Kompetentajām iestādēm jānovērtē kredītriska riska darījumu veids (t. i., aizņēmēju un darījumu veidi), lai noteiktu pamatā esošos riska faktoros, un tām jāanalizē iestādes kredītportfeļa sastāvs. Kompetentajām iestādēm šī analīze jāveic, ņemot vērā vispārējo makroekonomisko situāciju gan šobrīd, gan nākotnē.

181. Veicot šo novērtējumu, kompetentajām iestādēm arī jāapsver, kā kredītriska darījumu veids var ietekmēt darījumu lielumu (piemēram, kredītlinijas/neizmantotie limiti, kas paredzēti aizņēmējiem, darījumi ārvalstu valūtā u. tml.), ņemot vērā iestādes spēju/tiesības vienaspusēji atcelt piešķirtās kredītlinijas neizmantotās summas.

182. Lai novērtētu kredītriska veidu, kompetentajām iestādēm jāņem vērā vismaz šādas kredītriska apakš kategorijas, veicot detalizētāku novērtējumu par tām apakš kategorijām, kuras uzskatāmas par visbūtiskākajām iestādei:

- a. kredītu koncentrācijas risks;
- b. darījuma partnera kredītrisks un norēķinu risks;

- c. valsts risks;
- d. vērtspapīrošanas radītais kredītrisks;
- e. ārvalstu valūtas aizdevumu risks;
- f. specializēti aizdevumi;
- g. kapitāla vērtspapīru risks bankas portfelī;
- h. nekustamā īpašuma risks; un
- i. risks attiecībā uz kompetento iestāžu apstiprinātiem modeļiem.

Kredītu koncentrācijas risks

183. Kompetentajām iestādēm vajadzētu veidot viedokli par kredītu koncentrācijas riska pakāpi, kā minēts Direktīvas 2013/36/ES 81. pantā, kuram ir pakļauta iestāde. Konkrēti, kompetentajām iestādēm jānovērtē risks, ka iestādei radīsies ievērojami kredītu zaudējumi, kas izriet no riska darījumu koncentrācijas uz nelielu aizņēmēju grupu, uz aizņēmēju kopumu ar līdzīgu saistību nepildīšanas uzvedību vai uz finanšu aktīviem ar augstu korelācijas pakāpi.
184. Kompetentajām iestādēm jāveic šis novērtējums, ņemot vērā dažādas kredītu koncentrācijas riska kategorijas, tostarp:
- a. individuālās koncentrācijas risks (ieskaitot klientu vai savstarpēji saistītu klientu grupu, kas definēti lieliem riska darījumiem);
  - b. nozaru koncentrācijas;
  - c. ģeogrāfiskas koncentrācijas;
  - d. produktu koncentrāciju; un
  - e. nodrošinājuma un garantiju koncentrāciju.
185. Lai identificētu kredītu koncentrāciju, kompetentajām iestādēm jāņem vērā vispārējie kredītriska faktori riska darījumos un jākoncentrē uzmanība uz riska darījumiem ar līdzīgam tendencēm (t. i., augsta korelācija).
186. Kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība kredīta koncentrācijas riska slēptajiem avotiem, kas var materializēties stresa apstākļos, kad kredītriska korelācijas līmenis var palielināties salīdzinājumā ar parastiem apstākļiem un kad ārpusbilances posteņi var radīt papildu kredītriska darījumus.
187. Attiecībā uz grupām kompetentajām iestādēm jāapsver kredīta koncentrācijas risks, kas var rasties no konsolidācijas, kas var nebūt acīmredzama individuālā līmenī.

188. Izvērtējot kredīta koncentrāciju, kompetentajām iestādēm jāapsver pārklāšanās iespēja (piemēram, augsta koncentrācija uz konkrētu valdību, iespējams, var novest pie valsts koncentrācijas un individuālās koncentrācijas riska), un tāpēc vajadzētu izvairīties no dažāda veida kredītu koncentrāciju vienkāršas apkopošanas, un tā vietā vajadzētu apsvērt pamatā esošos faktoros.

189. Lai novērtētu koncentrācijas līmeni, kompetentās iestādes var izmantot dažādus vērtējumus un rādītājus, visbiežāk Herfindāla-Hiršmana indeksu (HHI) un Džini koeficientus, kas pēc tam var tikt iekļauti vairāk vai mazāk sarežģītās metodoloģijās kredītriska papildu ietekmes aplēsei.

Darījuma partnera kredītrisks un norēķinu risks

190. Kompetentajām iestādēm jāizvērtē darījuma partnera kredītrisks, kas izriet no riska darījumiem ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem un vērtspapīru finansēšanas darījumiem, kā arī norēķinu riski, ar kuriem saskaras iestādes.

191. Šajā novērtējumā attiecīgi jāņem vērā šādi aspekti:

- a. darījumu partneru un attiecīgo kredīta vērtēšanas korekciju (KVK) kvalitāte, sk. arī 6.3. sadaļu;
- b. darījumu sarežģītība;
- c. korelācijas risks, kas rodas, ja riska darījums ar darījuma partneri ir negatīvi saistīts ar minētā darījuma partnera kredītkvalitāti;
- d. darījuma partnera kredītriska un norēķinu riska apjoms attiecībā gan uz pašreizējo tirgus vērtību, gan uz nominālvērtības apjomu, salīdzinot ar kopējo kredītriska riska darījumu vērtību un pašu kapitālu;
- e. veikto darījumu īpatsvars, izmantojot finanšu tirgus infrastruktūras (FTI), kas nodrošina maksājumu pret piegādes norēķinu darījumus;
- f. ar centrālajiem darījumu partneriem (CPD) veikto darījumu īpatsvars un tiem paredzēto zaudējumu aizsardzības mehānismu efektivitāte, darījumu īpatsvars ar CPD, kas veic uzņēmējdarbību trešās valstīs, tiem paredzēto zaudējumu aizsardzības mehānismu efektivitāte, un tas, kā tiek samazināta jebkāda pārmērīga pakļautība trešo valstu CPD, jo īpaši saistībā ar Komisijas 2020. gada 21. septembra Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1308²⁸, lai finanšu tirgus dalībniekiem līdz 2022. gada 30. jūnijam dotu iespēju samazināt to riska darījumus ar Apvienotās Karalistes CPD;

---

²⁸ [Komisijas Īstenošanas lēmums \(ES\) 2020/1308](#), ar ko uz ierobežotu laikposmu nosaka, ka tiesiskais regulējums, ko piemēro centrālajiem darījumu partneriem Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē, ir līdzvērtīgs saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012.

- g. ārpusbiržas darījumu, kuru tīrvērtē tiek veikta necentralizēti, īpatsvars un tiem paredzēto zaudējumu aizsardzības mehānismu efektivitāte;
- h. savstarpējo prasījumu ieskaita līgumu pastāvēšana, nozīmīgums, efektivitāte un izpildes iespējas.

Valsts risks

192. Kompetentajām iestādēm jānovērtē:

- a. koncentrācijas pakāpe visiem riska darījumu veidiem ar valsts risku, tostarp valsts riska darījumi proporcionāli visam iestādes kredītportfelim (vienam debitoram un apjomam);
- b. aizņēmējas valsts ekonomiskais spēks un stabilitāte, kā arī tās sasniegumus laicīgi veikto maksājumu ziņā, un nopietnu saistību neizpildes gadījumu biežumu.
- c. cita veida valsts iejaukšanās risks, kas var būtiski negatīvi ietekmēt aizņēmēju kredībspēju (piemēram, noguldījumu iesaldēšana, atsavināšana vai soda uzlikšana);
- d. risks, ko rada potenciāls notikums (piemēram, dabas katastrofa vai sociāli/politisks notikums), kas ietekmē visu valsti un kas izraisa lielas parādnieku grupas saistību neizpildi (kolektīvs parādnieku risks); un
- e. pārvešanas risks, kas saistīts ar pārrobežu aizdevumiem ārvalstu valūtā, būtiskiem pārrobežu aizdevumiem un riska darījumiem ārvalstu valūtās.

Lai gan valstu risks būtu jāatspoguļo kredītriskā, tā novērtējums var būt par pamatu arī citu riska veidu analīzei.

Kredītrisks no vērtspapīrošanas

193. Kompetentajām iestādēm jānovērtē kredītrisks, kas saistīts ar vērtspapīrošanu, ja iestādes darbojas kā iniciatori, investori, sponsori vai kredīta kvalitātes uzlabošanas nodrošinātāji.

194. Lai novērtētu attiecīgo riska darījumu raksturu un to iespējamo attīstību, kompetentajām iestādēm:

- a. jāizprot stratēģija, vēlme uzņemties risku un iestādes komercdarbības motivācija, lai veiktu vērtspapīrošanu; un
- b. jāanalizē vērtspapīrošana, ņemot vērā iestādes lomu un vērtspapīrošanas laidienu prioritātes pakāpi, ko patur iestāde, kā arī vērtspapīrošanas veids (piemēram, tradicionālais pret sintētisko, vērtspapīrošana pret atkārtotu vērtspapīrošanu).

195. Novērtējot kredītrisku, kas izriet no vērtspapīrošanas riska darījumiem, ja tos uzskata par būtiskiem, kompetentajām iestādēm jānovērtē vismaz:
- a. vērtspapīrošanas riska darījumu sadales atbilstība banku portfelim un tirdzniecības portfelim, kā arī saskaņotība ar iestādes vērtspapīrošanas stratēģiju;
  - b. vai vērtspapīrošanai tiek piemērots atbilstošs regulatīvais režīms;
  - c. iestādei piederošo vērtspapīrošanas laidienų reitings un rādītāji, kā arī pakārtoto aktīvu veids, sastāvs un kvalitāte;
  - d. kapitāla prasību atvieglojumu konsekvence attiecībā uz faktisko riska nodošanu noteiktas izcelsmes vērtspapīrošanai. Kompetentajām iestādēm arī jāpārbauda, vai iestāde sniedz netiešu (ārpuslīgumisku) atbalstu darījumiem, un tā iespējamā ietekme uz pašu kapitālu kredīriskam;
  - e. vai pastāv skaidrs nodalījums starp izmantotām un neizmantotām summām likviditātes nodrošinājumam, kas paredzēts īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām, kuras veic vērtspapīrošanu; un
  - f. vai pastāv ar aktīviem nodrošinātu komerciālu vērtspapīru emisijas sabiedrības rīcības plāns, pēc kura vadās iestāde gadījumā, ja komerciālu vērtspapīru emitēšana nav iespējama likviditātes stāvokļa dēļ, kā arī ietekme uz iestādes kopējo kredītriska riska darījumu vērtību.

Ārvalstu valūtas aizdevumu risks

196. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai pastāv un cik būtisks ir papildu kredītrisks, kas izriet no ārvalstu valūtas aizdevumu riska darījumiem ar nenodrošinātām privātpersonām un MVU aizņēmējiem. Jo īpaši kompetentajām iestādēm jānovērtē visas nelineārās tirgus riska un kredītriska attiecības, ja valūtas maiņas kursiem (tirgus riskam) var būt nesamērīga ietekme uz iestādes ārvalstu valūtas aizdevumu portfeļa kredītrisku. Attiecīgā gadījumā kompetentajām iestādēm jāpaplašina šā novērtējuma darbības joma, attiecinot to arī uz citu veidu klientiem, kuri ir nenodrošināti. Jo īpaši, kompetentajām iestādēm jānovērtē minētais kredītrisks, ja:
- a. ir būtiski palielinājusies gan parāda neatmaksātā vērtība, gan maksājumu plūsma šāda parāda apkalpošanai;
  - b. ir pieaugusi parāda neatmaksātās vērtība salīdzinājumā ar nodrošinājuma aktīvu vērtību, kas denominēta vietējā valūtā.
197. Izvērtējot ārvalstu valūtas aizdevumu risku, ja tas tiek uzskatīts par būtisku, kompetentajām iestādēm jāņem vērā:
- a. valūtas kursa režīma veids un kā tas varētu ietekmēt ārvalstu un iekšzemes valūtas kursa izmaiņas;

- b. iestādes riska pārvaldība aizdevumiem ārvalstu valūtā, mērīšanas un kontroles sistēmas, politika un procedūra, tostarp, tas, cik lielā mērā tās attiecas uz nelineārām attiecībām starp tirgus risku un kredītrisku. Jo īpaši kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai:
- i. iestāde skaidri noteikusi vēlamo kredītriska līmeni aizdevumiem ārvalstu valūtā un darbojas noteikto limitu robežās;
  - ii. ārvalstu valūtas aizdevumu risks tiek ņemts vērā, novērtējot aizņēmējus un ārvalstu valūtas aizdevumi tiek izsniegti, ņemot vērā arī norādījumus par to aizņēmēju kredībspējas novērtēšanu, kuri piesakās aizdevumiem ārvalstu valūtā, kā noteikts EBI pamatnostādnes par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību²⁹;
  - iii. ārvalstu valūtas aizdevumu risks, tostarp riska koncentrācija vienā vai vairākās valūtās, ir pienācīgi risināts ICAAP;
  - iv. iestāde regulāri pārskata aizņēmēju nodrošinājuma stāvokli;
  - v. valūtas kursa svārstību ietekme tiek ņemta vērā saistību neizpildes varbūtības noteikšanā;
- c. valūtas kursa svārstību jutības ietekme uz aizņēmēju kredītreitingu/izvērtējumu un parāda apkalpošanas iespējām; un
- d. iespējamā kreditēšanas darbības koncentrācija vienā ārvalstu valūtā vai ierobežotā skaitā ļoti korelētu ārvalstu valūtu.

Specializētā kreditēšana

198. Kompetentajām iestādēm jānovērtē specializētā kreditēšana atsevišķi no citām kreditēšanas darbībām, jo šādu riska darījumu risks slēpjas aktīvu rentabilitātē vai finansētā projektā (piemēram, komerciālā nekustamā īpašumā, enerģijas ražošanas iekārtā, kuģniecībā, precēs u. tml.), nevis aizņēmējā (kas ir parasti īpašam nolūkam dibināta sabiedrība).

199. Parasti šie riska darījumi mēdz būt ievērojama izmēra attiecībā pret portfeli un pārstāv kredīta koncentrācijas avotu ilgtermiņā, kas apgrūtina ticamu rentabilitātes prognožu paredzēšanu.

200. Novērtējot specializētās kreditēšanas riska darījumus, ja tie tiek uzskatīti par būtiskiem, kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. projektu rentabilitāte un komercdarbības plānu (tostarp galveno klientu kredītriska) pamatā esošo pieņēmumu konservativitāte;

---

²⁹ EBI pamatnostādnes par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību (EBA/GL/2020/06).

- b. regulējuma izmaiņu ietekme, jo īpaši attiecībā uz subsidētajām nozarēm, uz nākotnes naudas plūsmām;
- c. mainīgā tirgus pieprasījuma ietekme, attiecīgā gadījumā, un tas, ka pastāv tirgus finansētā objekta potenciālai turpmākai pārdošanai;
- d. sindikāta esamība vai kredītriska dalīšana ar citiem aizdevējiem ; un
- e. jebkāda veida garantijas, ko ir snieguši sponsori.

Kapitāla vērtspapīru risks banku portfelī

201. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes kapitāla ieguldījumu vērtības samazināšanās risks un jānodrošina, ka šis risks ir pienācīgi ietverts iestādes riska iekšējā regulējumā. Šādā novērtējumā attiecīgā gadījumā īpaša uzmanība jāpievērš līdzdalības riskam stratēģiskās pārvaldītājsabiedrībās (gan apdrošināšanas, gan neapdrošināšanas jomā).

Nekustamā īpašuma risks

202. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes nekustamā īpašuma ieguldījumu vērtības samazināšanās risks un jānodrošina, ka šis risks ir pienācīgi ietverts iestādes riska regulējumā. Šādā novērtējumā attiecīgā gadījumā jāņem vērā arī to finanšu instrumentu vērtība, kuri saistīti ar nekustamā īpašuma aktīviem (piemēram, nekustamā īpašuma ieguldījumu trastiem (REIT)).

Risks attiecībā uz kompetento iestāžu apstiprinātiem modeļiem.

203. Gadījumos, kad iestādes izmanto kompetento iestāžu apstiprinātus iekšējos modeļus, lai aprēķinātu pašu kapitāla prasības kredītriskam, kompetentajām iestādēm jāuzrauga, vai iestāde joprojām atbilst minimālajām prasībām, un jānodrošina, ka attiecīgās pašu kapitāla prasības netiek novērtētas par zemu. Modeļa riska novērtējums var balstīties uz atziņām, kas gūtas, veicot citas uzraudzības darbības, tostarp tās, kuras īstenotas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 101. pantu.

Portfeļa kredītu kvalitātes novērtējums

204. Novērtējot piemītošo kredītrisku, kompetentajām iestādēm jāņem vērā kredītportfeļa kvalitāte, veicot analīzi, lai nošķirtu ienākumus nesošu, ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu kategorijas, ņemot vērā prasības, kas noteiktas EBI pamatnostādnēs par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību³⁰.

205. Kompetentajām iestādēm jānovērtē kopējā kredītu kvalitāte portfeļa līmenī un dažādas kvalitātes pakāpes katrā no iepriekš minētajām kategorijām, lai noteiktu iestādes kopējo kredītrisku. Šā novērtējuma ietvaros kompetentajām iestādēm jāanalizē saistību neizpildes un migrācijas risks pa riska darījumu kategorijām, ņemot vērā kredīta kvalitātes tendences laika

---

³⁰ EBI/PN/2018/06

gaitā, kā arī būtu jāapsver, vai faktiskā kredītu kvalitāte atbilst norādītajai vēlmei uzņemties risku, un jānosaka iemesli jebkādam novirzēm.

206. Novērtējot portfeļa kredītu kvalitāti, kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība kredītriska darījumu klasifikācijas atbilstībai un jānovērtē klasifikācijas potenciālo kļūdu ietekme, kā rezultātā iestāde var kavēties ar zaudējumu atzīšanu. Veicot šo novērtējumu, kompetentās iestādes var izmantot līdzīgo iestāžu analīzes un salīdzināšanas portfeļus, ja tādi ir pieejami. Kompetentās iestādes var arī izmantot izlases metodes, novērtējot portfeļa kredītu kvalitāti.

Ieņēmumus nesoši riska darījumi

207. Novērtējot ienākumus nesošo riska darījumu kredīta kvalitāti, kompetentajām iestādēm jāņem vērā izmaiņas portfeļa sastāvā, lielumā un kredībspējā, tā rentabilitāte un pasliktināšanās risks nākotnē, analizējot šādus elementus, ja tie ir pieejami:

- a. aizņēmēju kredītu riska pakāpes sadalījumu (piemēram, iekšējo un/vai ārējo reitingu vai citu informāciju, kas piemērota kredībspējas mērīšanai, piemēram, sviras rādītāju, ieņēmumu daļu, kas paredzēta maksājumu veikšanai u. tml.);
- b. pieauguma tempus pēc aizņēmēja veida, nozarēm un produktiem, kā arī atbilstību kredītriska stratēģijām;
- c. aizņēmēju kredītu pakāpes jutību vai plašākā nozīmē aizņēmēju atmaksas spēju attiecībā pret ekonomikas ciklu;
- d. vēsturiskos migrācijas rādītājus visās kredīta riska pakāpēs, līgumu nosacījumu pārkāpumu un saistību nepildīšanas rādītājus dažādos laikposmos; un
- e. rentabilitāti (piemēram, kredīta starpību, salīdzinot ar kredītu zaudējumiem).

208. Veicot šīs analīzes, kompetentajām iestādēm jāņem vērā gan parādnieku skaits, gan attiecīgās summas/apjomi, kā arī portfeļa koncentrācijas līmenis.

Pārskatītie riska darījumi

209. Kompetentajām iestādēm jānovērtē pārskatīto riska darījumu apmērs un iespējamie zaudējumi, kas var izrietēt no tiem. Būtu jāiekļauj vismaz:

- a. pārskatīto riska darījumu skaits katram portfelim un izmaiņas laika gaitā, arī salīdzinājumā ar līdzīgām iestādēm;
- b. pārskatīto riska darījumu skaits dažāda veida pārskatīšanas pasākumiem, tostarp pasākumu termiņi;
- c. pārskatīto riska darījumu nodrošinājuma līmenis un kvalitāte; un

- d. pārskatīto riska darījumu migrācijas rādītāji uz ienākumus nesošiem un ienākumus nenesošiem riska darījumiem, arī salīdzinājumā ar līdzīgām iestādēm.

Ienākumus nenesošie riska darījumi

210. Kompetentajām iestādēm jānovērtē ienākumus nenesošo riska darījumu būtiskums katram portfelim un iespējamie zaudējumi, kas var izrietēt no tiem. Būtu jāiekļauj vismaz:

- a. ienākumus nenesošo riska darījumu skaits un segums katram portfelim, nozare, ģeogrāfiskā atrašanās vieta un izmaiņas laika gaitā, ņemot vērā arī izmaiņas portfeļos (piemēram, portfeļu skaita pieaugums salīdzinājumā ar portfeļiem, kuru termiņš beidzas) un stratēģija attiecībā uz ienākumus nenesošiem riska darījumiem (piemēram, ienākumus nenesošu riska darījumu nesenā pārdošana);
- b. riska darījumu sadalījums pa ienākumus nenesošu riska darījumu kategorijām (t. i., kavēti, apšaubāmi u. tml.);
- c. attiecīgā gadījumā — nodrošinājuma veidi un vērtības;
- d. migrācijas likmes no ienākumus nenesošām kategorijām uz ienākumus nesošām kategorijām, pārskatītajiem riska darījumiem, kā arī ienākumus nenesošajās kategorijās;
- e. atsavinātie aktīvi un izmaiņas laika gaitā;
- f. vēsturiskie atgūšanas rādītāji pa portfeļiem, sektoriem, ģeogrāfiskajām atrašanās vietām vai nodrošinājuma veidiem un atgūšanas procesa ilgums; un
- g. laiks, kopš riska darījumi tika klasificēti kā ieņēmumus nenesoši, analizējot pēc laika intervāliem (vintage).

211. Veicot iepriekš minēto analīzi, kompetentajām iestādēm jāizmanto salīdzinošā analīze un standarta portfeļi (t. i., aizņēmēju portfeļi, kas kopīgi iestāžu grupām), ja tas ir nepieciešams un iespējams.

Kredītriska mazināšanas līmeņa un kvalitātes novērtējums

212. Lai novērtētu iespējamo kredītriska ietekmi uz iestādi, kompetentajām iestādēm arī jāizvērtē garantiju (ieskaitot kredītu atvasinājumus instrumentus) līmenis un kvalitāte, kā arī pieejamā nodrošinājuma līmenis un kvalitāte, kas varētu mazināt kredītzaudējumus kredīta notikumu gadījumā, tostarp tādu garantiju līmenis un kvalitāte, kas nav pieņemtas kā piemērotas kredītriska mazināšanas metodes pašu kapitāla aprēķināšanai.

213. Jo īpaši, kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. nodrošinājuma un garantiju segums pēc portfeļa, aizņēmēja veida, kategorijas, nozares un citiem saistītajiem aspektiem;
- b. nodrošinājuma vērtības ieņēmumus nesošiem un ieņēmumus nenesošiem riska darījumiem, tostarp tas, cik lielā mērā tie atbilst prasībām, kas noteiktas EBI pamatnostādnēs par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību (nodrošinājumam, ko izmanto ienākumus nenesošu riska darījumu nodrošināšanai) un EBI pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību (visam nodrošinājumam);
- c. vēsturiskie atgūšanas rādītāji pēc nodrošinājuma un garantiju veida un apjoma; un
- d. atgūstamās vērtības samazinājuma riska būtiskums (sk. Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. pantu) pārpirktiem debitoru parādu portfeļiem.

214. Kompetentajām iestādēm arī jānovērtē atlikušā riska būtiskums (sk. 80. pantu Direktīvā 2013/36/ES) un jo īpaši:

- a. nodrošinājuma līgumu un garantiju pietiekamība un izpildāmība;
- b. laiks un spēja realizēt nodrošinājumu un izpildes garantijas saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu;
- c. likviditāte un svārstīgums nodrošinājuma aktīvu vērtībās;
- d. nodrošinājuma atgūstamā vērtība jebkādos kredītu izpildes pasākumos (piemēram, tirgus pieejamības procedūras); un
- e. attiecīgā gadījumā garantijas devēju kredītspēja, ievērojot EBI pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību noteiktās prasības.

215. Kompetentajām iestādēm jānovērtē arī garantiju sniedzēju un nodrošinājuma koncentrācija, kā arī korelācija ar aizņēmēju kredītspēju (t. i., korelācijas risks) un iespējamā ietekme uz aizsardzības efektivitāti.

Aizdevumu zaudējumu uzkrājumu līmeņa novērtēšana un kredīta vērtības korekcijas

216. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai aizdevumu zaudējumu uzkrājumu līmeņa novērtēšana un kredīta vērtības korekcijas ir atbilstošas riska darījumu kvalitātei un, attiecīgos gadījumos, nodrošinājuma līmenim. Kompetentajām iestādēm jānovērtē:

- a. vai aizdevumu zaudējumu uzkrājumu līmenis atbilst riska līmenim dažādos portfeļos, laika gaitā un salīdzinot ar iestādei radniecīgajām iestādēm;
- b. vai kredīta vērtības korekcijas atvasināto instrumentu tirgus vērtībās atspoguļo attiecīgo darījumu partneru kredītspēju;

- c. vai grāmatvedības uzkrājumi kredītu zaudējumiem atbilst piemērojamiem grāmatvedības principiem un tiek novērtēti kā pietiekami, lai segtu paredzamos zaudējumus;
- d. vai zaudējumu uzkrājumi ienākumus nenesošiem, pārskatītiem riska darījumiem un atsavinātiem aktīvi ir bijuši pietiekami, ņemot vērā riska darījumu esošo nodrošinājumu un vecumu un piemērojamās juridiskās prasības attiecībā uz ienākumus nenesošu riska darījumu zaudējumu seguma minimumu; un
- e. vai uzkrājumi aizdevumu zaudējumiem atbilst vēsturiskajiem zaudējumiem un attiecīgajām makroekonomikas norisēm un atspoguļo jebkādas izmaiņas attiecīgajos noteikumos (piemēram, atsavināšana, atpirkšana, kreditoru aizsardzība u. c.).

217. Ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu, kompetentajām iestādēm jāveic klātienes pārbaudes vai citi piemēroti uzraudzības pasākumi, lai novērtētu, vai uzkrājumu līmenis aizdevumu zaudējumiem un risku segums ir atbilstošs, novērtējot, piemēram, aizdevumu izlasi.

218. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī jebkādi iekšējo un ārējo revidentu konstatējumi, ja tādi ir pieejami.

Stresa testēšana

219. Izvērtējot iestādes piemītošo kredītrisku, kompetentajām iestādēm jāņem vērā stresa testēšanas rezultāti, ko veikusi iestāde, lai noteiktu jebkādas iepriekš neidentificētus kredītriska avotus, piemēram, izmaiņas kredītu kvalitātē, kredītu koncentrācijas, nodrošinājuma vērtības un kredīta riska darījumu apmēru stresa apstākļos.

6.2.3 Kredītriska pārvaldības un kontroles novērtēšana

220. Lai panāktu vispārēju izpratni par iestādes kredītriska profilu, kompetentajām iestādēm arī jānovērtē pārvaldība un riska pārvaldības sistēma, kas ir tās kredītu darbības pamatā, visā aizdevuma dzīves ciklā. Šajā nolūkā kompetentajām iestādēm, ņemot vērā arī EBI pamatnostādnes par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību un EBI pamatnostādnes par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību, jānovērtē šādi elementi:

- a. kredītriska stratēģija un vēlamais kredītriska līmenis ;
- b. organizatoriskā struktūra;
- c. politika un procedūras;
- d. risku identifikācija, mērīšana, pārvaldība, uzraudzība un pārskatu sniegšana; un
- e. iekšējās kontroles sistēma.

221. Attiecībā uz iestādēm, uz kurām attiecas INRD (samazināšanas) stratēģijas un saistītās pārvaldības un darbības norādes atbilstoši EBI pamatnostādnēm par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību, kompetentajām iestādēm arī jānovērtē, vai iestādes atbilst konkrētām prasībām, kas šajās pamatnostādnēs noteiktas attiecībā uz šādām stratēģijām un to darbības uzsākšanu, tostarp attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzības pienākumu izpildi.

Kredītriska stratēģija un vēlme uzņemties kredītrisku

222. Kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai iestādei ir laba, skaidri formulēta un dokumentēta vēlamo kredītriska līmenis, stratēģija un limiti, ko apstiprinājusi vadības struktūra. Šajā novērtējumā kompetentajām iestādēm cita starpā jāņem vērā:

- a. vai vadības struktūra skaidri nosaka kredītriska stratēģiju un vēlamo kredītriska līmeni, kā arī procesu to pārskatīšanai.
- b. vai augstākā vadība pareizi īsteno un uzrauga vadības struktūras apstiprināto kredītriska stratēģiju, nodrošinot, ka iestādes darbības atbilst pastāvošajai stratēģijai, ka rakstiskās procedūras tiek izstrādātas un īstenotas un ka ir skaidri un atbilstoši noteikta atbildība;
- c. vai iestādes kredītriska un darījumu partnera riska stratēģija atspoguļo līmeni, kādā iestāde vēlas uzņemties kredītrisku, un vai tas saskan ar vispārējo vēlmi uzņemties risku;
- d. vai iestādes kredītriska stratēģija ir iestādei piemērota, ņemot vērā tās:
  - komercdarbības modeli;
  - vispārējo vēlmi uzņemties risku;
  - tirgus vidi un nozīmi finanšu sistēmā; un
  - finansiālo stāvokli, finansējuma iespējas un pašu kapitāla pietiekamību;
- e. vai iestādes kredītriska stratēģija aptver kredīta piešķiršanas darbības un nodrošinājuma pārvaldību, kā arī ienākumus nenesošo riska darījumu pārvaldību un vai šī stratēģija atbalsta uz risku balstītu lēmumu pieņemšanu, atspoguļojot aspektus, kas var ietvert, piemēram, riska darījumu veidu (komerciālais, patēriņa, nekustamā īpašuma, valsts), ekonomisko nozari, ģeogrāfiskais izvietojums, valūtu un termiņus, tostarp koncentrācijas ierobežojumus;
- f. vai iestādes kredītriska stratēģija kopumā aptver visas iestādes darbības, kurās var pastāvēt nozīmīgs kredītrisks;

- g. vai iestādes kredītriska stratēģijā ņem vērā ekonomikas cikliskos aspektus, tostarp stresa apstākļos, un to radītās pārmaiņas kredītriska portfeļa sastāvā; un
- h. vai iestādei ir atbilstošs regulējums, lai nodrošinātu, ka kredītriska stratēģija tiek efektīvi paziņota visiem attiecīgajiem darbiniekiem.

Organizatoriskā sistēma

223. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstoša organizatoriskā struktūra un pārvaldības pasākumi, lai nodrošinātu efektīvu kredītriska uzņemšanu, mērīšanu un kontroli ar (kvalitatīvi un kvantitatīvi) pietiekamiem cilvēku un tehniskiem resursiem vajadzīgo uzdevumu veikšanai. Cita starpā jāņem vērā, vai:

- a. pastāv skaidras atbildības jomas attiecībā uz kredītriska mērīšanu, uzraudzību, pārvaldību un pārskatu iesniegšanu;
- b. kredītriska kontroles un uzraudzības sistēmām veic neatkarīgu pārskatīšanu un vai tie, kuri uzņemušies risku, ir skaidri nošķirti no riska pārvaldītājiem;
- c. riska pārvaldības, mērīšanas un kontroles funkcijas aptver kredītrisku visā iestādē; un
- d. personālam, kas iesaistīts kredītu piešķiršanā, kredītriska pārvaldībā un INRD pārvaldībā, jo īpaši INRD pārstrukturēšanas struktūrvienībās (gan komercdarbības jomās, gan pārvaldības un kontroles jomās), ir atbilstošas prasmes un pieredze savu uzdevumu veikšanai.

Politika un procedūras

224. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstīga politika attiecībā uz kredītu piešķiršanu, kredītriska noteikšanu, pārvaldību, izmērīšanu un kontroli, tostarp nodrošinājuma novērtēšanu, atgūšanas vai pārdošanas procesiem, un vai šāda politika atbilst EBI pamatnostādņēm par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību, kā arī EBI pamatnostādņēm par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību. Šajā novērtējumā kompetentajām iestādēm cita starpā jāņem vērā, vai:

- a. vadības struktūra apstiprina kredītriska pārvaldības, mērīšanas un kontroles politiku un to regulāri apspriež un pārskata saskaņā ar riska stratēģijām;
- b. augstākā vadība ir atbildīga par politikas sagatavošanu un īstenošanu, kā arī par kredītriska pārvaldības, mērīšanas un kontroles procedūrām, kā noteikusi vadības struktūra;
- c. politika un procedūras ir atbilstošas un atbilst kredītriska stratēģijai, kā arī tajās ir aptverti visi galvenie komercdarbības veidi un procesi, kas attiecas uz kredītriska pārvaldību, mērīšanu un kontroli, jo īpaši:

- kredītu piešķiršana un izcenojumi: piemēram, aizņēmēju, garantiju sniedzēju un nodrošinājuma atbilstība; kredītu limiti; FTI izvēle, CDP un korespondējošās bankas; pieejamo kredītlīniju veidi; piemērojami noteikumi un nosacījumi (tostarp nodrošinājuma un ieskaita līgumu prasības);
  - kredītriska mērīšana un uzraudzība: piemēram, saistīto darījumu partneru grupu identificēšanas kritēriji, aizņēmēju kredītspējas novērtēšanas un nodrošinājuma novērtēšanas kritēriji un to pārskatīšanas regularitāte; kritēriji vērtības samazinājuma kvantificēšanai, kredīta vērtības korekcijas un uzkrājumi; un
  - kredītu pārvaldība: piemēram, produktu, noteikumu un nosacījumu pārskatīšanas kritēriji; pārstrukturēšanas kritēriji; aizdevuma klasifikācijas un INK pārvaldības kritēriji;
- d. politikā un procedūrās ir arī aprakstīts, kā NILL/TF riski, kuriem iestāde ir pakļauta, piešķirot kredītus, tiek identificēti, novērtēti un pārvaldīti gan komercdarbības līmenī (attiecībā uz apkalpoto klientu veidiem, sniegtajiem aizdevumu produktiem, ģeogrāfisko atrašanās vietu un izmantotajiem izplatīšanas kanāliem), gan individuālo attiecību līmenī (ņemot vērā kredīta mērķi, darījuma partnera radītā NILL/TF riska apmēru un kredīta atmaksāšanai izmantoto līdzekļu avota leģitimitāti);
- e. šāda politika atbilst attiecīgajiem noteikumiem un ir atbilstoša iestādes darbības raksturam un sarežģītībai, kā arī dod skaidru izpratni par kredītrisku, kas piemīt dažādiem produktiem un darbībām saskaņā ar iestādes darbības jomu;
- f. šāda politika ir skaidri formulēta, paziņota un konsekventi piemērota iestādē; un
- g. šāda politika tiek konsekventi piemērota banku grupās un nodrošina pienācīgu kopīgu aizņēmēju un darījuma partneru pārvaldību.

Risku noteikšana, mērīšana, uzraudzība un ziņojumu sniegšana

225. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstoša kredītriska identificēšanas, izpratnes, mērīšanas, uzraudzības un pārskatu sniegšanas sistēma atbilstoši iestādes izmēram un sarežģītībai un vai šī sistēma ir atbilstoša attiecīgajām ES prasībām un valsts īstenošanas tiesību aktu prasībām.

226. Šajā sakarā kompetentajām iestādēm jāapsver, vai iestādēm ir atbilstoša datu infrastruktūra, kas atbilst prasībām, kuras izklāstītas EBI pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību un EBI pamatnostādnēs par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību, un vai analītiskās metodes ir piemērotas, lai iestāde varētu pienācīgi pārvaldīt savu kredītrisku un izpildīt uzraudzības iestādes ziņošanas prasības, kā arī lai atklātu, novērtētu un regulāri uzraudzītu kredītrisku, kas piemīt visām bilances un ārpusbilances posteņiem (attiecīgā gadījumā grupas līmenī), jo īpaši attiecībā uz:

- a. aizņēmēju/darījuma partnera/darījuma kredītrisku un atbilstību;
- b. aizņēmēja un, ja nepieciešams, saistīto aizņēmēju grupu kredītriska darījumiem (neatkarīgi no to veida);
- c. garantijām un nodrošinājuma segumu (tostarp savstarpējo prasījumu ieskaites līgumus) un šā seguma atbilstību;
- d. pastāvīgu atbilstību līguma noteikumiem un nolīgumiem (īpašiem nosacījumiem);
- e. nesankcionētiem pārtēriņa kredītiem un kredītriska darījumu pārklasificēšanas nosacījumiem; un
- f. attiecīgiem kredīta koncentrācijas riska avotiem.

227. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir skaidra izpratne par kredītrisku, kas saistīts ar dažādiem aizņēmējiem, darījumiem un piešķirto kredītu.

228. Tām arī jāizvērtē, vai iestādei ir attiecīgas prasmes, sistēmas un metodoloģija, lai novērtētu šo risku aizņēmēja/darījuma un portfeļa līmenī saskaņā ar iestādes darbību izmēru, raksturu, sastāvu un sarežģītību, ietverot kredītrisku. Jo īpaši kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka šādas sistēmas un metodikas:

- a. ļauj iestādei viegli atšķirt dažāda līmeņa aizņēmējus un darījumu risku;
- b. nodrošina stabilu un pārdomātu kredītriska līmeņa un nodrošinājuma vērtības novērtēšanu, īpašu uzmanību pievēršot riska darījumiem, kuriem ir mājokļa un komerciālā nekustamā īpašuma nodrošinājums;
- c. nosaka un mēra kredīta koncentrācijas risku (individuālā koncentrācija, nozare, ģeogrāfiskā atrašanās vietā u. tml.);
- d. ļauj iestādei izstrādāt kredītriska aplēses plānošanas mērķiem un attiecībā uz stresa testēšanu;
- e. ļauj iestādei noteikt uzkrājumu līmeni un kredīta vērtības korekcijas, kas nepieciešamas, lai segtu paredzamos un radušos zaudējumus; un
- f. ja tas ir būtiski, cenšas noteikt tos riska elementus, uz kuriem neattiecas vai tikai daļēji neattiecas Regulas (ES) Nr. 575/2013 prasības.

229. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes vadības struktūra un augstākā vadība izprot kredītu novērtēšanas sistēmas pamatā esošos pieņēmumus un vai tās ir informētas par attiecīgā modeļa riska pakāpi.

230. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir veikusi stresa pārbaudes, lai izprastu nevēlamu notikumu ietekmi uz kredītriska darījumiem un uz uzkrājumu kredītu zaudējumiem atbilstību. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:
- stresa testēšanas regularitāte;
  - attiecīgi noteiktie riska faktori;
  - stresa scenārija pamatā esošie pieņēmumi; un
  - stresa pārbaudes rezultātu iekšēja izmantošana kapitāla plānošanai un kredītriska stratēģijai.
231. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir noteikusi un īstenojusi nepārtrauktu un efektīvu kredītriska darījumu (tostarp kredītu koncentrācijas) uzraudzību visā iestādē, cita starpā, izmantojot specifiskus rādītājus un attiecīgus izraisītājus efektīvu agrīnos brīdinājumu nodrošināšanai.
232. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir īstenojusi regulāru ziņojumu sniegšanu par kredītriska darījumiem, tostarp stresa pārbaudes rezultātu, vadības struktūrai, augstākajai vadībai un attiecīgajiem kredītriska pārvaldītājiem.

Iekšējās kontroles sistēma

233. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir spēcīga un visaptveroša kontroles sistēma un stabili drošības pasākumi, lai mazinātu kredītrisku saskaņā ar tās kredītriska stratēģiju un vēlmokredītriska līmeni, un vai šāda kontroles sistēma atbilst prasībām, kas noteiktas EBI pamatnostādņēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību un Pamatnostādņēs par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību. Šim nolūkam kompetentajām iestādēm cita starpā jāpievērš īpaša uzmanība tam, vai:
- joma, ko aptver iestādes kontroles funkcijas, ietver visas konsolidētās sabiedrības, visus ģeogrāfiskos atrašanās vietas un visas ar kredītu saistītās darbības;
  - pastāv iekšējās kontroles, darbības ierobežojumi un citas prakses, kuru mērķis ir uzturēt kredītriska darījumus tādā līmenī, kas būtu iestādei pieņemams saskaņā ar vadības struktūras un augstākās vadības noteiktajiem parametriem un iestādes vēlmi uzņemties risku;
  - iestādei ir atbilstoša iekšējā kontrole un prakse, lai nodrošinātu, ka par politikas, procedūru un ierobežojumu pārkāpumiem un izņēmumiem tiek savlaicīgi sniegti ziņojumi attiecīgā līmeņa vadībai, lai tā varētu rīkoties; un
  - tiek veiktas pārbaudes, lai identificētu, novērtētu un pārvaldītu NILL/TF riskus, kuriem iestāde ir pakļauta, piešķirot kredītus.

234. Kompetentajām iestādēm ir jānovērtē ierobežojumu sistēma, tostarp tas, vai:
- limitu sistēma ir atbilstoša iestādes organizācijas un kredītu darbības sarežģītībai, kā arī tās kredītriska mērīšanas un pārvaldīšanas spējams;
  - noteiktie limiti ir absolūti un vai ir iespējami limitu pārkāpumi. Pēdējā gadījumā iestādes politikā skaidri jāapraksta periods un konkrētie apstākļi, kuru laikā ir iespējami šādi limitu pārkāpumi;
  - iestādei ir izstrādātas procedūras, lai savlaicīgi nodrošinātu kredīta daļas darbiniekus ar informāciju par viņu limitiem; un
  - iestādei ir atbilstošas procedūras, lai regulāri atjauninātu limitus (piemēram, lai nodrošinātu konsekvenci ar izmaiņām stratēģijās).
235. Kompetentajām iestādēm jānovērtē arī iekšējās revīzijas funkcijas funkcionalitāte. Šajā nolūkā tām ir jānovērtē, vai:
- iestāde regulāri veic kredītriska pārvaldības sistēmas iekšējās revīzijas;
  - iekšējās revīzijas funkcija aptver kredītriska pārvaldības, mērīšanas un kontroles galvenos elementus visā iestādē; un
  - iekšējās revīzijas funkcija ir efektīva, nosakot iekšējās politikas un attiecīgo ārējo noteikumu ievērošanu un risinot jebkādas novirzes no tiem.
236. Iestādēm ieviešot iekšēju pieeju, lai noteiktu minimālās pašu kapitāla prasības kredītriskam, kompetentajām iestādēm arī jānovērtē, vai iekšējais apstiprināšanas process ir stabils un efektīvs, izvērtējot modeļa pieņēmumus un nosakot jebkādas potenciālās nepilnības attiecībā uz kredītriska modelēšanu, kredītriska kvantitatīvu noteikšanu un kredītriska pārvaldīšanas sistēmu, kā arī uz citām attiecīgajām minimālajām prasībām, kā noteikts attiecīgajos ES un valsts tiesību aktos.

6.2.4 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

237. Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāizveido viedoklis par iestādes kredītrisku un darījumu partneru kredītrisku. Šis viedoklis kopā ar dzīvotspējas vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 4. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā. Ja, pamatojoties uz konkrētu risku apakškategoriju būtiskumu, kompetentā iestāde nolemj tos novērtēt un vērtēt individuāli, šajā tabulā sniegtie norādījumi jāpiemēro pēc iespējas analogiski.

4. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot kredītriska un darījumu partneru riska izvērtējumu

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par objektīvo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
1	Ņemot vērā piemēroto riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Kredītriska darījumu raksturs un struktūra rada nebūtisku / ļoti zemu risku. • Sarežģītu produktu un darījumu ietekme ir nebūtiska / ļoti maza. • Kredīta koncentrācijas riska līmenis ir nebūtisks / ļoti zems. • Pārskatīto un ienākumus nenesošu riska darījumu līmenis ir nebūtisks / ļoti zems. • Ienākumus nesošo riska darījumu kredītrisks ir nebūtisks / ļoti zems. • Uzkrājumu un kredīta vērtības korekcijas segums ir ļoti augsts. • Garantiju un nodrošinājuma kvalitātes un seguma līmenis ir ļoti augsts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Riska pārvaldība un kontrole ir pienācīga un atbilst prasībām, kas noteiktas EBI pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību un Pamatnostādnēs par ienākumus nenesošu un pārskatīto riska darījumu pārvaldību. • Pastāv atbilstība starp iestādes kredītriska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmo kredītriska līmeni. • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz kredītrisku ir stabila, ar skaidri noteiktiem pienākumiem un skaidru uzdevumu sadali starp tiem, kas uzņēmušies risku, un pārvaldības un kontroles funkcijām.
2	Ņemot vērā piemēroto riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Kredītriska darījumu raksturs un struktūra rada zemu–vidēju risku. • Sarežģītu produktu un darījumu ietekme ir zema–vidēja. • Kredīta koncentrācijas riska līmenis ir zems–vidējs. • Pārskatīto un ienākumus nenesošu riska darījumu līmenis ir zems–vidējs. • Ienākumus nesošo riska darījumu kredītrisks ir zems–vidējs. • Uzkrājumu un kredīta vērtības korekcijas seguma līmenis ir augsts. • Garantiju un nodrošinājuma kvalitātes un seguma līmenis ir augsts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kredītriska noteikšanas, uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. • Iekšējie ierobežojumi un kredītriska kontroles sistēma ir stabila. • Limiti, kas ļauj mazināt vai ierobežot kredītrisku, atbilst iestādes kredītriska pārvaldības stratēģijai un vēlamajam riska līmenim.
3	Ņemot vērā piemēroto riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka	<ul style="list-style-type: none"> • Kredītriska darījumu raksturs un struktūra rada vidēju–augstu risku. • Sarežģītu produktu un darījumu ietekme ir vidēja–augsta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Riska pārvaldība un kontrole neatbilst prasībām, kas noteiktas EBI pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par objektīvo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
	pastāv vidējs–augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Kredīta koncentrācijas riska līmenis ir vidējs–augsts. • Pārskatīto un ienākumus nenesošo riska darījumu līmenis ir vidējs–augsts. • Ienākumus nesošo riska darījumu kredītrisks ir vidējs–augsts un pasliktinās stresa apstākļos. • Uzkrājumu un kredīta vērtības korekcijas seguma līmenis ir vidējs. • Garantiju un nodrošinājuma kvalitātes un seguma līmenis ir vidējs. 	<p>uzraudzību un Pamatnostādnēs par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trūkst konsekvences starp iestādes kredītriska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlamo riska līmeni • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz kredītrisku nav pietiekami stabila; nav skaidri nodalīti uzdevumi starp personām, kas uzņemas risku, un vadības un kontroles funkcijām. • Kredītriska noteikšanas, uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas nav atbilstošas. • Iekšējie limiti un kredītriska kontroles sistēma nav pietiekami stabila. • Limiti, kas ļauj mazināt vai ierobežot kredītrisku, atbilst iestādes kredītriska pārvaldības stratēģijai un vēlamajam riska līmenim.
4	Ņemot vērā piemērojamā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Kredītriska darījumu raksturs un struktūra rada augstu risku. • Sarežģītu produktu un darījumu ietekme ir augsta. • Kredīta koncentrācijas riska līmenis ir augsts. • Pārskatīto un ienākumus nenesošo riska darījumu līmenis ir augsts. • Ienākumus nesošo riska darījumu kredītrisks ir augsts. • Uzkrājumu un kredīta vērtības korekcijas seguma līmenis ir zems. 	

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par objektīvo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
		<ul style="list-style-type: none"> Garantiju un nodrošinājuma kvalitātes un seguma līmenis ir zems. 	

6.3 Tirgus riska novērtēšana

6.3.1 Vispārīgi apsvērumi

238. Kompetentajām iestādēm jānovērtē tirgus risks attiecībā uz tiem bilances un ārpusbilances posteņiem, uz kuriem attiecas zaudējumi, ko rada tirgus cenu svārstības. Novērtējot tirgus risku iestādēm, kas neatbilst mazā tirdzniecības portfeļa nosacījumiem atbilstoši Regulas (ES) Nr. 575/2013 94. pantam, kompetentajām iestādēm jāņem vērā vismaz šādu apakškategoriju atbilstība un būtiskums, veicot detalizētāku novērtējumu par tām apakškategorijām, kuras tiek uzskatītas par iestādei visbūtiskākajām:

- a. procentu likmju risks tirdzniecības portfelī;
- b. kredītriska starpības un saistību neizpildes risks tirdzniecības portfelī;
- c. kapitāla vērtspapīru risks tirdzniecības portfelī;
- d. ārvalstu valūtas risks;
- e. preču risks;
- f. kredīta vērtības korekcijas risks;
- g. risks, kas nav delta risks;
- h. bāzes risks;
- i. tirgus likviditātes risks;
- j. risks attiecībā uz normatīvajos aktos apstiprinātiem modeļiem.

6.3.2 Piemītošā tirgus riska novērtēšana

239. Veicot piemītošā tirgus riska novērtēšanu, kompetentajām iestādēm jānosaka iestādes tirgus riska darījumu galvenie virzītājspēki, un jāizvērtē nozīmīgas prudenciālās ietekmes risks attiecībā uz iestādi. piemītošā tirgus riska novērtēšanu jāsadala šādos galvenajos posmos:

- a. sākotnējais novērtējums;
- b. iestādes pozīciju, uz kurām attiecas tirgus risks, rakstura un sastāva novērtējums;

- c. rentabilitātes novērtējums;
- d. tirgus koncentrācijas riska novērtējums; un
- e. stresa testēšanas rezultāts.

240. Kompetentās iestādes var veikt mazāk detalizētu analīzi iestādēm, kas atbilst mazā tirdzniecības portfeļa nosacījumiem, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 94. pantā.

Sākotnējais novērtējums

241. Lai noteiktu tirgus riska novērtēšanas jomu, kompetentajām iestādēm vispirms jāapzina tirgus riska avoti, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta. Lai to izdarītu, kompetentajām iestādēm jāizmanto zināšanas, kas gūtas no citu SREP elementu novērtēšanas, no iestādes pozīcijas salīdzināšanas ar tai līdzīgajām iestādēm un no jebkurām citām uzraudzības iestāžu darbībām.

242. Kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā vismaz:

- a. iestādes tirgus darbības, komercdarbības virzienus un produktus;
- b. tirgus riska portfeļa galveno stratēģiju un vēlmi uzņemties risku tirgus darbībā;
- c. tirgus riska pozīciju īpatsvaru aktīvu apjomā, izmaiņas laika gaitā, un iestādes stratēģiju attiecībā uz šīm pozīcijām;
- d. neto peļņas īpatsvaru no tirgus pozīcijām attiecībā pretkopējiem pamatdarbības ieņēmumiem; un
- e. pašu kapitāla prasību attiecībā uz tirgus risku salīdzinājumā ar kopējo pašu kapitāla prasību, un - vajadzības gadījumā - iekšējo kapitālu, kas izdalīts tirgus riskam salīdzinājumā ar kopējo iekšējo kapitālu, ieskaitot šo skaitļu vēsturiskās izmaiņas un prognozes.

243. Savos sākotnējos novērtējumos, kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt arī būtiskas izmaiņas iestādes tirgus darbībās, koncentrējot uzmanību uz iespējamām izmaiņām kopējos tirgus riska darījumos. Tām vismaz vajadzētu novērtēt:

- a. būtiskas izmaiņas tirgus risku stratēģijā, politikā un limitu apmēros s;
- b. šo izmaiņu iespējamo ietekmi uz iestādes riska profilu;
- c. galvenās tendences finanšu tirgos un iestādes stratēģiju šajā jomā (tostarp iespējamie riski gadījumā, ja tendences negaidīti mainītos).

Iestādes tirgus riskam pakļauto darbījumu raksturs un sastāvs

244. Kompetentajām iestādēm jāanalizē iestādes tirgus riska darbījumu raksturs, ņemot vērā 238. punktā definētās apakškategorijas, lai noteiktu konkrētus riska darbījumus un saistītos tirgus riska faktoros/virzītājspēkus (piemēram, valūtas maiņas kursus, procentu likmes vai kredītriska starpības) turpmākai padziļinātai novērtēšanai.
245. Kompetentajām iestādēm jāanalizē tirgus riska darbījumi ar attiecīgām aktīvu klasēm un/vai finanšu instrumentiem, atkarībā no to izmēra, sarežģītības un riska līmeņa. Attiecībā uz visbūtiskākajiem riska darbījumiem kompetentajām iestādēm jāizvērtē ar tiem saistītie riska faktori un virzītājspēki.
246. Analizējot tirgus riska darbības, kompetentajām iestādēm arī jāapsver finanšu produktu sarežģītība (piemēram, ārpusbiržas produktiem vai produktiem, kas novērtēti pēc modeļa metodes) un konkrētu tirgus operāciju sarežģītība (piemēram, augstfrekvences tirdzniecība). Būtu jāapsver šādi jautājumi:
- a. ja iestādei ir atvasināto finanšu instrumentu pozīcijas, kompetentajām iestādēm jānovērtē gan tirgus vērtība, gan nosacītā summa; un
  - b. ja iestāde nodarbojas ar ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, kompetentajām iestādēm jānovērtē šo darbījumu īpatsvars atvasināto instrumentu portfelī un ārpusbiržas portfeļa sadalījums pēc līguma veida (mijmaiņas darbījumu, nākotnes darbījumu, u.c.), pamatā esošiem finanšu instrumentiem utt. (ar šiem produktiem saistīto darbījuma partnera kredītrisks ir ietverts kredītriska metodikā).
247. Vajadzības gadījumā kompetentajām iestādēm jāizvērtē iestādes veiktais problemātisku un/vai nelikvīdu pozīciju novērtējums (piemēram, "mantotie portfeļi", t. i., nelikvīdu aktīvu portfeļi, kas saistīti ar pārtrauktu banku praksi/darbībām, kuras tiek pārvaldītas, izmantojot likvidācijas modeli) un šādu pozīciju ietekme uz iestādes rentabilitāti.
248. Attiecībā uz šīm iestādēm, kas izmanto iekšējā modeļa pieeju (IMA), lai aprēķinātu savas pašu kapitāla prasības, kompetentajām iestādēm jāapsver arī šādi rādītāji, lai noteiktu konkrētas riska jomas un saistītos risku virzītājspēkus:
- a. tirgus riska pašu kapitāla prasību sadalījums starp riskam pakļauto vērtību (VaR), riskam pakļauto vērtību spriedzes apstākļos (SVaR), inkrementālo riska prasību (IRC), un prasību korelācijas tirdzniecības portfelim ;
  - b. VaR sadalījums pa riska faktoriem;
  - c. VaR un SVaR izmaiņas (iespējamie rādītāji varētu būt ikdienas/iknedēļas izmaiņas, ceturkšņa vidējie un atpakaļejošas pārbaudes rezultāti); un
  - d. VaR un SVaR piemērotie reizināšanas koeficienti;

- e. aprēķinu rezultāti, kas veikti, lai izpildītu īpašās pārskatu sniegšanas prasības attiecībā uz tirgus risku, pamatojoties uz alternatīvo standartizēto pieeju, kas izklāstīta Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas IV sadaļas 1.a nodaļā; un
- f. attiecīgā gadījumā aprēķinu rezultātus, kas veikti, lai izpildītu īpašās pārskatu sniegšanas prasības attiecībā uz tirgus risku, pamatojoties uz alternatīvās iekšējā modeļa pieejas (IMA) izmantošanu, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešās daļas IV sadaļas 1.b nodaļā.

249. Vajadzības gadījumā, kompetentajām iestādēm vajadzētu arī apsvērt iestādes iekšējā riska novērtējumus. Tie varētu iekļaut iekšējo VaR vai paredzamo iztrūkumu, ko neizmanto pašu kapitāla prasību aprēķinos, vai tirgus riska jutīgumu pret dažādiem riska faktoriem un iespējamām zaudējumiem.

250. Analizējot piemītošo tirgus risku, kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt "laikaposma" skaitļus un tendences, gan apkopotā veidā, gan portfelī. Ja iespējams, šo analīzi vajadzētu papildināt ar iestādes skaitļu salīdzinājumu ar līdzīgām iestādēm, un ar attiecīgiem makroekonomikas rādītājiem.

Rentabilitātes analīze

251. Kompetentajām iestādēm jāanalizē tirgus darbību vēsturiskā rentabilitāte, tostarp peļņas svārstīgums, lai gūtu labāku izpratni par iestādes tirgus riska profilu. Šo analīzi varētu veikt portfeļa līmenī, kā arī to varētu sadalīt pa komercdarbības virzieniem vai aktīvu kategorijām vai nodaļām (iespējams, kā daļu no plašāka novērtējuma, kas veikts BMA ietvaros).

252. Novērtējot rentabilitāti, kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība galvenajām riska jomām, kas noteiktas tirgus riska darbības pārbaudes laikā. Kompetentajām iestādēm jānošķir tirdzniecības ieņēmumi un netirdzniecības ieņēmumi (piemēram, komisijas maksas, klientu komisijas u.c.), no vienas puses, un realizētā un nerealizētā peļņa/zaudējumi, no otras puses.

253. Šīm aktīvu klasēm un/vai riska darījumiem, kas rada neparasti lielu peļņu vai zaudējumus, kompetentajām iestādēm jānovērtē rentabilitāte, salīdzinot ar riska līmeni, ko paredzējusi iestāde (piemēram, VaR/neto peļņa no tirdzniecības nolūkā turētajiem finanšu aktīviem un saistībām), lai noteiktu un analizētu iespējamās pretrunas. Ja iespējams, kompetentajām iestādēm jāsalīdzina iestādes skaitļus ar tās vēsturisko sniegumu, un ar līdzīgām iestādēm.

Tirgus koncentrācijas risks

254. Kompetentajām iestādēm jāsaprot viedoklis par tirgus koncentrācijas riska pakāpi, kurai iestāde ir pakļauta. Vai tā ir pakļauta vienam riska faktoram, vai arī vairākiem savstarpēji saistītiem riska faktoriem.

255. Izvērtējot iespējamo koncentrāciju, kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība koncentrācijai sarežģītos produktos (piemēram, strukturētos produktos), nelikvīdos produktos (piemēram, nodrošinātas parādsaistībās (CDO)), vai produktos, kas novērtēti, izmantojot novērtēšanas pēc modeļa metodes.

Stresa testēšana

256. Izvērtējot iestādes piemītošo tirgus risku, kompetentajām iestādēm jāņem vērā iestādes stresa testu rezultāti, lai identificētu iepriekš neidentificētus tirgus riska avotus. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz mazas varbūtības riska notikumiem, kas var būt nepietiekami pārstāvēti vai pilnīgi neiekļauti vēsturiskajos datos, to zemās regularitātes dēļ. Vēl potenciālo slēpto neaizsargātību avots, ko kompetentajām iestādēm jāapsver, ir potenciālie lēcieni cenu parametros, piemēram, konkrētās cenas pēkšņas izmaiņas vai preču cenu burbuļi.

6.3.3 Tirgus riska pārvaldības un kontroles novērtēšana

257. Lai panāktu vispārēju izpratni par iestādes tirgus riska profilu, kompetentajām iestādēm jāpārskata pārvaldības un riska pārvaldības sistēma, kas ir tās tirgus darbības pamatā. Lai to panāktu, kompetentajām iestādēm jānovērtē šādi elementi:

- a. tirgus riska stratēģija un vēlme uzņemties tirgus risku;
- b. organizatoriskā sistēma;
- c. politika un procedūras;
- d. riska identificēšana, novērtēšana, pārraudzība un ziņojumu sniegšana; un
- e. iekšējās kontroles sistēma.

Tirgus riska stratēģija un vēlme uzņemties tirgus risku

258. Kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai iestādei ir pieņemama, skaidri formulēta un dokumentēta tirgus riska stratēģija, ko apstiprinājusi vadības struktūra. Šajā novērtējumā kompetentajām iestādēm īpaši jāņem vērā, vai:

- a. vadības struktūra skaidri noteikusi tirgus riska stratēģiju un vēlmi uzņemties tirgus risku un to pārskatīšanas procesu (piemēram, kopējās riska stratēģijas pārskatīšanas gadījumā, vai rentabilitātes un/vai kapitāla pietiekamības apsvērumu gadījumā);
- b. valde pareizi īsteno vadības struktūras apstiprināto tirgus riska stratēģiju, nodrošinot, ka iestādes darbības atbilst pastāvošajai stratēģijai, ka rakstiskās procedūras tiek izstrādātas un īstenotas, un ka ir skaidri un atbilstoši noteikta atbildība;

- c. iestādes tirgus riska stratēģija pienācīgi atspoguļo līmeni, kādā iestāde vēlas uzņemties tirgus risku, un vai tas atbilst vispārējai vēlmei uzņemties risku;
- d. iestādes tirgus riska stratēģija un vēlme uzņemties tirgus risku ir iestādei piemērota, ņemot vērā tās:
  - komercdarbības modeli;
  - vispārējo riska stratēģiju un vēlmi uzņemties tirgus risku;
  - tirgus vidi un nozīmi finanšu sistēmā; un
  - finansiālo stāvokli, finansējuma iespējas un kapitāla pietiekamību;
- e. iestādes tirgus riska stratēģija nosaka vadlīnijas dažādu instrumentu un/vai portfeļu pārvaldībai, kas ir pakļauti tirgus riskam, un atbalsta uz risku balstītu lēmumu pieņemšanu;
- f. iestādes tirgus riska stratēģija kopumā aptver visas iestādes darbības, kurās pastāv būtisks tirgus risks;
- g. iestādes tirgus riska stratēģijā ņem vērā cikliskos ekonomikas aspektus, un to radītās pārmaiņas tirgus riska pozīciju sastāvā; un
- h. iestādei ir atbilstošs regulējums, lai nodrošinātu, ka tirgus riska stratēģija tiek efektīvi paziņota visiem attiecīgajiem darbiniekiem.

Organizatoriskā sistēma

259. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstoša organizatoriskā struktūra tirgus riska pārvaldībai, novērtēšanai, pārraudzībai un kontroles funkcijām ar pietiekamiem (gan kvalitatīvi, gan kvantitatīvi) cilvēku un tehniskajiem resursiem. Tām jāņem vērā, vai:
- a. pastāv skaidras atbildības jomas attiecībā uz tirgus riska uzņemšanos, pārraudzību, kontroli un ziņojumu sniegšanu;
  - b. komercdarbības jomā pastāv skaidrs nodalījums, starp darījumu nodaļu (tie, kas veido pozīcijas) un grāmatvedības nodaļu (atbild par sadali, reģistrēšanu un darījumu norēķiniem);
  - c. tirgus riska kontroles un pārraudzības sistēma ir skaidri noteikta organizācijā, un funkcionāli un hierarhiski neatkarīga no komercdarbības jomas, un vai tā ir pakļauta neatkarīgai izvērtēšanai;

- d. riska pārvaldības, novērtēšanas, pārraudzības un kontroles funkcijas aptver tirgus risku visā iestādē (tostarp meitasuzņēmumos un filiālēs) un, īpaši, visās jomās, kurās tirgus risks var pastāvēt, to var mazināt vai pārraudzīt; un
- e. tirgus darbībās iesaistītajiem darbiniekiem (gan komercdarbības jomās, gan pārvaldības un kontroles jomās) ir attiecīgas prasmes un pieredze.

Politika un procedūras

260. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir skaidri noteikta politika un procedūras tirgus riska identificēšanai, pārvaldībai, novērtēšanai un kontrolei. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai vadības struktūra apstiprina tirgus riska pārvaldīšanas, novērtēšanas un kontroles politiku un to apspriež un pārskata regulāri saskaņā ar riska stratēģijām;
- b. vai valde ir atbildīga par to attīstību, nodrošinot atbilstošu vadības struktūras lēmumu īstenošanu;
- c. vai tirgus politika atbilst attiecīgajiem noteikumiem un ir piemērota iestādes darbības raksturam un sarežģītībai, nodrošinot skaidru izpratni par tirgus risku, kas piemīt dažādiem produktiem un darbībām saskaņā ar iestādes darbības jomu, un vai šāda politika ir skaidri formulēta, paziņota un konsekventi piemērota visā iestādē; un
- d. grupām, vai šī politika tiek konsekventi piemērota visā grupā, un vai tā ļauj pienācīgi pārvaldīt risku.

261. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes tirgus politika un procedūras ir stabilas un atbilst tirgus riska stratēģijai, un aptver visus galvenos komercdarbības veidus un procesus, kas attiecas uz tirgus riska pārvaldību, novērtēšanu un kontroli. Jo īpaši, novērtējumam jāaptver:

- a. operāciju raksturs, finanšu instrumentus un tirgus, kuros iestāde var darboties;
- b. regulatīvu mērķu dēļ tirdzniecības portfelī iekļautās pozīcijas un no tirdzniecības portfeļa izslēgtās pozīcijas;
- c. politika attiecībā uz iekšējā riska ierobežošanas pozīcijām;
- d. vajadzības gadījumā iestādes tirdzniecības nodaļu definīcija, struktūra un pienākumi;
- e. prasības attiecībā uz tirdzniecības un norēķinu procesiem;
- f. tirgus riska kontroles procedūras un limiti;

- g. sistēma, lai nodrošinātu, ka visām patiesajā vērtībā novērtētajām pozīcijām piemēro papildu vērtēšanas korekcijas saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2016/101 (RTS par piesardzīgu vērtēšanu);
- h. iestādes piemērotos kritērijus, lai izvairītos no apvienošanas ar personām/grupām, kas iesaistītas krāpnieciskās darbībās un citos noziegumos; un
- i. kārtību jaunām tirgus aktivitātēm un/vai produktiem; kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka:
  - jaunām tirgus darbībām un/vai produktiem piemēro atbilstošas procedūras un kontroles, pirms tie tiek ieviesti vai veikti;
  - iestāde ir veikusi analīzi par to iespējamo ietekmi uz savu kopējo riska profilu.

Risku identificēšana, novērtēšana, pārraudzība un ziņojumu sniegšana

262. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstoša tirgus riska identificēšanas, izpratnes, novērtēšanas sistēma, kas ir saskaņota ar iestādes lielumu un sarežģītību, un ka šī sistēma ir saderīga ar attiecīgajām obligātajām prasībām saskaņā ar attiecīgajiem ES un valsts tiesību aktiem. Tām jāapsver, vai:

- a. dati, informācijas sistēmas un novērtēšanas metodes ļauj vadībai novērtēt tirgus risku, kas raksturīgs visām būtiskajām bilances un ārpusbilances darbībām (attiecīgā gadījumā grupas līmenī), tostarp gan tirdzniecības, gan netirdzniecības portfeļiem, kā arī vai tās atbilst uzraudzības ziņošanas prasībām;
- b. iestādēm ir atbilstoši darbinieki un metodoloģija, lai novērtētu tirgus risku tirdzniecības un netirdzniecības portfeļos, ņemot vērā iestādes lielumu un sarežģītību un darbības riska profilu;
- c. iestādes riska novērtēšanas sistēma ņem vērā visus būtiskos riska faktoros, kas saistīti ar tirgus riska darījumiem (tai skaitā bāzes risks, kredītriska starpības uzņēmuma parada vērtspapīros vai kredītu atvasinātajos instrumentos, un iespējami vega un gamma riski). Ja daži instrumenti un/vai faktori tiek izslēgti no riska novērtēšanas sistēmas, kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt izslēgšanas būtiskumu, un noteikt, vai šāda izslēgšana ir pamatota;
- d. iestādes riska novērtēšanas sistēmas spēj identificēt iespējamo tirgus riska koncentrāciju, kas rodas vai nu no riska darījumiem ar vienu riska faktoru, vai no riska darījumiem ar vairākiem riska faktoriem, kas ir savstarpēji saistīti;
- e. riska pārvaldītāji un iestādes valde izprot novērtēšanas sistēmas pamatā esošos pieņēmumus, jo īpaši, attiecībā uz sarežģītākām riska pārvaldības metodēm; un

- f. riska pārvaldītāji un iestādes valde apzinās modeļa riska pakāpes, kas ir vedošās iestādes cenu noteikšanas modeļos un riska novērtēšanas metodēs, un vai viņi periodiski pārbauda dažādu tirgus riska darbībām izmantoto modeļu derīgumu un kvalitāti.

263. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir īstenojusi pietiekamus stresa testus, kas papildina riska novērtēšanas sistēmu. Šajā nolūkā tām jāņem vērā šādi elementi:

- a. stresa testu regularitāte;
- b. vai tiek identificēti attiecīgie riska virzītājspēki (piemēram, nelikviditāte/cenu starpības, koncentrētas pozīcijas, vienvirziena tirgi, u.c.);
- c. stresa scenārija pamatā esošie pieņēmumi; un
- d. stresa testēšanas rezultātu iekšēja izmantošana kapitāla plānošanā un tirgus riska stratēģijā.

264. Direktīvas 2013/36/ES 101. panta izpratnē, ja iestādei ir atļauts izmantot iekšējos modeļus, lai noteiktu minimālās pašu kapitāla prasības tirgus riskam, kompetentajām iestādēm jāpārbauda, vai iestāde turpina izpildīt minimālās prasības, kas noteiktas attiecīgajos ES un valsts tiesību aktos, un ka šie iekšējie modeļi nav saistīti ar būtisku risku nenovērtēšanu.

265. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādēs vajadzības gadījumā ir ieviestas atbilstošas pārraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas attiecībā uz tirgus risku, kas nodrošina tūlītēju rīcību no iestādes valdes vai vadības struktūras puses attiecīgajā līmenī. Lai nodrošinātu efektīvus agrīnos brīdinājumus, pārraudzības sistēmai jāietver konkrēti rādītāji un attiecīgie cēloņi. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā, vai:

- a. iestādei ir efektīvas informācijas sistēmas precīzai un savlaicīgai tirgus riska identificēšanai, apkopošanai, pārraudzībai un ziņojumu sniegšanai; un
- b. pārvaldības un kontroles nodaļas regulāri sniedz ziņojumus vadības struktūrai un avardei, kā minimums, informāciju par pašreizējiem tirgus riska darījumiem, peļņas un zaudējumu rezultātiem un risku rādītājiem (piemēram, VaR), salīdzinot ar politikaslimitiem.

Iekšējās kontroles sistēma

266. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir spēcīga un visaptveroša kontroles sistēma un stabili drošības pasākumi, lai mazinātu tirgus risku saskaņā ar tās tirgus riska pārvaldības stratēģiju un vēlmi uzņemties tirgus risku. Tām jāņem vērā, vai:

- a. iestādes kontroles funkcijas tvērums attiecas uz visām konsolidētajām vienībām, visām ģeogrāfiskajām atrašanās vietām un visām finanšu darbībām;

- b. pastāv iekšējā kontrole, darbības ierobežojumi un citas darbības, kuru mērķis ir nodrošināt tirgus riska darījumus tādā līmenī, kas būtu iestādei pieņemams saskaņā ar vadības struktūras un valdes noteiktajiem parametriem, un iestādes vēlmi uzņemties risku; un
- c. vai iestādei ir atbilstoša iekšējā kontrole un prakse, lai nodrošinātu, ka par politikas, procedūru un limitu pārkāpumiem tiek savlaicīgi sniegti ziņojumi attiecīgā līmeņa vadībai, lai tā varētu rīkoties. Tām vajadzētu ņemt vērā, vai iestādes iekšējās kontroles un prakse:
  - spēj identificēt atsevišķu limitu pārkāpumus, kas radušies nodaļas vai komercdarbības vienību līmenī, kā arī vispārējo limitu pārkāpumus attiecībā uz tirgus darbībām; un
  - ļauj ikdienā identificēt un pārraudzīt limitu un/vai izņēmumu pārkāpumus.

267. Kompetentajām iestādēm ir jānovērtē limitu sistēma, tostarp tas, vai:

- a. noteiktie limiti ir absolūti un vai ir iespējami limitu pārkāpumi. Pēdējā gadījumā iestādes politikā skaidri jāapraksta periods un konkrētie apstākļi, kuru laikā ir iespējami šādi limitu pārkāpumi;
- b. limitu sistēma nosaka vispārējos ierobežojumus tirgus darbībai un īpašus ierobežojumus attiecībā uz galvenajām riska apakškategorijām; vajadzības gadījumā, tai vajadzētu pieļaut limitu sadali portfeli, nodaļā, komercdarbības vienībā vai instrumentu veidā; detalizācijas pakāpei vajadzētu atspoguļot iestādes tirgus darbības pazīmes;
- c. limitu kopums (ierobežojumi, pamatojoties uz riska rādītājiem, nosacītām robežām, zaudējumu kontroles ierobežojumiem, u.c.), ko izveidojusi institūcija, atbilst tās tirgus darbības apjomam un sarežģītībai;
- d. iestādei ir izstrādātas procedūras, lai savlaicīgi nodrošinātu tirgotājus ar informāciju par to limitiem; un
- e. iestādei ir atbilstošas procedūras, lai regulāri atjauninātu limitus.

268. Kompetentajām iestādēm ir jānovērtē iekšējā audita darbība. Tām jānovērtē, vai:

- a. iestāde regulāri veic tirgus riska pārvaldības sistēmas iekšējos auditus;
- b. iekšējā audita funkcija aptver tirgus riska pārvaldības, novērtēšanas un kontroles galvenos elementus visā iestādē; un
- c. iekšējā audita funkcija ir efektīvi nosaka, vai, ievērota iekšējā politika un visi attiecīgie ārējo noteikumi, un risina jebkādas novirzes no tiem.

269. Iestādēm, kas izmanto iekšējos modeļus, lai noteiktu pašu kapitāla prasības tirgus riskam, kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iekšējais apstiprināšanas process ir stabils un efektīvs, izvērtējot modeļa pieņēmumus, un nosakot jebkādas potenciālās nepilnības attiecībā uz tirgus riska modelēšanu, tirgus riska kvantitatīvu novērtēšanu, tirgus riska pārvaldīšanas sistēmu, un uz citām attiecīgajām minimālajām prasībām, kā noteikts attiecīgajos ES un valsts tiesību aktos.

6.3.4 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

270. Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāizdara secinājumi par iestādes tirgus risku. Šis viedoklis kopā ar vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 5. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā. Ja, pamatojoties uz konkrētu risku apakšskategoriju būtiskumu, kompetentā iestāde nolemj tos novērtēt un vērtēt individuāli, šajā tabulā sniegtie norādījumi jāpiemēro pēc iespējas analogiski.

271. Tā kā faktori, piemēram, sarežģītība, koncentrācijas līmenis un tirgus riska darījumu peļņas svārstīgums, nav ideāli tirgus riska līmeņa rādītāji, novērtējot un izvērtējot piemītošo tirgus risku, kompetentajām iestādēm paralēli, bet ne atsevišķi jāņem vērā visi šie faktori un jāizprot svārstīguma tendenču virzītājspēki.

5. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot tirgus riska izvērtējumu

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par piemītošo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
1	Pastāv neliels prudenciālās ietekmes risks uz iestādi, ņemot vērā piemītošā riska līmeni, pārvaldību un kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus riska darījumu raksturs un struktūra rada nebūtisku / ļoti zemu risku. Iestādes riska darījumi ar tirgus risku ir vienkārši. Tirgus riska koncentrācijas līmenis ir nebūtisks / ļoti zems. Iestādes tirgus riska darījumi rada pastāvīgu peļņu. 	<ul style="list-style-type: none"> Pastāv atbilstība starp iestādes tirgus riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemties risku. Organizatoriskā struktūra attiecībā uz tirgus risku ir stabila, ar skaidri noteiktiem pienākumiem un skaidru uzdevumu sadali starp tiem, kas uzņemušies risku, un pārvaldības un kontroles funkcijām. Tirgus riska noteikšanas, pārraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. Tirgus riska iekšējie limiti un kontroles sistēma ir stabila un atbilst iestādes
2	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus riska darījumu raksturs un struktūra rada zemu–vidēju risku. Iestādes tirgus riska darījumu sarežģītība ir zema–vidēja. Tirgus riska koncentrācijas līmenis ir zems–vidējs. <ul style="list-style-type: none"> Iestādes tirgus riska darījumi rada peļņu ar zemu–vidēju svārstīgumu. 	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus riska noteikšanas, pārraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. Tirgus riska iekšējie limiti un kontroles sistēma ir stabila un atbilst iestādes

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par piemītošo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
			riska pārvaldības stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.
3	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs-augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus riska darījumu raksturs un struktūra rada vidēju-augstu risku. Iestādes tirgus riska darījumu sarežģītība ir vidēja-augsta. Tirgus riska koncentrācijas līmenis ir vidējs-augsts. Iestādes riska darījumi ar tirgus risku rada peļņu ar vidēju-augstu svārstīgumu. 	<ul style="list-style-type: none"> Nav pilnīgas atbilstības starp iestādes tirgus riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un riska profilu. Tirgus riska organizatoriskajā sistēmā nav pietiekami nodalīti pienākumi un uzdevumi starp tiem, kas uzņemas risku, un vadības un kontroles funkcijām. Tirgus riska mērīšanas, pārraudzības un ziņošanas sistēmas netiek piemērotas pietiekami precīzi un bieži. Tirgus riska iekšējie limiti un kontroles sistēma neatbilst iestādes riska pārvaldības stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.
4	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus riska darījumu raksturs un struktūra rada augstu risku. Iestādes tirgus riska darījumu sarežģītība ir augsta. Tirgus riska koncentrācijas līmenis ir augsts. Iestādes riska darījumi ar tirgus risku rada peļņu ar augstu svārstīgumu. 	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus riska mērīšanas, pārraudzības un ziņošanas sistēmas netiek piemērotas pietiekami precīzi un bieži. Tirgus riska iekšējie limiti un kontroles sistēma neatbilst iestādes riska pārvaldības stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.

6.4 Operacionālā riska novērtējums

6.4.1 Vispārīgi apsvērumi

272. Kompetentajām iestādēm jānovērtē operacionālais risks visos komercdarbības virzienos un iestādes darbībā, ņemot vērā iekšējās pārvaldības pasākumu un iestādes mēroga kontroles novērtējuma konstatējumus, kā norādīts 5. sadaļā. Veicot šo novērtējumu, tām vajadzētu noteikt kā operacionālais risks var materializēties (ekonomiskie zaudējumi, iespējamās neveiksmes, nākotnes peļņas zudums, peļņa), un vajadzētu arī apsvērt iespējamo ietekmi attiecībā uz citiem saistītiem riskiem (piemēram, uz kredītriska-operacionālā riska, uz tirgus riska- operacionālā riska "robežu gadījumi").

273. Kompetentajām iestādēm jānovērtē operacionālā riska būtiskums, kas izriet no ārpakalpojumiem, un vai tie var ietekmēt iestādes spēju apstrādāt darījumus un/vai sniegt pakalpojumus, kā arī izraisīt juridiskas saistības par trešām personām nodarītajiem zaudējumiem (piemēram, klientiem un citām ieinteresētām personām).

274. Novērtējot operacionālo risku, kompetentajām iestādēm jānovērtē IKT risks, jo IKT darbība un drošība tiek uzskatīta par ārkārtīgi svarīgu, lai iestāde varētu veikt uzņēmējdarbību. Tādējādi kompetentajām iestādēm jānovērtē IKT risku iespējamā ietekme uz iestādes kritiski svarīgajām darbībām un jāapsver iespējamā finansiālā, reputācijas, regulatīvā un stratēģiskā ietekme uz iestādi, kā arī komercdarbības traucējumu iespējamība.
275. Kompetentajām iestādēm reputācijas risks jāizvērtē kopā ar operacionālo risku, jo starp tiem pastāv cieša saikne (piemēram, lielākai daļai operacionālā riska notikumu ir spēcīga ietekme uz reputāciju). Tomēr reputācijas riska novērtēšanas rezultātus nevajadzētu atspoguļot operacionālā riska izvērtējumā, bet, ja nepieciešams, vajadzētu apsvērt kā daļu no BMA un/vai likviditātes riska novērtējuma, jo tā galvenie izraisītie efekti ir peļņas samazināšanās un ieguldītāju, noguldītāju un starpbanku tirgus dalībnieku uzticības zudums vai neapmierinātība ar iestādi.
276. Novērtējot operacionālo risku, kompetentajām iestādēm, ciktāl iespējams, jāizmanto notikumu veida klasifikācija attīstītās mērīšanas pieejām, kas aprakstītas Regulas (ES) Nr. 575/2013 324. pantā un precizētas Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2018/959³¹, lai iegūtu skaidrāku priekšstatu par operacionālo risku spektru un panāktu konsekvences līmeni šo risku analīzē visās iestādēs neatkarīgi no pieejas, kas pieņemta, lai noteiktu pašu kapitāla prasības operacionālajam riskam. Novērtējot operacionālo risku, kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī rīcības risks, modeļa risks un IKT risks.

6.4.2 Piemītošā operacionālā riska novērtēšana

277. Kompetentajām iestādēm jāveic operacionālā riska, kuram iestāde ir vai varētu būt pakļauta, rakstura un apjoma novērtējumu. Lai to panāktu, kompetentajām iestādēm padziļināti jāizprot iestādes darbības modelis, tās darbība, riska kultūra un vide, kurā tas darbojas, jo visi šie faktori nosaka iestādes pakļautību operacionālajam riskam.
278. Piemītošā operacionālā riska novērtēšana, ietver divas darbības, kuras ir aprakstītas sīkāk šajā sadaļā:
- a. sākotnējo izvērtējumu; un
  - b. operacionālā riska darījumu un operacionālā riska apakškategoriju veida un nozīmīguma izvērtējumu, ar ko saskaras iestāde.

Sākotnējais izvērtējums

279. Lai noteiktu operacionālā riska novērtēšanas tvērumu, kompetentajām iestādēm vispirms jāapzinās operacionālā riska avoti, kuriem iestāde ir pakļauta. Lai to izdarītu, kompetentajām iestādēm jāizmanto arī zināšanas, kas iegūtas, novērtējot citus SREP elementus, salīdzinot

---

³¹ Komisijas 2018. gada 14. marta Deleģētā regula (ES) 2018/959, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 papildina attiecībā uz regulatīviem tehniskajiem standartiem par novērtējuma metodikas precizējumu, saskaņā ar kuru kompetentās iestādes atļauj iestādēm izmantot attīstītās mērīšanas pieejas operacionālajam riskam (OV L 169, 6.7.2018., 1. lpp.).

iestādes pozīciju ar tai līdzīgām iestādēm (tostarp attiecīgus ārējos datus, ja tādi ir pieejami), veicot citas uzraudzības darbības, tostarp no NILL/TFN uzraudzības iestādēm un citiem attiecīgiem informācijas avotiem.

280. Kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā vismaz:

- a. galvenā stratēģija attiecībā uz operacionālo risku un vēlmi uzņemties operacionālo risku;
- b. komercdarbības un ārējā vide (tostarp mātesuzņēmuma un tā vienību, kā arī IKT darbību un datu centru ģeogrāfiskā atrašanās vieta), kurā iestāde darbojas, un tās izmantotos izplatīšanas kanālus;
- c. operacionālā riska pašu kapitāla prasību (kas nošķirta, izmantojot pamatrādītāja pieeju (PRP), standartizēto pieeju (TSA) un attīstītās mērīšanas pieejas (AMA)) salīdzinājumā ar kopējo pašu kapitāla prasību, un - vajadzības gadījumā - iekšējo kapitālu operacionālam riskam, salīdzinājumā ar kopējo iekšējo kapitālu, ņemot vērā vēsturiskās tendences un prognozes, ja tādas ir pieejamas;
- d. bruto ienākumu, aktīvu un operacionālā riska zaudējumu līmeni un izmaiņas tajos dažu pēdējo gadu laikā apkopotā līmenī, kā arī attiecībā uz būtiskām vienībām un komercdarbības virzieniem;
- e. nesenos būtiskos korporatīvos pasākumus (piemēram, uzņēmumu apvienošanās, pārņemšanas, atsavināšana un pārstrukturēšana), kas varētu ieviest izmaiņas iestādes operacionālā riska profilā īsā vai vidējā termiņā un ilgtermiņā (piemēram, tāpēc, ka sistēmas, procesi un procedūras netiktu pilnībā saskaņotas ar mātesuzņēmuma riska pārvaldības politiku īsā termiņā);
- f. IT sistēmu un/vai procesu būtisko elementu izmaiņas, kas varētu ieviest izmaiņas operacionālā riska profilā (piemēram, tādēļ, ka jaunā vai nomainītā IT sistēma nav pienācīgi pārbaudīta, vai tāpēc, ka nav veikta pienācīga jaunās sistēmas/procesu apmācība, kas var radīt kļūdas);
- g. nespēju panākt atbilstību spēkā esošajiem tiesību aktiem vai iekšējiem noteikumiem, par ko ziņojušas citās uzraudzības iestādes (tostarp NILL/TFN uzraudzības iestādes), ārējie revidenti un iekšējās revīzijas funkcijas, vai par ko ir saņemta publiska informācija (ņemot vērā gan pašreizējo situāciju, gan izmaiņas regulatīvās atbilstības uzvedībā laika gaitā);
- h. komercdarbības plānu vērienīgums un agresīvas veicināšanas un kompensācijas sistēmas (piemēram, attiecībā uz pārdošanas mērķiem, tostarp pieņemot klientus, kurus iestāde atzinusi kā klientus ar augstu NILL/TF risku, vai paplašinot darbību jurisdikcijās, kurās pastāv augsts NILL/TF risks, vai izplatot jaunus produktus/pakalpojumus, kas rada augstu NILL/TF risku, darbinieku skaita

samazināšana utt.), kas varētu palielināt neatbilstības, cilvēka kļūdas un darbinieku ļaunprātīgas rīcības risku;

- i. procesi, procedūras, (klientiem pārdotie vai tirgotie) produkti un IT sistēmas (tostarp jaunu tehnoloģiju izmantošana), ciktāl tie var izraisīt incidentus, kļūdas, kavēšanos, nepareizas specifikācijas, drošības pārkāpumus, lielākas iespējas krāpšanai, NILL/TF un cita veida finanšu noziegumiem u. tml.; un
- j. ārpakalpojumu mehānismu un kopumā visu vienošanos ar trešām personām iespējamo ietekmi uz iestāžu operacionālo risku, kā arī to, kā iestādes pārrauga pakalpojumu sniedzēju veikumu visu ārpakalpojumu sniegšanā, tostarp informētības līmeni par operacionālo risku, kas saistīts ar ārpakalpojumu sniegšanu, un pakalpojumu sniedzēju vispārējo pakļautību riskam saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par ārpakalpojumu izmantošanas kārtību.

281. Vajadzības gadījumā kompetentajai iestādei vajadzētu analizēt iepriekš minētos aspektus pēc komercdarbības virziena/juridiskās vienības un ģeogrāfiskās atrašanās vietas, kā arī pēc notikumu veida kategorijām, ar nosacījumu, ka dati ir pieejami, un salīdzināt iestādes pozīciju ar līdzīgām iestādēm.

Operacionālā riska darījumu raksturs

282. Kompetentajām iestādēm jānosaka operacionālā riska darījumu raksturs, analizējot pakļautību galvenajiem operacionālā riska virzītājspēkiem, lai izveidotu uz nākotni vērstu skatījumu par potenciālo risku un zaudējumiem. Šāda analīze var pieprasīt apsvērt komercdarbības virzienus, produktus, procesus un ģeogrāfiskos aspektus, kas attiecas uz iestādi, kā arī operacionālā riska pakļautības primāriem riska virzītājspēkiem novērtējumu (piemēram, procedūras, cilvēki, sistēmu un ārējos faktoros), izmantojot iestādes riska pašnovērtējumu un līdzīgu iestāžu salīdzinošu analīzi.

283. Veicot šo analīzi, kompetentajām iestādēm jāņem vērā šādu riska virzītājspēku mijiedarbību, nosakot iestādes pakļautību operacionālajam riskam (piemēram, pakļautība vairākiem riska virzītājspēkiem var palielināt operacionālo notikumu iespējamību, un tā izraisītos zaudējumus, tostarp iespēju piemērot sankcijas).

Pakļautības operacionālajam riskam nozīmīgums

284. Kad operacionālā riska galvenie avoti un virzītājspēki ir identificēti, kompetentajai iestādei jākoncentrē uzmanību uz tiem, kam, iespējams, ir visbūtiskākā ietekme uz iestādi. Kompetentajai iestādei jānovērtē iestādes "potenciālā pakļautība" operacionālajam riskam, izmantojot gan ekspertu atzinumus, gan kvalitatīvus un kvantitatīvus rādītājus, kas attiecas vai nu uz iestādi, vai tai līdzīgām iestādēm, kā arī jāiekļauj informācija no citām uzraudzības iestādēm (piemēram, NILL/TFN uzraudzības iestādēm).

285. Novērtējot pakļautības operacionālajam riskam nozīmīgumu, kompetentajām iestādēm jāņem vērā gan to notikumu biežums, gan smagums, kuriem iestāde ir pakļauta, un jānošķir tie gadījumi, kas notiek ļoti bieži, un tie, kas rada lielus zaudējumus. Pamatojoties uz šo nošķirto dalījumu, kompetentajām iestādēm jānovērtē operacionālā riska zaudējumu tendences un to koncentrācija.
286. Primārais informācijas avots, kuru kompetentajām iestādēm jāapsver, ir iestādes operacionālo zaudējumu un notikumu datu bāze, kura, ja tāda ir pieejama un uzticama (t.i., precīza un pilnīga), nodrošina iestādes vēsturiskā operacionālā riska profilu.
287. Attiecībā uz iestādēm, kas izmanto iekšējos modeļus operacionālajam riskam, kompetentai iestādei jāapsver arī iekšējās pieejas rezultāti, ar nosacījumu, ka šāda pieeja spēj izmērīt pakļautības operacionālajam riskam ietekmi vēlamajā detalizācijas līmenī (piemēram, produktu, procesu, u.c.), un pieņemot, ka modelis ir pietiekami uz nākotni vērst. Tomēr kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī iekšējo modeļu ierobežojumi un iespējamās nepilnības.
288. Turklāt kompetentajām iestādēm vajadzētu veikt kvalitatīvāku analīzi un izmantot iestādes riska novērtējumu, līdzīgo iestāžu analīžu datus un publiskās un/vai konsorcijas datu bāzes, ja tās ir pieejamas un atbilstošas. Kompetentās iestādes var apsvērt arī citus faktorus, kas attiecas uz konkrēto komercdarbības vienību u.t.t., ko ietekmē iespējamie trūkumi, kas var sniegt pakļautības riskam mēru.
289. Veicot iestādes riska darījumu novērtēšanu, kompetentajām iestādēm jāizmanto uz nākotni vēsta pieeja, lietojot scenāriju analīzi, ko veikusi iestāde, ja tāda ir pieejama, un ņemot vērā jebkādos īstenotos un efektīvos korektīvos pasākumus un seku mazināšanas pasākumus.

Operacionālā riska apakškategoriju novērtēšana

290. Kompetentajām iestādēm jānosaka un jānovērtē operacionālais risks visās operacionālā riska apakškategorijās (tostarp tajās, kas noteiktas pēc notikumu veidiem un šo notikumu veidu sīkāka iedalījuma), kā arī visi saistītie riska virzītājspēki. Kompetentajām iestādēm novērtējumā galvenā uzmanība jāpievērš tām apakškategorijām, kuras iestādei tiek uzskatītas par visnozīmīgākajām. Apakškategorijas nozīmīgums jānovērtē, izmantojot sākotnējā izvērtējuma laikā savāktu kvantitatīvo informāciju, tostarp katras apakškategorijas zaudējumu līmeni attiecībā uz kapitāla prasību un bruto ienākumiem. Pamatojoties uz visiem pieejamajiem iekšējiem un ārējiem informācijas avotiem, kompetentajām iestādēm jāizmanto arī ekspertu slēdziens, lai noteiktu nozīmīgas apakškategorijas.
291. Veicot novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanību dažiem konkrētiem operacionālā riska aspektiem, tādēļ, ka tie ir plaši izplatīti un būtiski vairumam iestāžu, kā arī to iespējamās prudenciālās ietekmes dēļ. Šādi aspekti, kuriem novērtējumā vienmēr jāpievērš uzmanība, ir:

- a. IKT riski;

- b. rīcības risks; un
- c. modeļu risks.

IKT risks

292. Kompetentajām iestādēm jānovērtē IKT risks atbilstoši EBI pamatnostādņēm par IKT riska novērtēšanu saskaņā ar SREP³² un ņemot vērā EBI pamatnostādnes par IKT un drošības riska pārvaldību, ievērojot to, ka IKT risks ir galvenais operacionālā riska virzītājspēks.

Rīcības risks

293. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes pakļautības rīcības riskam atbilstība un nozīmīgums, ņemot vērā a) līdz g) apakšpunktā uzskaitītos faktoros, kas attiecas uz iestādi. Attiecībā uz 1. un 2. kategorijas iestādēm kompetentajām iestādēm jāņem vērā visi turpmāk minētie aspekti:

- a. nepiemērotu produktu pārdošana gan mazumtirdzniecības, gan vairumtirdzniecības tirgos, tostarp produktu kombinēta pārdošana mazumtirdzniecības klientiem, piemēram, apvienoti bankas konti vai papildu produkti, kas klientiem nav vajadzīgi;
- b. interešu konflikti, veicot uzņēmējdarbību;
- c. standarta procentu likmju, ārvalstu valūtas maiņas likmju vai jebkuru citu finanšu instrumentu vai indeksu manipulācijas, lai uzlabotu iestādes peļņu;
- d. šķēršļi, lai nomainītu finanšu produktus to pastāvēšanas laikā, un/vai lai nomainītu finanšu pakalpojumu sniedzējus;
- e. slikti izstrādāti izplatīšanas kanāli, kas var radīt interešu konfliktus ar nepareiziem stimuliem;
- f. automātiska produktu atjaunošana vai izvairīšanās no soda; un/vai
- g. klientu sūdzību netaisnīga izskatīšana.

294. Tā kā rīcības risks aptver plašu jautājumu loku, un var rasties no daudziem komercdarbības procesiem un produktiem, kompetentajām iestādēm vajadzētu piesaistīt BMA rezultātus un rūpīgi pārbaudīt stimulēšanas politikas, lai iegūtu augsta līmeņa ieskatu par rīcības risku.

295. Vajadzības gadījumā, kompetentai iestādei vajadzētu apsvērt konkurences līmeni tirgos, kuros iestāde darbojas, un noteikt, vai jebkurš dominējošs stāvoklis, vai nu atsevišķi, vai nelielā

---

³² EBI pamatnostādnes par IKT riska novērtēšanu saskaņā ar uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesu (SREP) (EBA/GL/2017/05)

grupā, rada būtisku neatbilstošas rīcības risku (piemēram, kā karteļiem līdzīgas uzvedības rezultāts).

296. Iespējamie rādītāji, lai noteiktu rīcības riska esamību, ir:
- a. sankcijas, ko iestādes neatbilstošas rīcības prakses pārkāpumiem piemēro attiecīgās iestādes;
  - b. līdzīgu iestāžu neatbilstošas rīcības prakses pārkāpumiem piemērotās sankcijas; un
  - c. sūdzības par iestādi attiecībā uz to skaitu un summām.
297. Tomēr kompetentai iestādei vajadzētu piemērot uz nākotni vērstu pieeju, ņemot vērā arī iespējamo regulējuma izmaiņu ietekmi un attiecīgo iestāžu aktivitāti attiecībā uz patērētāju aizsardzību un finanšu pakalpojumu sniegšanu kopumā.

Modeļa risks

298. Izvērtējot operacionālo risku, kompetentajām iestādēm jānovērtē divi atšķirīgi modeļa riska veidi:
- a. risks, kas saistīts ar pašu kapitāla prasību pārāk zemu novērtēšanu, izmantojot regulatīvās attīstītās mērīšanas pieejas;
  - b. zaudējumu risks, kas saistīts ar jebkādu citu modeļu izstrādi, īstenošanu vai nepareizu izmantošanu, ko iestāde veic lēmumu pieņemšanai (piemēram, produktu cenu noteikšana, finanšu instrumentu novērtēšana, riska ierobežojumu uzraudzība u. c.), un kompetentajām iestādēm jā sagatavo pārskats par šādiem modeļiem un jānovērtē to nozīmīgums, kā arī jānovērtē iestādes pieņemtais riska pārvaldības modelis.
299. Ņemot vērā 298. punkta a) apakšpunktu, kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes pakļautība modeļa riskam, kas izriet no iekšējo modeļu izmantošanas galvenajās komercdarbības jomās un darbībās, ievērojot Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2018/959 noteikto definīciju un prasības, ciktāl tās ir piemērojamas. Modeļa riska novērtējums var balstīties uz atziņām, kas gūtas, veicot citas uzraudzības darbības, tostarp tās, kuras īstenošanas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 101. pantu.
300. Ievērojot 298. punkta b) apakšpunktu, kompetentajām iestādēm jāapsver:
- a. cik lielā mērā un kādā nolūkā iestāde izmanto modeļus, lai pieņemtu lēmumus, un cik liela ir šādu lēmumu biznesa nozīme. Kompetentajām iestādēm jānosaka uzņēmējdarbība/aktivitāte, kurai iestāde būtiski pielieto modeļus. Veicot šo novērtējumu, kompetentās iestādes var apskatīt šādas jomas, kurās iestādes parasti plaši pielieto modeļus:

- i. finanšu instrumentu tirdzniecība (tostarp aktīvu novērtēšana un tirdzniecības stratēģijas);
  - ii. riska mērīšana un pārvaldība; un
  - iii. kapitāla sadale (tostarp kreditēšanas politiku un produktu cenas);
- b. iestādes informētības līmenis un to, kā tā pārvalda modeļa risku, novērtējot, vai:
- i. iestāde ir ieviesusi kontroles mehānismus (piemēram, tirgus parametru kalibrēšanu, iekšējo validāciju vai atpakaļejošu pārbaudi, pretpārbaudi ar eksperta slēdzienu utt.), kas ir pareizi metožu, biežuma, pēcpārbaudes u. c. ziņā un kuri ietver modeļa apstiprināšanas procesu; un
  - ii. iestāde izmanto modeļus konservatīvā veidā (piemēram, palielinot vai samazinot attiecīgos parametrus, pamatojoties uz pozīciju virzienu utt.), ja tai ir zināmi modeļu trūkumi vai tirgus un komercdarbības norises.

301. Veicot modeļa riska novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāņem vērā citu kapitāla risku un likviditātes un finansējuma risku novērtējums, jo īpaši attiecībā uz riska mērīšanai, cenu noteikšanai un aktīvu un/vai saistību novērtēšanai izmantoto metožu piemērotību. Šāda novērtējuma rezultāti jāizmanto, lai izdarītu secinājumus par operacionālo risku.

302. Tām komercdarbības jomām, kurās modeļu izmantošana ir būtiska, kompetentajai iestādei pēc tam vajadzētu novērtēt, cik nozīmīga varētu būt modeļa riska ietekme, cita starpā, izmantojot jutīguma un scenāriju analīzes vai stresa pārbaudes.

6.4.3 Reputācijas riska novērtēšana

303. Kompetentajām iestādēm jānovērtē reputācijas risks, kam iestāde ir pakļauta, izmantojot savu izpratni par iestādes pārvaldību, tās komercdarbības modeli, produktiem, klientu bāzi un vidi, kurā tā darbojas. Šādā novērtējumā galvenā uzmanība jāpievērš arī vispārējai reputācijas riska sistēmai, nodrošinot iestādes spēju pārvaldīt un mazināt jebkādas ar reputāciju saistītus notikumus ar atbilstošu komunikācijas stratēģiju palīdzību.

304. Reputācijas risks ir svarīgāks lielām iestādēm, jo īpaši tām, kuru akcijas vai parādi ir iekļauti biržas sarakstā, vai iestādēm, kas darbojas starpbanku tirgos. Tādējādi, novērtējot reputācijas risku, kompetentajām iestādēm jāpievērš lielāka uzmanība iestādēm, kurām ir šādas iezīmes.

305. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā gan iekšējie, gan ārējie faktori vai notikumi, kas varētu apdraudēt iestādes reputāciju, ņemot vērā tos faktorus, kas uzskaitīti a) līdz i) apakšpunktā un kuri attiecas uz iestādi. Attiecībā uz 1. un 2. kategorijas iestādēm, novērtējot iestādes pakļautību reputācijas riskam, kompetentajām iestādēm jāņem vērā visi turpmāk minētie rādītāji:

- a. oficiālo iestāžu izdoto sankciju (ne tikai kompetento iestāžu sankciju, bet arī no nodokļiem vai citiem norēķiniem izrietošo sankciju) skaits;
- b. notiekošas izmeklēšanas, ko oficiālas struktūras veic attiecībā uz iestādi vai tās pārstāvjiem, un piemērotās sankcijas, vai notiekoša izmeklēšana vai juridiski strīdi saistībā ar nodokļu jautājumiem vai citiem norēķiniem, vai saistībā ar pastāvošu NILL/TF risku vai tiesību aktu pārkāpumiem NILL/TFN jomā;
- c. mediju kampaņas un patērētāju asociāciju iniciatīvas, kas veicina iestādes reputācijas pasliktināšanos sabiedrības uztverē;
- d. klientu sūdzību skaits un izmaiņas tajās vai klientu vai ieguldītāju pēkšņs zaudējums;
- e. negatīvie notikumi, kas ietekmē iestādei līdzīgās iestādes, ja tie sabiedrībai saistās ar visu finanšu sektoru vai iestāžu grupu;
- f. iestādes vadībā iesaistīto personu reputācija, kas novērtēta saskaņā ar kopīgajām EVTI un EBI pamatnostādnēm par vadības struktūras locekļu un galveno funkciju veicēju piemērotības novērtējumu, un tādu personu reputācija, kurām ir būtiska līdzdalība iestādē, kas novērtēta saskaņā ar EUI kopīgajām pamatnostādnēm par būtiskas līdzdalības iegūšanas un palielināšanas piesardzīgu novērtējumu finanšu nozarē³³;
- g. darījumi ar nozarēm vai jurisdikcijām, kurās pastāv augsts nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risks³⁴, vai personām, kas ir saistītas ar augstu risku no NILL/TF viedokļa;
- h. ietekmēto IKT sistēmu un pakalpojumu un kibernetikas incidentu ietekme uz reputāciju;
- i. citi "tirgus" rādītāji, ja tādi ir pieejami (piemēram, reitingu pazemināšanās vai akciju cenas izmaiņas gada laikā).

306. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes pakļautības reputācijas riskam nozīmīgums un kā tā ir saistīta ar citiem riskiem (t. i., kredīta, tirgus, operacionālo un likviditātes risku), izmantojot citus riska novērtējumus (tostarp no citām uzraudzības iestādēm), lai noteiktu visas iespējamās sekundārās ietekmes jebkurā virzienā (no reputācijas uz citiem riskiem un otrādi).

307. Operacionālā riska analīzes kontekstā kompetentajām iestādēm jāņem vērā tas, cik būtiska un nozīmīga ir iestādes pakļautība NILL/TF riskam no prudenciālā viedokļa operacionālā riska jomā. Šajā sakarā kompetentajām iestādēm jāizmanto attiecīgā informācija, kas saņemta no

---

³³ EUI kopīgās pamatnostādnes par būtiskas līdzdalības iegūšanas un palielināšanas piesardzīgu novērtējumu finanšu nozarē (JC/GL/2016/01).

³⁴ Sk. EBI pamatnostādnes par NILL/TF riska faktoriem (EBA/GL/2021/02).

NILL/TFN uzraudzības iestādēm, lai papildinātu savus konstatējumus ar faktiem no pastāvīgās uzraudzības un novērtētu, vai tie rada prudenciālas bažas saistībā ar NILL/TF risku.

308. Kompetentajām iestādēm jāpatur prātā, ka jebkura iestāde var būt pakļauta NILL/TF riskam neatkarīgi no iestādes lieluma vai finanšu stabilitātes. Tādēļ atbilstoša uzmanība jāpievērš arī iestādēm, kuras tiek uzskatītas par finansiāli stabilām un kurām var būt laba reputācija, ņemot vērā to, ka šīs iestādes var būt īpaši pakļautas NILL/TF mērķu īstenošanai. Uzmanība jāpievērš arī iestādēm, kas ļoti veiksmīgi piesaista jaunus klientus/palielina tirgus daļu, jo īpaši izmantojot netradicionālus izplatīšanas kanālus, jo tas varētu būt saistīts ar vājām klientu uzticamības pārbaudēm sākumposmā.
309. Kompetentajām iestādēm jāapmainās ar NILL/TFN uzraudzības iestādēm ar attiecīgo informāciju par konstatētajām operacionālā riska problēmām, kas var radīt NILL/TF riskus un citas problēmas, piemēram, nepilnības iestāžu IT sistēmā vai iekšējās kontroles sistēmā.

6.4.4 Operacionālā riska pārvaldības, mērīšanas un kontroles novērtēšana

310. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes īpašās sistēmas un pasākumus, lai pārvaldītu un kontrolētu operacionālo risku kā individuālu riska kategoriju. Novērtējumā jāņem vērā kopējā riska pārvaldības analīzes rezultāti un 5. sadaļā aplūkotā iekšējās kontroles sistēma, jo tā ietekmēs iestādes pakļautību operacionālajam riskam. Attiecībā uz NILL/TF risku kompetentajai iestādei jāņem vērā NILL/TF uzraudzības iestādes sniegtais novērtējums.
311. Kompetentajām iestādēm pārbaude jāveic, ņemot vērā galvenos operacionālā riska virzītājspēkus (t. i. cilvēki, procesi, ārējie faktori, sistēmas), kas var darboties arī kā riska mazināšanas faktori, un jāņem vērā:
- a. operacionālā riska pārvaldīšanas stratēģija un vēlme uzņemties risku;
  - b. organizatoriskā struktūra;
  - c. politika un procedūras;
  - d. operacionālā riska identificēšana, mērīšana, pārraudzība un ziņojumu sniegšana;
  - e. komercdarbības noturības un nepārtrauktības plāni; un
  - f. iekšējās kontroles sistēma, ko piemēro operacionālā riska pārvaldībai.

Operacionālā riska pārvaldības stratēģija un vēlme uzņemties risku

312. Kompetentajām iestādēm jāizvērtē, vai iestāde ir noteikusi un formalizējusi pareizu operacionālā riska pārvaldības stratēģiju un vēlmes uzņemties risku līmeni, ko apstiprinājusi vadības struktūra. Attiecībā uz šo novērtējumu kompetentajām iestādēm būtu jāapsver, vai:

- a. vadības struktūra ir skaidri izklāstījusi operacionālā riska pārvaldības stratēģiju un vēlmes uzņemties risku līmeni, kā arī procesus to pārskatīšanai (piemēram, kopējās riska stratēģijas pārskatīšanas gadījumā, vai ja pastāv bažas par zaudējumu tendenci un/vai kapitāla pietiekamību);
- b. valde pienācīgi īsteno un uzrauga vadības struktūras apstiprināto operacionālā riska pārvaldības stratēģiju, nodrošinot, ka iestādes operacionālā riska mazināšanas pasākumi atbilst izveidotajai stratēģijai;
- c. šīs stratēģijas ir piemērotas un efektīvas attiecībā uz operacionālā riska profila būtību un būtiskumu un to, vai iestāde pārrauga to efektivitāti laika gaitā un atbilstību vēlmes uzņemties operacionālo risku līmenim;
- d. iestādes operacionālā riska pārvaldīšanas stratēģija ietver visas iestādes darbības, procesus un sistēmas -, tostarp caur uz nākotni vērsto stratēģisko plānu - kur ir vai varētu būt būtisks operacionālais risks; un
- e. iestādei ir atbilstoša sistēma, lai nodrošinātu, ka attiecīgie darbinieki ir atbilstoši informēti par operacionālā riska pārvaldības stratēģiju.

313. Lai novērtētu šādu stratēģiju ticamību, kompetentajām iestādēm vajadzētu arī novērtēt, vai iestāde ir piešķirusi pietiekamus resursus to īstenošanai, un to, vai attiecīgie pieņemtie lēmumi ir neatkarīgi no minimālā pašu kapitāla prasību priekšrocības, kas var rasties (jo īpaši attiecībā uz iestādēm, kas izmanto BSA vai TSA pieejas, lai noteiktu minimālā pašu kapitāla prasības).

Organizatoriskā sistēma operacionālā riska pārvaldībai un pārraudzībai

314. Kompetentajām iestādēm jānovērtē organizatoriskās sistēmas stabilitāte un efektivitāte attiecībā uz operacionālā riska pārvaldību. Šajā sakarā, kompetentajai iestādei jānosaka, vai:

- a. pastāv skaidri noteikta atbildība, lai identificētu, analizētu, novērtētu, mazinātu, pārraudzītu un sniegtu ziņojumus par operacionālo risku;
- b. operacionālā riska kontroles un pārraudzības sistēmām piemēro neatkarīgu izvērtēšanu, un vai tie, kas uzņēmušies risku ir skaidri nošķirti no riska pārvaldītājiem, vai tie ir nošķirti no riska kontroles un riska pārraudzības funkcijām;
- c. riska pārvaldību, mērīšanas un kontroles funkcijas aptver operacionālo risku visā iestādē (ieskaitot filiāles) integrētā veidā, neatkarīgi no mērīšanas pieejas, ko izmanto, lai noteiktu minimālo pašu kapitālu, un ietver arī ārpakalpojumu komercdarbības funkcijas un citas darbības; un
- d. operacionālā riska pārvaldības sistēma ir strukturēta ar pietiekamiem un kvalitatīviem atbilstošiem cilvēkresursiem un tehniskajiem resursiem.

Politika un procedūras

315. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir atbilstošas operacionālā riska pārvaldības politikas un procedūras, tostarp attiecībā uz atlikušo risku pēc mazināšanas metožu piemērošanas. Attiecībā uz šo novērtējumu kompetentajām iestādēm būtu jāapsver, vai:

- a. vadības struktūra apstiprina operacionālā riska pārvaldības politikas, un to regulāri pārskata saskaņā ar operacionālā riska pārvaldības stratēģijām;
- b. valde ir atbildīga par operacionālā riska pārvaldības politiku un procedūru izstrādi un īstenošanu;
- c. operacionālā riska pārvaldības politikas un procedūras ir skaidri formalizētas un paziņotas visā iestādē un tiek konsekventi piemērotas visā iestādē vai vismaz tajos procesos un uzņēmumos, kas visvairāk pakļauti operacionālajam riskam;
- d. politika un procedūras aptver visus operacionālā riska pārvaldības, mērīšanas un kontroles elementus, tostarp, ja nepieciešams, zaudējumu datu vākšanu, kvantitatīvās metodes, mazināšanas metodes (piemēram, apdrošināšanas polises), cēloņsakarību analīzes metodes attiecībā uz operacionālā riska notikumiem, ierobežojumus un šo ierobežojumu izņēmumu apstrādi;
- e. iestāde ir īstenojusi jaunu produktu, procesu un sistēmu apstiprināšanas procesu, kas prasa novērtēt un mazināt iespējamus operacionālos riskus, ko rada saistīto jauno produktu, procesu un sistēmu īstenošana un izstrāde;
- f. šāda politika ir piemērota iestādes darbības raksturam un sarežģītībai, un dod skaidru izpratni par operacionālo risku, kas piemīt dažādiem produktiem un darbībām saskaņā ar iestādes darbības jomu;
- g. iestāde veicina operacionālā riska pārvaldības kultūru visā organizācijā, izmantojot apmācību un nosakot mērķus operacionālo zaudējumu samazināšanai.

Risku identificēšana, mērīšana, uzraudzība un ziņojumu sniegšana

316. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir piemērota sistēma operacionālā riska identificēšanai, novērtēšanai, mērīšanai un uzraudzībai atbilstoši iestādes lielumam un sarežģītībai un vai šī sistēma atbilst vismaz attiecīgajām minimālajām pašu kapitāla prasībām, ko nosaka attiecīgie ES un valsts īstenošanas tiesību akti. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā, vai:

- a. iestāde ir īstenojusi efektīvus procesus un procedūras visaptverošai operacionālā riska identificēšanai un novērtēšanai (piemēram, riska un kontroles pašnovērtējums (RCSA)), un, lai attiecīgajiem notikumiem noteiktu un piešķirtu precīzu kategoriju (t. i. zaudējumu datu apkopošana, "gandrīz pieļautas kļūdas" bez

zaudējumiem vai pat notikumi, kas nesuši neparedzētus ienākumus), tostarp robežgadījumos ar citiem riskiem (piemēram, kredītu zaudējumi, ko izraisījis vai kuru papildina operacionālā riska notikums); šajā sakarā kompetentajām iestādēm vajadzētu arī noteikt iestādes spēju noteikt attiecīgo operacionālo zaudējumu galvenos virzītājspēkus, un izmantot šo informāciju operacionālā riska pārvaldības nolūkā;

- b. Direktīvas 2013/36/ES 101. panta izpratnē, ja iestādei ir atļauts izmantot iekšējo modeli, lai noteiktu minimālās pašu kapitāla prasības operacionālajam riskam, iestāde turpina pildīt minimālās prasības, kas noteiktas attiecīgajos ES un valsts tiesību aktos, un vai šis iekšējais modelis ir saistīts ar būtisku risku nenovērtēšanu;
- c. iestādei ir atbilstošas informācijas sistēmas un metodoloģijas, lai izskaitļotu vai novērtētu operacionālo risku, kas atbilst, kā minimums, ar prasībām noteikt attiecīgo minimālo pašu kapitālu, kā norādīts attiecīgajā ES un valsts tiesību aktos (piemēram, attiecībā uz TSA, - attiecīgo peļņas un zaudējumu pārskata posteņu sadalīšana astoņos regulatīvās komercdarbības virzienos; attiecībā uz AMA - laikrindas garums, apdrošināšanas apsvēršana, korelācija, u.c.);
- d. iestāde ir īstenojusi atbilstošas stresa pārbaudes un scenāriju analīzi, ja nepieciešams, lai izprastu nelabvēlīgu operacionālo notikumu ietekmi uz tās pelnītspēju un pašu kapitālu, pienācīgi ņemot vērā arī iekšējās kontroles iespējamo neveiksmi un mazināšanas metodes; vajadzības gadījumā kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt konsekvenci šajās analīzēs ar RCSA un ar līdzīgu iestāžu analīzes rezultātu;
- e. iestādes vadības struktūra un valde izprot mērīšanas sistēmas pamatā esošos pieņēmumus, un vai tās ir informētas par attiecīgā modeļa riska pakāpi;
- f. institūcija ir noteikusi un īstenojusi nepārtrauktu un efektīvu operacionālā riska uzraudzību visā iestādē, tostarp ārpalpojumiem un jauniem produktiem un sistēmām, cita starpā, izmantojot īpašus uz nākotni vērstus rādītājus (galvenos riska rādītājus un galvenos kontroles rādītājus) un attiecīgos sliekšņus, lai nodrošinātu savlaicīgus brīdinājumus;
- g. iestāde ir noteikusi atbilstīgas darbības, lai reaģētu uz atlikušajiem riskiem un lai tie paliktu robežās, kas noteiktas, definējot vēlmi uzņemties risku;
- h. iestāde ir īstenojusi regulāru ziņojumu sniegšanu par pakļautību operacionālajam riskam, ieskaitot stresa pārbaudes rezultātus, vadības struktūrai, valdei un attiecīgās komercdarbības vai procesu pārvaldītājiem.

317. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes IKT riska pārvaldības sistēma saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par IKT riska novērtējumu saskaņā ar SREP un ņemot vērā EBI pamatnostādnes par IKT un drošības riska pārvaldību.

Komercdarbības noturības un nepārtrauktības plāni

318. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir ieviesusi visaptverošus un pārbaudītus komercdarbības noturības un nepārtrauktības plānus, kas aptver vismaz kritiski svarīgas un nozīmīgas funkcijas, tostarp tās, kuras tiek nodotas ārpalpojuma, lai nodrošinātu, ka iestāde spēj pastāvīgi darboties, un ierobežotu zaudējumus nopietnu komercdarbības traucējumu gadījumā. Attiecībā uz ārpalpojumiem kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka pakalpojumu sniedzējam būtu piemērots komercdarbības nepārtrauktības plāns saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par ārpalpojumu izmantošanas kārtību.
319. Kompetentajām iestādēm vajadzētu noteikt, vai iestāde ir izveidojusi komercdarbības nepārtrauktības plānus, kas ir samērīgi ar tās darbību raksturu, lielumu un sarežģītību. Šajos plānos vajadzētu ņemt vērā dažāda veida iespējamus vai ticamos scenārijus, pret kuriem iestāde var būt neaizsargāta.
320. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes nepārtrauktības pārvaldības plānošanas procesa kvalitāte un efektivitāte. To darot, kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes atzīto komercdarbības nepārtrauktības pārvaldības (BCM) procesu ievērošanas kvalitāti. Attiecīgi, kompetentajām iestādēm jāpārbauda, vai iestādes nepārtrauktības pārvaldības plānošanas process ietver:
- a. komercdarbības ietekmes analīzi;
  - b. atbilstīgas atjaunošanas stratēģijas, iekļaujot iekšējās un ārējās atkarības un skaidri definētas atjaunošanas prioritātes;
  - c. visaptverošu un elastīgu plānu izstrādi, lai meklētu risinājumu ticamos scenārijus;
  - d. plānu izstrādes un darbības efektivitātes atbilstošu testēšanu;
  - e. BCM izpratnes un apmācības programmas; un
  - f. saziņas un krīzes pārvaldības dokumentāciju un apmācību.

Iekšējās kontroles sistēma

321. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir spēcīga kontroles sistēma un stabili drošības pasākumi, lai mazinātu operacionālo risku atbilstoši tās vēlmei uzņemties operacionālo risku un stratēģijai. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā, vai:
- a. joma, ko sedz iestādes kontroles funkcija, ietver visas konsolidētās vienības un visas ģeogrāfiskās atrašanās vietas;
  - b. pastāv iekšējās kontroles un cita prakse (piemēram, reaģēšana uz risku, proti, rīcības politikas, riska pārvešanas metodes u. c.), kuras mērķis ir mazināt operacionālo risku vai samazināt iespējamo ietekmi un saglabāt to iestādei

pieņemamā līmenī saskaņā ar vadības struktūras un valdes noteiktajiem parametriem un iestādes vēlmi uzņemt risku; un

- c. iestādei ir atbilstošas iekšējās kontroles un prakse, lai nodrošinātu, ka par politikas, procedūru un ierobežojumu pārkāpumiem un izņēmumiem tiek savlaicīgi sniegti ziņojumi atbilstīgā līmeņa vadībai, lai tā sāktu rīkoties, un, ja nepieciešams, kompetentajām iestādēm.

322. Kompetentajām iestādēm jānovērtē arī iekšējās revīzijas funkcijas funkcionalitāte. Lai to panāktu, tām jānosaka, vai:

- a. iestāde regulāri veic operacionālā riska pārvaldības sistēmas iekšējās revīzijas;
- b. iekšējās revīzijas aptver operacionālā riska pārvaldības, mērīšanas un kontroles galvenos elementus visā iestādē; un
- c. šādas revīzijas ir efektīvas, nosakot iekšējās politikas un visu attiecīgo ārējo noteikumu ievērošanu, un risinot jebkādas novirzes no tiem.

323. Iestādēm, kas izmanto AMA, lai noteiktu minimālās pašu kapitāla prasības operacionālajam riskam, kompetentajām iestādēm arī jāizvērtē, vai iekšējās- pieejas- validācijas process ir labs un efektīvs, izvērtējot modeļa pieņēmumus, un nosakot jebkādas potenciālās nepilnības attiecībā uz operacionālā riska modelēšanu, kvantitatīvu noteikšanu un sistēmām, un uz citām attiecīgajām minimālajām prasībām, kas noteiktas attiecīgajos ES un valsts tiesību aktos.

324. Neatkarīgi no pieejas, ko iestādes izmanto, lai noteiktu regulatīvo minimālo pašu kapitālu, ja lēmumu pieņemšanā (piemēram, kredītu aizdevumi, cenas noteikšanas, finanšu instrumentu tirdzniecība, u.c.) tiek izmantoti modeļi, kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai pastāv labs iekšējais validācijas process un/vai modeļa pārskatīšanas process, lai identificētu un mazinātu modeļa risku.

Reputācijas riska pārvaldība

325. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir īstenojusi pietiekamus pasākumus, stratēģijas, procesus un mehānismus, lai pārvaldītu reputācijas risku. Jo īpaši kompetentajām iestādēm jāņem vērā, vai:

- a. iestāde ir formulējusi politiku un procedūras, lai identificētu, pārvaldītu un pārraudzītu šo risku, un vai šīs politikas un procesi ir samērīgi ar tās lielumu un to nozīmi sistēmā;
- b. iestāde piesardzīgā veidā izskata šo risku, piemēram, nosakot ierobežojumus vai pieprasot apstiprinājumu kapitāla sadalei noteiktām valstīm, nozarēm vai personām un/vai iestādes ārkārtas rīcības plāni ir vērsti uz nepieciešamību aktīvi risināt reputācijas jautājumus krīzes gadījumā;

- c. iestāde veic stresa testus vai scenāriju analīzi, lai novērtētu reputācijas riska sekundāro ietekmi (piemēram, likviditāti, finansējuma izmaksas, piekļuvi korespondentbanku pakalpojumiem, u.c.);
- d. ja pastāv īpaši faktori, kas varētu apdraudēt reputāciju, un, lai aizsargātu savu zīmolu, iestāde rīkojas, izmantojot tūlītējas saziņas kampaņas; un
- e. iestāde apsver potenciālā stratēģijas un komercdarbības plānu, un plašākā nozīmē tās rīcības, ietekmi uz tās reputāciju.

6.4.5 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

326. Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, kompetentajām iestādēm vajadzētu izveidot viedokli par iestādes operacionālo risku. Šis viedoklis kopā ar dzīvotspējas vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 6. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā. Ja, pamatojoties uz riska konkrētu apakškategoriju būtiskumu, kompetentā iestāde nolemj tos novērtēt un vērtēt individuāli, šajā tabulā sniegtie norādījumi jāpiemēro pēc iespējas analogiski.

6. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot operacionālā riska izvērtējumu

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par piemītošo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
1	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes pakļautība operacionālajam riskam ietver tikai dažas augstas regularitātes / zema smaguma ietekmes kategorijas. • Iestādes pakļautības operacionālajam riskam ietekme ir nebūtiska / ļoti maza, ņemot vērā scenāriju analīzi un salīdzinot ar līdzīgu iestāžu zaudējumiem. • Iestādes pēdējos gados pieredzētais bruto zaudējumu līmenis (pirms līdzekļu atgūšanas un ieskaitot kredītportfeļa zaudējumus, ko izraisījis operacionālais risks) nav bijis būtisks/ļoti zems vai ir samazinājies no augstāka līmeņa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv atbilstība starp iestādes operacionālā riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemt risku. • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz operacionālo risku ir stabila, ar skaidri noteiktiem pienākumiem un skaidru uzdevumu sadali starp tiem, kas uzņemušies risku, un pārvaldības un kontroles funkcijām. • Operacionālā riska sistēma ietver visus attiecīgos riskus. • Operacionālā riska mērīšanas, pārraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. • Operacionālā riska kontroles sistēma ir stabila.
2	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes pakļautība operacionālajam riskam galvenokārt ietver augstas regularitātes / zema smaguma ietekmes kategorijas. 	

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par piemētošo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
	pastāv vidējs–zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes pakļautības operacionālajam riskam ietekme ir zema–vidēja, ņemot vērā scenāriju analīzi un salīdzinot ar līdzīgu iestāžu zaudējumiem. • Iestādes pēdējo gadu bruto zaudējumu līmenis ir bijis zems vai vidējs, vai ir gaidāms, ka tas pieaugs no zemāka vēsturiskā līmeņa vai samazināsies no augstāka vēsturiskā līmeņa. 	
3	Ņemot vērā piemētošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes pakļautība operacionālajam riskam ietver dažas zemas regularitātes / augsta smaguma ietekmes kategorijas. • Iestādes pakļautības operacionālajam riskam ietekme ir vidēja–augsta, ņemot vērā scenāriju analīzi un salīdzinot ar radniecīgu iestāžu zaudējumiem. • Iestādes pēdējo gadu bruto zaudējumu līmenis ir bijis vidējs–augsts, vai ir gaidāms, ka tas pieaugs no zemāka vēsturiskā līmeņa vai samazināsies no augstāka vēsturiskā līmeņa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes operacionālā riska politikas un stratēģijas saskaņotība ar tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemt risku nav pietiekami izstrādāta vai ir pat nepietiekama. • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz operacionālo risku nav pietiekami stabila. • Operacionālā riska sistēma neietver visus attiecīgos riskus.
4	Ņemot vērā piemētošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes pakļautība operacionālajam riskam ietver visas galvenās kategorijas. • Iestādes pakļautības operacionālajam riskam ietekme ir augsta un pieaug, ņemot vērā scenāriju analīzi un salīdzinot ar līdzīgu iestāžu zaudējumiem. • Iestādes pēdējo dažu gadu bruto zaudējumu līmenis ir bijis augsts, vai ir gaidāms, ka tas būtiski pieaugs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Operacionālā riska mērīšanas, pārraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. • Operacionālā riska kontroles sistēma ir vāja.

6.5 Novērtējums par procentu likmju risku, kas izriet no netirdzniecības portfeļa darbībām

6.5.1 Vispārīgi apsvērumi

327. Kompetentajām iestādēm jānovērtē procentu likmju risks, ko rada pret procentu likmju izmaiņām jutīgas bilances un ārpusbilances pozīcijas no netirdzniecības darbībām (ko parasti dēvē par procentu likmju risku netirdzniecības portfelī jeb IRRBB), tostarp šo pozīciju riska ierobežošana, neatkarīgi no to atzišanas un novērtēšanas un neatkarīgi no zaudējumu un ieguvumu atzišanas un novērtēšanas grāmatvedības vajadzībām.
328. Kompetentajām iestādēm, novērtējot IRRBB, jāņem vērā vismaz šādu apakšskategoriju nozīmīgums un būtiskums:
- starpības risks — risks, ko rada procentu likmju jutīgu instrumentu termiņstruktūra, kas izriet no atšķirībām to likmju izmaiņu laikā, tostarp procentu likmju termiņstruktūras izmaiņas, kuras konsekventi norisinās visā ienesīguma līknē (paralēlais risks) vai atšķirīgi pa laika intervāliem (neparalēlais risks);
  - bāzes risks — risks, kas rodas no relatīvu procentu likmju izmaiņu ietekmes uz tādiem procentu likmju jutīgiem instrumentiem, kuriem ir līdzīgi periodi līdz termiņa beigām, taču cena tiek noteikta, izmantojot atšķirīgus procentu likmju indeksus. To rada dažādu procentu likmju jutīgo instrumentu, kam citādi ir līdzīgi procentu likmju izmaiņu parametri, nopelnīto un samaksāto procentu likmju korekcijas nepilnīga korelācija;
  - izvēles risks — risks, ko rada opcijas (iegultās un tiešās), ar kurām iestāde vai tās klients var mainīt savu naudas plūsmu apmēru un termiņu, proti, risks, kas izriet no instrumentiem, kuri ir jutīgi pret procentu likmēm, ja turētājs gandrīz noteikti izmantos opciju ar nosacījumu, ka tas ir turētāja finansiālajās interesēs (iegultās vai tiešās automātiskās opcijas), un risks, kas izriet no elastīguma, kurš integrēts netieši vai pret procentu likmēm jutīgu instrumentu noteikumos, piemēram, tādā veidā, ka procentu likmju izmaiņas var ietekmēt klienta rīcību (iegultas rīcības izvēles risks).
329. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā, vai iestāde piesardzīgi īsteno norādījumus, kas noteikti EBI pamatnostādņēs par IRRBB³⁵. Tas jo īpaši attiecas uz iestādes iekšējo procentu likmju riska noteikšanu, novērtēšanu, pārvaldību un mazināšanu.
330. IRRBB novērtējums jānošķir no kredītriska starpības riska novērtējuma, kas izriet no pozīcijām netirdzniecības portfelī (ko parasti dēvē par CSRBB), kas arī būtu jāveic kompetentajām iestādēm. Kompetentajām iestādēm jo īpaši jāņem vērā, vai iestāžu iekšējās

---

³⁵ EBI pamatnostādnes par tādu procentu likmju riska pārvaldību, kas izriet no netirdzniecības portfeļa darbībām (EBA/GL/2018/02)

sistēmas pienācīgi novērtē un pārbauda CSRBB radīto risku no ekonomiskās vērtības un neto procentu ienākumu viedokļa³⁶.

6.5.2 Piemītošā IRRBB novērtēšana

331. Novērtējot piemītošo IRRBB līmeni, kompetentajām iestādēm jānosaka iestādes IRRBB riska darījumu galvenie virzītājspēki un jāizvērtē šā riska iespējamā prudenciālā ietekme uz iestādi. Piemītošā IRRBB novērtēšana jāsadala šādos galvenajos posmos:

- a. sākotnējais novērtējums;
- b. iestādes procentu likmju riska profila rakstura un struktūras novērtējums; un
- c. uzraudzības noviržu pārbaudi un uzraudzības stresa testu rezultātu, kā arī iestādes procentu likmju satricinājuma scenāriju un procentu likmju stresa scenāriju novērtējums.

Sākotnējais izvērtējums

332. Lai noteiktu IRRBB novērtējuma tvērumu, kompetentajām iestādēm vispirms jāapzina IRRBB avoti, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta. Lai to izdarītu, kompetentajām iestādēm jāizmanto zināšanas, kas gūtas no SREP vajadzībām apkopotās ICAAP un ILAAP informācijas, IRRBB ziņojumiem, citu SREP elementu novērtējuma, iestādes pozīcijas salīdzināšanas ar tai līdzīgām iestādēm un no jebkurām citām uzraudzības iestāžu darbībām.

333. Kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā vismaz:

- a. iestādes procentu likmju riska pārvaldība, tostarp galvenā IRRBB stratēģija un iestādes vēlme uzņemt risku saistībā ar IRRBB;
- b. Direktīvas 2013/36/ES 98. panta 5. punktā paredzēto uzraudzības noviržu pārbaudes ietekme, kas sīkāk precizēta deleģētajā regulā, kura pieņemta saskaņā ar minētās direktīvas 98. panta 5.a punktu;
- c. ietekme uz neto procentu ienākumiem un ekonomisko vērtību, ko rada procentu likmju izmaiņas atbilstoši metodoloģijai, ko iestāde izmanto, pamatojoties vai nu uz (vienkāršotu) standartizēto metodoloģiju, vai pamatojoties uz iekšējām sistēmām, kas sīkāk precizētas pieņemtajā deleģētajā regulā un EBI pamatnostādņēs, kuras pieņemtas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 84. panta 5. un 6. punktu; un
- d. iekšējais kapitāls, kas attiecīgā gadījumā ir sadalīts IRRBB, gan kopumā, gan kā daļa no iestādes kopējā iekšējā kapitāla saskaņā ar tās ICAAP, tostarp vēsturiskās tendences un prognozes.

---

³⁶ Turpmāki norādījumi par CSRBB regulējumu tiks sniegti pārskatītajās EBI pamatnostādņēs, kas tiks izstrādātas, īstenojot Direktīvas 2013/36/ES 84. pantā paredzētās pilnvaras.

334. Sākotnējā novērtējumā kompetentajām iestādēm jāapsver arī nozīmīgas izmaiņas iestādes riska darījumos ar IRRBB. Ir jānovērtē vismaz šādi aspekti:

- a. būtiskās izmaiņas iestādes vispārējā IRRBB stratēģijā, vēlmē uzņemties risku, politikā un limitu lielumos;
- b. šo izmaiņu iespējamā ietekme uz iestādes riska profilu;
- c. būtiskās izmaiņas iestādes modelēšanā, klientu uzvedībā vai procentu likmju atvasināto finanšu instrumentu izmantošanā; un
- d. galvenās tirgus tendences.

Iestādes procentu likmju riska profila raksturs un struktūra

335. Kompetentajām iestādēm jāizdara skaidri secinājumi par to, kā procentu likmju izmaiņas var negatīvi ietekmēt iestādes neto procentu ienākumus (un attiecīgā gadījumā tās ieņēmumus) un ekonomisko vērtību (gaidāmo naudas plūsmu pašreizējo vērtību), lai gūtu gan īstermiņa, gan ilgtermiņa skatījumu par iespējamiem kapitāla pietiekamības apdraudējumiem.

336. Šajā nolūkā kompetentajām iestādēm jāanalizē un jāizdara skaidri secinājumi par iestādes aktīvu, saistību un, ja iespējams, ārpusbilances riska darījumu struktūru. Tas jo īpaši attiecas uz:

- a. dažādajām pozīcijām netirdzniecības portfelī, to termiņiem un pārcenošanas datumiem, kā arī uzvedības pieņēmumiem (piemēram, pieņēmumiem attiecībā uz produktiem ar nenoteiktu termiņu) saistībā ar šīm pozīcijām;
- b. iestādes procentu naudas plūsmām;
- c. produktu ar nenoteiktiem termiņiem un produktu ar tiešām un/vai iegultām opcijām īpatsvars, īpašu uzmanību pievēršot produktiem ar iegultām klientu izvēles iespējām; un
- d. iestādes riska ierobežošanas stratēģiju un atvasināto instrumentu apjomu un izmantošanu riska ierobežošanas nolūkā.

337. Lai precīzāk noteiktu iestādes sarežģītību un procentu likmju riska profilu, kompetentajām iestādēm ir arī jāizprot iestādes aktīvu, pasīvu un ārpusbilances riska darījumu galvenās iezīmes, jo īpaši:

- a. aizdevumu portfelis (piemēram, tādu aizdevumu apmērs, kuriem nav noteikts atmaksas termiņš, aizdevumu ar priekšapmaksas iespējām apmērs vai tādu mainīgas likmes aizdevumu līgumu īpatsvars, kas nepieļauj pārcenošanu ar negatīvām likmēm utt.);

- b. parāda vērtspapīru portfelis (piemēram, investīciju ar opcijām apmērs, iespējamās koncentrācijas);
- c. ienākumus nenesoši riska darījumi;
- d. noguldījumu konti (piemēram, iestādes noguldījumu bāzes likmes jutība pret procentu likmju izmaiņām, ietverot pamata noguldījumus, un iespējamās koncentrācijas);
- e. atvasinātie instrumenti (piemēram, atvasināto instrumentu sarežģītība, apsvērumi saistībā ar pārdotajiem vai nopirktajiem procentu likmju iespēju līgumiem, atvasināto instrumentu ietekme uz netirdzniecības portfeļa pozīciju ilgumu); un
- f. patiesās vērtības instrumentos, tostarp mazāk likvīdos instrumentos, piemēram, 3. līmeņa aktīvos un pasīvos, integrētā IRRBB raksturs.

338. Analizējot ietekmi uz iestādes ieņēmumiem, kompetentajām iestādēm jāņem vērā iestādes dažādie ienākumu un izdevumu avoti un to relatīvais svērums attiecībā pret kopējiem ieņēmumiem. Tām jābūt informētām par to, cik lielā mērā iestādes peļņa ir atkarīga no pozīcijām, kas ir jutīgas pret procentu likmēm, un tām ir jānosaka, kā dažādas procentu likmju izmaiņas ietekmētu iestādes neto procentu ienākumus, kā arī jānosaka instrumentu tirgus vērtības izmaiņu ietekme (atkarībā no grāmatvedības procedūras), kura ir atspoguļota vai nu peļņas un zaudējumu pārskatā, vai tieši kapitālā (piemēram, citos visaptverošos ienākumos).

339. Analizējot ietekmi uz iestādes ekonomisko vērtību un ieņēmumiem, kompetentajām iestādēm vispirms jāņem vērā uzraudzības noviržu pārbaudes rezultāti saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 98. panta 5. punktu un kuri papildus precizēti deleģētajā regulā, kas pieņemta saskaņā ar minētās Direktīvas 98. panta 5.a punktu, lai iegūtu sākotnējos kritērijus, ar kuriem salīdzināt, kā procentu likmju izmaiņas ietekmētu iestādi. Veicot šo novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāpievērš īpaša uzmanība naudas plūsmu jutīgumam pret pārcenošanu gan laika, gan apjoma ziņā, pamatā esošo galveno pieņēmumu izmaiņām (īpaši attiecībā uz klientu kontiem bez konkrētiem pārcenošanas datumiem, klientu kontiem ar iegultām klientu izvēles iespējām un/vai pašu kapitālu).

340. Kompetentajām iestādēm jācenšas izprast šo pieņēmumu ietekmi un pēc tam nošķirt ekonomiskās vērtības un ieņēmumu riskus, ko rada iestādes uzvedības korekcijas.

341. Kompetentajām iestādēm jāpievērš uzmanība naudas plūsmu jutīgumam pret izmaiņām patiesās vērtībās vērtēto instrumentu novērtēšanā netirdzniecības portfelī, tostarp procentu likmju atvasinātajiem instrumentiem, ko izmanto netirdzniecības portfeļa instrumentu riska ierobežošanai (piemēram, patiesās vērtībās vērtēto instrumentu tirgus vērtības izmaiņu ietekme uz peļņu un zaudējumiem, riska ierobežošanas konta efektivitāte).

342. Papildus uzraudzības noviržu pārbaudes izmantošanai, kura paredzēta Direktīvas 2013/36/ES 98. panta 5. punktā un deleģētajā regulā, kas pieņemta saskaņā ar minētās

direktīvas 98. panta 5.a punktu, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm ņemt vērā citus procentu likmju satricinājuma scenārijus.

343. Veicot kvantitatīvo novērtējumu, kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jāņem vērā arī iestādes iekšējās vai standartizētās IRRBB mērīšanas metodoloģijas rezultāti. Veicot šīs metodoloģijas analīzi, kompetentajām iestādēm jāgūst dziļāka izpratne par galvenajiem riska faktoriem, kas ir iestādes IRRBB profila pamatā.
344. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādes, kas darbojas ar dažādām valūtām, veic procentu likmju riska analīzi katrā valūtā, kurā iestādei ir būtiskā pozīcija. Kompetentajām iestādēm ir arī jānovērtē pieejas, ko šīs iestādes izmanto, lai apkopotu atsevišķu valūtu ekonomiskās vērtības un ieņēmumu vērtējumu rezultātus.
345. Analizējot gan uzraudzības noviržu pārbaudes, gan iestādes iekšējās vai standartizētās metodoloģijas rezultātus, kompetentajām iestādēm jāizskata “konkrēta laika” dati, kā arī vēsturiskās tendences. Šie rādītāji ir jāsalīdzina ar līdzīgo iestāžu rādītājiem un jāizvērtē, ņemot vērā situāciju pasaules tirgū.

Satricinājumu scenāriji un stresa testēšana

346. Kompetentajām iestādēm jānovērtē un jāņem vērā procentu likmju satricinājumu scenāriju rezultāti un rezultāti, kas gūti stresa testos (papildus uzraudzības noviržu pārbaūžu rezultātiem), kurus iestāde veikusi sava pastāvīgas iekšējās pārvaldības procesa satvarā. Šajā sakarā kompetentajām iestādēm vajadzētu būt informētām par iestādes IRRBB galvenajiem avotiem.
347. Ja, pārskatot iestādes satricinājumu scenāriju un stresa testu rezultātus, tiek atklāta pārcenošanas/termiņu īpaša koncentrācija dažādos līknes punktos vai rodas attiecīgas aizdomas, kompetentajām iestādēm var nākties veikt papildu analīzi.

6.5.3 IRRBB pārvaldības un kontroles (gan riska pārvaldības un atbilstības, gan iekšējās audita kontroles funkciju) novērtēšana

348. Lai gūtu visaptverošu izpratni par iestādes procentu likmju riska profilu netirdzniecības portfeli, kompetentajām iestādēm ir jāanalizē iestādes procentu likmju riska darījumu pamatā esošā pārvaldība un sistēma.
349. Kompetentajām iestādēm jānovērtē šādi elementi:
- a. IRRBB stratēģija un vēlme uzņemties risku (kā atsevišķi elementi vai kā daļa no plašākas tirgus riska stratēģijas un vēlmes uzņemties risku);
  - b. organizatoriskā sistēma un atbildība;
  - c. politika un procedūras;

- d. risku identificēšana, novērtēšana, tostarp iekšējie modeļi, pārraudzība un ziņojumu sniegšana; un
- e. iekšējās kontroles sistēma.

IRRBB stratēģija un vēlme uzņemties risku

350. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir pieņemama, skaidri formulēta un dokumentēta IRRBB stratēģija, ko apstiprinājusi vadības struktūra. Šajā novērtējumā kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai vadības struktūra ir skaidri noteikusi IRRBB stratēģiju un vēlmi uzņemties risku, kā arī to pārskatīšanas procesus (piemēram, riska stratēģijas vispusīgas pārskatīšanas gadījumā vai gadījumā, ja pastāv bažas par rentabilitāti vai kapitāla pietiekamību) un vai augstākā līmeņa vadība pareizi īsteno vadības struktūras apstiprināto IRRBB stratēģiju, nodrošinot, ka iestādes darbības atbilst izstrādātajai stratēģijai, ka ir izstrādātas un īstenotas rakstiskas procedūras un ka ir skaidri un pareizi noteikta atbildība;
- b. vai iestādes IRRBB stratēģija pienācīgi atspoguļo iestādes vēlmi uzņemties IRRBB un vai tā atbilst vispārējai vēlmei uzņemties risku;
- c. vai iestādes IRRBB stratēģija un vēlme uzņemties IRRBB ir iestādei piemērota, ņemot vērā:
  - tās komercdarbības modeļi,
  - tās vispārējo riska stratēģiju un vēlmi uzņemties risku,
  - tās tirgus vidi un nozīmi finanšu sistēmā, un
  - tās kapitāla pietiekamību;
- d. vai iestādes IRRBB stratēģija kopumā aptver visas iestādes darbības, kurās pastāv būtisks IRRBB;
- e. vai iestādes IRRBB stratēģijā ņem vērā cikliskos ekonomikas aspektus un to radītās izmaiņas IRRBB darbību struktūrā; un
- f. vai iestādei ir attiecīga sistēma, lai nodrošinātu, ka IRRBB stratēģija tiek efektīvi paziņota attiecīgajiem darbiniekiem.

Organizatoriskā sistēma un atbildība

351. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir attiecīga organizatoriskā struktūra un skaidri noteikta atbildība IRRBB pārvaldības, novērtēšanas, pārraudzības un kontroles funkciju jomā ar pietiekamiem cilvēkresursiem un tehniskajiem resursiem. Tām jāņem vērā, vai:

- a. pastāv skaidras atbildības jomas attiecībā uz IRRBB vispārējo pārvaldību, kā arī IRRBB uzņemšanos, pārraudzību, kontroli un ziņojumu sniegšanu;
- b. tiek veiktas IRRBB pārvaldības un kontroles neatkarīgas pārbaudes, vai IRRBB pārvaldība un kontrole organizācijā ir skaidri noteikta un vai šīs jomas ir funkcionāli un hierarhiski neatkarīgas no komercdarbības jomas; un
- c. darbiniekiem, kuru darbs saistīts ar procentu likmju risku (gan komercdarbības jomā, gan pārvaldības un kontroles jomā), ir attiecīgas prasmes un pieredze.

Politika un procedūras

352. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādē ir skaidri noteikta IRRBB pārvaldības politika un procedūras, kas atbilst iestādes IRRBB stratēģijai un vēlmei uzņemties risku. Tām jāņem vērā, vai:

- a. vadības struktūra apstiprina IRRBB pārvaldības, novērtēšanas un kontroles politiku un to regulāri apspriež un pārskata saskaņā ar riska stratēģijām;
- b. valde ir atbildīga par politikas un procedūru izstrādi un nodrošina vadības struktūras lēmumu pienācīgu īstenošanu;
- c. IRRBB politika atbilst attiecīgajiem noteikumiem un ir piemērota iestādes darbību raksturam un sarežģītībai, nodrošinot skaidru izpratni par piemītošo IRRBB;
- d. šī politika ir skaidri dokumentēta, paziņota un konsekventi piemērota visā iestādē;
- e. šī politika tiek konsekventi piemērota banku grupās un nodrošina pienācīgu IRRBB pārvaldību;
- f. IRRBB politika nosaka procedūras attiecībā uz jaunu produktu izstrādi, galvenajiem riska ierobežojumiem vai riska pārvaldības iniciatīvām un tas, vai šo politiku ir apstiprinājusi vadības struktūra vai tās attiecīgi deleģētā komiteja. Kompetentajām iestādēm jo īpaši jāpārliedz, vai:
  - pirms jaunu produktu, jaunu galveno riska ierobežojumu un riska pārvaldības iniciatīvu ieviešanas vai īstenošanas tiem piemēro atbilstošas procedūras un kontroli; un

- iestāde ir veikusi analīzi par to iespējamo ietekmi uz savu kopējo riska profilu.

Risku identificēšana, novērtēšana (arī iekšējo modeļu), pārraudzība un ziņojumu sniegšana

353. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir piemērots regulējums IRRBB identificēšanai, novērtēšanai, pārvaldībai un mazināšanai atbilstoši netirdzniecības portfeļa pozīciju līmenim, sarežģītībai un riska pakāpei, kā arī iestādes lielumam un sarežģītībai. Novērtējumā jāiekļauj iekšējie modeļi, piemēram, ar klientu uzvedību saistītie modeļi (piemēram, noguldījumu stabilitātes un aizdevumu pirmstermiņa atmaksas modeļi). Kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā:

- a. vai informācijas sistēmas un novērtēšanas metodes sniedz vadībai iespēju novērtēt piemītošo IRRBB visos netirdzniecības portfeļa būtiskajos bilances un ārpusbilances riska darījumos (attiecīgā gadījumā grupas līmenī), ietverot iekšējā riska ierobežojumus;
- b. vai iestādei ir atbilstoši darbinieki un metodoloģijas, lai novērtētu IRRBB (saskaņā ar EBI pamatnostādņiem par IRRBB), ņemot vērā procentu likmju riska darījumu apmēru, veidu un sarežģītību;
- c. vai iekšējās sistēmas, ko iestāde ieviesusi, lai novērtētu IRRBB Direktīvas 2013/36/ES 84. panta 3. punkta kontekstā, ir apmierinošas, ņemot vērā arī EBI pamatnostādnes par IRRBB.
- d. vai iekšējo modeļu un metodoloģijas pamatā esošajos pieņēmumos ir ņemti vērā EBI pamatnostādņu par IRRBB norādījumi. Kompetentajām iestādēm jo īpaši jānovērtē, vai iestādes pieņēmumi par pozīcijām, kurām nav līgumā noteikta termiņa un kurās ir iegultās klientu opcijas, ir prudenciāli. Kompetentajām iestādēm ir arī jānovērtē, vai iestādes ekonomiskās vērtības aprēķinos iekļauj pašu kapitālu, un, ja tā, jāanalizē ietekme, kas rastos, izslēdzot pašu kapitālu no šiem aprēķiniem;
- e. vai iestādes riska novērtēšanas sistēmas ņem vērā visus būtiskos procentu likmju riska veidus, kam iestāde ir pakļauta (piemēram, starpības risku, bāzes risku un izvēles risku). Ja daži instrumenti un/vai faktori tiek izslēgti no riska mērīšanas sistēmām, iestādēm jāspēj uzraudzītājiem paskaidrot, kāpēc tā, un kvantificēt izņēmumu būtiskumu;
- f. vai iestādes iekšējie modeļi, ko izmanto IRRBB novērtēšanai, ir pienācīgi izstrādāti, neatkarīgi validēti (tostarp, vai ir rūpīgi novērtēti iekšējos modeļos izmantotie ekspertu atzinumi un spriedumi), atpakaļejoši pārbaudīti (iespēju robežās) un regulāri pārskatīti;

- g. informācijas sistēmu sniegtās informācijas kvalitāte, detalizētība un savlaicīgums, kā arī tas, vai sistēmas spēj apkopot riska datus par visiem portfeļiem, darbībām un struktūrvienībām, ko paredzēts konsolidēt. Informācijas sistēmām ir jāatbilst EBI pamatnostādņu par IRRBB norādījumiem;
- h. datu integritāte un savlaicīgums, kas nodrošina riska novērtēšanas procesu arī ir jāatbilst EBI pamatnostādņu par IRRBB norādījumiem ;
- i. vai iestādes riska novērtēšanas sistēmas spēj identificēt iespējamo IRRBB koncentrāciju (piemēram, noteiktos laikposmos);
- j. vai riska pārvaldītāji un iestādes valde izprot novērtēšanas sistēmu pamatā esošos pieņēmumus, jo īpaši attiecībā uz pozīcijām ar nenoteiktu līguma termiņu un ar tiešām vai netiešām opcijām, kā arī iestādes pieņēmumus par pašu kapitālu;
- k. vai riska pārvaldītāji un iestādes valde apzinās modeļa riska pakāpi, kas dominē iestādes riska novērtēšanas metodēs;
- l. vai procentu likmju atvasināto instrumentu izmantošana atbilst IRRBB riska stratēģijai un vai šīs darbības tiek īstenotas, ievērojot vēlmi uzņemt risku un piemērojot atbilstošus iekšējās pārvaldības pasākumus.

354. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestāde ir īstenojusi atbilstošus stresa testu scenārijus, kas papildina tās riska novērtēšanas sistēmu. Novērtējumā tām jāizvērtē atbilstība attiecīgajiem norādījumiem, kas paredzēti EBI pamatnostādņēs, kuras izdotas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 98. panta 5. punktu.

355. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādē ir ieviesta attiecīga IRRBB pārraudzības un iekšējās ziņojumu sniegšanas sistēma, kas vajadzības gadījumā nodrošina tūlītēju rīcību iestādes valdes vai vadības struktūras attiecīgajā līmenī. Lai nodrošinātu efektīvus agrīnos brīdinājumus, pārraudzības sistēmai jāietver konkrēti rādītāji un attiecīgie cēloņi. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā, vai pārvaldības un kontroles joma vadības struktūrai un augstākā līmeņa vadībai regulāri iesniedz ziņojumus (biežums būs atkarīgs no IRRBB riska darījumu apmēra, sarežģītības un riska līmeņa), kuros ir vismaz šāda informācija:

- a. pārskats par pašreizējiem IRRBB riska darījumiem, peļņas un zaudējumu rezultātiem un riska aprēķinu, kā arī IRRBB līmeņa un virziena virzītājspēkiem;
- b. būtiski IRRBB limitu pārkāpumi;
- c. to galveno pieņēmumu vai parametru izmaiņas, kas ir IRRBB novērtēšanas procedūru pamatā; un
- d. procentu likmju atvasināto instrumentu pozīcijas izmaiņas un informācija par to, vai šīs izmaiņas ir saistītas ar pamatā esošās riska ierobežošanas stratēģijas izmaiņām; un

- e. informācija par izmantoto modeļu veikspēju.

Iekšējās kontroles sistēma

356. Kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai iestādei ir spēcīga un visaptveroša kontroles sistēma un stabili drošības pasākumi, lai mazinātu IRRBB ietekmi atbilstoši tās riska pārvaldības stratēģijai un vēlmei uzņemties risku. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai iestādes kontroles funkcijas tvērums attiecas uz visām konsolidētajām vienībām, visām ģeogrāfiskajām atrašanās vietām un visām finanšu darbībām;
- b. vai pastāv iekšējā kontrole, darbības ierobežojumi un citas darbības, kuru mērķis ir noturēt IRRBB riska darījumus tādā vai zemākā līmenī, kas ir iestādei pieņemams saskaņā ar vadības struktūras un valdes noteiktajiem parametriem un iestādes vēlmi uzņemties risku; un
- c. vai iestādei ir atbilstoša iekšējā kontrole un prakse, lai nodrošinātu, ka par politikas, procedūru un ierobežojumu un limitu pārkāpumiem tiek savlaicīgi sniegti ziņojumi attiecīgā līmeņa vadībai, lai tā varētu rīkoties.

357. Kompetentajām iestādēm ir jānovērtē limitu sistēma, tostarp tas, vai:

- a. tā atbilst iestādes riska pārvaldības stratēģijai un vēlmei uzņemties risku;
- b. tā ir atbilstoša iestādes organizācijas un IRRBB riska darījumu sarežģītībai, kā arī tās spējai novērtēt un pārvaldīt šo risku;
- c. tā izskata procentu likmju izmaiņu potenciālo ietekmi uz ieņēmumiem un iestādes ekonomisko vērtību (no ieņēmumu gūšanas viedokļa limiti ir jānosaka ieņēmumu svārstīgumam pieņemamā līmenī saskaņā ar noteiktiem procentu likmju scenārijiem; limitu veidam, lai izskatītu likmju ietekmi uz iestādes ekonomisko vērtību, jābūt attiecīgam iestādes darbības lielumam un sarežģītībai, kā arī pamatā esošajām pozīcijām);
- d. noteiktie limiti ir absolūti un vai ir iespējami limitu pārkāpumi (pēdējā minētajā gadījumā iestādes politikā ir jābūt skaidri noteiktam periodam un konkrētiem apstākļiem, kad šādi limitu pārkāpumi ir iespējami; kompetentajām iestādēm ir jāpieprasa informācija par pasākumiem, kas nodrošina limitu ievērošanu); un
- e. iestādei ir atbilstošas procedūras limitu regulārai pārskatīšanai.

358. Kompetentajām iestādēm ir jānovērtē iekšējā audita darbība. Šajā nolūkā tām ir jānovērtē, vai:

- a. iestāde regulāri veic IRRBB pārvaldības sistēmas iekšējos auditus;

- b. iekšēie auditi aptver IRRBB pārvaldības, noteikšanas un kontroles galvenos elementus visā iestādē; un
- c. iekšējā audita funkcija efektīvi nosaka, vai ir ievērota iekšējā politika un attiecīgie ārējie noteikumi, un risina jebkādas novirzes.

6.5.4 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

359. Pēc iepriekš minētajiem novērtējumiem kompetentajām iestādēm jāizdara secinājumi par iestādes IRRBB. Šis viedoklis kopā ar vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 7. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā. Ja, pamatojoties uz konkrētu risku apakškategoriju būtiskumu, kompetentā iestāde nolemj tos novērtēt un vērtēt individuāli, šajā tabulā sniegtie norādījumi jāpiemēro pēc iespējas analogiski.

7. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, nosakot IRRBB vērtējumu

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par piemītošo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
1	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās vērtības jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir nebūtisks / ļoti zems. • Ieņēmumu jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir nebūtisks / ļoti zems. • Ekonomiskās vērtības un ieņēmumu jutīgums pret pamatā esošo pieņēmumu izmaiņām (piemēram, tādu produktu gadījumā, kuros ir iegultās klientu izvēles iespējas) ir nebūtisks / ļoti zems. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv atbilstība starp iestādes procentu likmju riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemties risku. • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz procentu likmju risku ir stabila, ar skaidri noteiktiem pienākumiem un skaidru uzdevumu sadali starp tiem, kas uzņēmušies risku, un pārvaldības un kontroles funkcijām.
2	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās vērtības jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir zems–vidējs. • Ieņēmumu jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir zems–vidējs. • Ekonomiskās vērtības un ieņēmumu jutīgums pret pamatā esošo pieņēmumu izmaiņām (piemēram, tādu produktu gadījumā, kuros ir iegultās klientu izvēles iespējas) ir zems–vidējs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Procentu likmju riska novērtēšanass, pārraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. • Procentu likmju riska iekšējie limiti un kontroles sistēma ir stabila un atbilst iestādes riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.
3	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās vērtības jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir vidējs–augsts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepastāv pilnīga atbilstība starp iestādes procentu likmju riska politiku un

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par piemītošo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
	kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ieņēmumu jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir vidējs–augsts. • Ekonomiskās vērtības un ieņēmumu jutīgums pret pamatā esošo pieņēmumu izmaiņām (piemēram, tādu produktu gadījumā, kuros ir iegultas klientu izvēle iespējas) ir vidējs–augsts. 	<p>stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemties risku.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procentu likmju riska organizatoriskā sistēma pietiekami nenodala pienākumus un uzdevumus starp tiem, kas uzņemas risku, un vadības un kontroles funkcijām.
4	Ņemot vērā piemītošā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskās vērtības jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir augsts • Ieņēmumu jutīgums pret procentu likmju izmaiņām ir augsts. • Ekonomiskās vērtības un ieņēmumu jutīgums pret pamatā esošo pieņēmumu izmaiņām (piemēram, tādu produktu gadījumā, kuros ir iegultās klientu izvēles iespējas) ir augsts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Procentu likmju riska novērtēšanas, pārraudzības un ziņošanas sistēmas netiek piemērotas pietiekami precīzi un bieži. • Procentu likmju riska iekšējie limiti un kontroles sistēma neatbilst iestādes riska stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.

7. sadaļa. SREP kapitāla novērtējums

7.1 Vispārīgi apsvērumi

360. Kompetentajām iestādēm, izmantojot SREP kapitāla novērtējumu, jānosaka, vai attiecīgās iestādes pašu kapitāls nodrošina stabilu segumu riskiem kapitālam, kuriem iestāde ir vai varētu tikt pakļauta, ja šādi riski tiek vērtēti kā iestādei būtiski.
361. Kompetentajām iestādēm tas jā dara, nosakot un piemērojot papildu pašu kapitāla apjomu (summu) un kvalitāti (sastāvu), kas iestādei nepieciešams, lai segtu iestādes specifiskos riskus un risku elementus, kuri nav segti vai nav pietiekami segti, piemērojot Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešo, Ceturto un Septīto daļu un Regulas (ES) 2017/2402 2. nodaļu ("pirmā pīlāra pašu kapitāla prasības"), un vajadzības gadījumā pašu kapitāla prasības, lai novērstu trūkumus modeļos, kontrolēs, pārvaldībā vai citas nepilnības, kā arī risku, kas izriet no iestādes komercdarbības modeļa ("papildu pašu kapitāla prasības"). Iestādei vienmēr jāizpilda papildu pašu kapitāla prasības.
362. Lai novērstu iespējamu kapitāla nepietiekamību, tostarp stresa apstākļos, kompetentajām iestādēm jāveic atbilstīgi uzraudzības pasākumi, tostarp attiecīgā gadījumā jānosaka un jāpaziņo P2G, kas ir pašu kapitāla daudzums (apmērs) un kvalitāte (sastāvs), kuram vajadzētu būt iestādes rīcībā papildus tās OCR vai tās OLRR.
363. Nosakot papildu pašu kapitāla prasības un attiecīgā gadījumā sniedzot norādījumus, kompetentajām iestādēm:
- jāņem vērā visus uzraudzības pasākumus, ko kompetentā iestāde ir piemērojusi vai plāno piemērot iestādei saskaņā ar 10. nodaļu, un ievērojot 386.–388. punktu;
  - skaidri jāpamato visi papildu pašu kapitāla prasībās iekļautie elementi attiecībā uz P2R un P2R-LR, kā arī P2G un P2G-LR;
  - konsekventi jāpiemēro P2R un P2R-LR, kā arī P2G un P2G-LR, lai nodrošinātu prudenciālo rezultātu **plašu** atspoguļošanu visās iestādēs.
364. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes pašu kapitāla pietiekamība un **ekonomiskā stresa** ietekme uz to, kā arī riski, ko rada pārmērīga aizņemto līdzekļu izmantošana, kas ir galvenais iestādes dzīvotspējas faktors. Šo noteikšanu vajadzētu apkopot un atspoguļot izvērtējumā, pamatojoties uz kritērijiem, kas precizēti šīs sadaļas beigās.

SREP kapitāla novērtēšanas process

365. Ņemot vērā risku kapitālam novērtējuma rezultātus, kā norādīts 6. sadaļā, kompetentajām iestādēm, īstenojot SREP kapitāla novērtēšanas procesu, jāveic šādas darbības:

- a. papildu pašu kapitāla prasību noteikšana riskiem, kas nav pārmērīgas sviras risks;
- b. pārmērīgas sviras riska novērtējums un papildu pašu kapitāla prasību noteikšana, lai novērstu šo risku;
- c. P2R, P2R-LR, P2G un P2G-LR saskaņošana ar kapitāla rezervēm un visām makroprudenciālajām prasībām;
- d. TSCR, TSLRR un OCR, OLRR noteikšana;
- e. pašu kapitāla prasību formulēšana un pamatošana;
- f. novērtējums par to, vai stresa apstākļos var izpildīt TSCR, TSLRR un OCR, OLRR;
- g. P2G un P2G LR noteikšana;
- h. kapitāla pietiekamības vērtējuma noteikšana.

7.2 Papildu pašu kapitāla prasību noteikšana riskiem, kas nav pārmērīgas sviras risks

366. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības riskiem, kas nav pārmērīgas sviras risks, ja tās konstatē kādu no Direktīvas 2013/36/ES 104.a panta 1. punktā uzskaitītajām situācijām attiecībā uz iestādi, tostarp jo īpaši:

- a. negaidītu zaudējumu un paredzamu zaudējumu risku, kas nav pietiekami segts ar uzkrājumiem, 12 mēnešu periodā (izņemot gadījumus, kad Regulā (ES) Nr. 575/2013 ir noteiktas pašu kapitāla prasības citā periodā) ("negaidīti zaudējumi"), ar ko atsevišķas iestādes saskaras savas darbības dēļ, tostarp tādu, kas atspoguļo konkrētu ekonomikas un tirgus norišu ietekmi;
- b. modeļa nepilnības, kas novērtētas Direktīvas 2013/36/ES 101. panta kontekstā;
- c. trūkumi iekšējā pārvaldībā, tostarp iekšējās kontroles pasākumos un citur, kā arī risks, kas izriet no iestādes komercdarbības modeļa, kas konstatēts, veicot 4.–6. sadaļā aprakstīto riska novērtējumu.

7.2.1 Papildu pašu kapitāla noteikšana neparedzētu zaudējumu segšanai

367. Nosakot papildu pašu kapitāla prasības neparedzētu zaudējumu segšanai saskaņā ar 365. punkta a) apakšpunktu, kompetentajām iestādēm jāņem vērā katrs riska veids, kas var būtiski ietekmēt iestādes kapitālu. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāls, kas vajadzīgs, lai segtu neparedzētu zaudējumu risku, nosakot kapitālu, kas uzskatāms par pietiekamu, lai segtu noteikta veida risku, un atskaitot pašu kapitāla attiecīgo daļu, kas paredzēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 Trešajā un Ceturtajā daļā un Regulas (ES) 2017/2402 2. nodaļā.

368. Lai īstenotu iepriekšējā punkta nosacījumus, kompetentajām iestādēm, ņemot vērā katru risku, jānosaka kapitāla summas, kas uzskatāmas par pietiekamām, identificējot, novērtējot un kvantificējot riskus, kuriem iestāde ir pakļauta, bez tam kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā viss iestādes riska profils. Nosakot kapitāla summas, kas uzskatāmas par pietiekamām, jāiekļauj:

- a. iestādei raksturīgos riskus vai šādu risku elementus, kas ir skaidri izslēgti no 1. pīlāra pašu kapitāla prasībām vai nav skaidri paredzēti tajās;
- b. iestādei raksturīgos riskus vai šādu risku elementus, kurus neuzskata par pietiekami segtiem ar piemērojamajām 1. pīlāra pašu kapitāla prasībām.

369. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka kapitāla summa, kas uzskatāma par pietiekamu, lai segtu katru risku, kas noteikts saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 79. līdz 85. pantu, nav mazāka par 1. pīlāra piemērojamās pašu kapitāla prasības attiecīgo daļu, kura sedz minēto risku. Izņēmuma gadījumos, kad to izdarīt ir pārāk apgrūtināši, jo īpaši mazām iestādēm, ir ieteicams nodalīt kapitāla summu, kas uzskatāma par atbilstīgu divu vai vairāku veidu risku segšanai kopā, kompetentajām iestādēm jāievēro šā punkta pirmais teikums, izmantojot ICAAP aprēķinus, uzraudzības iestādes vērtējumu un citus informācijas avotus, piesardzīgi nosakot papildu pašu kapitāla prasību līmeni, ņemot vērā 372.–374. punktu.

370. To risku identificēšana, novērtēšana un kvantificēšana, kuriem iestāde ir pakļauta, jāpamato ar šādiem informācijas avotiem:

- a. ICAAP un kompetentās iestādes veiktā novērtējuma rezultāti, tostarp ICAAP aprēķini, ja tie tiek uzskatīti par ticamiem vai daļēji ticamiem saskaņā ar 375.–377. punktu;
- b. uzraudzības pārskati;
- c. uzraudzības novērtējuma un salīdzinošās novērtēšanas rezultāti;
- d. visu attiecīgo iepriekšējo uzraudzības pasākumu rezultāti;
- e. citi būtiski ieteikumi, ieskaitot tos, kas saņemti dialogā ar iestādi.

371. Kompetentajām iestādēm ICAAP un tā novērtējuma rezultāti jāņem vērā kā viens no galvenajiem faktoriem, lai noteiktu un novērtētu iestādei būtiskos riskus. Nosakot kapitāla summu, ko uzskata par atbilstošu un kas papildina pašu kapitāla prasības, pamatojoties uz katru risku, jāņem vērā ICAAP aprēķini, ja tie tiek uzskatīti par ticamiem vai daļēji ticamiem, kā arī uzraudzības pārbaūžu rezultāti un attiecīgā gadījumā citi būtiski dati, tostarp uzraudzības novērtējums.

372. Kompetentajām iestādēm nevajadzētu ļaut saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. pantu esošo pašu kapitālu izmantot, lai sasniegtu vai kompensētu papildu pašu kapitāla prasības, pamatojoties uz kopējo risku un uz risku katrā konkrētajā gadījumā.

373. Direktīvas 2013/36/ES 98. panta 1. punkta f) apakšpunktam un papildu pašu kapitāla prasību noteikšanai kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt un apsvērt diversifikācijas efektu, kas izriet no ģeogrāfiskajiem, nozares vai jebkuriem citiem attiecīgiem virzītājspēkiem katrā būtiska riska kategorijā (iekšējo risku diversifikācija). Katram no kapitāla riskiem, uz ko attiecas Regula (ES) Nr. 575/2013, šādiem diversifikācijas efektiem nevajadzētu samazināt minimālo pašu kapitāla prasības, kas aprēķinātas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. pantu.
374. Tomēr diversifikāciju starp riskiem dažādās kategorijās, tostarp tiem, uz kuriem attiecas Regula (ES) Nr. 575/2013 (iekšējo risku diversifikācija), nevajadzētu uzskatīt par daļu no papildu pašu kapitāla prasību noteikšanas.

ICAAP aprēķini

375. Kompetentajām iestādēm jānovērtē ICAAP aprēķinu ticamība, novērtējot, vai tie ir:
- detalizēti: aprēķiniem/metodikai vajadzētu ļaut iedalīt aprēķinus pēc riska veidiem, nevis iesniegt vienu (ekonomiskā kapitāla) aprēķinu, kas aptver visus riskus. Šo sadalījumu vajadzētu izveidot, izmantojot pašu ICAAP metodiku. Riskus nevajadzētu izslēgt no ICAAP, ja tos ir grūti izteikt skaitļos vai ja nav pieejami attiecīgi dati; aplēses var iegūt, pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp ekspertu atzinumiem. Gadījumos, ja kompetentā iestāde to uzskata par vajadzīgu, aplēses var sniegt, izmantojot **nelielas atdeves aprēķinus**, piemēram, attiecībā uz riskiem, ko nevar izmērīt **uz individuāli** (piemēram, kredītu koncentrācijas risks);
  - ticami: aprēķiniem/izmantotajai metodikai vajadzētu pierādāmi segt aprēķināmo risku (piemēram, kredītu koncentrācijas riska aprēķinu vajadzētu izmantot piemērotam nozaru sadalījumam, kas atspoguļo faktiskās sakarības un portfeļu sastāvu) un tiem vajadzētu būt pietiekami pamatotiem, stabiliem, jutīgiem pret risku un konservatīviem, lai atbilstoši izteiktu skaitļos ar riskiem saistītos zaudējumus. Šādiem aprēķiniem/metodikām jāatbilst iestāžu stratēģiskajiem procesiem, tostarp iestāžu vēlmei uzņemt risku.
  - saprotami: aprēķinu/metodikas pamatā esošajiem ietekmējošiem faktoriem vajadzētu būt skaidri noteiktiem. "Melnās kastes" aprēķins nebūtu pieņemams. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka iestāde sniedz skaidrojumu par izmantotajiem galvenajiem pieņēmumiem, tostarp vismaz par laikposmu, ticamības līmeņiem, korelācijas pieņēmumiem, galvenajiem parametriem, izmantoto modeļu jomām, kur iespējams pieļaut visvairāk kļūdu, un to, kā tās tiek uzskaitītas un koriģētas galīgajā ICAAP aprēķinā.
  - salīdzināmi: aprēķinos/metodikā skaidri jānorāda galvenie pieņēmumi attiecībā **uz vispārējo piesardzības līmeni**, piemērošanas periodiem/riska periodiem un ticamības līmeņiem (vai līdzvērtīgiem mērījumiem), lai varētu veikt korekciju, ko

kompetentās iestādes var pieprasīt vai veikt, lai rezultātus varētu vieglāk salīdzināt ar līdzīgu iestāžu rezultātiem un uzraudzības kritērijiem.

376. Kompetentajām iestādēm jāturpina izvērtēt ICAAP aprēķinu ticamību, salīdzinot tos ar uzraudzības kritēriju iznākumu attiecībā uz tiem pašiem riskiem, un citiem attiecīgiem ieguldījumiem.
377. ICAAP aprēķinu jāuzskata par daļēji ticamu, ja, neskatoties uz to, ka tas neatbilst visiem iepriekšminētajiem kritērijiem, aprēķins joprojām šķiet ļoti ticams, lai gan tam vajadzētu būt izņēmuma kārtā, un vajadzētu būt veiktiem pasākumiem, lai uzlabotu ICAAP aprēķinā identificētos trūkumus.

Uzraudzības standarti / etaloni (*supervisory benchmarks*)

378. Kompetentajām iestādēm jāizstrādā un jāpiemēro riskam atbilstoši uzraudzības standarti, lai pārbaudītu ICAAP aprēķinus tādiem būtiskiem riskiem vai tādu risku elementiem, uz kuriem neattiecas vai pietiekamā apmērā neattiecas Regula (ES) Nr. 575/2013, vai lai turpinātu papildu pašu kapitāla prasības noteikšanu katrā konkrētā riska gadījumā, īpaši, ja šo būtisko risku vai šo risku elementu ICAAP aprēķini tiek uzskatīti par neuzticamiem, vai tie nav pieejami.
379. Uzraudzības standarti jāizstrādā tā, lai nodrošinātu piesardzīgu, konsekventu (t. i., attiecīgā gadījumā kalibrētu ar līdzvērtīgiem piemērošanas periodiem/riska periodiem un ticamības līmeņiem, kā noteikts Regulā (ES) Nr. 575/2013), pārredzamu un salīdzināmu rādītāju, ar kuru aprēķināt un salīdzināt starp iestādēm kapitālu, kas tiek uzskatīts par atbilstošu konkrētam riska veidam.
380. Ņemot vērā dažādus atšķirīgus komercdarbības modeļus, kuros darbojas iestādes, uzraudzības standarts var nebūt piemērots katrai iestādei visos gadījumos. Kompetentajām iestādēm tas jārisina, izmantojot vispiemērotākos kritērijus, ja ir pieejami vairāki varianti, un, piemērojot izpratni par kritērijiem, lai ņemtu vērā ar komercdarbības modeli saistītus un iestādei specifiskus apsvērumus.
381. Ja kompetentās iestādes ņem vērā uzraudzības standartus, nosakot papildu pašu kapitāla prasības, kas ir daļa no uzraudzības dialoga, tām vajadzētu iestādei izskaidrot motīvus un vispārējos pamatprincipus, uz kuriem balstās standarti.

Citi saistītie avoti

382. Kompetentajām iestādēm vajadzētu izmantot citus saistītos avotus, lai papildu pašu kapitāla prasības noteiktu katrā konkrētā riska gadījumā. Citi saistītie avoti var ietvert riska novērtējumu rezultātus (saskaņā ar 6. sadaļā noteiktajiem kritērijiem), līdzīgo grupu salīdzinājumus, ieskaitot ziņojumu(-us), ko izdevusi EBI saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 78. panta prasībām, kritērijus, ko EBI izdevusi saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 101. pantu u.c.

383. Citiem attiecīgiem avotiem vajadzētu likt kompetentajai iestādei atkārtoti izvērtēt ICAAP/uzraudzības **standartu** piemērotību/ticamību konkrētam riskam un/vai veikt rezultāta korekcijas, ja tie rada šaubas par precizitāti (piemēram, ja riska vērtējums satur ievērojami atšķirīgu riska pakāpi attiecībā uz aprēķinu, vai ja salīdzinošais pārskats liecina, ka iestāde būtiski atšķiras no līdzīgām iestādēm pašu kapitāla prasību ziņā, lai segtu salīdzināmu riska darījumu).
384. Lai nodrošinātu konsekvenču, nosakot papildu pašu kapitāla prasības katrā konkrētā riska gadījumā, kompetentajām iestādēm jāizmanto tās pašas līdzīgu iestāžu grupas, kas izveidotas, lai analizētu riskus kapitālam, kā norādīts 6. sadaļā.
385. Ja kompetentās iestādes uzturot dialogu ņems vērā citus saistītos avotus, nosakot papildu pašu kapitāla prasības, tām vajadzētu iestādei izskaidrot motīvus un vispārējos pamatprincipus, kas izmantoti avotus piemērojot.

7.2.2 Pašu kapitāla vai citu pasākumu noteikšana modeļa nepilnību novēršanai

386. Ja, pārskatot iekšējo pieeju saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 101. panta prasībām, vai izmantojot salīdzinošu analīzi, ko veic saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 78. pantu, kompetentās iestādes identificē modeļa neatbilstības, kas varētu novest pie minimālo pašu kapitāla prasību nenovērtēšanas, kuras noteiktas Regulā (ES) Nr. 575/2013, tām vajadzētu noteikt papildu pašu kapitāla prasības attiecībā uz modeļa nepilnībām, kas varētu novest pie pārāk zema riska novērtējuma, ja tas tiek atzīts par piemērotāku nekā citi uzraudzības pasākumi. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības šo nepilnību novēršanai tikai tad, ja nav iespējams tās novērst saskaņā ar 1. pīlāra pašu kapitāla prasībām, izmantojot citus uzraudzības pasākumus, piemēram, pieprasot iestādēm pielāgot savus modeļus vai piemērot atbilstošu piesardzības rezervi savām aplēsēm. Šādas papildu pašu kapitāla prasības jānosaka tikai kā pagaidu pasākums, kamēr tiek novērsti trūkumi.

7.2.3 Pašu kapitāla vai citu pasākumu noteikšana citu nepilnību novēršanai

387. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāls, lai novērstu trūkumus pārvaldībā, kontrolēs, komercdarbības modelī vai citas nepilnības, kas konstatētas, veicot 4.–6. sadaļā aprakstīto riska novērtējumu, ja citi uzraudzības pasākumi tiek uzskatīti par nepietiekamiem vai nepiemērotiem, lai nodrošinātu atbilstību prasībām. Kompetentajām iestādēm šādas papildu pašu kapitāla prasības būtu jānosaka tikai kā pagaidu pasākums, kamēr tiek novērsti trūkumi.
388. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības, lai segtu finansējuma risku, kas konstatēts pēc 8. sadaļā aprakstītā riska novērtējuma, tikai tad, ja tiek atzīts, ka tas ir piemērotāks nekā citi uzraudzības pasākumi, ko piemēro saskaņā ar 9. sadaļu.
389. Ja iestāde atkārtoti neizveido vai neuztur pietiekamu pašu kapitāla līmeni, lai segtu risku atbilstoši norādēm, kas paziņotas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104.b panta 3. punktu, kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības minētā papildu riska

segšanai ne vēlāk kā divus gadus pēc norādījumu pārkāpšanas. Kompetentās iestādes var atlikt minēto lēmumu, ja tās atļauj iestādēm darboties zem norādījumos noteiktā līmeņa ekonomisku vai tirgus, vai iestādes īpašo apstākļu dēļ saskaņā ar 584. un 585. punktu.

7.2.4 Papildu pašu kapitāla prasību sastāva noteikšana

390. Kompetentajām iestādēm jānosaka, ka papildu pašu kapitāla prasību sastāvs ir vismaz 56,25 % pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) un vismaz 75 % pirmā līmeņa kapitāla. Kompetentās iestādes var noteikt papildu pašu kapitāla prasību sastāvu visiem riskiem, kas nav pārmērīgas sviras risks, apkopotā līmenī.

391. Vajadzības gadījumā un ņemot vērā iestādes īpašos apstākļus, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm segt papildu pašu kapitāla prasības ar augstāku kapitāla kvalitāti, nekā minēts 390. punktā. Jebkādam augstākas kvalitātes kapitāla noteikšanai vajadzētu būt pamatotai, ņemot vērā iestādes individuālo riska situāciju un tos riskus, kuriem var būt nepieciešama augsta kapitāla kvalitāte, lai segtu iespējamus zaudējumus.

7.3 Papildu pašu kapitāla prasības pārmērīgas sviras riskam

392. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104.a panta 3. un 4. punktu³⁷ kompetentajām iestādēm pārmērīgas sviras risks jānovērtē atsevišķi no citiem riska veidiem. Ja šāda novērtējuma rezultātā kompetentās iestādes nosaka papildu pašu kapitāla prasību, lai novērstu pārmērīgas sviras risku, tām šī prasība jāpievieno pašu kapitāla prasībai, kuras pamatā ir sviras rādītājs, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktā, nevis pašu kapitāla prasībām, kuru pamatā ir kopējā riska darījumu vērtība (TREA), kā noteikts minētā panta un punkta a) līdz c) apakšpunktā. Kompetentajām iestādēm sviras rādītāja prasība un papildu pašu kapitāla prasība, lai novērstu pārmērīgas sviras risku, jāapsver kā atsevišķs kopums no prasībām, kuru pamatā ir TREA, un papildu pašu kapitāla prasībām attiecībā uz visiem citiem riska veidiem (t. i., pieejamo pašu kapitālu var vienlaikus izmantot, lai izpildītu prasības, kas noteiktas uz TREA balstītajā kopumā un pašu kapitāla prasību kopumā, pamatojoties uz sviras rādītāju).

7.3.1 Pārmērīgas sviras riska novērtējums

393. Atbilstoši sviras rādītāja (un tā prasību kopuma) koncepcijai kā atbalsta mehānismam uz TREA balstītām pašu kapitāla prasībām, novērtējot pārmērīgas sviras risku, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 93. un 94. apakšpunktā, kompetentajām iestādēm jākoncentrējas uz potenciāliem būtiskiem neaizsargātības faktoriem, kurus nesedz vai nepietiekami sedz Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktā noteiktās

---

³⁷ Sīkāk paskaidrots 15. apsvērumā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija Direktīvā (ES) 2019/878, ar ko Direktīvu 2013/36/ES groza attiecībā uz atbrīvotajām sabiedrībām, finanšu pārvaldītājsabiedrībām, jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām, atalgojumu, uzraudzības pasākumiem un pilnvarām un kapitāla saglabāšanas pasākumiem (OV L 150, 7.6.2019., 253. lpp.).

pašu kapitāla prasības, kurām var būt nepieciešami korektīvi pasākumi attiecībā uz iestādes uzņēmējdarbību, kas nebija paredzēta tās komercdarbības plānā.

394. Novērtējot pārmērīgas sviras risku, kompetentajām iestādēm jāņem vērā visi turpmāk minētie aspekti un, jo nozīmīgāks tas ir iestādei, jo pamatīgāk tas jāizvērtē, proti:

- a. pārmērīgas sviras riska elementi, kuri uzskatāmi par neseptiem vai nepietiekami septiem ar sviras rādītāja pašu kapitāla prasību, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktā, jo īpaši šādu iemeslu dēļ:
  - i. regulējuma arbitrāža/sviras rādītāja optimizācija, apmainoties ar riska darījumiem, kas uzskaitīti sviras rādītājā, attiecībā uz ekonomiski līdzīgiem riska darījumiem, kuri var būt mazāk ņemti vērā sviras rādītāja riska darījumu aprēķinā;
  - ii. regulējuma arbitrāža/optimizācija, samazinot sviras rādītāja risku, kas izpaužas kā darījumu apjoma pagaidu samazinājums galvenajos finanšu tirgos (jo īpaši naudas tirgū attiecībā uz konkrētām darbībām, piemēram, VFD, kā arī atvasināto instrumentu tirgū), ap atsauces datumiem, kā rezultātā tiek sagatavoti ziņojumi³⁸ un publiskoti paaugstināti sviras rādītāji (“radot veiksmīgas darbības ilūziju”); un
  - iii. komercdarbības modeļa, komercdarbības vai citu bankas īpatnību īpašās iezīmes, kas vai nu palielina vai samazina apmēru, kādā iestāde ir pakļauta pārmērīgas sviras riskam (piemēram, saskaņā ar 393. punktā minētajiem aspektiem), bet kuras nav ietvertas vai nav pietiekami iekļautas sviras rādītāja aprēķinā. Kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jāapsver lieli riska darījumi ar kapitāla vērtspapīru vai īso pozīciju pārdotajiem iespēju līgumiem, izmantojot kredītu atvasinātos instrumentus, kuriem var būt paaugstināta pakļautība maksimālajiem zaudējumiem, jo šīs pozīcijas nav pilnībā iekļautas sviras rādītāja riska darījumos (pretstatā, piemēram, pārdotajiem kredītu atvasinātajiem instrumentiem), un koncentrācija konkrētos ārpusbilances posteņos, ja iestādes uzņēmējdarbībai raksturīgās īpatnības var palielināt izņemšanas svārstīgumu;
- b. pārmērīgas sviras riska elementi, kas ir skaidri izslēgti no sviras rādītāja pašu kapitāla prasības vai nav skaidri iekļauti sviras rādītāja pašu kapitāla prasībā, tostarp Regulas (ES) Nr. 575/2013 429.a pantā uzskaitīto izņēmumu dēļ, jo īpaši, ja pastāv bažas par turpmākas atbilstības novērtējumu attiecībā uz šo izslēgšanu un ja paļaušanās uz vienu izslēgšanu iestādei ir ļoti nozīmīga un izslēgtā summa ir nepamatoti svārstīga;

---

³⁸ Lai gūtu ieskatu, ar Komisijas 2020. gada 17. decembra Īstenošanas regulu (ES) 2021/451 ir ieviesta veidne C48.00 ar VFD dienas vērtībām COREP attiecībā uz lielām iestādēm. Turklāt jāņem vērā, ka darījumu reģistriem tiek sniegti plaši ikdienas dati saskaņā ar Komisijas 2018. gada 13. decembra Īstenošanas regulu (ES) 2019/363 (attiecībā uz VFD) un saskaņā ar Komisijas 2012. gada 19. decembra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1247/2012 (attiecībā uz atvasinātajiem instrumentiem).

- c. izmaiņas iestādes sviras rādītājā un tā sastāvdaļās, tostarp pašreizējo un turpmāko paredzamo zaudējumu sagaidāmā ietekme uz sviras rādītāju, ņemot vērā iestādes komercdarbības modeli.

7.3.2 Papildu pašu kapitāla prasības noteikšana, lai novērstu pārmērīgas sviras risku

395. Pamatojoties uz novērtējumu, kas veikts saskaņā ar šo pamatnostādņu 7.3.1. iedaļu, kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu pārmērīgas sviras risku kā starpību starp kapitālu, kas uzskatāms par pietiekamu, lai segtu pārmērīgas sviras risku, un sviras rādītāja pašu kapitāla prasībām, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktā. Šī summa nevar būt negatīva.
396. Nosakot papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu pārmērīgas sviras risku, kompetentajām iestādēm jo īpaši jāņem vērā:
- a. pārmērīgas sviras riska elementi, kas uzskatāmi par neseptiem vai nepietiekami septiem ar sviras rādītāja pašu kapitāla prasību, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktā, īpaši, ja 393.-394. punktā aprakstīto aspektu novērtējums liecina par augstu neaizsargātību salīdzinājumā ar sviras rādītāja riska darījumiem;
  - b. pārmērīgas sviras riska elementi, kas ir skaidri izslēgti no sviras rādītāja pašu kapitāla prasības vai nav skaidri iekļauti sviras rādītāja pašu kapitāla prasībā, tostarp Regulas (ES) Nr. 575/2013 429.a panta 1. punktā uzskaitīto izņēmumu dēļ, kas novērtēti saskaņā ar 394b. punktu. Kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības tikai tajos gadījumos, kad konkrētas izslēgšanas īpaši plaša izmantošana rada tādu sviras rādītāja līmeni, kas pienācīgi neatspoguļo risku, ar ko saskaras iestāde.

397. Kompetentajām iestādēm jānodrošina, ka kapitāls, kas uzskatāms par pietiekamu, lai segtu pārmērīgas sviras risku, nav mazāks par sviras rādītāja pašu kapitāla prasībām (t. i., papildu pašu kapitāla prasības pārmērīgas sviras riska novēršanai nevar būt negatīvas).

398. Kompetentajām iestādēm jānosaka, jānovērtē un jāizsaka skaitļos pārmērīgas sviras risks, izmantojot informācijas avotus un metodes, kas izklāstītas 370. un 371. punktā, un izmantojot pieejamos informācijas avotus, ciktāl tie attiecas uz pārmērīgas sviras risku.

7.3.3 Papildu pašu kapitāla prasību sastāvs, lai novērstu pārmērīgas sviras risku

399. Kompetentajām iestādēm minimālā sviras rādītāja prasībai jāpievieno papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu pārmērīgas sviras risku. Lai izpildītu šo papildu prasību, iestādēm vajadzētu būt iespējai izmantot arī jebkuru pirmā līmeņa kapitālu.

400. Vajadzības gadījumā un ņemot vērā iestādes īpašos apstākļus, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm segt papildu pašu kapitāla prasības ar augstāku kapitāla kvalitāti, nekā minēts 399. punktā. Jebkādam augstākas kvalitātes kapitāla noteikšanai vajadzētu būt

pamatotai, ņemot vērā iestādes individuālo riska situāciju un situācijas, kad pārmērīgas sviras riska materializācija var prasīt augstāku kapitāla kvalitāti, lai segtu iespējamus zaudējumus.

7.4 Saskaņošana ar kapitāla rezervēm un visām makroprudenciālajām prasībām

401. Nosakot papildu pašu kapitāla prasības (vai citus kapitāla pasākumus), kompetentajām iestādēm jāaskaņo papildu pašu kapitāla prasības ar visām esošajām kapitāla rezervju prasībām, kas attiecas uz tādiem pašiem riskiem vai šo risku elementiem. Kompetentajām iestādēm nav jānosaka papildu pašu kapitāla prasības vai citi kapitāla pasākumi (tostarp P2G), ja uz to pašu risku jau attiecas īpašas kapitāla rezerves prasības. Visām papildu pašu kapitāla prasībām vai citiem kapitāla pasākumiem jābūt tieši iestādei paredzētiem un tiem nav jāsedz makroprudenciālie vai sistēmiskie riski. Tomēr saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104.a panta 1. punkta f) apakšpunktu tie var segt riskus, kas atspoguļo konkrētu ekonomisko apstākļu un tirgus norišu ietekmi uz konkrētas iestādes riska profilu.

7.5 TSCR, TSLRR, OCR un OLRR noteikšana

402. Kompetentajām iestādēm jānosaka TSCR (kopējā pašu kapitāla izteiksmē) kā summa, ko veido:

- a. pašu kapitāla prasība saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta c) apakšpunktu; un
- b. papildu pašu kapitāla prasību summa (kas noteikta saskaņā ar 7.2. iedaļā noteiktajiem kritērijiem) un jebkāds papildu pašu kapitāls, kas tiek uzskatīts par nepieciešamu, lai segtu būtiskas starprisku koncentrācijas.

403. Kompetentajām iestādēm jānosaka TSCR (pirmā līmeņa kapitāla izteiksmē) kā summa, ko veido:

- a. pašu kapitāla prasība saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta b) apakšpunktu;
- b. papildu pašu kapitāla prasību daļa, kas minēta 402.punkta b) apakšpunktā un ko kompetentā iestāde pieprasa turēt pirmā līmeņa kapitāla veidā.

404. Kompetentajām iestādēm jānosaka TSCR (pirmā līmeņa pamata kapitāla izteiksmē) kā summa, ko veido:

- a. pašu kapitāla prasība saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta a) apakšpunktu; un
- b. papildu pašu kapitāla prasību daļa, kas minēta 402. punkta b) apakšpunktā un ko kompetentā iestāde pieprasa turēt pirmā pamata līmeņa (CET1) kapitāla veidā.

405. Kompetentajām iestādēm jānosaka TSLRR (attiecībā uz pirmā līmeņa kapitālu) kā summa, ko veido:
- a. sviras rādītāja pašu kapitāla prasība saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta d) apakšpunktu;
  - b. papildu pašu kapitāls, kas nepieciešams, lai novērstu pārmērīgas sviras risku (noteikts saskaņā ar 7.3. iedaļā izklāstajiem kritērijiem).
406. Ja kompetentās iestādes pieprasa iestādēm segt P2R-LR ar augstākas kvalitātes kapitālu saskaņā ar 400. punktu, tām jānosaka TSLRR (CET1 izteiksmē) kā daļa no papildu pašu kapitāla, kas minēts 405. punkta b) apakšpunktā un ko kompetentā iestāde pieprasa turēt pirmā līmeņa pamata kapitāla veidā.
407. Kompetentajām iestādēm OCR jānosaka kā summa, ko veido:
- a. TSCR; un
  - b. apvienoto kapitāla rezervju prasības.
408. Kompetentajām iestādēm jānosaka OLRR kā summa, ko veido:
- a. TSLRR; un
  - b. G-SNI sviras rādītāja rezerves prasība saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1.a punktu.
409. Kompetentajām iestādēm nevajadzētu izmantot citus elementus un instrumentus, kā tikai tos, kas izmantoti pašu kapitāla noteikšanai (kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 otrajā daļā) TSCR, TSLRR, OCR vai OLRR novērtēšanā/aprēķināšanā.

7.6 Pašu kapitāla prasību formulēšana un pamatošana

410. Kompetentajām iestādēm jāpārlicinās, ka pastāv konsekvence, nosakot papildu pašu kapitāla prasības, un par tām paziņot iestādei un/vai vajadzības gadījumā arī citām kompetentām iestādēm. Informāciju ir jāsniedz vismaz par:
- a. iestādes TSCR kā TREA daļu (attiecību), kas sadalīta pēc prasības sastāva; un
  - b. iestādes TSLRR kā daļu (attiecību) no sviras rādītāja riska darījumu vērtības (LRE), kas sadalīta pēc prasības sastāva.
411. Lai paziņotu TSCR kā procentuālo attiecību, kompetentajām iestādēm tā jāizsaka, izmantojot šādu formulu:

$$TSCR \text{ attiecība} = \frac{TSCR}{TREA}$$

412. Lai paziņotu TSLRR kā procentuālo attiecību, kompetentajām iestādēm tā jāizsaka, izmantojot šādu formulu:

$$TSLRR \text{ attiecība} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

413. Lai panāktu lielāku konsekvenci, kompetentajām iestādēm papildus jāpaziņo iestādēm un/vai attiecīgā gadījumā citām kompetentajām iestādēm:

- a. OCR un tās sastāvdaļas — pirmā pīlāra pašu kapitāla prasības, papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu riskus, kas nav pārmērīgas sviras risks, un rezervju prasības — kā TREA daļa (attiecība), kas sadalīta pēc prasības sastāva;
- b. OLR un tās sastāvdaļas — sviras rādītāja pašu kapitāla prasība, papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu pārmērīgas sviras risku, un G-SNI sviras rādītāja rezerves prasība — kā LRE daļa (attiecība), kas sadalīta pēc prasības sastāva.

414. Paziņojot prudenciālās prasības iestādēm, kompetentajām iestādēm savi lēmumi par papildu pašu kapitāla prasību piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104.a panta 5. punktu jāpamato atsevišķi no pārmērīgas sviras riska un citiem risku veidiem. Pamatojumam jāattiecas tieši uz konkrēto iestādi, un tajā skaidri jānorāda galvenie faktori, kas ir papildu pašu kapitāla prasības pamatā, tostarp riski un risku elementi, kas lika izvirzīt papildu pašu kapitāla prasības.

415. Pamatojot papildu pašu kapitāla prasības, kompetentajām iestādēm pēc iespējas jāatsaucas uz riska kategorijām un apakškategorijām/elementiem, kā aprakstīts 6. sadaļā un 7.2. un 7.3. iedaļā, ņemot vērā konkrētu riska veidu definīcijas spēkā esošajos tiesību aktos, un tām jācenšas panākt vispārēju salīdzināmību starp iestādēm.

416. Pamatojot papildu pašu kapitāla prasības, kompetentajām iestādēm arī jānorāda galvenie trūkumi, uz kuriem attiecas šīs prasības, līdz to novēršanai saskaņā ar 386. un 387. punktu. Ņemot vērā atbilstīgus uzraudzības pasākumus atbilstoši 10. sadaļai, kompetentajām iestādēm jāpieprasa iestādēm noteikt konkrētas darbības, lai novērstu šos trūkumus, un jāpaziņo paredzamie termiņi trūkumu novēršanai.

417. Kompetentajām iestādēm jāpaziņo iestādēm par papildu pašu kapitāla prasību atbilstīgu minimālo sastāvu atsevišķi gan attiecībā uz pārmērīgas sviras risku, gan citiem riska veidiem. Ja kompetentās iestādes izmanto atkāpi no Direktīvas 2013/36/ES 104.a panta 4. punkta trešās daļas, pieprasot augstāku kapitāla kvalitāti, nekā noteikts minētā panta pirmajā un otrajā daļā, tām skaidri jāpamato minētais lēmums, norādot konkrētus iestādes apstākļus, kuru dēļ ir vajadzīga augstāka kapitāla kvalitāte. Pamatojumā kompetentajām iestādēm jāatsaucas uz šādiem elementiem:

- a. iestādes, tās akcionāru un attiecīgā gadījumā grupas struktūras īpatnības, kas var ietekmēt iespēju piesaistīt kapitālu atkarībā no konkrētu kapitāla instrumentu iezīmēm;
- b. konkrētās iestādes riska īpatnības, kas var izraisīt īpaši strauju pirmā līmeņa pamata kapitāla izsīkšanu.

418. Kompetentajām iestādēm jāpaziņo attiecīgajām noregulējuma iestādēm SREP novērtējuma galīgie rezultāti. Kompetentajām iestādēm jāsniedz informācija par papildu pašu kapitāla prasībām, ko noregulējuma iestādes pieprasa Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2021/1118 minētās aplēses vajadzībām³⁹.

419. Apsverot iespēju pieprasīt augstāku kapitāla kvalitāti, kompetentajām iestādēm jācenšas izvairīties no pārklāšanās ar citām spēkā esošām prasībām attiecīgajā prasību kopumā, kas balstās uz TREA vai uz sviras rādītāju, kā arī ar minimālo pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasībām (MREL).

7.7 Atbilstība prasībām stresa apstākļos

420. Kompetentajām iestādēm, izmantojot stresa testēšanu, jānosaka iestādes pašu kapitāla pietiekamība (lielums un struktūra) stresa apstākļos un tas, vai ir vajadzīgi uzraudzības pasākumi, tostarp P2G, P2G-LR, pārskatītā kapitāla plānošana un citi pasākumi, kā noteikts 10. sadaļā, lai novērstu iespējamās neatbilstības.

421. Lai novērtētu kapitāla pietiekamību stresa apstākļos, kompetentajām iestādēm ir jāapsver:

- a. iestāžu stresa testu un uzraudzības stresa testēšanas kvalitatīvo rezultātu (piemēram, riska pārvaldē un kontrolē apzināto nepilnību) izmantošana; un
- b. iestāžu stresa testu kvantitatīvo rezultātu izmantošana, ja ICAAP atzīst par uzticamu saskaņā ar 375. punktu, un uzraudzības stresa testu kvantitatīvo rezultātu (t. i., rezultātu pašu kapitāla attiecību izmaiņu ziņā) izmantošana saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 100. pantu, kā noteikts šo pamatnostādņu 12. sadaļā, tostarp, piemēram:
  - i. nosakot iestādēm īpašus “enkura” scenārijus/pieņemumus, kas jāīsteno; un
  - ii. veicot sistēmas mēroga stresa testus ar konsekventu metodoloģiju un scenārijiem, ko īsteno vai nu iestādes, vai uzraudzības iestādes.

---

³⁹ Komisijas 2021. gada 26. marta Deleģētā regula (ES) 2021/1118, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizēta metodika, kas noregulējuma iestādēm jāizmanto, lai aplēstu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/36/ES 104.a pantā minēto prasību un apvienoto rezervju prasību noregulējuma vienībām noregulējuma grupas konsolidētajā līmenī, ja uz noregulējuma grupu neattiecas minētās prasības saskaņā ar minēto direktīvu.

422. Kompetentajām iestādēm stresa testu kvantitatīvie rezultāti jāatzīst par atbilstošiem saistībā ar iestādes pašu kapitāla pietiekamību un kvalitāti un jānosaka, vai pašu kapitāla apmērs un kvalitāte ir pietiekama, lai segtu piemērojamās kapitāla prasības, kā arī jo īpaši:
- OCR, tostarp kopējo kapitāla rezervju prasības saskaņā ar pamatscenāriju turpmākā periodā, kas ilgs vismaz 2 gadus; un
  - TSCR nelabvēlīgos scenārijos turpmākā periodā, kas ilgs vismaz 2 gadus.

7.7.1 P2G izmantošana, lai reaģētu uz stresa testu kvantitatīvajiem rezultātiem

P2G un P2G-LR noteikšana un aprēķināšana

423. Kompetentajām iestādēm jāaprēķina P2G un P2G-LR saskaņā ar šo iedaļu un, ja aprēķinā iegūst pozitīvu vērtību, tām jānosaka tādi P2G vai P2G-LR, lai novērstu uzraudzības iestāžu bažas par iestādes jutību pret negatīviem scenārijiem, ko izmanto uzraudzības stresa testos.
424. P2G ir kapitāla summa, kas jānosaka tā, lai sasniegtu pašu kapitāla vispārējo līmeni, ko uzskata par piemērotu saskaņā ar SREP un uzraudzības stresa testu rezultātiem. P2G līmenim jāaizsargā pret iespējamu TSCR pārkāpumu nelabvēlīgajā scenārijā. P2G-LR līmenim jāaizsargā pret TSLRR pārkāpumu nelabvēlīgajā scenārijā. Ja uzraudzības stresa testu kvantitatīvie rezultāti liecina, ka iestāde negatīva stresa testa scenārija gadījumā, visticamāk, nepārkāps savu TSCR, kompetentās iestādes var izlemt, ka nenoteiks P2G. Kompetentās iestādes var arī nolemt nenoteikt P2G-LR, ja nelabvēlīga stresa testa scenārijā nav paredzams, ka tiks pārkāpta TSLRR.
425. Kompetentajām iestādēm ir jāaprēķina un jānosaka P2G un P2G-LR, pamatojoties uz attiecīgo uzraudzības stresa testu negatīvo scenāriju rezultātiem, tostarp rezultātiem, kas gūti EBI veiktos ES mēroga stresa testos vai kādos citos attiecīgos uzraudzības stresa testos, kuri veikti sistēmas līmenī, izmantojot vairāku faktoru scenāriju analīzi turpmākā (vismaz 2 gadu) periodā (vai nu lejupēji vai augšupēji).
426. Pamatojoties uz proporcionālas pieejas piemērošanu iestādēm, kas nav 1. kategorijas iestādes, un pārrobežu grupu meitasuzņēmumiem, kompetentās iestādes P2G un P2G-LR noteikšanas un atjaunināšanas nolūkā var apsvērt iespēju izmantot vienkāršotu uzraudzības stresa testu (piemēram, izmantojot uzraudzības iestāžu noteiktus "enkura" scenārijus, jutības analīzi, lejupējus stresa testus, ko veikušas izraudzītās iestādes, un portfeļa līmeņa ietekmi, kuru rada konsolidētā līmeņa stresa testi), iepriekšēju uzraudzības stresa testu rezultāti vai iestāžu stresa testi saskaņā ar 421. punktu. Vienkāršotos uzraudzības stresa testus var veikt individuāli, nevis kā daļu no visas sistēmas.
427. Kompetentajām iestādēm ir jāaprēķina un jānosaka P2G un P2G-LR saskaņā ar 2.2.4. iedaļā noteikto minimālas iesaistes modeli. Proti, P2G un P2G-LR aprēķināšanas un noteikšanas regularitātei ir jāatbilst kapitāla pietiekamības novērtēšanas regularitātei saskaņā ar SREP minimālas iesaistes modeli. Nav sagaidāms, ka vienkāršotie uzraudzības stresa testu veidi, kas

minēti 426. punktā, būs biežāki nekā SREP, ja vien kompetentā iestāde to neuzskatīs par vajadzīgu.

428. Neatkarīgi no iepriekšējā punkta:

- a. kompetentajām iestādēm jānovērtē, vai esošais P2G un P2G-LR līmenis joprojām ir atbilstīgs, ja ir pieejami jauno uzraudzības stresa testu rezultāti, un vajadzības gadījumā jāpārskata P2G un P2G-LR līmenis;
- b. kompetentās iestādes var noteikt P2G un P2G-LR tikai reizi divos gados, nevis reizi gadā, tostarp iestādēm, kurām kapitāla pietiekamība saskaņā ar SREP minimālās iesaistes modeli jānovērtē katru gadu (piemēram, SREP 1. kategorijas iestādes). Tomēr nākamajā gadā pēc P2G noteikšanas kompetentajām iestādēm, pamatojoties uz visu attiecīgo informāciju, tostarp iepriekšējo uzraudzības stresa testu rezultātiem, kopā ar papildu jutīguma analīzi (t. i., vienkāršotiem uzraudzības stresa testiem) jānovērtē, vai P2G un P2G-LR joprojām ir aktuāli vai ir jāatjaunina.

429. Kompetentajām iestādēm kopumā nevajadzētu izmantot P2G, lai segtu tādu risku aspektus, kas jāsedz ar papildu pašu kapitāla prasībām saskaņā ar šo pamatnostādņu 7.2. iedaļu. Tāpat P2G-LR nav jāaptver tie pārmērīgas sviras riska aspekti, uz kuriem attiecas papildu pašu kapitāla prasības saskaņā ar šo pamatnostādņu 7.3. iedaļu.

430. Nosakot P2G apmēru, kompetentajām iestādēm ir jānodrošina, ka šo prasību līmenis ir pietiekams, lai segtu vismaz prognozēto maksimālo stresa ietekmi, kas jāaprēķina, pamatojoties uz pirmā līmeņa pamata (CET1) kapitāla rādītāja izmaiņām (t. i., ņemot vērā gan CET1 kapitāla, gan kopējās riska darījumu vērtības (TREA) izmaiņas sliktākajā stresa gadā un piemērojamo kapitāla prasību līmeni, kā arī 422. un 432.–436. punktā izklāstītos apsvērumus. Maksimālā stresa ietekme P2G noteikšanas nolūkā jāsaprot kā starpība starp zemāko CET1 attiecību nelabvēlīgajā scenārijā stresa testa periodā un faktisko CET1 attiecību sākuma punktā. Nosakot P2G-LR lielumu, maksimālā stresa ietekme jāaprēķina, pamatojoties uz pirmā līmeņa kapitāla izmaiņām vissliktākajā stresa gadā un ņemot vērā piemērojamās sviras rādītāja kapitāla prasības. Lai aprēķinātu P2G-LR, maksimālā stresa ietekme jāsaprot kā starpība starp zemāko sviras rādītāju nelabvēlīgajā scenārijā stresa testa periodā un faktisko sviras rādītāju sākumpunktā.

431. Kompetentajām iestādēm jāiegūst katrai iestādei specifiskais P2G sākumpunkts, izmantojot kompensējošus elementus, kas jau sedz riskus, kuri atspoguļoti maksimālajā stresa ietekmē. Jo īpaši kompetentajām iestādēm jākompensē attiecīgie pasākumi, jo īpaši kapitāla saglabāšanas rezerves, kā norādīts 435. punktā. Turklāt, nosakot P2G un P2G-LR sākumpunktus, kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā var apsvērt citas maksimālā stresa ietekmes korekcijas saistībā ar statisko bilances pieņēmumu vai atšķirīgo laikposmu starp stresa testu un sākumpunkta laiku.

432. Nosakot P2G un P2G-LR, kompetentajām iestādēm jānodrošina pienācīga saikne starp P2G un P2G-LR sākumpunktiem un attiecīgi galīgo P2G un P2G-LR. Šajā nolūkā tās var nolemt

izmantot diapazonu pieeju, lai klasificētu iestādes saskaņā ar P2G un P2G-LR sākumpunktiem, pamatojoties uz attiecīgajiem uzraudzības stresa testiem, kas aprakstīti 425. punktā, vai pamatojoties uz citām pieejām, kas izklāstītas 426. punktā. Līdz ar to kompetentās iestādes katrai grupai var piešķirt fiksētu diapazonu attiecīgi P2G vai P2G-LR līmeņiem un galīgo P2G un P2G-LR noteikt piešķirtās kopas diapazonā vai izņēmuma kārtā ārpus attiecīgās kopas diapazona, pamatojoties uz iestādei specifiskiem apsvērumiem. Kompetentajām iestādēm jācenšas izvairīties no strauja krituma efekta starp kopām, piemēram, pieļaujot blakus esošo grupu P2G vai P2G-LR līmeņu daļēju pārklāšanos, un tām jānodrošina, ka rezultātā iegūtais galīgais P2G un P2G-LR līmenis atbilst tieši konkrētajai iestādei.

433. Nosakot galīgo P2G un P2G-LR apmēru, kompetentajām iestādēm ir attiecīgā gadījumā jāņem vērā arī šādi faktori:

- a. gads, kurā vērojama maksimālā stresa ietekme attiecībā pret stresa testos izmantoto scenāriju sākumpunktu un laika periodu;
- b. uzticama iestādes stresa testa rezultāti, ņemot vērā konkrētās scenārija definīcijas un pieņēmumus, jo īpaši tad, ja tos uzskata par piemērotākiem iestādes komercdarbības modelim un riska profilam vai ja iekšējie scenāriji ir stingrāki par uzraudzības scenārijiem;
- c. izmaiņas, kas notiek pēc stresa testa pēdējā termiņa un kas būtiski ietekmē iestādes riska profilu vai kapitāla pozīciju (piemēram, ienākumus nenesošu aizdevumu pārdošana). Šīs izmaiņas var ietvert riska profila starposma izmaiņas, tostarp strukturālas izmaiņas iestādes darbībā vai bilancē;
- d. iestādes vadības attiecīgās riska mazināšanas darbības, kas uzraudzības novērtējumā atzītas par ticamām un ļoti drošām;
- e. informācija par uzraudzības iestāžu viedokli par uzraudzības stresa testu attiecināmību uz iestādes stratēģiju, finanšu plāniem un komercdarbības modeli;
- f. samazināta noteiktība par iestādes faktisko jutīgumu pret nelabvēlīgiem scenārijiem;
- g. jebkāda iespējama pārklāšanās ar P2R vai P2R-LR;
- h. iestādes vispārēja darbības atjaunošanas spēja atbilstoši Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2016/1075 12. panta 3. punktam⁴⁰, ja iestādes aprēķins tiek uzskatīts par pietiekami ticamu un reālistisku;

---

⁴⁰ Komisijas 2016. gada 23. marta Deleģētā regula (ES) 2016/1075, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizē atvērto plānu saturu.

- i. iestādes pieejamā pašu kapitāla kvalitāte (struktūra), tostarp sliktākajā stresa gadā; un
- j. tas, vai iestādei ir vai nav piemērota pārstrukturēšana vai noregulējums.

434. Lai noteiktu P2G saskaņā ar 433b. punktu, kompetentajām iestādēm arī jāapsver, cik lielā mērā stresa scenāriji aptver visus būtiskos riskus, kas ietekmē papildu pašu kapitāla prasības TSCR. Kompetentajām iestādēm jo īpaši ir jāņem vērā tas, ka makroekonomiskās lejupslīdes scenārijos var nebūt pilnīgi ņemti vērā daži riski, piemēram, rīcības risks, pensiju risks vai daži kredīta koncentrācijas riska elementi (piemēram, individuālā koncentrācija), un tas var palielināt iespējamus zaudējumus negatīvajā scenārijā, kuru testē.

435. Turklāt kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā, cik lielā mērā spēkā esošās kopējo kapitāla rezervju prasības un citi piemērojamie pasākumi jau attiecas uz stresa testēšanā atklātajiem riskiem. Kompetentajām iestādēm ir jākompensē P2G pret kapitāla saglabāšanas rezervēm (CCB), jo vēlāk P2G un CCB pārklāsies. Turklāt, lai gan starp P2G un pretcikliskajām kapitāla rezervēm (CCyB) pārklāšanās principā netiek prognozēta, kompetentajām iestādēm ir izņēmuma gadījumos un katrā gadījumā atsevišķi jākompensē P2G pret CCyB, pamatojoties uz apsvērumu par pamatā esošajiem riskiem, ko sedz rezerves un kas ir integrēti stresa testos izmantoto scenāriju struktūrā (sadarbojoties ar makroprudenciālās uzraudzības iestādi). Kompetentās iestādes nedrīkst kompensēt P2G pret sistēmiskā riska rezervēm (GSII/O-SII rezerves un sistēmiskā riska rezerves), jo tās ir paredzētas to risku segšanai, kurus iestāde rada finanšu sistēmai. Tāpat kompetentajām iestādēm nav jākompensē P2G-LR ar G-SNI sviras rādītāja rezerves prasību, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 575/2013 92. panta 1.a punktā.

436. Ja kompetentās iestādes nosaka P2G, tām šī prasība jāpievieno papildus OCR. Ja kompetentās iestādes nosaka P2G-LR, tām šī prasība jāpievieno papildus OLRR. Kompetentajām iestādēm OCR un OLRR jāuzskata par diviem atsevišķiem prasību kopumiem. Tādējādi pieejamo pašu kapitālu var vienlaikus izmantot, lai izpildītu gan P2G, gan P2G-LR prasības.

P2G un P2G-LR paziņošana un struktūra

437. Paziņojot iestādēm P2G vai P2G-LR, kompetentajām iestādēm jāpamato savi lēmumi. Pamatojumam vajadzētu būt sagatavotam konkrētajai iestādei, un tajā jāuzsver P2G vai P2G-LR noteikšanai izmantotās metodikas galvenie elementi.

438. Ja P2G vai P2G-LR nosaka vai atjaunina, kompetentajām iestādēm ir jāpaziņo iestādei to līmenis un attiecīgais tā ieviešanas termiņš saskaņā ar 442. punktu. Kompetentajām iestādēm arī ir jāpaskaidro, kāda būs iespējamā uzraudzības iestāžu rīcība gadījumā, ja P2G vai P2G-LR līmeņi netiks sasniegti.

439. Kompetentajām iestādēm jāpaziņo iestādēm, ka P2G jānodrošina ar pirmā līmeņa pamata pašu kapitālu un ka P2G-LR jānodrošina ar pirmā līmeņa atbilstošo pašu kapitālu. Gan P2G, gan

P2G-LR jāiekļauj iestāžu kapitāla plānošanas un riska pārvaldības sistēmās, tostarp attiecībā uz vēlmi uzņemt risku un darbības atjaunošanas plānošanā.

440. Kompetentajām iestādēm arī jāpaziņo iestādēm, ka pašu kapitālu, kas tiek turēts P2G vajadzībām, nevar izmantot, lai izpildītu kādu no OCR elementiem, un ka P2G-LR nevar izmantot, lai izpildītu nevienu no OLRR elementiem.
441. Turklāt kompetentajām iestādēm ir jāpaziņo iestādēm un — attiecīgā gadījumā — citām kompetentajām iestādēm visi piemērojamie pašu kapitāla rādītāji, ko skar P2G (CET1, T1 un kopējais pašu kapitāls), kā arī sviras rādītāja prasība, ko ietekmē P2G-LR.
442. Nosakot un paziņojot iestādēm P2G un P2G-LR **izveidošanas** termiņus, kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā vismaz:
- a. tas, vai iestādei ir vai nav piemērota pārstrukturēšana vai noregulējums; un
  - b. iespējamā ietekme, kas CET1 izteiktiem P2G vai P2G-LR var būt uz citām kapitāla prasību daļām un uz iestāžu spēju emitēt papildu pirmā līmeņa (AT1) vai otrā līmeņa (T2) instrumentus.

7.7.2 Kapitāla plānošana un citi uzraudzības pasākumi, lai stresa apstākļos nodrošinātu kapitāla pietiekamību

Kapitāla plānošana

443. Ja 7.7.1. iedaļā minēto stresa testu kvantitatīvie rezultāti liecina, ka konkrētos stresa scenārijos iestāde nespēs izpildīt piemērojamās kapitāla prasības, kompetentajām iestādēm ir jāprasa, lai iestāde iesniedz ticamu kapitāla plānu, kurā ir risināts piemērojamo kapitāla prasību neizpildes risks.
444. Lai novērtētu kapitāla plāna ticamību, kompetentajai iestādei ir attiecīgā gadījumā jāizskata:
- a. vai kapitāla plāns aptver visu pieņemto stresa testēšanas periodu;
  - b. vai kapitāla plānā ir ierosināts ticamu riska mazināšanas un pārvaldības darbību kopums, kas ierobežo dividenžu maksājumus utt.;
  - c. vai iestāde ir gatava un spējīga īstenot šādas darbības, lai novērstu piemērojamo kapitāla prasību pārkāpumus sistēmas mēroga stresa testos;
  - d. vai uz šīm riska mazināšanas un pārvaldības darbībām attiecas kādi juridiski vai ar reputāciju saistīti ierobežojumi, piemēram, pretrunīgu vai konfliktējošu iepriekšēju publisku paziņojumu dēļ (piemēram, par dividenžu politiku, komercdarbības plāniem un vēlmi uzņemt risku);

- e. iespējamība, ka riska mazināšanas un pārvaldības darbības ļautu iestādei pilnīgi izpildīt tai piemērojamās kapitāla prasības atbilstošā termiņā;
- f. vai ierosinātās darbības lielākoties atbilst makroekonomiskajiem apsvērumiem un zināmām turpmākām regulatīvajām izmaiņām, kas skar iestādi pieņemto negatīvo scenāriju tvēruma un perioda robežās; un
- g. dažādas darbības atjaunošanas iespējas un to analīze, kā izklāstīts iestādes darbības atjaunošanas plānā.

445. Novērtējot kapitāla plānus, kompetentajai iestādei ir attiecīgā gadījumā un pēc efektīva dialoga ar iestādi jāprasa tai attiecīgi mainīt šos plānus, tostarp ierosinātās pārvaldības darbības, vai jāprasa iestādēm īstenot papildu riska mazināšanas pasākumus, kas būtu atbilstoši, ņemot vērā scenārijus un aktuālos makroekonomiskos apstākļus.

446. Kompetentajām iestādēm ir jāprasa, lai iestādes īsteno pārskatīto kapitāla plānu, tostarp papildu izmaiņas, ko veic, pamatojoties uz uzraudzības novērtējuma rezultātiem un dialogu ar iestādi.

Papildu uzraudzības pasākumi

447. Kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā ir jāapsver iespēja piemērot 10. sadaļā noteiktos papildu uzraudzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka iestādei stresa apstākļos ir pieejams pietiekams kapitāls.

448. Konkrētāk, ja stresa testu kvantitatīvie rezultāti liecina, ka iestāde negatīva scenārija gadījumā, visticamāk, pārkāps piemērojamās kapitāla prasības nākamo 12 mēnešu laikā, kompetentajām iestādēm šāda informācija attiecīgā gadījumā ir jāuzskata par vienu no iespējamiem apstākļiem Direktīvas 2013/36/ES 102. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē. Šādos gadījumos kompetentajām iestādēm ir jāpiemēro atbilstoši pasākumi saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punktu, lai nodrošinātu pietiekamu pašu kapitāla līmeni. Konkrētāk, ja šādi pasākumi ir saistīti ar kapitālu, kompetentajām iestādēm ir jo īpaši jāapsver viena no turpmāk minētajām iespējām vai abas (kā noteikts Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta a) un f) apakšpunktā):

- a. pieprasīt iestādēm turēt attiecīgu papildu pašu kapitāla apmēru nominālas summas veidā, ņemot vērā SREP novērtējuma rezultātu;
- b. pieprasīt mazināt risku, kas saistīts ar iestādes darbībām, produktiem un sistēmām.

7.8 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

449. Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāsniedz viedoklis par to, vai esošie pašu kapitāla resursi nodrošina drošu segumu riskiem, kuriem ir vai varētu tikt

pakļauta iestāde. Šis viedoklis kopā ar dzīvotspējas vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 8. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā.

8. tabula. Uzraudzības apsvērumi, piešķirot punktus kapitāla pietiekamībai

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
1	Esošā pašu kapitāla apmērs un struktūra rada zema līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestāde var viegli izpildīt tai noteiktās P2G un P2G LR prasības. • Iestādes pašu kapitāla līmenis pietiekami pārsniedz OCR un OLRR, un ir paredzams, ka tāds saglabāsies arī nākotnē. • Stresa tests neatklāj vērā ņemamu risku attiecībā uz smagas, bet ticamas ekonomiskās lejupslīdes ietekmi uz pašu kapitālu vai aizņemto līdzekļu īpatsvaru. • Attiecīgos gadījumos nav traucēta brīva kapitāla plūsma starp grupas struktūrvienībām vai visu struktūrvienību kapitāls pietiekami pārsniedz uzraudzības prasības. • Iestādei ir ticams un izpildāms kapitāla plāns, kam vajadzības gadījumā ir potenciāls būt efektīvam. • Nepastāv būtisks/loti zems pārmērīgas sviras risks.
2	Esošā pašu kapitāla apjoms un struktūra rada vidēja–zema līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādei ir grūtības izpildīt P2G vai P2G LR. Vadības attiecīgās riska mazināšanas darbības minēto grūtību risināšanai ir atzītas par ticamām. • Iestāde gandrīz pārkāpj dažas no savām kapitāla rezervēm, bet joprojām acīmredzami pārsniedz tās TSCR un TSLRR. • Stresa tests atklāj zema līmeņa risku attiecībā uz smagas, bet ticamas ekonomiskās lejupslīdes ietekmi uz pašu kapitālu vai aizņemto līdzekļu īpatsvaru, bet pārvaldības darbības minēto grūtību risināšanai šķiet ticamas. • Attiecīgā gadījumā ir vai varētu būt nedaudz traucēta brīva kapitāla plūsma starp grupas sabiedrībām. • Iestādei ir ticams un izpildāms kapitāla plāns (lai gan tas ir saistīts ar risku), kas vajadzības gadījumā varētu būt efektīvs.

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
3	Esošā pašu kapitāla apmērs un struktūra rada vidēja–augsta līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv zems pārmērīgi aizņemto līdzekļu īpatsvara risks. • Iestāde neievēro tās P2G vai P2G LR. Pastāv bažas par vadības attiecīgajām riska mazināšanas darbībām minēto grūtību risināšanai. • Iestāde neievēro kādu no savām kapitāla rezervēm. Pastāv iespēja, ka situācijas pasliktināšanās gadījumā iestāde pārkāps TSCR vai TSLRR. • Stresa testi atklāj vidēju risku attiecībā uz smagas, bet ticamas ekonomiskās lejupslīdes ietekmi uz pašu kapitālu vai aizņemto līdzekļu īpatsvaru. Pārvaldības darbības minēto grūtību risināšanai, iespējams, nav pietiekamas. • Attiecīgā gadījumā ir traucēta brīva kapitāla plūsma starp grupas sabiedrībām. • Iestādei ir kapitāla plāns, kura efektivitāte ir maz ticama. • Pastāv vidējs pārmērīgi aizņemto līdzekļu īpatsvara risks.
4	Esošā pašu kapitāla apmērs un struktūra rada augsta līmeņa risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestāde nepilda noteiktos P2G (P2G LR vai apzināti nav ieviesusi P2G) un nespēs tos izpildīt tuvākajā nākotnē. Vadības attiecīgās riska mazināšanas darbības minēto grūtību risināšanai nav atzītas par ticamām. • Iestāde gandrīz pārkāpj TSCR vai TSLRR. • Stresa testos atklājas, ka TSCR vai TSLRR tiktu pārkāptas drīz pēc smagas, taču iespējamās ekonomikas lejupslīdes sākuma. Pārvaldības darbības to nespēs pienācīgi risināt. • Attiecīgā gadījumā ir traucēta brīva kapitāla plūsma starp grupas sabiedrībām. • Iestādei nav kapitāla plāna, vai tās kapitāla plāns ir acīmredzami nepietiekams. • Pastāv augsts pārmērīgi aizņemto līdzekļu īpatsvara risks.

8. sadaļa. Likviditātes un finansējuma risku novērtēšana

8.1 Vispārīgi apsvērumi

450. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt likviditātes un finansējuma riskus, kas tiek uzskatīti par iestādei būtiskiem. Šīs sadaļas mērķis ir nodrošināt vienotas metodoloģijas, kas jāņem vērā, novērtējot individuālos riskus, riska pārvaldību un kontroli. Šie nav paredzēti kā visaptveroši kritēriji un ļauj kompetentām iestādēm ņemt vērā arī citus papildu kritērijus, ko tās varētu uzskatīt par nozīmīgiem, balstoties uz pieredzi un konkrētām iestādes īpatnībām.

451. Šī sadaļa nodrošina kompetentās iestādes ar vienotiem elementiem, lai vērtētu likviditātes un finansējuma riskus.

452. Metodika ietver trīs galvenās sastāvdaļas:

- a. piemītošā likviditātes riska novērtējumu;
- b. piemītošā finansējuma riska novērtējumu; un
- c. likviditātes un finansējuma risku pārvaldības novērtējumu.

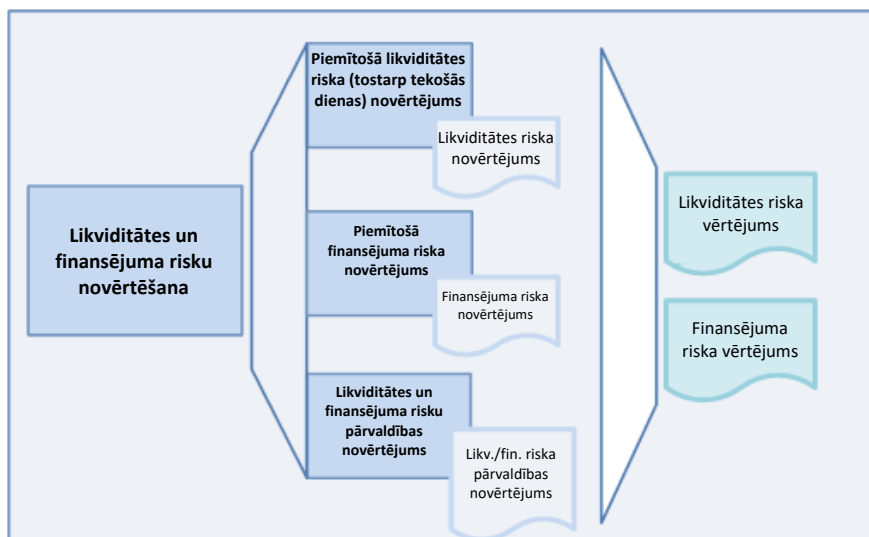
453. Novērtējot likviditātes un finansējuma riskus, kompetentajām iestādēm jāpārbauda iestādes atbilstība minimālajām ES regulatīvajām prasībām, likviditātes seguma rādītājam (LCR), kā noteikts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/61⁴¹, un neto stabila finansējuma rādītājam (NSFR) atbilstoši Regulas (ES) Nr. 575/2013 Sestās daļas IV sadaļai. Tomēr šīs pamatnostādnes paplašina novērtēšanas jomu ārpus šīs minimālās prasības, lai ļautu kompetentajām iestādēm izveidot visaptverošu priekšstatu par riskiem.

454. Šī novērtējuma darba gaita ir attēlota 5. attēlā.

---

⁴¹ Komisijas 2014. gada 10. oktobra Deleģētā regula (ES) 2015/61, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz likviditātes seguma prasību kredītiestādēm.

2. attēls. Likviditātes un finansējuma risku novērtējuma elementi

455. Saskaņā ar šajā sadaļā norādītajiem kritērijiem, kompetentajām iestādēm jānovērtē visi trīs komponenti, lai veidotu priekšstatu par piemītošā likviditātes un finansējuma riska līmeni, ar kuru saskaras iestāde, un par iestādes likviditātes un finansējuma riska pārvaldības un kontroles kvalitāti. Ņemot vērā, ka likviditātes risks un finansējuma risks un to pārvaldība ir savstarpēji saistīti un savstarpēji atkarīgi, sadaļa, lai novērtētu likviditātes un finansējuma riska pārvaldību un kontroli, ir vienāda abiem riskiem.

456. Veicot likviditātes un finansējuma risku novērtējumu, kā daļu no SREP, kompetentās iestādes var izmantot informācijas avotu kombināciju, tai skaitā:

- a. iestādes komercdarbības modeļa analīzes rezultātus jo īpaši tos, kas var palīdzēt izprast likviditātes un finansējuma risku galvenos avotus;
- b. informāciju, kas izriet no galveno rādītāju uzraudzības;
- c. uzraudzības iestāžu pārskatus, un jo īpaši informāciju, ko iestāde sniedz likviditātes un finansējuma riska ziņojumos saskaņā ar Regulas (ES) 575/2013 415. pantu;
- d. dažādu uzraudzības iestāžu darbību rezultātus;
- e. NILL/TFN jomā strādājošo kompetento iestāžu sniegto informāciju, kas varētu ietekmēt likviditātes un finansējuma pozīciju;
- f. iestādes sniegto informāciju, tostarp informāciju no ILAAP;
- g. iekšējās vai ārējās revīzijas ziņojumu konstatējumus un novērojumus;
- h. ieteikumus, pamatnostādnes un norādījumus, kas iekļauti EBI izdotajos LCR un NSFR īstenošanas ziņojumos, kā arī makroprudenciālās uzraudzības iestāžu vai ESRK brīdinājumus un ieteikumus;

- i. riskus, kuri atklāti citās iestādēs ar līdzīgu komercdarbības modeli (līdzīgā grupa).

457. Šajā sadaļā noteikto metodoloģiju un kopējo elementu īstenošanā, kompetentajām iestādēm jānosaka attiecīgie kvantitatīvie rādītāji un citi rādītāji, kurus arī varētu izmantot, lai uzraudzītu galvenos rādītājus, kā norādīts 3. sadaļā.

458. Katra atsevišķā riska novērtējuma rezultāti jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā, kas sniedz skaidrojumu par galvenajiem risku virzītājspēkiem un riska vērtējumu, kā aprakstīts turpmākajās iedaļās.

8.2 Likviditātes riska novērtēšana

459. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes īstermiņa un vidēja termiņa likviditātes risks atbilstīgos laika posmos, tai skaitā vienas dienas perioda ietvaros, lai nodrošinātu, ka iestāde uztur pietiekamas likviditātes rezervju līmeņus, gan parastos, gan stresa apstākļos. Šis novērtējums ietver šādus elementus:

- a. likviditātes vajadzību novērtējums īstermiņā un vidējā termiņā;
- b. dienas likviditātes riska novērtējums;
- c. likviditātes rezervju un kompensējošās kapacitātes novērtējums; un
- d. uzraudzības iestāžu likviditātes stresa pārbaudes.

460. Lai novērtētu likviditātes vajadzības, rezerves un kompensējošo kapacitāti parastos apstākļos, kompetentajām iestādēm jāpapildina analīze ar pierādījumiem no pārskatu ziņošanas veidnēm, kuri būs papildu uzraudzības rādītāji, kā noteikts un ieviests ĪTS par uzraudzības pārskatu sniegšanu⁴². Kompetentās iestādes var veikt mazāk detalizētu tekošās dienas likviditātes riska novērtēšanu un likviditātes stresa testēšanu, ja šie riska avoti nav tik būtiski, jo īpaši 3. un 4. kategorijas iestādēm.

Likviditātes vajadzību novērtēšana īstermiņā un vidējā termiņā

461. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes likviditātes vajadzības īstermiņā un vidējā termiņā gan parastos, gan stresa apstākļos (stresa situācijās). Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. iestādes stresa likviditātes vajadzības dažādos laikos jo īpaši pirms 30 dienām, no 30 dienām līdz 3 mēnešiem, un pēc 3 līdz 12 mēnešiem, un īpaši smagu, bet ticamu stresa situāciju ietekmi uz iestādes likviditātes vajadzībām (neto izejošās naudas plūsmas), lai aptvertu īpatnējos/idiosinkrātiskos, tirgus mēroga un kombinētos stresa situāciju; un

---

⁴² Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/451.

- b. likviditātes vajadzību apjomu, atrašanās vietu un valūtu un, ja iestāde veic darbības ar dažādām būtiskām valūtām, atsevišķu stresa situāciju ietekmes dažādās valūtās, lai atspoguļotu valūtas konvertējamības risku.

462. Kompetentajām iestādēm jāatbalsta īstermiņa likviditātes riska novērtēšana, vismaz analizējot LCR, kā norādīts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/61, un jo īpaši:

- a. vai iestāde pareizi sniedz ziņojumus par LCR pozīciju; un
- b. vai LCR adekvāti nosaka iestādes likviditātes vajadzības.

463. Novērtējot satricinājumu ietekmi uz iestādes likviditātes vajadzībām, kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā visus iestādes likviditātes riska būtiskos avotus. Jo īpaši tām attiecīgā gadījumā vajadzētu ņemt vērā:

- a. iespēju, ka visas piemērojamās ES regulatīvās prasības nevar pienācīgi identificēt iestādes likviditātes vajadzības gadījumā, kad prasībai tiek izmantoti stresa scenāriji, tostarp, kad termiņi ir īsāki par 30 dienām;
- b. riskus, kas rodas saistībā ar vairumfinansējuma darījuma partneriem, attiecībā uz bilances posteņu un finansējuma koncentrāciju, un ņemot vērā darbības, kuras iestāde var veikt, lai saglabātu savu reputāciju/franšīzi;
- c. riskus, kas rodas saistībā ar iespējamo naudas plūsmu/ārpusbilances posteņiem (piemēram, kredītu līnijām, drošības rezerves pieprasījumiem) un darbībām (piemēram, likviditātes atbalsts nekonsolidētām īpašam mērķim dibinātām sabiedrībām ārpus līgumā noteiktajām saistībām), ņemot vērā darbības, ko iestāde var veikt, lai saglabātu savu reputāciju/franšīzi;
- d. līdzekļu ieplūdi un aizplūdi uz bruto pamata, kā arī neto pamata: ja pastāv ļoti augsta ieplūde un aizplūde, kompetentajām iestādēm vajadzētu pievērst īpašu uzmanību iestādes riskam, ja ieplūde netiek saņemta, kad paredzēts, pat tad, ja ir ierobežots neto aizplūdes risks;
- e. riskus, kas rodas saistībā ar iestādes privātpersonu vai MVU klientiem, ņemot vērā darbības, kuras iestāde var veikt, lai saglabātu savu reputāciju/franšīzi. Šim nolūkam kompetentajām iestādēm jāpielieto metodika privātpersonu vai MVU noguldījumu klasificēšanai dažādās riska grupās saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/61 24. un 25. pantu;
- f. risku, ka pārmērīgs risks vidēja termiņa un ilgtermiņa finansējuma profilā negatīvi ietekmēs ar īstermiņa likviditātes pozīciju saistīto darījuma partneru rīcību; un

- g. risku, kas rodas saistībā ar fiduciāriem noguldījumiem⁴³.

Tekošās dienas likviditātes riska novērtējums

464. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes pakļautība tekošās dienas likviditātes riskam izvēlētajā laika periodā, tostarp tekošās dienas likvīdo aktīvu pieejamība, ņemot vērā negaidīto tekošās dienas izejošo naudas plūsmu neparedzamību vai ienākošo naudas plūsmu trūkumu. Kompetentās iestādes var ņemt vērā, ka šis riska avots varētu būt mazāk būtisks, jo īpaši attiecībā uz 3. un 4. kategorijas iestādēm. Attiecībā uz visām pārējām iestādēm, ja šo riska avotu uzskata par būtisku, šajā novērtējumā būtu jāiekļauj vismaz novērtējums par dienas likviditāti, kas ir pieejama vai pieejama parastos apstākļos, kā arī finanšu vai operacionālā stresa apstākļos (piemēram, IT traucējumi, juridiskie ierobežojumi līdzekļu pārskaitīšanai, piekļuves korespondentbankas pakalpojumiem un/vai tīrvērtes pakalpojumiem apturēšana/izbeigšana attiecībā uz valūtām, precēm vai instrumentiem, kas ir nozīmīgi iestādei).
465. Jurisdikcijām, kurās ziņošana par dienas risku vēl nav pieejama, kompetentajām iestādēm jāpaļaujas uz pašas iestādes tekošās dienas likviditātes riska analīzi.

Likviditātes rezervju un kompensējošās kapacitātes novērtējums

466. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt iestādes likviditātes rezerves atbilstību, un vai iestādes kompensējošā kapacitāte atbilst mēneša likviditātes vajadzībām, kā arī dažādos laika periodos, iespējams, līdz 1 gadam, tostarp uz nakti. Šajā novērtējumā vajadzētu ņemt vērā:
- tieši pieejamās likviditātes rezerves, vai arī iestādes izdzīvošanas periodus saskaņā ar dažādiem stresa scenārijiem;
  - kopējo kompensējošo kapacitāti, kas pieejama iestādei visā attiecīgā stresa scenārija periodā;
  - raksturlielumus, piemēram, dažādu stresa scenāriju un periodu smagumu un ilgumu, vērtējot iestādes likviditātes vajadzības;
  - aktīvu apjomu, kurus būtu nepieciešams likvidēt attiecīgajos laika periodos;
  - vai faktiskā likviditātes rezerve un kompensējošā kapacitāte, tostarp likvīdo aktīvu kvalitāte, atbilst iestādes vēlmei uzņemties likviditātes risku; un

---

⁴³ Paraugprakse ir pieejama EBI ziņojumā: Likviditātes seguma rādītāja īstenošanas uzraudzība ES — Otrais ziņojums (EBA/REP/2021/07).

- f. likvīdo aktīvu klasifikācija un kvalitāte, kā noteikts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/61 (LCR deleģētā regula)⁴⁴.

467. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes spēja savlaicīgi pārvērst naudā likvīdos aktīvus, lai apmierinātu likviditātes vajadzības stresa periodā. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai iestāde, pārbauda tās pieeju tirgum, pārdodot vai periodiski veicot repo darījumus;
- b. vai pastāv augstas koncentrācijas, kas var radīt likviditātes rezerves un kompensējošās kapacitātes pārvērtēšanas risku;
- c. vai rezerves aktīvi nav apgrūtināti (kā noteikts EBI pamatnostādnēs attiecībā uz informācijas atklāšanu par apgrūtinātiem un neapgrūtinātiem aktīviem⁴⁵), kurus kontrolē attiecīgais personāls, un kuri ir viegli pieejami likviditātes pārvaldīšanas funkcijām;
- d. vai likvīdo aktīvu nominālvērtība atbilst likviditātes valūtas vajadzību struktūrai/izvietojumam;
- e. vai iestāde ir aizņēmusies likvīdos aktīvus, un vai ir nepieciešams tos atgriezt īstermiņa likviditātes stresa periodā, kas nozīmētu, ka iestādei tie vairs nebūtu pieejami, lai apmierinātu stresa perioda līdzekļu aizplūdes, apsverot darījuma kopējo efektu; un
- f. pieņemto likviditātes nodrošinājuma mehānismu sagaidāmā vērtība, ja kompetentās iestādes nosaka, ka šādus mehānismus var zināmā mērā iekļaut kompensējošā kapacitātē.

Uzraudzības likviditātes stresa pārbaudes

468. Kompetentajām iestādēm vajadzētu izmantot likviditātes stresa pārbaudes, ko definē un veic kompetentās iestādes, kā neatkarīgu īstermiņa un vidēja termiņa likviditātes risku novērtēšanas instrumentu, lai:

- a. noteiktu likviditātes riskus dažādos laika periodos un dažādos stresa scenārijos. Stresa scenārijiem vajadzētu balstīties uz 30 dienu LCR stresa pieņēmumiem, bet kompetentās iestādes var paplašināt novērtējuma diapazonu, analizējot riskus 30 dienu periodā, kā arī periodā, kas ilgāks par 30 dienām, un mainīt LCR pieņēmumus, lai atspoguļotu riskus, kurus LCR nenosedz pietiekamā līmenī;

---

⁴⁴ Komisijas 2014. gada 10. oktobra Deleģētā regula (ES) 2015/61, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz likviditātes seguma prasību kredītiestādēm (OV L 11, 17.1.2015., 1.–36. lpp.).

⁴⁵ EBI pamatnostādnes par informācijas atklāšanu par apgrūtinātiem un neapgrūtinātiem aktīviem ([EBA/GL/2014/03](#))

- b. sniegtu viedokli par likviditātes risku papildus iestādes sniegtajai informācijai par iestādes iekšējām stresa pārbaudēm;
- c. apzinātu un aprēķinātu likviditātes riska konkrētas sfēras; un
- d. sniegtu viedokli par kopējo likviditātes risku, kam ir pakļauta iestāde, kas ļaus tām salīdzināt iestāžu relatīvo risku. Kā minimums, tajā vajadzētu iekļaut uzraudzības iestāžu stresa pārbaudi, apvienojot iestādei specifisko un tirgus mēroga stresa situāciju.

469. Kompetentās iestādes var novērtēt likviditātes seguma prasības iespējamās izmaiņas un jutību saskaņā ar 412. panta 3. punktu un 414. panta Regulā (ES) Nr. 575/2013 piemērošanu vieglu stresa scenāriju laikā, izmantojot uzraudzības vai iestādes likviditātei specifiskā stresa pārbaudi. Šajā novērtēšanā izmantotajiem scenārijiem parasti vajadzētu būt mazāk smagiem (piemēram, tikai tirgus mēroga stresa situācija) nekā scenārijiem, ko izmanto, lai pārbaudītu iestādes ilgzinātību (tirgus mēroga un sistēmiskie stresa situācijas), un līdz ar to atspoguļot situācijas, kurās iestādēm nevajadzētu izmantot to minimālās likviditātes rezerves. Veicot uzraudzības likviditātes stresa pārbaudi 3. un 4. kategorijas iestādēm, kompetentās iestādes var izmantot mazāk scenāriju un piemērot ne tik detalizētu analīzi kā citām iestādēm.

8.3 Piemītošā finansējuma riska novērtēšana

470. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes finansējuma risks un tas, vai vidēja termiņa un ilgtermiņa aktīvi un ārpusbilances posteņi atbilst dažādiem stabila finansējuma instrumentiem gan parastos, gan stresa apstākļos. Šis novērtējums ietver šādus elementus:

- a. iestādes finansējuma profila novērtējumu;
- b. finansējuma profila stabilitātes riska novērtējumu;
- c. faktiskās tirgus pieejamības novērtējumu; un
- d. finansējuma risku gaidāmo pārmaiņu novērtējumu, pamatojoties uz iestādes finansēšanas plānu.

Iestādes finansējuma profila novērtēšana

471. Kompetentajām iestādēm jānovērtē iestādes finansējuma profila piemērotība, tostarp gan vidēja termiņa, gan ilgtermiņa līgumsaistības un rīcības neatbilstība saistībā ar tās komercdarbības modeli, stratēģiju un vēlmi uzņemt risku. Precīzāk tām vajadzētu ņemt vērā:

- a. vai iestādes vidēja termiņa un ilgtermiņa aktīvi un ārpusbilances posteņi atbilst virknei stabila finansēšanas instrumentu saskaņā ar 413. pantu Regulā (ES) Nr. 575/2013, un vai tās faktiskā neatbilstība attiecīgajā laika periodā ir pieņemamās robežās, attiecībā uz iestādes konkrēto komercdarbības modeli;

- b. vai - ņemot vērā kompetentās iestādes viedokli par iestādes vēlamā finansējuma profilu - iestādes faktiskais finansējuma profils neatbilst tās vēlamajam profilam;
- c. (vietējās) regulējošie un līgumiskie faktori, kas ietekmē finansējuma nodrošinātāju uzvedības īpašības (piemēram, tīrvērtes, iekšējās rekapitalizācijas, noguldījumu garantiju sistēmas, u.c. noteikumi, jo tie var ietekmēt finansējuma nodrošinātāju uzvedību), jo īpaši, ja pastāv būtiskas izmaiņas vai atšķirības starp jurisdikcijām, kurās iestāde darbojas; un
- d. ka finansējuma termiņstruktūras pārveidošana novedīs pie noteikta līmeņa neatbilstībām, tomēr tām jāpaliek pārvaldāmām un kontrolējamām, lai novērstu komercdarbības modeļa sabrukumu stresa periodu vai tirgus apstākļu izmaiņu laikā.
- e. jebkādu papildu informāciju, ja tāda ir pieejama, kura saņemta no NILL/TFN uzraudzības iestādes, par to, cik liels ir iespējamais NILL/TF risks un par iestādes NILL/TF riska pārvaldības sistēmas iespējamajiem trūkumiem, kas varētu palielināt finansējuma risku.

472. Kompetentajām iestādēm jāatbalsta iestādes finansējuma profila novērtējums, analizējot vismaz NSFR, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 Sestās daļas IV sadaļā, un jo īpaši:

- a. vai iestāde pareizi sniedz ziņojumus par NSFR pozīciju; un
- b. vai NSFR adekvāti nosaka iestādes likviditātes vajadzības.

473. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai potenciālie trūkumi, kas izriet no iestādes finansējuma profila, piemēram, termiņu nesakrītības, kas pārkāpj pieņemamas robežas, finansējuma avotu pārmērīgas koncentrācijas, pārmērīgi aktīvu apgrūtinājumi vai ilgtermiņa aktīvu nepiemērots vai nestabils finansējums, varētu radīt nepieņemamu pieaugumu iestādes finansējuma izmaksās. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. risku, ka finansējums tiks pārjaunots ar paaugstinātām procentu likmēm, ja pastāv pārmērīga atkarība no konkrētiem finansējuma avotiem, iestādes finansējuma vajadzības paaugstinās vai finansējuma avoti uztver iestādi par tādu, kam ir riskantāks profils, jo īpaši, ja nav paredzams, ka šis paaugstināto izmaksu slogs tiks automātiski novirzīts uz klientiem; un
- b. vai aktīvu apgrūtinājuma līmeņa paaugstināšanās virs pieļaujamās robežas samazina pieejamību pie nenodrošinātā finansējuma un palielina tā cenu.

Finansējuma profila stabilitātes riska novērtēšana

474. Kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā faktori, kas var samazināt finansējuma profila stabilitāti attiecībā uz aktīvu, ārpusbilances posteņu un saistību veidu un īpašībām. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. iespēja, ka neviena piemērojamā ES regulatīvā prasība nespēs pienācīgi noteikt iestādes finansējuma profila stabilitāti parastos vai stresa scenārijos, tostarp ilgāk par 1 gadu;
- b. fakts, ka dažas konkrētas aktīvu klases būs iestādei un/vai sistēmai nozīmīgākas nekā citas;
- c. strukturālā termiņa nesakritības starp aktīviem un pasīviem dažādās nozīmīgajās valūtās, vajadzības gadījumā, kā arī apkopojumā, un kādā mērā valūtu neatbilstības, pārklājot strukturālās termiņu nesakritības, ietekmē uz finansējuma profila stabilitāti attiecināmo kopējo risku; un
- d. atbilstoši strukturālā finansējuma rādītāji (atbilstoši iestādes darbības modelim). Strukturālā finansējuma rādītāju piemēri var būt aizdevumu/noguldījumu attiecība, klientu finansējuma deficīts un uzvedībai pielāgots termiņu sadalījums;
- e. finansējuma iezīmes, kas varētu norādīt uz palielinātu NILL/TF risku un bažām no prudenciālā viedokļa (piemēram, atkarība no nerezidentu noguldījumiem, jo īpaši no augsta riska jurisdikcijām (kā noteikusi Eiropas Komisija), noguldījumi ārvalstu grāmatojuma vietās, kas neatbilst komercdarbības modelim, vai neparastas procentu likmes salīdzinājumā ar līdzīgām iestādēm, kas neatbilst produkta veidam vai iestādes komercdarbības modelim). Ja šādas iezīmes tiek konstatētas, kompetentajām iestādēm jāsažinās ar NILL/TFN uzraudzības iestādi, lai saņemtu tās novērtējumu par NILL/TF riska pārvaldības sistēmu un noteiktu ietekmi uz finansējuma risku⁴⁶.

475. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt uz finansējuma profila ilgtspēju attiecināmos riskus, kas izriet no koncentrācijas finansējuma avotos. Tām attiecīgi jāņem vērā šādi faktori:

- a. koncentrācija dažādos aspektos, īpaši un vajadzības gadījumā: izmantoto finansēšanas instrumentu veids, specifiski finansējuma tirgi, individuāli vai saistīti darījumu partneri un citi koncentrācijas riski, kas var ietekmēt piekļuvi finansējumam nākotnē (koncentrējoties uz tirgiem un instrumentiem, kas attiecas uz ilgtermiņa finansējuma profilu, un atzīmējot, ka viņu viedoklis par koncentrācijas risku īstermiņa likviditātes profilam var būt svarīgs); un
- b. risks, ka aktīvu apgrūtinājumam var būt negatīva ietekme uz tirgus vēlmi attiecībā uz iestādes beznodrošinājuma parādiem (kontekstā ar tirgus (-u), īpatnībām kurā iestāde darbojas, un iestādes darbības modeli). Šā novērtējuma faktori var būt šādi:
  - apgrūtināto un/vai aizņemto aktīvu kopējā summa salīdzinājumā ar bilanci;

---

⁴⁶ Saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par sadarbību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā (EBA/GL/2021/15).

- pieejamība brīvajiem aktīviem (aktīvi, kas nav apgrūtināti, bet ko var apgrūtināt), jo īpaši, ja tie apsvērti attiecībā uz kopējo nenodrošināto klientu līdzekļu bāzes finansējumu;
- pārsniegta nodrošinājuma līmenis attiecībā pret kapitāla bāzi; pārsniegtais nodrošinājums attiecas uz to, kādā mērā aktīvu vērtība, ko izmanto, lai iegūtu nodrošinātu finansējumu, pārsniedz iegūtā finansējuma nominālo vērtību (piemēram, ja EUR 120 vērtu aktīvu izmanto 100 EUR vērtam nodrošinātam finansējumam, pārsniegtais nodrošinājums ir 20); un
- pārsniegta nodrošinājuma līmeņa ietekme uz noguldījumu apdrošināšanas sistēmu, ja iestāde kļūst maksātnespējīga.

Faktiskās tirgus piekļuves novērtēšana

476. Kompetentajām iestādēm vajadzētu apzināt iestādes faktisko piekļuvi tirgum, un pašreizējos un nākotnes draudus šai piekļuvei tirgum. Tām attiecīgi jāņem vērā šādi faktori:

- a. jebkura zināmā informācija, tostarp informācija no pašas iestādes, kas norāda, ka iestāde izvirza augstas prasības attiecībā uz konkrēto tirgu vai darījumu partneriem (tostarp centrālās bankas), kas tai ir svarīgi attiecībā uz to tirgus / darījumu partneru kapacitāti;
- b. visas nozīmīgās vai negaidītās izmaiņas aizdevumu izsniegšanā, par kurām kompetentās iestādes uzzina katrā nozīmīgā tirgū (tostarp nozīmīgās valūtās); jāņem vērā, ka kompetentās iestādes varētu gaidīt no iestādēm brīdinājumu par šādām izmaiņām. Tām vajadzētu arī izvērtēt, vai šādas izmaiņas ir saistītas ar iestādes stratēģisko izvēli, vai arī tās ir pazīmes, kas liecina par samazinātu pieeju tirgum;
- c. risks, ka ziņas par iestādi, var negatīvi ietekmēt tirgu (uztvere / uzticēšanās), un tādējādi arī piekļuvi tirgum. Šādas ziņas var būt vai var nebūt vēl tirgum zināmas; un
- d. pazīmes, ka īstermiņa likviditātes risks (piemēram, ja īstermiņa likviditātes risks tiek vērtēts kā augsts) var samazināt iestādes piekļuvi tās galvenā finansējuma tirgum.

Finansējuma risku paredzamo pārmaiņu novērtējumu, pamatojoties uz iestādes finansēšanas plānu

477. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt finansējuma risku paredzamās pārmaiņas, pamatojoties uz iestādes finansēšanas plānu. Šajā novērtējumā vajadzētu ņemt vērā šādus aspektus:

- a. kā iestādes finansēšanas plāns, kad izpildīts pilnā apmērā, ietekmēs iestādes finansējuma risku, paturot prātā, ka finansēšanas plāna izpilde var palielināt vai samazināt finansējuma riska profilu; un
- b. uzraudzības viedokli par plāna iespējamību.

8.4 Likviditātes un finansējuma riska pārvaldības novērtējums

478. Lai panāktu vispārēju izpratni par iestādes likviditātes un finansējuma riska profilu, kompetentajām iestādēm vajadzētu arī pārskatīt pārvaldību un risku vadības sistēmu, kas ir tās likviditātes un finansējuma riska pamatā. Lai to panāktu, kompetentajām iestādēm jānovērtē:

- a. likviditātes riska stratēģija un vēlme uzņemties likviditātes risku;
- b. organizatoriskā struktūra, politika un procedūras;
- c. riska noteikšana, mērīšana, pārvaldība, uzraudzība un ziņojumu sniegšana;
- d. iestādes likviditātei specifiska stresa pārbaude;
- e. iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz likviditātes riska pārvaldību;
- f. iestādes likviditātes plāni neparedzētām situācijām; un
- g. iestādes finansējuma plāni.

Likviditātes riska stratēģija un vēlme uzņemties likviditātes risku

479. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestāde atbilstoši definē un paziņo likviditātes riska stratēģiju un vēlmi uzņemties likviditātes risku. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai likviditātes riska stratēģiju un vēlmi uzņemties likviditātes risku izveido, apstiprina un atjaunina vadības struktūra;
- b. vai iestādei ir atbilstošs regulējums, lai nodrošinātu, ka likviditātes riska stratēģija tiek efektīvi paziņota attiecīgajiem darbiniekiem;
- c. vai likviditātes riska stratēģija un vēlme uzņemties likviditātes risku ir skaidri definēta, atbilstoši dokumentēta, efektīvi īstenota un paziņota visiem attiecīgajiem darbiniekiem;
- d. vai vēlme uzņemties likviditātes risku ir iestādei piemērota, ņemot vērā tās darbības modeli, kopējo riska pielaidi, lomu finanšu sistēmā, finanšu stāvokli un finansēšanas kapacitāti; un

- e. vai iestādes likviditātes riska stratēģija un sistēma, kas nosaka vēlmi uzņemties likviditātes risku, ir atbilstoši integrēta tās kopējā vēlmē uzņemties risku.

Organizatoriskā struktūra, politika un procedūras

480. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādei ir atbilstoši pasākumi likviditātes un finansējuma riska vadībai un pārvaldīšanai. Šajā novērtējumā kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai vadības struktūrvienība apstiprina likviditātes un finansējuma riska pārvaldības vadību un politiku, un apspriež un pārskata to regulāri;
- b. vai augstākā vadība ir atbildīga par likviditātes un finansējuma riska pārvaldības politikas un procedūru izstrādi un īstenošanu;
- c. vai augstākā vadība nodrošina vadības struktūras lēmumu uzraudzību;
- d. vai likviditātes un finansējuma riska pārvaldības sistēma ir iekšēji saskaņota un nodrošina ILAAP, ir visaptveroša, un labi integrēta iestādes plašākā riska pārvaldības procesā;
- e. vai politika un procedūras ir iestādei piemērotas, ņemot vērā tās vēlmi uzņemties likviditātes risku; un
- f. vai politika un procedūras ir pienācīgi definētas, formulētas un efektīvi paziņotas visā iestādē.

481. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādes organizatoriskā struktūra ir atbilstoša likviditātes un finansējuma riska pārvaldībai, mērīšanai un kontroles funkcijām, ar pietiekamiem cilvēku un tehniskiem resursiem, lai attīstītu un īstenotu šīs funkcijas, un lai veiktu nepieciešamos uzraudzības uzdevumus. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai likviditātes riska kontroles un uzraudzības sistēmas un procesus kontrolē neatkarīgas kontroles funkcijas;
- b. vai riska pārvaldības, mērīšanas, uzraudzības un kontroles funkcijas sedz likviditātes risku visā iestādē (tostarp meitasuzņēmumos) un, jo īpaši, visās jomās, kurās likviditātes risks var pastāvēt, to var mazināt vai uzraudzīt; un
- c. vai iestādei ir likviditātes un finansēšanas politikas dokumentu kopums, kas ir pietiekams, lai veicinātu iestādes darbinieku piesardzīgu rīcību (tostarp attiecībā uz noguldījumu pieņemšanu) un ļautu efektīvi veikt kontroles funkcijas; un
- d. vai iestādei ir atbilstoša rakstiski sastādīta iekšējā politika un procedūras likviditātes un finansējuma riska pārvaldībai, kā arī iestādes likviditātes un finansējuma riska pārvaldības sistēmas piemērotība.

482. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt iestādes pieejas piemērotību, lai saglabātu piekļuvi tai nozīmīgiem finansējuma tirgiem. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. iestādes pieeju, lai uzturētu pastāvīgu klātbūtni tirgos (tirgus piekļuves pārbaude); īpašām mazām iestādēm vai specializētiem komercdarbības modeļiem, tirgus piekļuves pārbaude var nebūt būtiska;
- b. iestādes pieeju, lai attīstītu ciešas attiecības ar finansējuma nodrošinātājiem, lai samazinātu risku, ka tā pieejamība tiek samazināta; un
- c. pierādījumus, ka iestāde turpinās pastāvēt ar pastāvīgu piekļuvi tirgum stresa laikā (lai gan tas var būt iestādei dārgāk, to darīt šādos laikos).

Riska noteikšana, mērīšana, pārvaldība, uzraudzība un ziņojumu sniegšana

483. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādei ir piemērots regulējums un IT sistēmas, lai identificētu un mērītu likviditātes un finansējuma risku, saskaņā ar iestādes lielumu, sarežģītību, vēlmi uzņemt risku un spēju uzņemt risku. Tām vajadzētu ņemt vērā šādus faktoros:

- a. vai iestāde ir īstenojusi atbilstošas metodes, lai projicētu naudas plūsmas atbilstošos laika posmos, veicot ierasto uzņēmējdarbību un stresa situācijās, un vispusīgi būtiska riska virzītājspēkos.
- b. vai iestāde izmanto atbilstošus galvenos pieņēmumus un metodoloģijas, kas regulāri tiek pārskatīti, atzīstot mijiedarbību starp dažādiem riskiem (kredītu, tirgus u.c.), kas izriet gan no bilances, gan ārpusbilances posteņiem;
- c. ja tas ir piemērojams, vai visas būtiskās juridiskās personas, filiāles un meitas uzņēmumi tajā pašā jurisdikcijā, kurā darbojas iestāde, tiek iekļauti; un
- d. vai iestāde izprot spēju piekļūt finanšu instrumentiem, lai kur tie tiek turēti, ņemot vērā jebkādos juridiskus, regulējošus un darbības ierobežojumus, kas attiecas uz to izmantošanu, ieskaitot, piemēram, aktīvu nepieejamību apgrūtinājumu dēļ dažādos laikposmos.

484. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādēm ir piemērota ziņojumu sniegšanas sistēma par likviditātes un finansējuma risku. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai pastāv noteikts ziņošanas kritēriju kopums, ko apstiprinājusi augstākā vadība, norādot likviditātes un finansējuma risku ziņojumu sniegšanas apmēru, veidu un regularitāti, un kurš ir atbildīgs par ziņojumu sagatavošanu;
- b. informācijas sistēmu, pārvaldības informācijas un iekšējās informācijas plūsmas kvalitāti un atbilstību, kas atbalsta likviditātes un finansējuma risku pārvaldību, un

vai dati un informācija, ko iestādes izmanto, ir saprotami mērķa auditorijai, precīzi un izmantojami (piemēram, savlaicīgi, ne pārāk sarežģīti, ievērojot pareizo sfēru, u.c.); un

- c. vai īpašie ziņojumi un dokumenti, kas satur visaptverošu un viegli pieejamu informāciju par likviditātes risku, tiek regulāri iesniegti attiecīgajām saņēmējiem (piemēram, vadības struktūrai, augstākai vadībai vai aktīvu un pasīvu komitejai).

485. Kompetentajām iestādēm vajadzētu izvērtēt dienas likviditātes riska mērīšanas procesa atbilstību, jo īpaši attiecībā uz tām iestādēm, kas piedalās maksājumu, norēķinu un tīrvērtes sistēmās. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai iestāde atbilstoši uzrauga un kontrolē naudas plūsmas un likvīdos resursus, kas pieejami, lai apmierinātu dienas prasības un prognozē, vai dienas laikā radīsies naudas plūsmas; un
- b. vai iestāde veic atbilstīgu specifiska stresa pārbaudi dienas operācijām (kur iestādei vajadzētu apsvērt scenārijus, kas ir līdzīgi iepriekš minētajiem).

486. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādei ir pietiekams rādītāju kopums attiecībā uz likviditātes un finansējuma pozīciju, kas ir piemērots iestādes komercdarbības modelim un raksturam, apjomam un sarežģītībai. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai rādītāji pienācīgi atspoguļo iestādes likviditātes riska profilu, piemēram:
  - likviditātes rezervēs esošo likvīdo aktīvu diversifikācijas pakāpi starp dažādām likvīdo aktīvu kategorijām un tās pašas kategorijas likvīdiem aktīviem un jebkādiem citiem attiecīgiem diversifikācijas faktoriem, piemēram, emitentu veidiem, darījumu partneriem vai šo emitentu un darījumu partneru ģeogrāfisko atrašanās vietu;
  - saskaņotības pakāpi starp likvīdo aktīvu denomināciju valūtā un to neto likviditātes izejošo naudas plūsmu sadalījumu pa valūtām;
- b. vai rādītāji pienācīgi aptver galvenos likviditātes riska aspektus, kas saistīti ar iespējamiem strauja krituma efekta riskiem, kuri cita starpā saistīti ar:
  - izejošo naudas plūsmu termiņu koncentrāciju, ņemot vērā arī iespējamo saistību pirmstermiņa izņemšanu, jo īpaši īstermiņā un vidējā termiņā;
  - centrālās bankas atbalsta programmām;
- c. vai rādītāji adekvāti sedz iestādes galveno strukturālo finansējuma ievainojamību, kas, vajadzības gadījumā, aptver šādus aspektus:

- atkarības pakāpi no viena tirgus vai pārāk mazu tirgu/darījumu partneru skaitu;
  - finansējuma avotu "elastību" un faktoru virzītājspēku uzvedību;
  - darbību koncentrāciju dažādās valūtās, proti, saskaņotības pakāpi starp pieejamā stabilā finansējuma denomināciju un nepieciešamā stabilā finansējuma sadalījumu pa valūtām;
  - finansējuma koncentrēšanu no konkrētiem aizdevējiem, tostarp centrālajām bankām, īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā;
  - termiņu galvenās koncentrācijas un termiņu nesakrītību ilgākā laika posmā; un
- d. vai rādītāji ir atbilstoši dokumentēti, periodiski pārskatīti, tiek izmantoti, lai noteiktu iestādes iestādes vēlmi uzņemties risku, vai tie ir daļa no pārvaldības ziņojumiem, un tiek izmantoti, lai noteiktu darbības ierobežojumus.

Iestādes likviditātei specifiska stresa pārbaude

487. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestāde ir īstenojusi pienācīgu likviditātei specifisku stresa pārbaudi, kā daļu no kopējās stresa pārbaūžu programmas, saskaņā ar *CEBS* pamatnostādņēm par stresa pārbaudēm, lai izprastu nevēlamu notikumu ietekmi uz tās riska pozīcijām, un uz likvīdo aktīvu kvantitatīvo un kvalitatīvo pietiekamību, un lai noteiktu, vai iestādes likviditātes līmenis ir pietiekams, lai segtu riskus, kas var kristalizēties dažādu stresa scenāriju laikā, un/vai lai nodrošinātos pret riskiem, ko rada kontroles, vadības vai citi trūkumi. Šim nolūkam kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā to, vai iestādes stresa pārbaudes sistēma ir piemērota, lai:

- a. noteiktu iestādes izdzīvošanas horizontu, ņemot vērā, tās esošo likviditātes rezervi un stabilus finansējuma avotus, kā arī ņemot vērā iestādes vēlmi uzņemties risku smagas, taču iespējamās likviditātes krīzes periodā;
- b. analizētu stresa scenāriju ietekmi uz konsolidēto grupas mēroga likviditātes pozīciju, un uz atsevišķu vienību un darbības jomu likviditātes pozīciju; un
- c. izprastu, kur var rasties riski, neatkarīgi no tās organizatoriskās struktūras un centralizētas likviditātes riska pārvaldības pakāpes.

488. Kompetentajām iestādēm vajadzētu arī novērtēt, vai atsevišķām vienībām un/vai likviditātes apakšgrupām, kas ir pakļautas ievērojamam likviditātes riskam, ir nepieciešamas papildu pārbaudes. Šajās pārbaudēs vajadzētu ņemt vērā scenāriju sekas dažādos laika periodos, tostarp dienas laikā.

489. Kompetentajām iestādēm vajadzētu pārliecināties, ka iestāde nodrošina dažādu stresa scenāriju modelētu ietekmi, kā arī vairākas jutības pārbaudes (pamatojoties uz samērīguma principu). Rūpīgi vajadzētu apsvērt stresa scenāriju izstrādes novērtējumu, un mākslīgi radīto stresa situāciju veidus, ņemot vērā to, vai šajā izstrādē iestāde apskata ne tikai pagātņi, bet izmanto arī hipotēzes, pamatojoties uz eksperta slēdzienu. Kompetentajām iestādēm jāanalizē, vai tiek apsvērti vismaz šādi scenāriji:

- a. īstermiņa un ilgtermiņa;
- b. iestādei specifiski un tirgus mēroga (notiek vienlaicīgi dažādos tirgos); un
- c. i) un ii) apakšpunkta apvienojums.

490. Svarīgs aspekts, ko kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā, novērtējot iestādes stresa pārbaudes sistēmu, ir hipotēzes stresa scenārija (-u) ietekmes modelēšana uz iestādes naudas plūsmu un uz kompensējošo kapacitāti un izdzīvošanas horizontu, un vai modelēšana atspoguļo atšķirīgas ietekmes, kuras ekonomiskais stress var radīt gan uz iestādes aktīviem, gan uz tās ienākošām un izejošām naudas plūsmām.

491. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestāde veic konservatīvu pieeju, nosakot stresa pārbaudes pieņēmumus. Atkarībā no scenārija veida un nopietnības kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā vajadzētu apsvērt, vairāku pieņēmumu piemērotību, joīpaši:

- a. klientu bāzes finansējuma samazināšanās;
- b. nodrošinātā un nenodrošinātā kapitāla tirgus dalībnieku finansējuma samazinājums;
- c. korelācija starp finansējuma tirgiem un diversifikācija dažādos tirgos;
- d. papildu iespējamie ārpusbilances riska darījumi;
- e. finansējuma būtība (piemēram, ja finansējums sniedzējam ir atsaukšanas iespējas);
- f. jebkura iestādes kredītreitinga pasliktināšanās ietekme;
- g. ārvalstu valūtas konvertējamība un piekļuve ārvalstu valūtas tirgiem un korespondentbanku kontiem;
- h. spēja pārvest likviditāti starp vienībām, nozarēm un valstīm;
- i. nākotnes bilances izaugsmes aplēses; un
- j. reputācijas riska apsvērumu dēļ netieša nepieciešamība iestādei pārjaunot aktīvus un paplašināt vai saglabāt cita veida likviditātes atbalstu.

492. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādes likviditātei specifiska stresa pārbaudes pārvaldības sistēma ir piemērota, un vai tā ir pareizi integrēta kopējā riska pārvaldības stratēģijā. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:
- vai stresa pārbaudzi apjoms un biežums, ir piemēroti iestādes raksturam un sarežģītībai, tās likviditātes riska darījumiem un relatīvai nozīmei finanšu sistēmā;
  - vai stresa pārbaudes rezultāti ir integrēti iestādes stratēģiskās plānošanas procesā likviditātes un finansējuma nodrošināšanai, un ko izmanto, lai palielinātu likviditātes pārvaldības efektivitāti krīzes gadījumā, tostarp iestādes likviditātes ārkārtas situāciju un darbības atjaunošanas plānā;
  - vai iestādei ir piemērots atbilstošu riska faktoru noteikšanas process, lai veiktu stresa pārbaudes, ņemot vērā, visas būtiskās ievainojamības, kas var mazināt konkrētās iestādes likviditātes pozīciju;
  - vai pieņēmumi un scenāriji tiek pārskatīti un atjaunināti pietiekami bieži; un
  - kur tiek novērtēta grupas likviditātes pārvaldība, vai iestāde pievērš pietiekamu uzmanību jebkādiem iespējamiem šķēršļiem likviditātes pārvešanai grupas ietvaros.

Likviditātes riska iekšējās kontroles sistēma

493. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādei ir spēcīga un visaptveroša iekšējo ierobežojumu un kontroles sistēma, un stabili drošības pasākumi, lai mazinātu vai ierobežotu likviditātes risku saskaņā ar tās vēlmi uzņemties risku. Tām jāņem vērā, vai:
- ierobežojumu un kontroles sistēma atbilst iestādes sarežģītībai, izmēram un komercdarbības modelim un atspoguļo atšķirīgus likviditātes riska būtiskos virzītājspēkus, piemēram, termiņu nesakrītības, valūtu neatbilstības, darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, nodrošinājuma pārvaldību, ārpusbilances posteņus un dienas likviditātes risku;
  - iestādei ir ieviesti ierobežojumi, lai nodrošinātu konsekveni starp savu likvīdo aktīvu valūtas denomināciju un to neto likviditātes izejošo naudas plūsmu sadalījumu pa valūtām saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/61 8. panta 6. punktu;
  - iestāde ir īstenojusi pietiekamas ierobežojumu un pārraudzības sistēmas, kas atbilst tās vēlmei uzņemties likviditātes risku un kuras izmanto likviditātes stresa testu rezultātus;
  - riska ierobežojumus regulāri pārskata iestādes kompetentās struktūras, un skaidri par tiem paziņo visiem attiecīgajiem darbības virzieniem;

- e. pastāv skaidras un pārredzamas procedūras attiecībā uz to, kā individuālā likviditātes riska ierobežojumi tiek apstiprināti un pārskatīti;
- f. pastāv skaidras un pārredzamas procedūras attiecībā uz to, kā tiek uzraudzīta individuālā likviditātes riska ierobežojumu atbilstība, un kā tiek apstrādāti ierobežojumu pārkāpumi (tostarp skaidra eskalācija un ziņošanas procedūras); un
- g. ierobežojumu un kontroles sistēma palīdz iestādei nodrošināt daudzveidīgu finansēšanas struktūras pieejamību, un pietiekamus un pieejamus likvidos aktīvos.

494. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestāde ir īstenojusi atbilstošu iekšējo cenu noteikšanas sistēmu kā daļu no likviditātes riska kontroles sistēmas. Kompetentajām iestādēm jāņem vērā:

- a. vai iestādes iekšējo cenu noteikšanas sistēma aptver visas būtiskās iestādes darbības;
- b. vai iestādes līdzekļu pārvedumu cenu noteikšanas sistēma ietver visas attiecīgās likviditātes izmaksas, ieguvumus un riskus;
- c. vai izveidotais mehānisms ļauj pārvaldībai pienācīgi stimulēt likviditātes riska pārvaldīšanu;
- d. vai pārvedumu cenu noteikšanas metodoloģija un tās kalibrēšana tiek attiecīgi pārskatītas un atjauninātas, ņemot vērā iestādes izmēru un sarežģītību;
- e. vai pārvedumu cenu noteikšanas sistēma un tās metodoloģija tiek paziņota attiecīgajiem darbiniekiem; un
- f. kā papildu faktors, vai iestādes politika par līdzekļu pārvedumu cenu noteikšanas (FTP) metodoloģijas ietveršanu iekšējo cenu noteikšanas sistēmā tiek izmantota, lai izvērtētu un lemtu par darījumiem ar klientiem (tas ietver abas bilances puses, piemēram, piešķirot aizdevumus un pieņemot noguldījumus).

495. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādei ir pietiekama kontrole attiecībā uz likvīdo aktīvu rezervi. Tām jāņem vērā, vai:

- a. kontroles sistēma ietver savlaicīgu likvīdo aktīvu rezerves uzraudzību, tostarp aktīvu kvalitāti, tūlītēju pieejamību grupas vienībai, kas izmanto aktīvus, lai segtu likviditātes riskus un jebkādus šķēršļus to laicīgai pārvēršanai skaidrā naudā;
- b. iestādei ir noteikti koncentrācijas ierobežojumi starp dažādām likvīdo aktīvu kategorijām un tās pašas kategorijas likvīdiem aktīviem likviditātes rezervēs (pēc darījuma partnera, emitenta veida vai šo emitentu un darījumu partneru ģeogrāfiskās atrašanās vietas) saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/61 8. panta 1. punktu;

- c. iestādei ir atbilstoša politika par tirgus apstākļu uzraudzību, kas var ietekmēt tās spēju ātri pārdot aktīvus vai slēgt šo aktīvu atpakaļpirkuma/repo darījumus tirgū.

Likviditātes ārkārtas rīcības plāns

496. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādes likviditātes ārkārtas plāns (LCP) adekvāti nosaka politiku, procedūras un rīcības plānus, kā reaģēt uz smagiem potenciālajiem pārtraukumiem iestādes spējā finansēt sevi. Tām vajadzētu ņemt vērā ārkārtas finansēšanas pasākumu saturu un apjomu, kas iekļauti LCP, un jo īpaši tādus faktorus kā:

- a. vai LCP adekvāti izskaidro vadības pasākumus attiecībā uz tās aktivizēšanu un uzturēšanu;
- b. vai LCP pienācīgi atspoguļo iestādes likviditātei specifisku un plašāka riska profilu;
- c. vai iestādei ir likviditātes agrīnās brīdināšanas indikatoru sistēma, tostarp tie, kas noteikti kā likviditātes indikatori BI pamatprincipos par darbības atjaunošanas plāna rādītājiem, kuri varētu būt efektīvi, ļaujot iestādei laikus konstatēt tirgus apstākļu pasliktināšanos un ātri noteikt, kādas darbības ir jāveic;
- d. vai LCP skaidri apraksta, ka likviditātes seguma rādītāja likviditātes rezerves ir izstrādātas tā, lai tās izmantotu stresa gadījumā, pat ja tā rezultātā likviditātes seguma rādītāja vērtības būs zemākas par 100 %, tostarp to, ka tās ir daļa no gaidāmās likviditātes riska pārvaldības stresa apstākļos, ka turpmākie paziņojumi augstākajai vadībai tiek sniegti, ja ir sasniegtas noteiktās zemākās LCR vērtības. LCP ir skaidri jāatspoguļo un jāapraksta, kā likviditātes risks jāpārvalda stresa apstākļos, lai virzītos pēc iespējas tuvāk noteiktajiem LCR līmeņiem.
- e. vai LCP skaidri formulē visus būtiskos (potenciālos) finansējuma avotus, tostarp aptuvenās summas, kas pieejamas dažādiem likviditātes avotiem, un paredzamo laiku, kas nepieciešams, lai iegūtu līdzekļus no tiem;
- f. vai pasākumi atbilst iestādes kopējai riska stratēģijai un vēlmei uzņemties likviditātes risku;
- g. pieņēmumu piemērotību attiecībā uz centrālās bankas finansējuma lomu iestādes LCP. Faktoru piemēri, kurus kompetentās iestādes var apsvērt, varētu ietvert iestādes viedokli par:
  - pašreizējo un turpmāko pieejamību potenciālajiem alternatīviem finansējuma avotiem, kas saistīti ar centrālās bankas aizdevumu programmu;
  - aizdevumu iespēju veidi, pieņemams nodrošinājums un operacionālas procedūras piekļuvei centrālās bankas līdzekļiem; un

- kādos apstākļos centrālās banka finansējums būtu vajadzīgs, nepieciešamā summa, un periods, par kādu, iespējams, būtu jāveic šāda centrālās bankas finansējuma izmantošana.

497. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai LCP aprakstītās darbības ir iespējamās attiecībā uz stresa scenārijiem, kuros tās paredzēts veikt. Tām vajadzētu ņemt vērā šādus faktorus:

- a. konsekvences līmeni un mijiedarbību starp iestādes ar likviditāti saistītām stresa pārbaudēm, tās LCP un tās likviditātes agrīnās trauksmes rādītājiem;
- b. vai darbības, kas noteiktas LKP, var tikt uzskatītas par piemērotām, lai iestāde spētu adekvāti reaģēt uz dažādiem iespējamiem smaga likviditātes stresa scenārijiem, tostarp iestādei specifisko un tirgus mēroga stresu, kā arī iespējamā mijiedarbība starp tiem; un
- c. vai LCP noteiktās darbības ir prudenciāli kvantitatīvas attiecībā uz likviditāti ģenerējošu kapacitāti stresa apstākļos, un laiku, kas nepieciešams, lai tās izpildītu, ņemot vērā operacionālās prasības, piemēram, ieķīlājot nodrošinājumu centrālajā bankā.

498. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt iestādes pārvaldības sistēmas atbilstību attiecībā uz tās LCP. Tām vajadzētu ņemt vērā šādus faktorus:

- a. eskalācijas piemērotību un prioritāšu noteikšanas procedūras, sīki izklāstot, kad un kā katrs no pasākumiem var tikt un tam vajadzētu būt aktivizētam;
- b. vai iestādei ir atbilstošā politika un procedūras attiecībā uz saziņu iestādē un ar ārējām pusēm; un
- c. konsekvences pakāpe starp LCP un iestādes darbības nepārtrauktības plāniem.

Finansēšanas plāni

499. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai finansēšanas plāns ir iespējams un piemērots attiecībā uz iestādes raksturu, apjomu un sarežģītību, tās pašreizējo un plānoto darbību un tās likviditātes un finansējuma profilu. Tām vajadzētu ņemt vērā šādus faktorus:

- a. vai finansēšanas plāns ir stabils attiecībā uz spēju atbalstīt prognozētās iestādes darbības nelabvēlīgu scenāriju laikā;
- b. paredzamās izmaiņas iestādes finansējuma profilā, kas rodas, izpildot finansēšanas plānu, un vai tas ir piemērots, ņemot vērā iestādes darbību un komercdarbības modeli;

- c. vai finansējuma plānojums atbalsta jebkurus nepieciešamos vai vēlamos uzlabojumus iestādes finansējuma profilā;
- d. savu viedokli par iestāžu plānoto tirgus darbību (izmaiņām) to jurisdikcijā vispārējā līmenī, un to, ko tas nozīmē individuāla finansēšanas plāna iespējamībai;
- e. vai finansēšanas plāns ir:
  - integrēts ar iestādes vispārējo stratēģisko plānu;
  - atbilst komercdarbības modelim; un
  - atbilst vēlmei uzņemties likviditātes risku;

500. Turklāt, kompetentās iestādes var apsvērt:

- a. vai iestāde atbilstoši analizē un apzinās finansēšanas plāna piemērotību un atbilstību, ņemot vērā, iestādes pašreizējās likviditātes un finansējuma pozīcijas, un to paredzamo attīstību. Kā daļu no šī, kompetentās iestādes var apsvērt, vai iestādes augstākā vadība var izskaidrot, kāpēc finansējuma plāns ir realizējams un, kur slēpjas tā trūkumi;
- b. iestādes politiku, kas nosaka, kādi finansējuma izmēri un kādi tirgi ir iestādei nozīmīgi (un vai tā ir pietiekama);
- c. laikposms, ko iestāde paredzējusi migrācijai uz citu finansēšanas profilu, ja nepieciešams vai vēlams, paturot prātā, ka var būt iesaistīti riski, ja migrācijas beidzamajā posmā tā ir vai nu pārāk ātra vai pārāk lēna; un
- d. vai finansēšanas plānā ietvertas dažādas stratēģijas un skaidras pārvaldības procedūras savlaicīgai stratēģijas izmaiņu īstenošanai.

501. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt, vai iestādes finansēšanas plāns tiek atbilstoši īstenots. Kā minimums, tām vajadzētu ņemt vērā:

- a. vai finansēšanas plāns tiek pareizi dokumentēts un paziņot visiem attiecīgajiem darbiniekiem; un
- b. vai finansēšanas plāns ir iekļauts iestādes ikdienas darbībās, jo īpaši finansējuma lēmumu pieņemšanas procesā.

502. Turklāt, kompetentās iestādes var ņemt vērā to, vai iestāde spētu saskaņot finansēšanas plānu ar kompetentajām iestādēm sniegtajiem datiem finansēšanas plāna veidnē.

503. Kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt iestādes procesu kvalitāti, kas saistīti ar finansēšanas plāna izpildes uzraudzību, un spēju savlaicīgi reaģēt uz novirzēm. Šajā novērtējumā kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā šādus faktoros:

- a. precizējumu kvalitāti (augstākai) vadībai par finansēšanas plāna izpildes pašreizējo statusu;
- b. vai finansēšanas plāns paredz alternatīvus atkāpšanās pasākumus, kas jāīsteno, ja ir izmaiņas tirgus apstākļos; un
- c. iestādes politiku un praksi par finansēšanas plāna regulāru pārskatīšanu un aktualizēšanu, ja faktiskais finansējums būtiski atšķiras no finansēšanas plāna.

8.5 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

504. Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, kompetentajām iestādēm vajadzētu izveidot viedokli par iestādes finansējuma un likviditātes risku. Šim viedoklim papildinātam ar novērtējumu, kas veikts pamatojoties uz apsvērumiem, kas norādīti 9. un 10. tabulā, vajadzētu būt atspoguļotam konstatējumu kopsavilkumā.

9. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot likviditātes riska vērtējumu

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par objektīvo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
1	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • No neatbilstības (piemēram, starp termiņiem, valūtām utt.) izrietošais risks ir nebūtisks / ļoti zems. • Likviditātes rezerves apmērs un struktūra ir atbilstoši un piemēroti. • Citu likviditātes riska virzītājspēku (piemēram, reputācijas risks, nespēja pārvirzīt likviditāti grupas iekšienē utt.) līmenis ir nebūtisks / ļoti zems. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv atbilstība starp iestādes likviditātes riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemt risku. • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz likviditātes risku ir stabila, ar skaidri noteiktiem pienākumiem un skaidru uzdevumu sadali starp tiem, kas uzņemušies risku, un pārvaldības un kontroles funkcijām.
2	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Neatbilstības (piemēram, starp termiņiem, valūtām utt.) rada zemu–vidēju risku. • Risks, ko rada likviditātes rezerves apmērs un struktūra, ir zems–vidējs. • Citu likviditātes riska virzītājspēku (piemēram, reputācijas risks, nespēja 	<ul style="list-style-type: none"> • Likviditātes riska noteikšanas, uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. • Iekšējie ierobežojumi un likviditātes riska kontroles sistēma ir stabila un atbilst iestādes riska pārvaldības

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par objektīvo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
		pārvirzīt likviditāti grupas iekšienē utt.) līmenis ir zems-vidējs.	stratēģijai un vēlmei uzņemties risku.
3	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs-augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Neatbilstības (piemēram, starp termiņiem, valūtām, u.c.) rada vidēju-augstu risku. • Risks, ko rada likviditātes rezerves apmērs un struktūra, ir vidējs-augsts. • Citu likviditātes riska virzītājspēku (piemēram, reputācijas risks, nespēja pārvirzīt likviditāti grupas iekšienē utt.) līmenis ir vidējs-augsts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nav pilnīgas konsekvences starp iestādes likviditātes riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemties risku. • Likviditātes riska organizatoriskajā struktūrā nav pietiekami nošķirti pienākumi un uzdevumi starp tiem, kas uzņemas risku, un vadības un kontroles funkcijām.
4	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Neatbilstības (piemēram, starp termiņiem, valūtām utt.) rada augstu risku. • Risks, ko rada likviditātes rezerves apmērs un struktūra, ir augsts. • Citu likviditātes riska virzītājspēku (piemēram, reputācijas risks, nespēja pārvirzīt likviditāti grupas iekšienē utt.) līmenis ir augsts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Likviditātes riska mērīšanas, uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas netiek piemērotas pietiekami precīzi un bieži. • Iekšējie ierobežojumi un likviditātes riska kontroles sistēma neatbilst iestādes riska pārvaldības stratēģijai vai vēlmei uzņemties risku.

10. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot finansējuma riska vērtējumu

Riska vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi par objektīvo risku	Apsvērumi par pārvaldības un kontroles atbilstību
1	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes finansējuma profila vai tā ilgtspējas radītais risks ir nebūtisks / ļoti zems. • Finansējuma stabilitātes radītais risks ir nebūtisks. • Citi finansējuma riska faktori (piemēram, reputācijas risks, piekļuve finansējuma tirgiem utt.) nav būtiski/ļoti zemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv atbilstība starp iestādes finansējuma riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemties risku. • Organizatoriskā struktūra attiecībā uz finansējuma risku ir stabila, ar skaidri noteiktiem pienākumiem un skaidru uzdevumu sadali starp tiem, kas uzņēmušies risku, un
2	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un	<ul style="list-style-type: none"> • Risks, ko rada iestādes finansējuma profils un tās ilgtspēja, ir zems vai vidējs. 	

	kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–zems risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Finansējuma stabilitātes radītais risks ir zems–vidējs. • Citi finansējuma riska virzītājspēki (piemēram, reputācijas risks, piekļuve finansējuma tirgiem, u.c.) ir nelieli vai vidēji. 	<p>pārvaldības un kontroles funkcijām.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finansējuma riska noteikšanas, uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas ir atbilstošas. • Finansējuma riska iekšējie ierobežojumi un kontroles sistēma ir stabila un atbilst iestādes riska pārvaldības stratēģijai un vēlmei uzņemties risku / riska pieļaušanai.
3	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv vidējs–augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes finansējuma profila un tā ilgtspējas radītais risks ir vidējs–augsts. • Finansējuma stabilitātes radītais risks ir vidējs–augsts. • Citi finansējuma riska virzītājspēki (piemēram, reputācijas risks, piekļuve finansējuma tirgiem, u.c.) ir vidēji vai augsti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nav pilnīgas konsekvences starp iestādes finansēšanas riska politiku un stratēģiju un tās vispārējo stratēģiju un vēlmi uzņemties risku. • Riska finansēšanas organizatoriskajā struktūrā nav pietiekami nošķirti pienākumi un uzdevumi starp tiem, kas uzņemas risku, un vadības un kontroles funkcijām.
4	Ņemot vērā objektīvā riska līmeni un pārvaldības un kontroles pasākumus, ir konstatēts, ka pastāv augsts risks, ka radīsies nozīmīga prudenciālā ietekme uz iestādi.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes finansējuma profila un tā ilgtspējas radītais risks ir augsts. • Finansējuma stabilitātes radītais risks ir augsts. • Citi finansējuma riska virzītājspēki (piemēram, reputācijas risks, piekļuve finansējuma tirgiem, u.c.) ir spēcīgi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Finansēšanas riska mērīšanas, uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmas netiek piemērotas pietiekami precīzi un bieži. • Iekšējie ierobežojumi un finansēšanas riska kontroles sistēma neatbilst iestādes riska pārvaldības stratēģijai vai vēlmei uzņemties risku.

9. sadaļa. SREP likviditātes novērtējums

9.1 Vispārīgi apsvērumi

505. Kompetentajām iestādēm, izmantojot SREP likviditātes novērtējumu, jānosaka, vai iestādes likviditātes un stablais finansējums nodrošina pienācīgu segumu likviditātes un finansējuma riskiem, kas novērtēti saskaņā ar 8. sadaļu. Kompetentajām iestādēm vajadzētu arī noteikt, izmantojot SREP likviditātes novērtējumu, vai ir nepieciešams noteikt īpašas likviditātes prasības, lai segtu likviditātes un finansējuma riskus, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta.
506. Kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt iestādes likviditātes rezerves, kompensējošo kapacitāti un finansējuma profilu, kā arī tās ILAAP un pasākumus, politiku, procesus un mehānismus likviditātes un finansējuma riska mērīšanai un pārvaldīšanai, kā noteicošos iestādes dzīvotspējai. Šo noteikšanu vajadzētu apkopot un atspoguļot izvērtējumā, pamatojoties uz kritērijiem, kas precizēti šīs sadaļas beigās.
507. ILAAP rezultātiem, vajadzības gadījumā, vajadzētu būt iekļautiem kompetentās iestādes secinājumos par likviditātes pietiekamību.
508. Kompetentajām iestādēm vajadzētu veikt SREP likviditātes novērtēšanas procesu, izmantojot šādas darbības:
- kopējais likviditātes novērtējums;
  - nepieciešamības pēc īpašiem likviditātes pasākumiem noteikšana;
  - potenciālo specifisko likviditātes prasību kvantēšana - kritēriju aprēķini;
  - specifisku likviditātes prasību artikulācija; un
  - likviditātes vērtējuma noteikšana.

9.2 Vispārējs likviditātes novērtējums

509. Lai novērtētu, vai iestādē esošie likviditātes līdzekļi nodrošina atbilstošu likviditātes un finansējuma risku segumu, kompetentajām iestādēm vajadzētu izmantot šādus informācijas avotus:
- iestādes ILAAP;
  - likviditātes riska novērtēšanas rezultātus;
  - finansējuma riska novērtēšanas rezultātus;

- d. uzraudzības iestāžu kritēriju aprēķina rezultātu; un
  - e. citus attiecīgos rezultātus (no pārbaudēm uz vietas, radniecīgās grupas analīzes, stresa pārbaudes, u.c.).
510. Kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt iestādes ILAAP uzticamību, tostarp likviditātes un finansējuma riska rādītājiem, ko izmanto iestāde.
511. Novērtējot iestādes ILAAP sistēmu - tostarp, ja nepieciešams, iekšējās metodoloģijas, lai aprēķinātu iekšējās likviditātes prasības - kompetentajām iestādēm vajadzētu izvērtēt, vai ILAAP aprēķini ir:
- a. ticami: vai aprēķini/izmantotās metodoloģijas atbilstoši ietver riskus, kurus tām paredzēts risināt; un
  - b. saprotami: vai pastāv skaidrs sadalījums un kopsavilkums attiecībā uz ILAAP aprēķinu pamatā esošajiem komponentiem.
512. Lai novērtētu iestādes likviditātes pietiekamību, kompetentajām iestādēm vajadzētu arī apvienot savus likviditātes riska un finansējuma riska novērtējumus, jo īpaši, ņemot vērā konstatējumi par:
- a. riskiem, kurus pietiekamā mērā nesedz likviditātes prasības, kas noteiktas Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/61 attiecībā uz LCR vai Regulā (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz NSFR, tostarp tekošās dienas likviditātes risks un likviditātes risks pēc 30 dienu laikposma beigām, kā arī finansējuma risks pēc viena gada;
  - b. citiem riskiem, kurus pietiekamā mērā nesedz un nemēra iestāde, kā sekas no nenovērtētas līdzekļu aizplūdes, pārvērtētas līdzekļu ieplūdes, pārvērtētas likviditātes rezerves aktīvu vērtības vai kompensējošās kapacitātes, vai no operacionālā viedokļa likvīdo aktīvu nepieejamības (aktīviem, kas nav pieejami pārdošanai, aktīviem, kas ir apgrūtināti, u.c.);
  - c. kompensējošās kapacitātes specifiskām koncentrācijām un/vai finansējumiem, ko sniedz darījuma partneris, un/vai produkts/veids;
  - d. finansējuma nesakritībām konkrētām termiņu grupām īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā;
  - e. finansējuma nesakritību atbilstoša seguma esamību dažādās valūtās;
  - f. strauja krituma efektiem; un
  - g. citiem uzraudzības likviditātes stresa pārbaudes attiecīgiem rezultātiem.

513. Kompetentajām iestādēm jāiztulko vispārējo novērtējumu likviditātes vērtējumā, kam vajadzētu atspoguļot kompetento iestāžu viedokli par draudiem iestādes ilgtspējai, kas var rasties no likviditātes un finansējuma riskiem.

9.3 Nepieciešamība noteikt īpašus likviditātes pasākumus

514. Kompetentajām iestādēm vajadzētu lemt par nepieciešamību piemērot iestādeiīpašas uzraudzības likviditātes prasības, pamatojoties uz to uzraudzības spriedumu, un tam sekojošajām pārrunām ar iestādi, ņemot vērā:

- a. iestādes darbības modeli un stratēģiju un to uzraudzības novērtējumu;
- b. informāciju no iestādes ILAAP; un
- c. uzraudzības likviditātes un finansējuma risku novērtējumus, tostarp piemītošā likviditātes riska novērtējumu, piemītošo finansējuma risku un likviditātes un finansējuma risku pārvaldību un kontroli, ņemot vērā iespēju, ka identificētie riski un apdraudējumi var viens otru pastiprināt.

515. Ja kompetentās iestādes secina, ka ir nepieciešams piemērot īpašas likviditātes prasības, lai risinātu likviditātes un finansēšanas problēmas, tām būtu jāpieņem lēmums par to, kā piemērot kvantitatīvās prasības, kas ietvertas šajā sadaļā, un/vai par to, kā piemērot kvalitātes prasības, kā minēts 10. sadaļā.

516. Nosakot strukturālās, ilgtermiņa uzraudzības prasības, kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt nepieciešamību pēc papildu īstermiņa / vidēja termiņa prasībām kā pagaidu risinājuma, lai mazinātu riskus, kas joprojām pastāv, līdz strukturālās prasības uzrāda vēlamos rezultātus.

517. Ja kompetentās iestādes secina, ka pastāv augsts risks, ka iestādes finansējuma izmaksas nepieņemami pieaugs, tām vajadzētu apsvērt pasākumus, tostarp noteikt papildu pašu kapitāla prasības (kā minēts 7. sadaļā), lai kompensētu palielinātā peļņas un zaudējumu ietekmi, ja iestāde nevar novirzīt pieaugošās finansējuma izmaksas uz saviem klientiem, vai arī pieprasīt izmaiņas finansējuma struktūrā, lai mazinātu finansējuma izmaksu risku.

9.4 Specifisko kvantitatīvās likviditātes prasību noteikšana

518. Kompetentajām iestādēm vajadzētu izstrādāt un piemērot uzraudzības likviditātes kritērijus kā kvantitatīvus instrumentus, lai atbalstītu savu vērtējumu par to, vai iestādes rīcībā esošie likviditātes līdzekļi nodrošina stabilu segumu likviditātes un finansējuma riskiem. Tos vajadzētu izmantot, lai nodrošinātu piesardzīgu, konsekventu, pārskatāmu un salīdzināmu kritēriju, ar ko aprēķināt un salīdzināt konkrētas kvantitatīvas likviditātes prasības iestādēm.

519. Izstrādājot uzraudzības likviditātes kritērijus, kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā šādus kritērijus:

- a. kritērijiem vajadzētu būt prudenciāliem/adekvātiem, konsekventiem un pārredzamiem;
- b. kritērijus vajadzētu izstrādāt, izmantojot likviditātes un finansējuma riska uzraudzības novērtējumu, un uzraudzības likviditātes stresa pārbaudes; uzraudzības likviditātes stresa pārbaudēm vajadzētu būt galvenajam kritēriju elementam;
- c. kritērijiem vajadzētu nodrošināt salīdzināmus rezultātus un aprēķinus tā, lai kvantificētos likviditātes prasību rādītājus iestādēm ar līdzīgiem komercdarbības modeļiem un riska profiliem, var salīdzināt; un
- d. kritērijiem vajadzētu palīdzēt uzraudzītājiem noteikt iestādei atbilstīgu likviditātes līmeni.

520. Ņemot vērā dažādus atšķirīgus komercdarbības modeļus, kuros darbojas iestādes, uzraudzības kritēriju iznākums, var nebūt piemērots katrai iestādei visos gadījumos. Kompetentajām iestādēm vajadzētu to risināt, izmantojot vispiemērotāko kritēriju, ja ir pieejamas alternatīvas, un/vai, piemērojot kritēriju iznākumam spriedumu, lai ņemtu vērā iestādes komercdarbības modelim specifiskus apsvērumus.

521. Kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt jebkuru kritēriju piemērotību, ko piemēro iestādēm, un tos pastāvīgi pārskatīt un atjaunināt, ņemot vērā to izmantošanas pieredzi.

522. Ja kompetentās iestādes ņem vērā uzraudzības kritērijus, nosakot specifiskas likviditātes prasības, kas ir daļa no dialoga, tām vajadzētu iestādei izskaidrot motīvus un vispārējos pamatprincipus, uz kuriem balstās kritēriji.

523. Ja kompetentās iestādes nav izstrādājušas savu kritēriju īpašu kvantitatīvo likviditātes prasību kvantēšanai, tās var piemērot kritēriju, izmantojot šādas darbības, jo īpaši likviditātes riska gadījumā:

- a. neto izejošo naudas plūsmu un atbilstošo likvīdo aktīvu salīdzinošā analīze stresa apstākļos, noteiktā laika posmā: līdz 1 mēnesim (tostarp, diennaktī), no 1 mēneša līdz 3 mēnešiem, un no 3 mēnešiem līdz 1 gadam. Šim nolūkam kompetentajām iestādēm vajadzētu plānot neto aizplūdes (bruto ieplūdes un aizplūdes) un kompensējošo kapacitāti dažādās termiņa grupās, ņemot vērā stresa apstākļus (piemēram, pārdomāts/prudenciāls novērtējums stresa apstākļos pieņēmumiem par likvīdiem aktīviem, salīdzinot ar pašreizējo novērtējumu parastos apstākļos un pēc diskonta), veidojot stresa termiņa sadalījumu nākamajam gadam;
- b. pamatojoties uz stresa termiņa sadalījuma novērtējumu, iestādes izdzīvošanas perioda novērtēšana;

- c. vēlamā/uzraudzības minimālā izdzīvošanas perioda noteikšana, ņemot vērā iestādes riska profilu un tirgus un makroekonomikas apstākļus; un
- d. ja vēlamais/uzraudzības minimālais izdzīvošanas periods ir garāks par iestādes pašreizējo izdzīvošanas periodu, kompetentās iestādes var noteikt likvīdo aktīvu papildu summas (papildu likviditātes rezerves), kas jāuztur iestādē, lai pagarinātu izdzīvošanas periodu līdz vajadzīgajam minimumam.

524. Galvenais kompetentās iestādes kritērija elements, lai aprēķinātu īpašās kvantitatīvās likviditātes prasības, būs dati, kas iegūti, izmantojot uzraudzības pārskatu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 415. pantu par likviditāti un par stabilu finansējumu individuāli un konsolidēti un par papildu likviditātes uzraudzības rādītājiem. Kritēriju modeli ietekmēs šī ziņojuma saturs, un kritēriju īstenošana būs atkarīga no tā, kad ziņojumi būs pieejami.

525. Zemāk ir daži piemēri no iespējamajām pieejām:

- a. 1. piemērs: iestāde ar sākotnējo likviditātes rezervi EUR 1200 miljonu apmērā. Stresa apstākļos aplēstās kumulatīvās ieplūdes un kumulatīvās izejošās naudas plūsmas tiek prognozētas 5 mēnešu laika periodā. Šajā laika periodā, iestāde izmanto likviditātes rezervi katru reizi, kad ieplūde nesasniedz aizplūdi. Rezultāts ir tāds, ka saskaņā ar noteiktajiem stresa apstākļiem, iestāde varētu izdzīvot 4,5 mēnešus, kas ir ilgāk par uzraudzības iestāžu noteikto minimālo izdzīvošanas periodu (šajā piemērā - 3 mēneši):

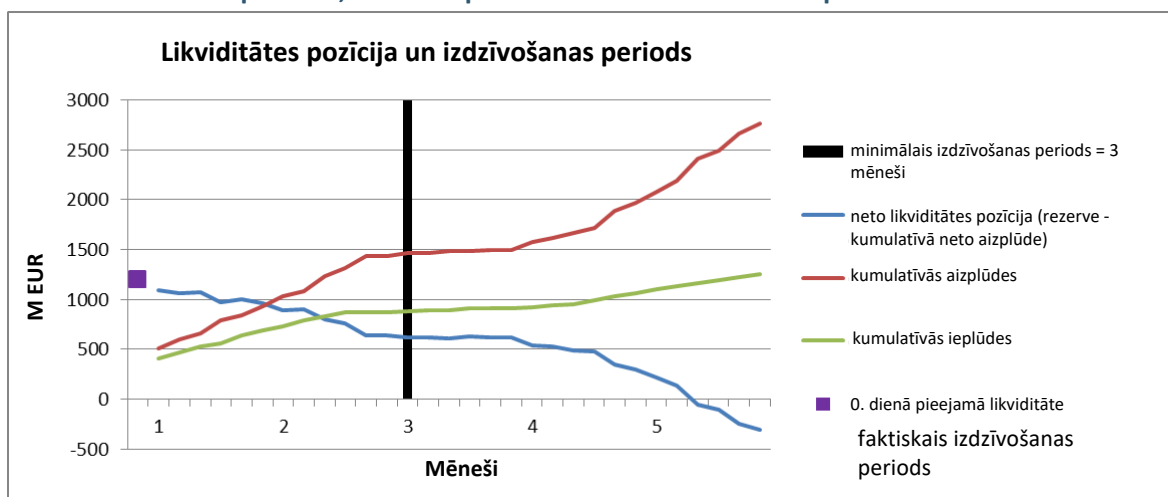
11. tabula. Ilustratīvs kritērija piemērs likviditātes aprēķināšanai

Laiks mēnešos	Kumulatīvās aizplūdes	Kumulatīvās ieplūdes	Kumulatīvās neto aizplūdes	Neto likviditātes pozīcija (rezerve - kumulatīvā neto aizplūde)	0. dienā pieejamā likviditāte
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
2	933	693	240	960	
	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
3	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
4	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
4	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	

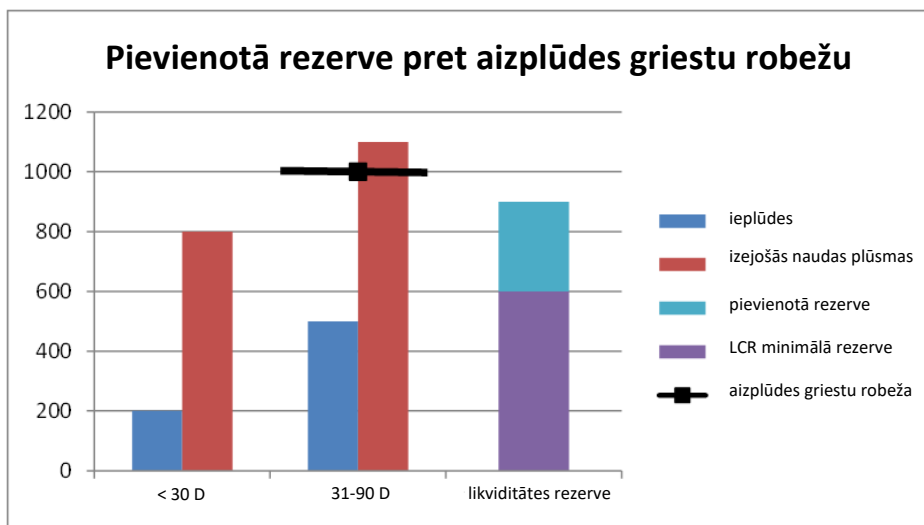
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Izdzīvošanas periods
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

3.attēls. Ilustratīvs piemērs, nosakot īpašu kvantitatīvu likviditātes prasību

- b. 2. piemērs: uzraudzības iestāžu noteiktais minimālais izdzīvošanas periods ir 3 mēneši. Alternatīva mērīšana, lai noteiktu minimālo izdzīvošanas periodu, kas var arī atrisināt uzraudzības iestāžu bažas, ka atšķirība starp ieplūdi un aizplūdi ir nepieņemami augsta, ir noteikt aizplūdes griestus. Šajā attēlā mehānisms aizplūdes griestu noteikšanai attēlots ar melno horizontālo joslu. Iestādei ir nepieciešams samazināt aizplūdes līmeni, nesasniedzot griestus. Griestus var iestatīt vienai vai vairākām termiņu kategorijām un neto aizplūdēm (pēc ieplūdes korekcijām) vai bruto aizplūdēm. Trešajā ailē attēlota alternatīva rezerves prasības pievienošanai:

4.attēls. Ilustratīvs piemērs, nosakot īpašas kvantitatīvas likviditātes prasības

9.5 Īpašo kvantitatīvo likviditātes prasību formulēšana

526. Lai pienācīgi formulētu īpašas kvantitatīvās likviditātes prasības, kompetentajām iestādēm jāizmanto viena no šādām pieejām, ja vien īpašos apstākļos cita pieeja netiek uzskatīta par piemērotāku:

- a. 1. pieeja — pieprasīt LCR, kas pārsniedz tiesību aktos noteikto minimumu un ir tik liels, ka konstatētie trūkumi tiek pietiekami mazināti;
- b. 2. pieeja – pieprasīt noteikt minimālo izdzīvošanas periodu tādā garumā, ka identificētie trūkumi tiek pietiekami mazināti; izdzīvošanas periodu var uzstādīt vai nu tieši, kā prasību, vai netieši, nosakot aizplūdes summu griestus attiecīgajā laika grupā; kompetentās iestādes var pieprasīt dažāda veida likvīdos aktīvus (piemēram, aktīvi atbilstīgi centrālajām bankām), lai segtu riskus, kuri (pietiekami) netiek segti ar LCR;
- c. 3. pieeja - pieprasīt minimālo kopējo likvīdo aktīvu summu vai kompensējošo kapacitāti, vai nu kā minimālo kopējo summu vai kā minimālo summu, kas pārsniedz piemērojamo regulatīvo minimumu, tādā apjomā, ka identificētie trūkumi tiek pietiekami mazināti; kompetentās iestādes var noteikt prasības attiecībā uz likvīdo aktīvu sastāvu, tostarp operacionālajām prasībām (piemēram, tieša konvertējamība naudā, vai likvīdo aktīvu noguldījums centrālajā bankā).

527. Lai atbilstoši formulētu īpašas kvantitatīvās stabila finansējuma prasības, kompetentajām iestādēm jāizmanto viena no šādām pieejām, ja vien īpašos apstākļos cita pieeja netiek uzskatīta par piemērotāku:

- a. 4. pieeja — prasīt, lai NSFR pārsniedz tiesību aktos noteikto minimumu un ir tik liels, ka konstatētie trūkumi tiktu pietiekami mazināti;
- b. 5. pieeja — pieprasīt, lai pieejamā stabilā finansējuma minimālā kopsumma vai nu kā minimālā kopējā summa, vai kā minimālā summa, pārsniedz tiesību aktos noteikto minimumu un ir tik liela, ka konstatētie trūkumi tiek pietiekami mazināti.

528. Lai nodrošinātu konsekvenci, kompetentajām iestādēm vajadzētu strukturēt īpašās kvantitatīvās likviditātes prasības tādā veidā, lai nodrošinātu plaši konsekvētus uzraudzības rezultātus dažādās iestādēs, ņemot vērā, ka tāda veida prasības var atšķirties starp iestādēm to individuālo apstākļu dēļ. Papildus kvantitātei, struktūrai vajadzētu norādīt prasības paredzamo sastāvu un raksturu. Visos gadījumos vajadzētu norādīt uzraudzības prasību un jebkādu piemērojamo Direktīvas 2013/36/ES prasību. Likviditātes rezervēm un kompensējošai kapacitātei, ko iestāde tur, lai apmierinātu uzraudzības prasības, vajadzētu būt pieejamām iestādei izmantošanai stresa laikos.

529. Nosakot īpašās kvantitatīvās likviditātes prasības, un, paziņojot par tām iestādei, kompetentajām iestādēm vajadzētu pārliecināties, ka iestāde nekavējoties paziņos, ja tās neatbilst prasībām, vai arī nav sagaidāms, ka tās varētu izpildītu prasības īstermiņā. Kompetentajām iestādēm vajadzētu pārliecināties, ka iestāde šo paziņojumu iesniedz bez liekas kavēšanās, kopā ar iestādes izstrādātu plānu, kā laikus atjaunot atbilstību prasībām. Kompetentajām iestādēm vajadzētu izvērtēt iestādes atjaunošanas plāna iespējamību, un veikt atbilstīgus uzraudzības pasākumus, ja plāns netiek uzskatīts par realizējamu. Ja plāns tiek uzskatīts par realizējamu, kompetentajām iestādēm vajadzētu: noteikt vajadzīgos pagaidu uzraudzības pasākumus, pamatojoties uz apstākļiem iestādē; uzraudzīt atjaunošanas plāna īstenošanu; un cieši uzraudzīt iestādes likviditātes pozīciju, prasot iestādei palielināt ziņošanas regularitāti, ja nepieciešams.

530. Neraugoties uz iepriekš minēto, kompetentās iestādes var arī noteikt kvalitatīvas prasības kā ierobežojumus/griestu robežas/robežas nesakritībām, koncentrācijām, vēlmei uzņemt risku, kvantitatīvos ierobežojumus attiecībā uz nodrošināto aizdevumu izsniegšanu, u.c., saskaņā ar šo pamatnostādņu 10. sadaļā noteiktajiem kritērijiem.

531. Zemāk attēloti daži piemēri no dažādām pieejām attiecībā uz īpašo kvantitatīvo likviditātes prasību struktūru:

Īpašu prasību formulēšanas piemērs

No 2021. gada 1. janvāra, līdz tiks norādīts citādi, bankai X ir nepieciešams:

- a. 1. pieeja - nodrošināt, ka tās kompensējošā kapacitāte ir visu laiku vienāda ar vai lielāka par, piemēram, 125 % no likviditātes neto izejošajām naudas plūsmām, ko mēra ar LCR.

- b. 2. pieeja - nodrošināt, ka tās kompensējošā kapacitāte sniedz vēlamo rezultātu jebkurā izdzīvošanas perioda punktā, kas ir vienāds ar vai lielāks par 3 mēnešiem, ko mēra ar iekšējo likviditātes stresa pārbaudi / termiņu sadalījumu/īpašiem rādītājiem, kurus izstrādājis projekta vadītājs.
- c. 3. pieeja -
- nodrošināt, lai tās kompensējošā kapacitāte vienmēr ir vienāda ar vai lielāka par EUR X miljardiem; vai
  - nodrošināt, lai tās kompensējošā kapacitāte vienmēr ir vienāda ar vai lielāka par EUR X miljardiem, pārsniedzot minimālo prasību saskaņā ar LCR.
- d. 4. pieeja - nodrošināt, ka tās pieejamais stabilais finansējums vienmēr ir vienāds ar vai lielāks par, piemēram, 125 % no nepieciešamā stabilā finansējuma, kā noteikts NSFR.
- e. 5. pieeja -
- nodrošināt, ka tās pieejamais stabilais finansējums vienmēr ir vienāds ar vai lielāks par EUR X miljardiem; vai
  - nodrošināt, ka tās pieejamais stabilais finansējums vienmēr ir vienāds ar vai lielāks par EUR X miljardiem, kas pārsniedz NSFR noteiktās minimālās prasības.

9.6 Konstatējumu un vērtējumu kopsavilkums

532. Ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, kompetentajām iestādēm jāsniedz viedoklis par to, vai esošie likviditātes resursi nodrošina drošu segumu riskiem, kuriem iestāde ir vai varētu tikt pakļauta. Šis viedoklis kopā ar dzīvotspējas vērtējumu, kas noteikts, pamatojoties uz 12. tabulā izklāstītajiem apsvērumiem, jāatspoguļo konstatējumu kopsavilkumā.

533. Lai pieņemtu kopīgu lēmumu (kur tas nepieciešams), kompetentajām iestādēm jāizmanto likviditātes novērtējums un rezultāts, lai noteiktu, vai likviditātes resursi ir pietiekami.

12. tabula. Uzraudzības apsvērumi par likviditātei piešķirto vērtējumu

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
1	Iestādes likviditātes pozīcijas un finansējuma profila radītais risks iestādes dzīvotspējai ir zems.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes kompensējošā kapacitāte un likviditātes rezerves pietiekami pārsniedz konkrētas uzraudzības kvantitatīvās prasības, un ir paredzams, ka tās saglabāsies tādā līmenī arī nākotnē. • Ilgtermiņa finansējuma (> 1 gads) struktūra un stabilitāte rada

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
		<p>nebūtisku / ļoti zemu risku iestādes darbībām un komercdarbības modelim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attiecīgos gadījumos nav traucēta brīva likviditātes plūsma starp grupas struktūrvienībām vai visām struktūrvienībām ir kompensējošā kapacitāte un likviditātes rezerves, kas pārsniedz uzraudzības prasības. • Iestādei ir ticams un izpildāms likviditātes ārkārtas plāns, kas vajadzības gadījumā varētu būt efektīvs.
2	Iestādes likviditātes pozīcijas un/vai finansējuma profila radītais risks iestādes dzīvotspējai ir vidējs–zems.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes kompensējošā kapacitāte un likviditātes rezerves pārsniedz konkrētās uzraudzības kvantitatīvās prasības, bet pastāv risks, ka tās nesaglabāsies šādā līmenī nākotnē. • Ilgtermiņa finansējuma (> 1 gads) struktūra un stabilitāte rada zemu risku iestādes darbībām un komercdarbības modelim. • Attiecīgā gadījumā ir vai varētu būt nedaudz traucēta brīva likviditātes plūsma starp grupas struktūrvienībām. • Iestādei ir ticams un izpildāms likviditātes ārkārtas plāns (lai gan tas ir saistīts ar risku), kas vajadzības gadījumā varētu būt efektīvs.
3	Iestādes likviditātes pozīcijas un/vai finansējuma profila radītais risks iestādes dzīvotspējai ir vidējs–augsts.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes kompensējošā kapacitāte un likviditātes rezerves pasliktinās un/vai ir mazākas par konkrētās uzraudzības kvantitatīvajās prasībās noteiktajiem rādītājiem, un pastāv šaubas par iestādes spēju laikus atjaunot atbilstību šīm prasībām. • Ilgtermiņa finansējuma (> 1 gads) struktūra un stabilitāte rada vidēju risku iestādes darbībām un komercdarbības modelim. • Attiecīgā gadījumā ir traucēta brīva likviditātes plūsma starp grupas struktūrvienībām. • Iestādei ir likviditātes ārkārtas plāns, kura efektivitāte ir maz ticama.
4	Iestādes likviditātes pozīcijas un/vai finansējuma profila radītais	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes kompensējošā kapacitāte un likviditātes rezerves strauji pasliktinās

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
	risks iestādes dzīvotspējai ir augsts.	<p>un/vai ir mazākas par konkrētās uzraudzības kvantitatīvajās prasībās noteiktajiem rādītājiem, un pastāv lielas šaubas par iestādes spēju laikus atjaunot atbilstību šīm prasībām.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilgtermiņa finansējuma (> 1 gads) struktūra un stabilitāte rada augstu risku iestādes darbībām un komercdarbības modelim. • Attiecīgā gadījumā ir stipri traucēta brīva likviditātes plūsma starp grupas struktūrvienībām. • Iestādei nav likviditātes ārkārtas plāna, vai tas ir acīmredzami nepietiekams.

10. sadaļa. Vispārējais SREP novērtējums un uzraudzības pasākumu piemērošana

---

10.1 Vispārīgi apsvērumi

534. Šī sadaļa iekļauj SREP elementu novērtējuma konstatējumu kombināciju vispārējā SREP novērtējumā. Tā attiecas arī uz kompetento iestāžu uzraudzības pasākumu piemērošanu, lai novērstu trūkumus, kas konstatēti, veicot SREP elementu novērtējumu. Kompetentās iestādes var piemērot uzraudzības pasākumus, kā noteikts Direktīvā 2013/36/ES (102., 104. un 105. pants) un valsts tiesību aktos, un, ja vajadzīgs, agrīnas intervences pasākumus, kā noteikts 2014/59/ES Direktīvas 27. pantā, vai apvienojot iepriekš minēto.

535. Kompetentajām iestādēm vajadzētu izmantot uzraudzības pilnvaras, pamatojoties uz atsevišķu SREP elementu novērtējumos konstatētajiem trūkumiem, un ņemot vērā vispārējo SREP novērtējumu, tostarp vērtējuma rezultātu, apsverot:

- a. trūkumu/ievainojamību būtiskumu un potenciālo prudenciālo ietekmi uz jautājumu/problēmu nerisināšanu (t.i., vai ir nepieciešams šo jautājumu/problēmu risināt, piemērojot kādu īpašu pasākumu);
- b. vai šie pasākumi atbilst/ir samērīgi ar konkrētā SREP elementa vispārējo novērtējumu (un vispārējo SREP novērtējumu);
- c. vai ir vajadzīgi uzraudzības vai citi administratīvi pasākumi, lai novērstu prudenciālās nepilnības/neaizsargātību saistībā ar NILL/TF riskiem to uzraudzības jomā pēc tam, kad tās ir sadarbojušās ar attiecīgajām NILL/TFN uzraudzības iestādēm saskaņā ar 8. iedaļu Pamatnostādnēs par sadarbību NILL/TFN jomā⁴⁷;
- d. vai trūkumi/ievainojamības jau ir risinātas/segta ar citiem pasākumiem;
- e. vai citi pasākumi sasniegtu tādu pašu mērķi, ar mazāku administratīvo un finansiālo ietekmi uz iestādi;
- f. pasākuma piemērošanas optimālo līmeni un ilgumu, lai sasniegtu uzraudzības mērķi;

---

⁴⁷ Pamatnostādnes par sadarbību un informācijas apmaiņu starp prudenciālajām uzraudzības iestādēm, NILL/TFN uzraudzības iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES (EBI/GL/2021/15)

- g. iespēju, ka identificētie riski un neaizsargātība var būt savstarpēji saistīti vai pašpastiprinoši, vai abi, kas pamato uzraudzības pasākumu stingrības palielināšanu; un
- h. noregulējuma iestādes veiktā noregulējamības novērtējuma rezultāti, tostarp saistītā darba programma, lai nodrošinātu uzraudzības pasākumu konsekvenci.

536. Piemērojot uzraudzības pasākumus, lai risinātu konkrētus trūkumus, kas konstatēti novērtējot SREP elementus, kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā vispārējo kvantitatīvās pašu kapitāla un likviditātes prasības, ko piemēro, pamatojoties uz 7. un 9. sadaļā noteiktajiem kritērijiem.

537. Piemērojot uzraudzības pasākumus, lai novērstu prudenciālas nepilnības, kas saistītas ar NILL/TF risku, kompetentajām iestādēm jāsadarbojas ar NILL/TF uzraudzības iestādēm, lai attiecīgās NILL/TFN uzraudzības iestādes un kompetentās iestādes savas kompetences ietvaros veiktu attiecīgus pasākumus šo trūkumu/nepilnību novēršanai⁴⁸.

538. Kompetentās iestādes var veikt uzraudzības pasākumus, kas tieši saistīti ar jebkādu uzraudzības darbību rezultātiem (piemēram, klātienes pārbaudes, vadības struktūras locekļu piemērotības novērtējumi un galvenās funkcijas u.c.), ja šādu darbību rezultātiem, nepieciešama tūlītēja uzraudzības pasākumu piemērošana, lai novērstu būtiskus trūkumus.

10.2 Vispārējais SREP novērtējums

539. Nosakot vispārējo SREP novērtējumu, kompetentajām iestādēm vajadzētu ņemt vērā SREP elementu novērtējuma konstatējumus, it īpaši:

- a. riskus, kuriem iestāde ir vai varētu būt pakļauta;
- b. varbūtību, ka iestādes pārvaldība, kontroles trūkumi un/vai komercdarbības modelis vai stratēģija var paaugstināt vai mazināt šos riskus, vai pakļaut iestādi jauniem riska avotiem;
- c. vai iestādes pašu kapitāls un likviditātes resursi nodrošina stabilu šo risku segumu; un
- d. iespējamo pozitīvo un negatīvo mijiedarbību starp elementiem (piemēram, kompetentās iestādes var uzskatīt spēcīgu kapitāla pozīciju par iespējamo mazināšanas faktoru noteiktām bažām, kuras konstatētas likviditātes un finansējuma jomā, vai gluži pretēji, ka vāja kapitāla pozīcija var saasināt bažas šajā jomā).

---

⁴⁸ Saskaņā ar EBI pamatnostādņēm par sadarbību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā (EBA/GL/2021/15).

540. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, kompetentajām iestādēm vajadzētu noteikt iestādes dzīvotspēju, kas definēta kā iestādes tuvums neveiksmes punktam, balstoties uz pašu kapitāla un likviditātes resursu pietiekamību, pārvaldību, kontroli un/vai komercdarbības modeli vai stratēģiju, lai segtu riskus, kam iestāde ir vai varētu būt pakļauta.

541. Balstoties uz iepriekš noteikto, kompetentajām iestādēm vajadzētu:

- a. veikt visus vajadzīgos uzraudzības pasākumus, lai kļiedētu bažas;
- b. noteikt turpmākos iestādes uzraudzības resursus un plānošanu, tostarp to, vai uzraudzības pārbaudes programmas ietvaros iestādei jāplāno kādas īpašas uzraudzības darbības;
- c. noteikt vajadzību pēc agrīnās intervences pasākumiem saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 27. pantu; un
- d. noteikt, vai iestādi var uzskatīt par “kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga” saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 32 pantu.

542. Vispārējais SREP novērtējums jāatspoguļo ar tādu vērtējuma rezultātu, kas balstās uz 13. tabulā noteiktajiem apsvērumiem, un ir skaidri dokumentēts vispārējā SREP novērtējuma gada kopsavilkumā. Šajā gada kopsavilkumā vajadzētu iekļaut arī kopējo SREP vērtējuma rezultātu un SREP elementu vērtējuma rezultātus, un visus uzraudzības konstatējumus pēdējo 12 mēnešu laikā.

13. tabula. Uzraudzības iestāžu apsvērumi, piešķirot vispārējo SREP vērtējumu

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
1	Apzinātie riski rada zemu risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Iestādes komercdarbības modelis un stratēģija nerada bažas. • Iekšējās pārvaldības un iestādes iekšējās kontroles pasākumi nerada bažas. • Iestādes kapitāla un likviditātes riski rada nebūtisku / ļoti zemu nozīmīgas prudenciālās ietekmes risku. • Esošā pašu kapitāla struktūra un apmērs nerada bažas. • Iestādes likviditātes pozīcija un finansēšanas profils nerada bažas. • Iestādes darbības atjaunošanas plāna ticamība un īstenojamība, tostarp tās vispārējā darbības atjaunošanas spēja, nerada pamatotas bažas.
2	Apzinātie riski rada vidēju–zemu risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv nelielas–vidējas bažas par iestādes komercdarbības modeli un stratēģiju.

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
		<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv nelielas–vidējas bažas par iestādes pārvaldības vai iekšējās kontroles pasākumiem. • Kapitāla un likviditātes risku radītais nozīmīgas prudenciālās ietekmes risks ir zems–vidējs. • Esošā pašu kapitāla struktūra un apmērs rada nelielas–vidējas bažas. • Pastāv nelielas vai vidējas bažas par iestādes likviditātes pozīciju un/vai finansējuma profilu. • Pastāv nelielas vai vidējas bažas par iestādes darbības atjaunošanas plāna ticamību un īstenojamību, tostarp tās vispārējo darbības atjaunošanas spēju.
3	Apzinātie riski rada vidēju–augstu risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv vidējas–lielas bažas par iestādes komercdarbības modeli un stratēģiju. • Pastāv vidējas–lielas bažas par iestādes pārvaldības vai iekšējās kontroles pasākumiem. • Kapitāla un likviditātes risku radītais nozīmīgas prudenciālās ietekmes risks ir vidējs–augsts. • Iestādes esošā pašu kapitāla struktūra un apmērs rada vidējas–lielas bažas. • Pastāv vidējas–lielas bažas par iestādes likviditātes pozīciju un/vai finansējuma profilu. • Pastāv vidējas vai lielas bažas par iestādes darbības atjaunošanas plāna ticamību un īstenojamību, tostarp tās vispārējo darbības atjaunošanas spēju.
4	Apzinātie riski rada augstu risku iestādes dzīvotspējai.	<ul style="list-style-type: none"> • Pastāv lielas bažas par iestādes komercdarbības modeli un stratēģiju. • Pastāv lielas bažas par iestādes pārvaldības vai iekšējās kontroles pasākumiem. • Kapitāla un likviditātes risku radītais nozīmīgas prudenciālās ietekmes risks ir augsts. • Iestādes esošā pašu kapitāla struktūra un apmērs rada lielas bažas.

Vērtējums	Uzraudzības iestāžu viedoklis	Apsvērumi
		<ul style="list-style-type: none"> Pastāv lielas bažas par iestādes likviditātes pozīciju un/vai finansējuma profilu. Pastāv ļoti lielas bažas par iestādes darbības atjaunošanas plāna ticamību un īstenojamību, tostarp tās vispārējo darbības atjaunošanas spēju.
F	Tiek uzskatīts, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga.	<ul style="list-style-type: none"> Pastāv tūlītējs risks iestādes dzīvotspējai. <ul style="list-style-type: none"> Iestāde atbilst nosacījumiem attiecībā uz iestādi, kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, kā norādīts Direktīvas 2014/59/ES ⁴⁹ 32. panta 4. punktā.

543. Nosakot, ka iestādei ir “maksātnespējīga vai iespējams kļūs maksātnespējīga”, kas atspoguļojas kopējā SREP “F” vērtējumā, kompetentajām iestādēm vajadzētu sadarboties ar noregulējuma iestādēm, lai konsultētos par konstatējumiem, ievērojot Direktīvas 2014/59/ES 32. pantā noteikto procedūru.

10.3 Kapitāla pasākumu piemērošana

544. “Kompetentajām iestādēm ir jāpiemēro papildu pašu kapitāla prasības un jāaprēķina P2G un P2G LR prasības, nosakot TSCR un — attiecīgā gadījumā — P2G saskaņā ar 7. sadaļā izklāstīto procesu un kritērijiem.”

545. Neskatoties uz iepriekšējā punktā minētajām prasībām, kompetentās iestādes var, pamatojoties uz SREP elementu novērtējumā konstatēto ievainojamību un trūkumiem, noteikt papildu kapitāla pasākumus, tostarp:

- pieprasot iestādei izmantot neto peļņu, lai stiprinātu pašu kapitālu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta h) apakšpunktu;
- ierobežojot vai aizliedzot peļņas sadalījumus vai procentu maksājumus attiecībā uz iestādes akcionāriem, locekļiem vai 1. līmeņa papildu kapitāla instrumentu

⁴⁹ Konkrētāk, kompetentā iestāde uzskata, ka 1) iestāde pārkāpj prasības atļaujas atjaunošanai vai pastāv objektīvi fakti, kas apstiprina konstatējumu, ka iestāde tuvākajā laikā pārkāps prasības atļaujas atjaunošanai tā, ka tas attaisnotu kompetentās iestādes lēmumu atsaukt atļauju, tāpēc (bet ne tikai), ka iestādei ir radušies vai var rasties zaudējumi, kuru rezultātā tiks iztērēts viss tās pašu kapitāls vai ievērojama tā daļa; 2) iestādes aktīvi ir mazāki par tās saistībām, vai pastāv objektīvi fakti, kas apstiprina konstatējumu, ka iestādes aktīvi tuvākajā laikā būs mazāki par tās saistībām; vai 3) iestāde nespēj samaksāt savus parādus vai citas saistības noteiktajā termiņā, vai pastāv objektīvi fakti, kas apstiprina konstatējumu, ka iestāde tuvākajā laikā nespēs samaksāt savus parādus vai citas saistības noteiktajā termiņā.

Direktīvas 2014/59/EU 32. panta 2. punkta d) apakšpunkts arī norāda ārkārtas valsts atbalsta kritērijus, lai noteiktu, vai iestāde ir “maksātnespējīga vai iespējams kļūs maksātnespējīga”, bet šie kritēriji netiek ņemti vērā SREP vajadzībām un kompetento iestāžu pieņemtajos lēmumos.

turētājiem, ja šāds aizliegums nerada iestādes saistību neizpildes gadījumu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta i) apakšpunktu; un/vai

- c. pieprasot iestādei piemērot īpašu uzkrājumu veidošanas politiku vai pieeju aktīviem saistībā ar pašu kapitāla prasībām saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

10.4 Likviditātes pasākumu piemērošana

546. Kompetentajām iestādēm vajadzētu piemērot īpašas likviditātes prasības, saskaņā ar 9. sadaļā norādīto procesu un kritērijiem.

547. Neskatoties uz īpašas aprēķināšanas prasībām, kompetentās iestādes var, pamatojoties uz likviditātes un finansējuma riska novērtējumos konstatēto ievainojamību un trūkumiem, noteikt papildu kapitāla pasākumus, tostarp:

- a. noteikt īpašas likviditātes prasības, tostarp termiņu nesakritības ierobežojumus starp aktīviem un pasīviem saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta k) apakšpunktu.; un/vai,
- b. piemērot administratīvus sodus vai citus administratīvus pasākumus, tostarp prudenciālas maksas, saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 105. pantu.

10.5 Citu uzraudzības pasākumu piemērošana

548. Lai risinātu konkrētus SREP elementu novērtējumā konstatētos trūkumus, kompetentās iestādes var uzskatīt par nepieciešamu piemērot pasākumus, kas nav tieši saistīti ar kvantitatīvajām kapitāla vai likviditātes prasībām. Šī sadaļa sniedz neizsmeļošu sarakstu ar iespējamiem uzraudzības pasākumiem, ko var piemērot, pamatojoties uz 104. un 105. pantu Direktīvā 2013/36/ES. Kompetentās iestādes var piemērot citus uzraudzības pasākumus, kā noteikts minētajos pantos, ja tie būs piemērotāki konstatēto trūkumu novēršanai, kā aprakstīts šajā iedaļā. Izvēloties pasākumus, jāņem vērā saskaņā ar šo pamatnostādņu 4., 5., 6. un 8. sadaļu veiktā novērtējuma rezultāti.

549. Ja pēc sazināšanās ar NILL/TF kompetento iestādi kompetentajām iestādēm SREP elementu novērtējuma rezultātā ir jānovērš prudenciālie trūkumi/neaizsargātība saistībā ar NILL/TF riskiem, kompetentajām iestādēm jānosaka papildu pašu kapitāla prasības tikai tad, ja to uzskata piemērotāku par citiem uzraudzības pasākumiem. Ja tiek noteiktas papildu pašu kapitāla prasības, tās jāizmanto kā pagaidu pasākums, kamēr tiek novērsti trūkumi.

Komerccarbības modeļa analīze

550. Uzraudzības pasākumi, lai novērstu BMA konstatētos trūkumus, varētu iesaistīt pieprasījumu iestādei pielāgot pārvaldības un kontroles pasākumus, lai palīdzētu īstenot komerccarbības modeli un stratēģiju, vai ierobežot noteiktus darbību veidus.

551. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei veikt izmaiņas riska pārvaldības un kontroles pasākumos vai pārvaldības pasākumos, lai tie atbilstu vēlamajam komercdarbības modelim vai stratēģijai, tostarp:

- a. pielāgojot stratēģijā pieņemto finanšu plānu, ja tas nav pamatots ar iekšējā kapitāla plānošanu vai ticamiem pieņēmumiem;
- b. pieprasot organizatoriskās struktūras izmaiņas, pastiprinot riska pārvaldības un kontroles funkcijas un pasākumus, lai atbalstītu komercdarbības modeļa vai stratēģijas īstenošanu; un/vai
- c. pieprasot veikt izmaiņas IT sistēmā un veikt tās nostiprināšanu, lai atbalstītu komercdarbības modeļa vai stratēģijas īstenošanu.

552. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta e) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei veikt darbības, lai grozītu tās komercdarbības modeli un stratēģiju, ja:

- a. tos neatbalsta attiecīgi organizatoriskie, pārvaldības vai riska kontroles un pārvaldības pasākumi;
- b. tos neatbalsta kapitāla un darbības plāni, tostarp, atbilstoša finanšu, cilvēku un tehnoloģiju (IT) resursu sadale; un/vai
- c. pastāv nopietnas bažas par komercdarbības modeļa ilgtspēju.

553. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta f) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. pieprasīt iestādēm samazināt risku, kas saistīts ar produktiem, ko tās rada/izplata, tajā skaitā:
  - pieprasot samazināt riskus, kas saistīti ar noteiktu produktu piedāvājumu; un/vai
  - pieprasot uzlabot pārvaldības un kontroles pasākumus produktu izstrādei un uzturēšanai;
- b. pieprasīt iestādei samazināt risku, kas raksturīgs tās sistēmām, izmantojot dažādus līdzekļus, tostarp:
  - pieprasot uzlabot sistēmas, vai palielināt investīciju līmeni vai paātrināt jaunu sistēmu ieviešanu; un/vai
  - pieprasot uzlabot pārvaldības un kontroles pasākumus sistēmas izstrādei un uzturēšanai;

- c. pieprasīt iestādēm samazināt risku, kas raksturīgs to darbībām, tostarp ārpakalpojuma darbībām, izmantojot dažādus līdzekļus, tostarp:
- pieprasot ieviest izmaiņas konkrētās darbībās vai to samazināšanu, lai samazinātu tām raksturīgo risku; un/vai
  - pieprasot pārvaldības un kontroles pasākumu uzlabojumus un ārpakalpojumu darbību pārraudzību.

Iekšējā pārvaldība un iestādes mēroga kontrole

554. Uzraudzības pasākumi, lai novērstu iekšējās pārvaldības un iestādes mēroga kontroles novērtējumā konstatētos trūkumus, var koncentrēties uz prasību iestādei nostiprināt pārvaldības un kontroles pasākumus, vai samazināt risku, kas saistīts ar tās produktiem, sistēmām un darbībām.

555. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. pieprasīt iestādei veikt tās vispārējo pārvaldības pasākumu un organizācijas izmaiņas un organizācija, tostarp pieprasot:
- izmaiņas organizatoriskajā vai funkcionālajā struktūrā, tostarp ziņojumu sniegšanas kārtībā;
  - riska politikas grozījumus un to, kā tā tiek izstrādāta un īstenota visā organizācijā; un/vai
  - palielināt pārskatāmību attiecībā uz pārvaldības pasākumiem;
- b. pieprasīt iestādei veikt izmaiņas vadības struktūras organizācijā, sastāvā vai darba kārtībā;
- c. pieprasa iestādei nostiprināt tās vispārējā riska pārvaldības pasākumus, ar līdzekļiem, tostarp pieprasot:
- riska vēlmes uzņemties risku izmaiņas (samazinājumu), vai izmaiņas, nosakot riska apetītes pārvaldības kārtību, un izmaiņas vispārējā riska stratēģijas izstrādē;
  - ICAAP vai ILAAP procedūru un modeļu uzlabojumus, ja tie nav uzskatāmi par derīgiem mērķim;
  - uzlabot stresa testēšanas iespējas un vispārējo stresa testu programmu; un/vai
  - uzlabojumus ārkārtas gadījumiem paredzēto līdzekļu/ ārkārtas situāciju plānošanā;

- d. pieprasīt iestādei nostiprināt iekšējās kontroles pasākumus un funkcijas ar līdzekļiem, tostarp pieprasot:
  - darbinieku, kas veic iekšējo audita funkcijas, neatkarību un atbilstību; un/vai
  - iekšējo pārskatu sniegšanas procesa uzlabojumus, lai nodrošinātu, ka ziņojumu sniegšana vadības struktūrvienībai ir atbilstoša;
- e. pieprasīt iestādei uzlabot informācijas sistēmas vai darbības nepārtrauktības pasākumus, piemēram, nosakot, ka:
  - sistēmu uzticamības uzlabojumi; un/vai
  - darbības nepārtrauktības plānu izstrāde un pārbaude.

556. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta g) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm:

- a. veikt izmaiņas atalgojuma politikā; un/vai
- b. ierobežot atalgojuma mainīgo daļu kā procentus no tīrajiem ieņēmumiem.

557. Pamatojoties uz stresa testu kvalitatīvas pārbaudes rezultātiem, un nepilnību atklāšanas gadījumā kompetentajām iestādēm ir jāprasa, lai iestāde:

- a. izstrādā korektīvu darbību plānu, kura mērķis būtu uzlabot stresa testēšanas programmas un praksi. Ja tiek konstatēti būtiski trūkumi iestādes reakcijā uz stresa testu rezultātiem vai pārvaldības darbības neatzīst par efektīvām, kompetentajām iestādēm ir jāprasa, lai iestāde īsteno papildu korektīvas darbības, tostarp veic iestādes kapitāla plāna grozījumus;
- b. attiecīgā gadījumā — piemēro noteiktus scenārijus (vai to elementus) vai izmanto konkrētus pieņēmumus.

Kredītrisks un darījuma partneru risks

558. Uzraudzības pasākumi, lai novērstu trūkumus, kas konstatēti kredītriska un darījuma partneru riska, ar to saistītās pārvaldības un kontroles kārtības novērtējumā, iespējams, koncentrēsies uz prasību iestādei samazināt piemītošā riska līmeni vai nostiprināt pārvaldības un kontroles kārtību.

559. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm:

- a. aktīvāk iesaistīt vadības struktūrvienību vai tās komitejas attiecīgos kredītu lēmumos;

- b. pilnveidot kredītriska novērtēšanas sistēmas;
- c. uzlabot kredītprocesu kontroli, tostarp kredītu piešķiršanu, uzraudzību un atgūšanu;
- d. palielināt nodrošinājuma pārvaldību, novērtēšanu un uzraudzību; un/vai
- e. uzlabot vadības struktūrai un augstākajai vadībai par kredītrisku sniegto ziņojumu kvalitāti un biežumu.

560. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta d) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm:

- a. piemērot īpašu finansēšanas kārtību, un - kur to atļauj grāmatvedības normas un noteikumi - pieprasīt palielināt finansējumu;
- b. korigēt iekšējos riska parametrus un/vai riska pakāpes, ko izmanto, lai aprēķinātu riska darījumu vērtības konkrētiem produktiem, nozarēm vai parādnieku veidiem; un/vai
- c. piemērot augstākus diskontus nodrošinājuma vērtībai.

561. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta e) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm:

- a. samazināt lielos riska darījumus vai citus riska koncentrācijas kredītu avotus;
- b. noteikt stingrākus kredīta piešķiršanas kritērijus visiem vai dažiem produktiem vai debitoru kategorijām;
- c. samazināt savu atkarību no konkrētu veidu darījumiem (piemēram, hipotēkām, eksporta finansējuma, komerciālā nekustamā īpašuma, vērtspapīrošanas u. c.), parādnieku kategorijām, nozarēm, valstīm u. c.; un/vai
- d. īstenot atbilstīgu stratēģiju, lai samazinātu ieņēmumus nenesošo riska darījumu apjomu vai īpatsvaru.

Tirgus risks

562. Uzraudzības pasākumi, lai novērstu trūkumus, kas konstatēti tirgus riska un ar to saistītās pārvaldības un kontroles kārtības novērtējumā, iespējams, koncentrēsies uz prasību iestādei samazināt tai piemērošā riska līmeni vai nostiprināt pārvaldības un kontroles kārtību.

563. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādēm novērst konstatētās nepilnības attiecībā uz iestādes spēju identificēt, novērtēt, pārraudzīt un kontrolēt tirgus risku, tostarp veicot šādas darbības:

- a. uzlabojot iestādes iekšējo pieeju sniegumu, vai tās atpakaļejošās pārbaudes vai stresa testēšanas spēju;
- b. uzlabojot ziņojumu sniegšanas kvalitāti un biežumu iestādes vadības struktūrai un valdei par tirgus risku; un/vai
- c. pieprasot biežāku un vairāk padziļinātu tirgus aktivitātes iekšējo auditu.

564. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta e) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. ierobežot investīcijas noteiktos produktos, ja iestādes politika un procedūras nenodrošina, ka no šiem produktiem izrietošais risks būs pietiekami aptverts un kontrolēts;
- b. pieprasīt iestādei iesniegt plānu, lai pakāpeniski samazinātu tās riska darījumus ar problemātiskajiem aktīviem un/vai nelikvidajām pozīcijām; un/vai
- c. pieprasīt atbrīvoties no finanšu produktiem, ja iestādes vērtēšanas procesi nesniedz to konservatīvus vērtējumus, kas atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 standartiem.

565. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta f) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. pieprasīt iestādei samazināt tai piemītošā tirgus riska līmeni (izmantojot riska ierobežošanu vai aktīvu pārdošanu), ja iestādes vērtēšanas sistēmās tiek konstatēti būtiski trūkumi; un/vai
- b. pieprasīt iestādei palielināt atvasināto instrumentu darījumu summu, kas slēgti, izmantojot centrālos darījumu partnerus (CCP).

Operacionālais risks

566. Uzraudzības pasākumi, lai novērstu trūkumus, kas konstatēti operacionālā riska un ar to saistītās pārvaldības un kontroles kārtības novērtējumā, iespējams, koncentrēsies uz prasību iestādei samazināt tai piemītošā riska līmeni vai nostiprināt pārvaldības un kontroles kārtību.

567. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. pieprasīt aktīvāk iesaistīt vadības struktūrvienību vai tās komitejas operacionālā riska pārvaldības lēmumos;
- b. pieprasīt iestādei apsvērt tai piemītošo operacionālo risku, apstiprinot jaunus produktus un sistēmas; un/vai

- c. pieprasīt iestādei uzlabot operacionālā riska identificēšanas un novērtēšanas sistēmas.

568. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. pieprasīt iestādei samazināt ārpakalpojumu darbību tvērumu un/vai apjomu, tostarp pārstrukturēšanu vai atteikšanos no ārpakalpojumu pasākumiem un pāreju uz citu pakalpojumu sniedzēju;
- b. pieprasīt iestādei mazināt operacionālā riska darījumus (piemēram, ar apdrošināšanu, lielāka skaita kontroles punktu ieviešanu, u. c.);
- c. pieprasīt iestādei veikt īpašus korektīvus pasākumus, lai uzlabotu tās vispārējo iekšējās pārvaldības kārtību, tostarp riska pārvaldības sistēmu un iekšējo kontroli;
- d. pieprasīt iestādei definēt un uzraudzīt konkrētus galvenos riska indikatorus un/vai galvenos snieguma rādītājus;
- e. ierobežot vai sašaurināt iestāžu uzņēmējdarbību, operācijas vai tīklu vai pieprasīt atbrīvoties no darbībām, kuras rada pārmērīgus riskus iestādes stabilitātei;
- f. pieprasīt samazināt risku, kas raksturīgs iestāžu darbībām, produktiem un sistēmām, tostarp NILL/TF riskus ar prudenciālu ietekmi.

Procentu likmes risks, kas izriet no netirdzniecības portfeļa darbībām

569. Neatkarīgi no prasības turēt papildu pašu kapitālu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kompetentajām iestādēm jāapsver uzraudzības pasākumu piemērošana šādos gadījumos:

- a. ja ir kāds no Direktīvas 2013/36/ES 98. panta 5. punkta a) vai b) apakšpunktā minētajiem gadījumiem;
- b. ja SREP rezultāti atklāj trūkumus iestādes novērtējumā par piemītošo IRRBB līmeni un ar to saistītajos pārvaldības un kontroles pasākumos.

570. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei veikt darbības, lai novērstu nepilnības attiecībā uz iestādes spēju identificēt, novērtēt, pārraudzīt un kontrolēt procentu likmes risku, kas izriet no netirdzniecības darbībām, tostarp veicot šādas darbības:

- a. uzlabot tās stresa testēšanas jaudu; un/vai
- b. pilnveidot ziņojumu sniegšanu iestādes vadības struktūrai un valdei par IRRBB pārvaldību.

571. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta f) apakšpunktu, kompetentās iestādes var prasīt iestādēm piemērot izmaiņas iekšējos limitos, lai samazinātu ar darbībām, pakalpojumiem un sistēmām saistīto risku.
572. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta j) apakšpunktu un ievērojot minētā panta 2. punktu, kompetentās iestādes var pieprasīt iestādei veikt papildu vai biežāku ziņojumu sniegšanu par IRRBB pozīcijām.
573. Vajadzības gadījumā kompetentās iestādes var arī piemērot pasākumus saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 84. panta 3. punktu.

Likviditātes risks

574. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta k) apakšpunktu un kā noteikts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/61 8. panta 1. un 6. punktā, lai precizētu LCR, attiecībā uz likviditātes rezervju diversifikāciju un valūtas konsekvenci starp likvīdiem aktīviem un neto izejošajām naudas plūsmām, kompetentās iestādes var:
- a. izvirzīt prasības par turamo likvīda aktīvu koncentrāciju, tostarp:
    - prasības par iestādes likvīdo aktīvu profila uzbūvi attiecībā uz darījumu partneriem, valūtu u. tml.; un/vai
    - finansējuma koncentrācijas maksimumu, limitus vai ierobežojumus;
  - b. izvirzīt ierobežojumus īstermiņa līgumu un uzvedības termiņu nesakritībām starp aktīviem un pasīviem;
    - ierobežojumus termiņu neatbilstībām (noteiktās laika posmu grupās) starp aktīviem un pasīviem;
    - ierobežojumus par minimālajiem izdzīvošanas periodiem; un/vai
    - ierobežojumus par atkarību no atsevišķiem īstermiņa finansējuma avotiem, piemēram, naudas tirgus finansējuma.
575. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta j) apakšpunktu un ievērojot minētā panta 2. punktu, kompetentās iestādes var noteikt iestādei prasību sniegt ziņojumus par likviditātes pozīcijām biežāk, tostarp:
- a. biežāk sniegt regulatīvos ziņojumus par LCR; un/vai
  - b. biežāk un detalizētāk sniegt citus ziņojumus saistībā ar likviditāti, piemēram, "papildu uzraudzības rādītāji".
576. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes var pieprasīt veikt darbības, lai novērstu konstatētās nepilnības attiecībā uz iestādes spēju identificēt, novērtēt, uzraudzīt un kontrolēt likviditātes risku, tostarp:

- a. pilnveidot iestādes stresa testu veikspēju, lai uzlabotu spēju identificēt un kvantitatīvi noteikt iestādei būtiskus likviditātes riska avotus;
- b. pilnveidot iestādes spēju likvidos aktīvus pārvērst naudā;
- c. pilnveidot likviditātes ārkārtas situāciju rīcības plānu un likviditātes agrīno brīdinājumu rādītāju sistēmu; un/vai
- d. pilnveidot ziņojumu sniegšanu iestādes vadības struktūrai un augstākajai vadībai par likviditātes pārvaldību.

Finansējuma risks

577. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta k) apakšpunktu un ņemot vērā Regulas (ES) Nr. 575/2013 428.b panta 5. punktu attiecībā uz valūtas konsekvenci starp pieejamo un nepieciešamo stabilo finansējumu NSFR, kompetentās iestādes var pieprasīt veikt pasākumus, lai mainītu iestādes finansējuma profilu, tostarp:

- a. samazināt atkarību no noteiktiem (potenciāli svārstīgiem) finansējuma tirgiem, piemēram, no finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku sniegtā finansējuma;
- b. samazināt finansējuma profila koncentrāciju attiecībā uz darījumu partneriem, augstākajiem punktiem ilgtermiņā termiņu profilā, (neatbilstību) valūtās, u. tml.; un/vai
- c. samazināt apgrūtināto aktīvu apjomu, potenciāli nošķirot kopējo apgrūtinājumu un pārsniegtu nodrošinājumu (piemēram, attiecībā uz segtajām obligācijām, seguma pieprasījumiem, u.c.).

578. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta j) apakšpunktu un ievērojot minētā panta 2. punktu, kompetentās iestādes var pieprasīt papildu vai biežāku ziņojumu sniegšanu par iestādes finansējuma pozīcijām, tostarp:

- a. biežāku regulējuma pārskatu sniegšanu, kas attiecas uz finansējuma profila uzraudzību (piemēram, NSFR ziņojumi un "papildu uzraudzības rādītāji"); un/vai
- b. biežāku ziņojumu sniegšanu uzraudzības iestādei par iestādes finansēšanas plānu.

579. Saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta b) apakšpunktu kompetentās iestādes drīkst:

- a. pieprasīt darbības, kas jāveic, lai novērstu trūkumus, kas atklāti saistībā ar iestādes finansējuma riska kontroli, tajā skaitā:
  - uzlabojot ziņošanu par finansējuma risku iestādes vadības struktūrai un augstākajai vadībai;

- pārvērtējot vai uzlabojot finansējuma plānu; un/vai
  - nosakot ierobežojumus vēlmei uzņemties risku;
- b. uzlabotu iestādes stresa pārbaudes iespējas ar līdzekļiem, tostarp pieprasot iestādei aptvert ilgākus stresa periodus.

10.6 Uzraudzības reakcija situācijā, kad nav izpildīta TSCR vai OCR

580. TSCR ir juridiski saistoša prasība, kas iestādēm jāievēro vienmēr, arī stresa apstākļos. Ja atbilstoši šīm pamatnostādņēm noteikta TSCR vairs netiek pildīta, kompetentajām iestādēm ir jāizskata iespēja izmantot papildu intervences pilnvaras saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES un Direktīvu 2014/59/ES, tostarp atļaujas atsaukšanu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 18. panta d) punktu, agrīnās intervences pasākumu piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 27. pantu un noregulējuma darbības saskaņā ar minēto direktīvu. Īstenojot šīs pilnvaras, kompetentajām iestādēm ir jāizskata, vai pasākumi ir samērīgi ar apstākļiem un to viedokli par situācijas iespējamo turpmāko attīstību.

581. TSCR pārkāpums ir jāņem vērā, arī nosakot, vai iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 32. panta 4. punkta a) apakšpunktu un EBI pamatnostādņēm par tādu dažādu apstākļu interpretāciju, kādos iestāde ir uzskatāma par tādu, kas kļūst vai iespējams kļūs maksātnespējīga, jo tas ir viens no nosacījumiem, ar kuru saskaņā kompetentās iestādes var atsaukt atļauju atbilstoši Direktīvas 2013/36/ES 18. panta d) apakšpunktam.

582. Kompetentajām iestādēm arī jāuzrauga, vai iestādes ievēro OCR. Vajadzības gadījumā kompetentajām iestādēm jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka iestādes ievēro Direktīvas 2013/36/ES 141.–142. pantā noteiktās prasības.

10.7 Uzraudzības iestāžu reakcija uz P2G neizpildi

583. Kompetentajām iestādēm ir jāuzrauga, vai iestādē laika gaitā tiek nodrošināts un uzturēts P2G prasītais pašu kapitāls.

584. Ja iestādes pašu kapitāla apmērs samazinās vai, iespējams, kļūs mazāks par P2G noteikto kapitālu, kompetentajai iestādei ir jāprasa, lai iestāde to informē un sagatavo pārskatītu kapitāla plānu. Paziņojumā iestādei ir jāpaskaidro, kādu negatīvu seku dēļ tā varētu šādi rīkoties un kādas darbības ir paredzētas, lai atjaunotu atbilstību P2G, risinot pastiprinātu uzraudzības dialogu.

585. Kopumā ir trīs situācijas, kurās kompetentā iestāde varētu uzskatīt, ka iestāde, iespējams, nespēs izpildīt P2G:

- a. ja pašu kapitāla līmenis kļūst zemāks par P2G līmeni (bet joprojām pārsniedz OCR) iestādei specifiskos vai ārējos apstākļos, kuros ir īstenojušies riski, ko bija paredzēts

segt ar P2G, kompetentā iestāde var atļaut iestādei uz laiku darboties zem P2G līmeņa, ja pārskatītais kapitāla plāns tiek uzskatīts par ticamu saskaņā ar 7.7.2. iedaļā noteiktajiem kritērijiem. Attiecīgā gadījumā kompetentā iestāde var arī izskatīt iespēju korigēt P2G līmeni;

- b. ja pašu kapitāla līmenis kļūst zemāks par P2G noteikto līmeni (bet joprojām pārsniedz OCR) ar konkrēto iestādi saistītos vai ārējos apstākļos, kuros ir radušies riski, ko nebija paredzēts segt ar P2G, kompetentajām iestādēm ir jāprasa, lai iestāde attiecīgā termiņā paaugstina pašu kapitāla līmeni līdz P2G noteiktajam līmenim;
- c. ja iestāde ignorē P2G, neintegrē tos savā riska pārvaldības sistēmā un noteiktajā termiņā nenodrošina pašu kapitālu, kas atbilst P2G saskaņā ar 438. punktu, kompetentās iestādes var piemērot papildu uzraudzības pasākumus, kā noteikts 10.3. un 10.5. iedaļā.

Ja atļauja darboties zem P2G līmeņa, kā minēts a) apakšpunktā, netiek dota un iestādes pašu kapitāls atkārtoti ir mazāks par P2G līmeni, kompetentajai iestādei jānosaka papildu pašu kapitāla prasības saskaņā ar 7. sadaļu.

586. Neatkarīgi no konkrētās uzraudzības iestāžu reakcijas saskaņā ar iepriekšējo punktu kompetentās iestādes var arī apsvērt iespēju piemērot 10.3. un 10.5. iedaļā noteiktos kapitāla un papildu uzraudzības pasākumus, ja tos uzskata par piemērotākiem, lai novērstu cēloņus, kuru dēļ pašu kapitāla līmenis ir zemāks par P2G noteikto līmeni.

10.8 Mijiedarbība starp uzraudzības un agrīnās intervences pasākumiem

587. Papildus šajā sadaļā minētajiem uzraudzības pasākumiem, kompetentās iestādes var piemērot agrīnas intervences pasākumus, kā noteikts Direktīvas 2014/59/ES 27. pantā, kas paredzēti, lai papildinātu uzraudzības pasākumu kopumu, kas minēti Direktīvas 2013/36/ES 104. un 105. pantā.

588. Kompetentajām iestādēm vajadzētu piemērot agrīnas intervences pasākumus, neskarot jebkādus citus uzraudzības pasākumus, un, piemērojot agrīnas intervences pasākumus, vajadzētu izvēlēties vispiemērotāko pasākumu (-us), lai nodrošinātu atbildes reakciju, kas ir samērīga ar konkrētajiem apstākļiem.

10.9 Mijiedarbība starp uzraudzības un makroprudenciālajiem pasākumiem

589. Ja iestādei piemēro makroprudenciālos pasākumus un SREP novērtējumā ir konstatēts, ka makroprudenciālais pasākumi nav atbilstoši, lai novērstu iestādes specifisko riska profilu vai iestādes trūkumus (t. i., iestāde ir pakļauta vai rada lielāku riska līmeni, nekā to līmeni, uz kuru

vērsts makroprudenciālais pasākums, vai konstatētie trūkumi ir būtiskāki nekā tie, uz kuriem vērsts pasākums), kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt makroprudenciālā pasākuma papildināšanu ar papildu iestādei specifiskiem pasākumiem.

10.10 Mijiedarbība starp uzraudzības un NILL/TFN pasākumiem

590. Ja kompetentās iestādes, veicot uzraudzības pasākumus, gūst pamatotas norādes par trūkumiem iestādes sistēmās un kontroles sistēmā vai iekšējās pārvaldības sistēmā, kas attiecas uz NILL/TFN, vai ja ir pamatots iemesls aizdomām, ka iestāde varētu būt vairāk pakļauta NILL/TF riskiem, tām būtu:

- a. jāpaziņo NILL/TFN uzraudzības iestādei par šiem trūkumiem un riskiem, tiklīdz tie ir konstatēti, un jāsadarbojas ar to saskaņā ar NILL/TFN sadarbības pamatnostādņem⁵⁰;
- b. novērtē šādu trūkumu un risku iespējamo ietekmi uz iestādes prudenciālo situāciju;
- c. jāsadarbojas ar NILL/TFN uzraudzības iestādēm un saskaņā ar attiecīgo iestāžu pilnvarām un funkcijām jāapsver vispiemērotākos prudenciālās uzraudzības pasākumus šo trūkumu un risku novēršanai papildus pasākumiem, ko veic NILL/TFN uzraudzības iestādes.

591. Ja kompetentās iestādes tiek informētas vai uzzina par uzraudzības pasākumiem vai sankcijām, ko plāno vai piemēro NILL/TFN uzraudzības iestādes, tām jāapsver, vai un kā būtu jāmazina NILL/TFN uzraudzības iestāžu konstatēto trūkumu un nepilnību iespējamā prudenciālā ietekme.

---

⁵⁰ EBI pamatnostādnes par sadarbību NILL/TFN jomā (EBA/GL/2021/15).

11. sadaļa. SREP piemērošana pārrobežu grupām

---

592. Šī sadaļa pievēršas kopējo SREP procedūru un metodikas piemērošanai, kā noteikts šajās pamatnostādnēs saistībā ar pārrobežu grupām un to sabiedrībām. Tā arī nodrošina saikni ar kopīgā novērtējuma un lēmuma pieņemšanas procesu, kas jāveic saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. pantu un Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 710/2014 attiecībā uz nosacījumiem, kā piemērot kopīgu lēmumu procesu iestādei specifiskajām uzraudzības prasībām.

593. Veicot SREP, kompetentajām iestādēm jāņem vērā arī iespējamie NILL/TF riski, ņemot vērā informāciju, kas saņemta no tās dalībvalsts NILL/TFN kompetentās iestādes, kurā mātesuzņēmums veic uzņēmējdarbību, kā arī no NILL/TFN uzraudzības iestādes, kas atbild par grupas uzņēmumu uzraudzību NILL/TFN jomā dažādās jurisdikcijās, jo īpaši novērtējumus par NILL/TFN novēršanas riskiem, būtiskām nepilnībām un NILL/TFN tiesību aktu pārkāpumiem, kas ir saistīti ar pārrobežu banku grupas struktūru.

594. Novērtējot NILL/TF risku prudenciālo ietekmi uz SREP attiecībā uz pārrobežu grupu, kompetentajām iestādēm jāizmanto informācija, kas iegūta divpusējā sadarbībā ar attiecīgajām NILL/TFN kompetentajām iestādēm saskaņā ar NILL/TFN sadarbības pamatnostādnēm un piedaloties NILL/TFN kolēģijās⁵¹ un prudenciālajās kolēģijās.

11.1 SREP piemērošana pārrobežu grupām

595. Piemērojot SREP un šīs pamatnostādnes attiecībā uz pārrobežu grupām, kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt grupas dzīvotspēju kopumā, kā arī tās atsevišķās sabiedrības. To var izdarīt, dalot procesu divās stadijās: 1) kompetentās iestādes veic sākotnējo sabiedrību, kas atrodas to tiešā uzraudzībā, novērtējumu, un 2) kompetentās iestādes kopīgi apspriež un pabeidz vērtējumu uzraugu kolēģiju ietvaros saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. un 116. pantā minētajām prasībām.

596. Saskaņā ar pamatnostādņu piemērošanas jomu, kā izklāstīts 1. sadaļā:

- a. konsolidējošajiem uzraugiem vajadzētu veikt sākotnējo mātes uzņēmuma un iestāžu grupas novērtējumu konsolidētā līmenī; un
- b. kompetentajām iestādēm vajadzētu veikt sākotnējo sabiedrību, kas atrodas to pārraudzībā, novērtējumu (individuāli vai daļēji konsolidēti, ja nepieciešams).

---

⁵¹ NILL/TFN kolēģijas, kā definēts Kopīgajās pamatnostādnēs par sadarbību un informācijas apmaiņu Direktīvas (ES) 2015/849 nolūkā starp kompetentajām iestādēm, kas uzrauga kredītiestādes un finanšu iestādes ("NILL/TFN kolēģiju pamatnostādnes").

597. Gadījumos, kad šīs vadlīnijas tiek piemērotas pārrobežu grupas meitas uzņēmumam, kā norādīts iepriekšējā punktā, meitas uzņēmuma kompetentās iestādes, veicot sākotnējo novērtējumu, galvenokārt apsver iestādes individuāli, t.i., izvērtē komercdarbības modeli, stratēģiju, iekšējo pārvaldību un iestādes mēroga kontroles, kapitāla un likviditātes riskus, kapitāla un likviditātes pietiekamību sabiedrībā, kā tas tiktu darīts atsevišķas iestādes gadījumā. Vajadzības gadījumā šādu sākotnējo novērtējumu konstatējumi ietver arī galveno apdraudējumu noteikšanu pārrobežu vai grupas ietvaros, kas var būt saistīti ar iestādes atkarību no mātesuzņēmuma/grupas finansējuma, kapitāla, tehnoloģiju nodrošinājuma atbalsta, u. tml. Sākotnējos novērtējumos, kas veikti individuāli, kompetentajām iestādēm jāatspoguļo arī stiprās puses un mīkstinošie faktori, kas saistīti ar sabiedrību, kura ir grupas daļa, un kas var būt saistīti ar grupas tehnoloģisko atbalstu, finansiālā atbalsta pasākumiem utt.
598. Jebkura šāda sākotnējā SREP elementu novērtējuma rezultātiem tostarp, viedokļiem par būtiskākajām atkarībām no mātes / grupas, ja tie identificēti, vajadzētu kalpot kā vērtējumam, kas iekļaujams kopīgā novērtējuma un lēmumu pieņemšanas procesā saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. panta prasībām, un tāpēc kompetentajām iestādēm tos vajadzētu apspriest iestāžu uzraudzības kolēģijas ietvaros, kas izveidotas saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 116. pantu.
599. Pēc diskusijām uzraudzības kolēģijas ietvaros un kopīgā novērtējuma procesa rezultātiem, kompetentajām iestādēm vajadzētu pabeigt to attiecīgo SREP novērtējumu, veicot nepieciešamās korekcijas, pamatojoties uz rezultātiem, kas gūti kolēģijas diskusijās.
600. Ja kompetentās iestādes sākotnējā novērtējuma rezultāti atklāj noteiktus trūkumus, kas saistīti ar grupas iekšējām pozīcijām (piemēram, augsta riska darījumu koncentrācija saistībā ar mātes uzņēmumu, paļaušanās uz grupas iekšējo finansējumu, bažas par sabiedrības stratēģijas ilgtspēju, u.c.), kas negatīvi ietekmē vispārējo sabiedrības dzīvotspēju, vērtējot to individuāli, kompetentajām iestādēm vajadzētu uzraudzības kolēģijas ietvaros apspriest, vai nepieciešams mainīt sabiedrības galīgo novērtējumu, ņemot vērā grupas kopējo apjomu, ieskaitot konsolidētās grupas komercdarbības modeli, stratēģiju un grupas iekšējo finanšu atbalsta pasākumu esamību un to īpatnības.
601. Kompetentajām iestādēm uzraudzības kolēģijas ietvaros vajadzētu apspriest un saskaņot:
- a. plānošanu, ieskaitot regularitāti, un termiņus, kādos jāveic konsolidētās grupas un tās sabiedrību dažādu SREP elementu novērtēšana, lai nodrošinātu grupas riska un likviditātes riska pārskatu sagatavošanu, kas nepieciešams kopīgo lēmumu pieņemšanai, kā noteikts Direktīvas 2013/36/ES 113. pantā;
  - b. informāciju par to, kā piemērot kritērijus, ko izmanto, lai novērtētu SREP elementus;
  - c. pieeju, lai novērtētu un noteiktu rezultātu risku apakškategoriņām individuāli, ja šādas apakškategorijas ir identificētas kā būtiskas;

- d. informāciju, kas nepieciešama no iestādes konsolidētā un sabiedrību līmenī, lai veiktu SREP elementu novērtējumu, ieskaitot to, no ICAAP un ILAAP;
- e. novērtējumu rezultātus, ieskaitot SREP vērtējuma rezultātus, kas piešķirti elementiem, un vispārējo SREP novērtējumu un vispārējo SREP vērtējuma rezultātu konsolidētā un sabiedrības līmenī. Apspriežot individuālo ar kapitālu un likviditāti saistīto risku novērtējumu, kompetentajām iestādēm vajadzētu koncentrēties uz riskiem, kas tiek identificēti kā būtiski attiecīgajām sabiedrībām;
- f. pārrobežu prudenciālā ietekmi, ko rada riski un bažas saistībā ar NILL/TF;
- g. plānotos uzraudzības un agrīnās intervences pasākumus, ja vajadzīgs.

602. Gatavojot vispārējā SREP novērtējuma kopsavilkumu pārrobežu grupai un tās vienībām, kompetentajām iestādēm vajadzētu strukturēt to tādā veidā, kas nodrošinātu SREP ziņojuma, grupas riska ziņojuma, likviditātes riska novērtējuma un grupu likviditātes riska novērtējuma ziņojuma veidnes aizpildīšanu, kas nepieciešamas kopīgu lēmumu pieņemšanai saskaņā ar Direktīvas 2013/36 / ES 113. pantu, kā norādīts Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 710/2014 attiecībā uz piemērošanas nosacījumiem par kopīgo lēmumu pieņemšanas procesu attiecībā uz iestādei specifiskām prudenciālām prasībām.

11.2 SREP kapitāla novērtējums un iestādei specifiskās prudenciālās prasības

603. Kapitāla pietiekamības un saistīto prasību un norādījumu noteikšana saskaņā ar 7. sadaļā aprakstīto pārrobežu grupu procesu, ir daļa no kompetento iestāžu kopīgā lēmuma pieņemšanas procesa saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. pantu.

604. Uzraudzības pilnvaru īstenošana un uzraudzības pasākumu veikšana, tostarp, piemērojot papildu pašu kapitāla prasības saskaņā ar 104. panta 1. punkta a) apakšpunktu, konsolidētā vai atsevišķas sabiedrības līmenī, kā norādīts 7. sadaļā, jānosaka balstoties uz kompetento iestāžu kopīgu lēmumu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. pantu.

605. Pārrobežu grupas mētesuzņēmumam vai meitasuzņēmumiem papildu pašu kapitāla prasības piemērošanu saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 104. panta 1. punkta a) apakšpunktu būtu jāveic saskaņā ar kopīgo lēmumu pieņemšanas procesu, kas paredzēts minētās direktīvas 113. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

606. Saistībā ar diskusijām par pašu kapitāla līmeņa pietiekamību, un nosakot papildu pašu kapitāla prasības, kompetentām iestādēm vajadzētu apsvērt:

- a. risku būtiskuma un konstatēto trūkumu novērtējumu gan konsolidēta, gan atsevišķu sabiedrību līmenī (t. i., kuri riski ir būtiski grupai kopumā, un, kas ir būtiski tikai vienai sabiedrībai), un pašu kapitāla līmeni, kas nepieciešams, lai segtu šādus riskus;

- b. ja konstatētie trūkumi ir kopīgi visām sabiedrībām (piemēram, tie paši pārvaldības trūkumi pastāv visās sabiedrībās, vai izmantoto modeļu trūkumi vairākās sabiedrībās), koordinējot novērtēšanu un uzraudzības pasākumus, un jo īpaši, izlemjot, vai pasākumi būtu jāpiemēro konsolidētā līmenī vai proporcionāli sabiedrības līmenī attiecībā uz sabiedrībām, kam raksturīgi kopēji trūkumi;
- c. ICAAP novērtējuma rezultātus un viedokļus par ICAAP aprēķinu uzticamību, un to izmantošanu, nosakot papildu pašu kapitāla prasības;
- d. uzraudzības kritēriju rādītāju aprēķinu rezultātus izmanto, lai noteiktu papildu pašu kapitāla prasības attiecībā uz visām grupā ietvertajām sabiedrībām un konsolidētā līmenī; un
- e. papildu pašu kapitāla prasības, ko piemērot sabiedrībām un konsolidētā līmenī, lai pārliecinātos, ka pastāv galīgo pašu kapitāla prasību konsekvence, un vai ir nepieciešama pašu kapitāla pārvietošana no konsolidēta uz atsevišķu sabiedrību līmeni.

607. Lai noteiktu TSCR, kā norādīts 7. sadaļā, kompetentajām iestādēm jāapsver tāda paša līmeņa piemērošana kā kopīgo lēmumu prasībām saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Jo īpaši TSCR un citus kapitāla pasākumus attiecīgā gadījumā būtu jānosaka konsolidētā un individuālā līmenī vienībām, kas darbojas citās dalībvalstīs. Subkonsolidācijas līmenī TSCR un citiem kapitāla mēriem vajadzētu attiekties tikai uz subkonsolidētās grupas mātesuzņēmumu, lai izvairītos no divkāršas papildu pašu kapitāla prasības aprēķināšanas, ko kompetentās iestādes apsver piemērot meitasuzņēmumiem citās dalībvalstīs.

608. Ja pārrobežu grupas mātesuzņēmuma iestāžu vai meitasuzņēmuma iestāžu uzraudzības novērtējuma rezultāts par pārmērīgas sviras risku ir tāds, ka jānosaka papildu pašu kapitāla prasības, lai novērstu pārmērīgas sviras risku, tas jāievieš saskaņā ar KPD 113. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto kopīgā lēmuma pieņemšanas procesu un jāatspoguļo pašu kapitāla prasību atsevišķais kopums, pamatojoties uz sviras rādītāju.

609. Saistībā ar diskusijām par pašu kapitāla līmeņa pietiekamību pārmērīgas sviras riska segšanai un papildu pašu kapitāla prasību noteikšanu kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt:

- a. aspektus, kas iekļauti 394. punktā;
- b. papildu pašu kapitāla prasības, lai segtu pārmērīgas sviras risku, kas noteikts sabiedrībām un konsolidētā līmenī, lai pārliecinātos, ka pastāv galīgo pašu kapitāla prasību konsekvence, un, vai pašu kapitāls ir jāpārnes no konsolidētā uz sabiedrības līmeni.

610. Kompetentajām iestādēm ir savstarpēji jādalās ar visu attiecīgo informāciju par P2G noteikšanu (tostarp apmēru, pašu kapitāla struktūru P2G izpildei un uzraudzības iestāžu reakciju) iestāžu pārrobežu grupas mātesuzņēmumiem vai meitasuzņēmumiem, un P2G un P2G-LR noteikšana jāveic saskaņā ar kopīgā lēmuma pieņemšanas procesu atbilstoši Direktīvas 2013/36/ES 113. panta 1. punkta c) apakšpunktam. Kompetentajām iestādēm jo īpaši jāapspriež pieeja P2G noteikšanai individuālā līmenī gadījumā, ja šādā līmenī nav pieejami uzraudzības stresa testu dati, vai attiecīgā gadījumā jāvienojas par P2G piemērošanu tikai konsolidētā līmenī.

611. Uz P2G un P2G-LR jāattiecinā kompetento iestāžu kopīgs lēmums saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. panta 1. punkta c) apakšpunktu, un tie pienācīgi jāatspoguļo kopīgā lēmuma dokumentā, kas sagatavots saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 113. pantu.

11.3 SREP likviditātes novērtējums un iestādei specifiskās prudenciālās prasības

612. Ievērojot Direktīvas 2013/36/ES 113. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kompetentajām iestādēm vajadzētu apsvērt nozīmīgos "jautājumus" un/vai būtiskos "konstatējumus" vismaz šādos gadījumos, ja:

- a. kompetentās iestādes ierosinājušas īpašas kvantitatīvās likviditātes prasības; un/vai
- b. kompetentās iestādes ierosinājušas kādus citus mērus, kas nav īpašas kvantitatīvās likviditātes prasības, un likviditātes riskam un/vai finansējuma riskam piešķirtais vērtējums ir "3" vai "4".

11.4 Citu uzraudzības pasākumu piemērošana

613. Kompetentajām iestādēm, kas atbild par pārrobežu grupu uzraudzību, un to sabiedrībām, ja iespējams, jāapspriež un jākoordinē visu uzraudzības un agrīnas intervences pasākumu piemērošana grupai un/vai tās būtiskajām vienībām, lai nodrošinātu, ka identificētajām vājajām vietām tiek konsekventi piemēroti visatbilstošākie pasākumi, ņemot vērā grupas lielumu, tostarp savstarpējo atkarību un grupas iekšējo kārtību, kā izklāstīts iepriekš.

614. Kompetentajām iestādēm, kas ir atbildīgas par pārrobežu grupas sabiedrību prudenciālo uzraudzību, piemērojot uzraudzības vai administratīvos pasākumus, tostarp sankcijas iestādēm par to nespēju pienācīgi novērst trūkumus, kas saistīti ar NILL/TF riskiem, jāsadarbjas ar attiecīgajām NILL/TFN uzraudzības iestādēm saskaņā ar NILL/TFN sadarbības pamatnostādņu 8. iedaļu⁵² un saskaņā ar attiecīgo iestāžu pilnvarām un funkcijām, papildus pasākumiem, ko veic NILL/TFN uzraudzības iestādes, ir jāapsver vispiemērotākie prudenciālās uzraudzības pasākumi šo trūkumu un risku novēršanai.

⁵² EBI pamatnostādnes par sadarbību NILL/TFN jomā (EBA/GL/2021/15).

12. sadaļa. Uzraudzības stresa testēšana

12.1 Uzraudzības stresa testēšanas izmantošana kompetentajās iestādēs

615. Kompetentajām iestādēm, pamatojoties arī uz Direktīvas 2013/36/ES 100. pantu, jāizmanto uzraudzības stresa testēšana, lai atvieglotu SREP un jo īpaši tā galveno elementu uzraudzības novērtējumu, kā aprakstīts 4.–9. sadaļā. Konkrētāk, uzraudzības stresa testēšanai attiecīgā gadījumā jāpalīdz kompetentajām iestādēm:

- a. novērtēt iestāžu individuālos kapitāla riskus, kā minēts 6. sadaļā, vai likviditātes un finansējuma riskus, kā minēts 8. sadaļā;
- b. novērtēt iestādes stresa testēšanas programmu ticamību, kā arī ICAAP un ILAAP vajadzībām izmantoto iestāžu stresa testu scenāriju atbilstību, smagumu un ticamību; tostarp, iespējams, iestāžu galveno pieņēmumu un risku virzītājspēku apšaubīšanu;
- c. novērtēt iestāžu spēju izpildīt TSCR un OCR kapitāla pietiekamības novērtējuma kontekstā, kā noteikts 7.7. iedaļā; atkarībā no uzraudzības stresa testa tvēruma un veida šis novērtējums var attiekties tikai uz dažiem TSCR elementiem, kas ir iekļauti uzraudzības stresa testēšanas struktūrā (piemēram, papildu pašu kapitāla prasības attiecībā uz atsevišķām riska kategorijām, ja stresa tests ietver tikai šādas riska kategorijas);
- d. noteikt iestādēm P2G;
- e. identificēt atsevišķās riska jomās īstenotās iestāžu riska pārvaldības un kontroles iespējamās nepilnības vai trūkumus;
- f. identificēt iespējamās vispārējo pārvaldības pasākumu vai iekšējās kontroles nepilnības, proti, kompetentajām iestādēm uzraudzības stresa testēšana ir jāuzskata par papildu informācijas avotu iekšējās pārvaldības un iekšējās kontroles SREP novērtējuma vajadzībām, kā minēts 5. sadaļā. Konkrētāk, ja kompetentā iestāde, izmantojot uzraudzības stresa testēšanu, atklāj iestādes stresa testēšanas programmu vai riska datu atbalsta infrastruktūras nepilnības, tās jāņem vērā, novērtējot šīs iestādes vispārējo pārvaldības un riska pārvaldības sistēmu;
- g. noteikt konkrētas kvantitatīvas likviditātes prasības saistībā ar likviditātes pietiekamības novērtējumu, jo īpaši tad, ja kompetentā iestāde nav izstrādājusi konkrētus uzraudzības kritērijus attiecībā uz likviditātes prasībām. Attiecīgā

gadījumā konkrēti likviditātes uzraudzības stresa testu elementi ir jāizmanto kā ievades dati, nosakot konkrētas likviditātes prasības iestādēm (piemēram, neto naudas izejošo plūsmu un atbilstīgu likvīdo aktīvu salīdzinoša analīze negatīvā scenārijā vairākos laika periodos, termiņu sadalījuma novērtējums stresa apstākļos), kā noteikts 9.4. iedaļā.

616. Turklāt uzraudzības stresa testēšanai ir jāpalīdz kompetentajām iestādēm novērtēt uzraudzības organizatoriskās procedūras un plānot uzraudzības resursus, ņemot vērā arī citu būtisku informāciju, jo īpaši saistībā ar konkrētu SREP elementu biežāku un padziļinātāku novērtējumu iestādēs, kas nav 1. kategorijas iestādes, un noteikt Direktīvas 2013/36/ES 99. pantā paredzētās uzraudzības pārbaudes programmas darbības jomu.
617. Attiecīgā gadījumā kompetentajām iestādēm uzraudzības stresa testu scenāriji un rezultāti ir jāizmanto arī kā papildu informācijas avoti, novērtējot iestāžu darbības atjaunošanas plānus, jo īpaši iestādes izmantoto scenāriju un pieņemumu izvēli un smagumu.
618. Kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā arī jāizmanto uzraudzības stresa testēšanas rezultāti, veicot analīzi, lai piešķirtu dažādas pilnvaras un atļaujas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 575/2013 vai Direktīvu 2013/36/ES, piemēram, saistībā ar būtiskām līdzdalībām, apvienošanām un iegādēm, kā arī akciju atpirkšanām.
619. Attiecīgā gadījumā kompetentajām iestādēm arī jāizmanto uzraudzības stresa testēšanas rezultāti, veicot tematisku analīzi par tādu iestāžu grupas iespējamu neaizsargātību, kurām ir līdzīgi riska profili.
620. Kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jāizmanto uzraudzības stresa testēšana arī kā līdzeklis, lai motivētu iestādes uzlabot to iekšējās stresa testēšanu un riska pārvaldības spējas: konkrētāk, uzraudzības augšupvērsts stresa tests varētu motivēt iestādes turpināt pilnveidot un uzlabot datu apkopošanu, risku modelēšanu un IT rīkus stresa testēšanas un riska pārvaldības vajadzībām.

12.2 Uzraudzības stresa testēšanas galvenie elementi

621. Pieņemot lēmumu par uzraudzības stresa testēšanas galvenajiem elementiem, kompetentajām iestādēm cita starpā jāņem vērā:
- a. tvērums, proti, vai tiek aptverti konkrēti vai vairāki riska faktori, konkrēti individuāli portfeli vai darbības, vai nozares / ģeogrāfiskie reģioni, visi vai vairāki portfeli;
  - b. struktūra, proti — 1) jutīguma analīze (viens faktors vai vienkārši vairāki faktori), 2) scenārija analīze vai 3) reversā stresa testēšana. Kompetentajām iestādēm ir jāizvēlas struktūra, kas ir vispiemērotākā stresa testa mērķim, proti, jutīguma analīze vienam riska faktoram vai vairākiem riska faktoriem parasti ir jāizvēlas, novērtējot individuālu kapitāla risku vai likviditātes vai finansējuma riskus; scenārija analīzes pieeja parasti ir jāizvēlas, novērtējot vispārējo kapitāla pietiekamību;

savukārt reversā stresa testēšana cita starpā var būt piemērota, novērtējot iestādes izmantoto scenāriju smagumu;

- c. darbības joma, proti, pārrobežu grupu perimetrs — lai novērtētu grupas vispārējo kapitāla pietiekamību, kompetentajām iestādēm ir jānodrošina, ka stresa testos ir ņemtas vērā visas attiecīgās grupas struktūrvienības;
- d. stresa testos iekļauto iestāžu izlase — plānojot uzraudzības stresa testēšanu vairāk nekā vienai iestādei, kompetentajām iestādēm ir jāapsver atbilstoša testējamā izlase, jo īpaši tad, ja uzraudzības stresa testēšanu izmanto konkrētu komercdarbības virzienu / modeļu tematiskam novērtējumam vai ietekmes pētījumiem/novērtējumiem;
- e. pieeja (leļupvērsts stresa tests, augšupvērsts stresa tests, abu apvienojums, nosakot iestādei konkrētus “enkura” scenārijus).

622. Izstrādājot un veicot uzraudzības stresa testus SREP vajadzībām, kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā aktīvu kvalitātes pārbaucēju (AQR) rezultāti, ja tādi ir pieejami, piemēroti un nav jau iekļauti iestāžu finanšu pārskatos. Uzraudzības stresa testēšanu apvienošanu ar AQR var uzskatīt par lietderīgu, nodrošinot, ka uzraudzības stresa testā iekļauto iestāžu bilances pozīcijas tiek precīzi atspoguļotas ar uzlabotiem un salīdzināmiem izejas datiem no visām iesaistītajām iestādēm.

623. Kompetentās iestādes var arī izskatīt iespēju paredzēt iepriekš noteiktus kapitāla mērķrādītājus, jo īpaši sistēmas mēroga stresa testu (tostarp valsts līmeņa stresa testu) kontekstā, vai paredzēt vispārīgas vai individuālas robežvērtības. Tādā gadījumā tiem jābūt piemērotiem un jāņem vērā uzraudzības mērķi. Šādi mērķrādītāji vai robežvērtības ir konsekventi jāpiemēro iestādēm uzraudzības stresa testu satvarā.

12.3 Organizatoriskie un pārvaldības pasākumi kompetentajās iestādēs

624. Kompetentajām iestādēm ir jāizstrādā efektīva uzraudzības stresa testēšanas programma. Šī programma ir jāatbalsta ar attiecīgiem organizatoriskiem, pārvaldības un IT pasākumiem, nodrošinot, ka uzraudzības stresa testus var veikt pietiekami bieži. Uzraudzības stresa testēšanas programmai ir jāpalīdz efektīvi īstenot uzraudzības pārbaudes programmu attiecībā uz atsevišķām iestādēm. Programmai ir arī jāatspoguļo, kā kompetentā iestāde pieņem lēmumus par uzraudzības stresa testēšana veidu izvēli, rūpīgi ņemot vērā katra testa mērķus.

625. Pārvaldības, organizatoriskajiem un IT pasākumiem, kas atbalsta uzraudzības stresa testēšanas programmu, ir jāietver vismaz:

- a. pietiekami cilvēkresursi, materiālie resursi, dati un IT infrastruktūra, lai izstrādātu un veiktu uzraudzības stresa testus. Konkrētāk, uzraudzības stresa testēšanas programma ir jāatbalsta ar atbilstošu datu un metodoloģijas pieeju, aptverot visus

aspektus, tostarp scenārijus un pieņēmumus (piemēram, veidnes, norādījumus, dokumentāciju), un šai programmai ir jānodrošina gan elastīgums, gan attiecīgs kvalitātes un kontroles līmenis;

- b. kvalitātes nodrošināšanas process, kas aptver stresa testēšanas plānošanu, izstrādi un veikšanu, un iestāžu rezultātu salīdzināmība;
- c. uzraudzības stresa testēšanu integrēšana citos attiecīgajos uzraudzības procesos. Tādējādi vajadzības gadījumā un atbilstoši visiem juridiskajiem ierobežojumiem, organizācijai ir jāatbalsta informācijas iekšēja koplietošana un visu stresa testēšanas programmas aspektu (piemēram, gan kvantitatīvo, gan kvalitatīvo rezultātu) izmantošana.

626. Pārvaldības pasākumu satvarā kompetentajām iestādēm ir jānodrošina uzraudzības stresa testēšanas programmas regulāra pārskatīšana — gan kvalitatīva, gan kvantitatīva —, lai pārliecinātos par tās piemērotību.

627. Kompetentajām iestādēm ir jāievieš procesi un pasākumi, ar ko nodrošināt efektīvu dialogu ar iestādēm par uzraudzības stresa testiem un to rezultātiem. Šim dialogam jāatspoguļo paredzētie mērķi, tas jāuzsāk tieši (bet ne tikai) uzraudzības stresa testu veikšanas laikā, lai novērtētu iestāžu vispārējo kapitāla pietiekamību, un dialogs jāorganizē vispārīgākā šajās pamatnostādnēs noteikto SREP novērtējumu kontekstā. Šāda dialoga vajadzībām gan tehniskajā, gan vadības līmenī kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā jānodrošina, lai:

- a. iestādēm tiktu sniegti atbilstoši, pietiekami detalizēti un precīzi skaidrojumi un norādījumi par augšupvērtajā stresa testā izmantotās metodoloģijas un pieņēmumu piemērošanu;
- b. iestādēm tiktu sniegtas atbilstošas, pietiekami detalizētas un precīzas instrukcijas par pamatinformāciju, kas tām jāiesniedz kompetentajām iestādēm kopā ar stresa testu rezultātiem;
- c. iestādēm tiktu sniegts skaidrojums, attiecīgā gadījumā pēc diskusijām par uzraudzības stresa testu rezultātiem, kuru dēļ ir jāpiemēro uzraudzības pasākumi. Tas kompetentajām iestādēm ir jāapsver jo īpaši tādu sistēmas mēroga stresa testu gadījumā, kuru rezultātā ir jāpiemēro uzraudzības pasākumi.

628. Piemērojot uzraudzības stresa testēšanu pārrobežu grupām un to struktūrvienībām, kompetentajām iestādēm ir jāapmainās ar informāciju un, ja tas ir praktiski iespējams, attiecīgi jāapspriež šis process uzraudzītāju kolēģijās. Konkrētāk, kompetentajām iestādēm ir jānodrošina, lai tiktu darīta pieejama un apspriesta attiecīgā informācija par metodoloģiju, scenārijiem un galvenajiem pieņēmumiem, kā arī uzraudzības stresa testu — īpaši to, kuru mērķis ir kapitāla vai likviditātes pietiekamības novērtēšana — rezultātiem.

629. Kompetentajām iestādēm ir arī jānosaka, kādu informāciju par uzraudzības stresa testiem un to rezultātiem drīkst publiskot, ņemot vērā uzraudzības stresa testu paredzētos mērķus. Pieņemot lēmumu par uzraudzības stresa testu rezultātu vai metodoloģijas publiskošanu, kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā sava nozīme šajos testos un pieeja izvēle (lejuvērsts stresa tests, augšupvērsti stresa tests), kā arī jāizskata pašu veiktā analīze, lai papildinātu publiskotos rezultātus.

12.4 Process un metodoloģiski apsvērumi

630. Kompetento iestāžu noteiktajai uzraudzības stresa testēšanas programmai ir jānodrošina vismaz tas, ka:

- a. plānojot uzraudzības stresa testos izmantojamo metodoloģiju un pieņēmumus, kompetentajām iestādēm ir jāpieņem lēmums par stresa testu struktūru un elementiem, kas ir pēc iespējas piemērotāki to mērķim, t. i., kas ir saistīti ar uzraudzības (vai citiem) mērķiem, kurus noteikusi kompetentā iestāde;
- b. veicot uzraudzības stresa testus lielākai iestāžu izlasei, kompetentās iestādes var apsvērt iespēju izmantot uzraudzības stresa testu struktūru dažādām iestāžu kategorijām, kā noteikts 2.4. iedaļā, jo īpaši tad, ja stresa tests ir lejuvērsts;
- c. kompetentajām iestādēm ir jāapsver attiecīgi uzraudzības stresa testu veikšanas termiņi, tostarp scenāriju periodi un laikposms, kurā tiek analizētas pārvaldības darbības, ko stresa testam ir ierosinājušas iestādes. Testa periodi ir jāaplūko arī dialogā ar iestādi, kad tas ir būtiski saistībā ar paredzēto stresa testa mērķi, un arī saistībā ar to, cik lielā mērā iesaistītās iestādes sniegtie dati būs aktuāli turpmāk;
- d. kompetentajām iestādēm ir jāizskata visas zināmās turpmākās regulatīvās izmaiņas, kas skars iestādes stresa testa satvarā un periodā, ja šīs izmaiņas attiecas uz stresa testa mērķi.

631. Scenāriju analīzes stresa testa gadījumā kompetentajām iestādēm ir jāpieņem lēmums, vai izmantot vienu scenāriju, ko piemērot visām stresa testa tvērumā iekļautajām iestādēm, vai izstrādāt katrai iestādei savu konkrētu scenāriju (pēdējais nebūtu jāuzskata par tādu, kas atbrīvo iestādes no pienākuma izstrādāt pašām savus scenārijus ICAAP un ILAAP stresa testēšanas vajadzībām), vai arī apvienot abas iespējas. Kompetentajām iestādēm ir jāizskata kapitāla un likviditātes resursu nodošanas spēja stresa apstākļos un jebkādi iespējamie traucējumi, tostarp juridiski un darbības kavēkļi.

632. Turklāt, izstrādājot uzraudzības stresa testu metodoloģiju, jāizskata šādi aspekti:

- a. lai novērtētu kapitāla pietiekamību, kompetentajām iestādēm ir jāizskata stresa testa ietekme uz iestādes peļņas un zaudējumu pārskatu, bilanci, riska darījumu apmēru un aizņemto līdzekļu īpatsvaru un jāanalizē stresa testa ietekme uz stresa testā iekļauto iestāžu kapitāla rādītājiem;

- b. augšupvērstu stresa testu gadījumā kompetentajām iestādēm ir jāizskata, cik lielā mērā tās nosaka iestāžu bilanču un peļņas un zaudējumu pārskatu modelēšanas metodoloģiju. Piemēram, iestāžu bilances var uzskatīt par statiskām, ļaujot kompetentajām iestādēm novērtēt aktuālos riskus laika gaitā. Vai arī tās var uzskatīt par dinamiskām, tādējādi sniedzot iespēju, piemēram, tālredzīgāk analizēt, kā iestāžu komercdarbības plāni varētu attīstīties stresa scenārija gadījumā vai kā laika gaitā varētu mainīties kredītu apmērs. Lai būtu iespējams labāks salīdzinājums, kompetentās iestādes var apsvērt iespēju piemērot statistisku bilanču pieeju. Savukārt, lai iegūtu labāku atgriezenisko saiti par iestāžu paredzēto vai plānoto reakciju uz stresu un satricinājumu, var dot priekšroku dinamiskas bilances pieejai;
- c. kompetentajām iestādēm ir jāapsver, kā stresa testos ņemta vērāsekundārā jeb atgriezeniskās saites ietekme ie, kad tas ir aktuāli, atzīstot ierobežojumus, ar ko saistīti ex ante pieņēmumi augšupvērstu stresa testu gadījumā;
- d. augšupvērstu uzraudzības stresa testu vajadzībām kompetentajām iestādēm ir jācenšas konsekventi un taisnīgi novērtēt šādu stresa testu ietekmi uz uzraudzības stresa testos iekļautajām iestādēm, ievērojot vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Kompetentajām iestādēm ir arī jāizskata, cik lielā mērā stresa testu rezultāti atspoguļo modelēšanas pieejas izvēles un vērtējumus starp iestādēm un lēmumu atšķirības, nevis iestāžu risku faktiskās atšķirības.

633. Kompetentajām iestādēm jācenšas novērtēt modeļa risku stresa testēšana, un tām vajadzētu būt piekļuvei dažāda veida salīdzinošai informācijai. Attiecīgā gadījumā ir ieteicams izmantot vairākas perspektīvas/kritērijus. Ir svarīgi atzīt, ka neviens modelis nav nevainojams, un skaidri noteikt zināmos un iespējamos trūkumus. Izpratne par atsevišķu iestāžu stresa testēšanas modeļu ierobežojumiem un trūkumiem var papildināt uzraudzības stresa testēšanas procesu un mazināt iespējamās problēmas saistībā ar modeļu risku.

Pielikumi

1. pielikums. Operacionālais risks, piemēri saiknei starp zaudējumiem un riska virzītājspēkiem

Lai izprastu operacionālā riska izpausmes, ir nepieciešams saprast sakarību starp konkrētā riska gadījuma virzītājspēkiem un riska ietekmi (t.i. iznākumu). Šajā tabulā doti dažī piemēri⁵³.

	Noteicošais faktors	Riska notikums	Ietekmes veidi (rezultāti)
Cilvēki	Ļaunprātīga dedzināšana - personas apzināti izraisīta darbība	Ugunsgrēks - notikums	<ul style="list-style-type: none"> • Nāve/traumas • Finansiāli zaudējumi/izmaksas • Īpašuma bojājums • Klientu traucējumi
Process	Manuālās kļūdas	Neprecīzi konti	<ul style="list-style-type: none"> • Finansiāli zaudējumi • Pārstrādāšanas konti
Sistēmas	IT programmatūras vaina	Slēgti/nepieejami bankomāti	<ul style="list-style-type: none"> • Klientu sūdzības • Kompensācija • Kaitējums reputācijai • Normatīvs brīdinājums
Ārējs	Ļoti smagas sniega vētra	Ēku nepieejamība/ārkārtas pasākumu piesaukšana	<ul style="list-style-type: none"> • Klientu traucējumi • Finansiāli zaudējumi • Remonta izmaksas

⁵³ Pamatcēlonis rada risku, kam ir sava ietekme vai vairāki iznākumi, dažī no kuriem ir izmērāmi.

2. pielikums. P2R un P2G galvenās iezīmes un atšķirības

	<u>P2R</u>	<u>P2G</u>
Raksturs	Prasība virs 1. pīlāra un zem kopējo kapitāla rezervju prasības saskaņā ar CRD 104. pantu	Prasība virs kopējo kapitāla rezervju prasības
Piemērošanas joma	1) neparedzētu zaudējumu risks 12 mēnešu periodā, uz ko neattiecas minimālās prasības; 2) paredzētu zaudējumu risks 12 mēnešu periodā, ko uzkrājumi pietiekami nesedz; 3) risks, ko rada riska nepietiekams novērtējums modeļu nepilnību dēļ; 4) riski, kas izriet no pārvaldības nepilnībām.	Attiecīgo stresa testu kvantitatīvie rezultāti (citas iespējamās jomas ir jāizskata sīkāk)
Noteikšana	Aprēķinā ņem vērā ICAAP skaitļus, ja tie novērtēti kā ticami, ko pamato, piemēram, uzraudzības kritēriji, ko piemēro saistībā ar ICAAP aprēķiniem, uzraudzības atzinumu utt.	Aprēķināšana, pamatojoties uz negatīva scenārija maksimālo ietekmi uz CET1 rādītāju, ko koriģē, piemēram, attiecībā uz ticamām riska mazināšanas darbībām vai citiem faktoriem, un kompensē pret pašu kapitālu, kas tiek turēts CCB un — izņēmuma gadījumos — CCyB izpildei, ja tā sedz tos pašus riskus, uz kuriem attiecas stresa testa pieņēmumi.
Kapitāla kvalitāte	Pašu kapitāls, kas atbilst regulatīvajām prasībām un kura struktūra ir vismaz tāda pati kā 1. pīlāram	Tikai CET1
Attiecināmība uz peļņas sadales ierobežojumiem saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 141. pantu	Jā	Nē

Paziņošana iestādei	Daļa no TSCR rādītāja, kas noteikts saistībā ar visiem 1. pīlāra rādītājiem (kopējais pašu kapitāls, T1, CET1)	Kā atsevišķs rādītājs, kas nav daļa no TSCR vai OCR, izskaidrojot, kā tas ietekmē visus kapitāla rādītājus (T1 un kopējais pašu kapitāls)
Atbilstība	Prasības, kas ir jāievēro vienmēr, arī stresa apstākļos	Iestādēm ir P2G jāintegrē savā kapitāla plānošanā, riska pārvaldībā un darbības atjaunošanas plānošanā, nodrošinot līmeni, kas pārsniedz P2G noteikto līmeni.
Uzraudzības iestāžu reakcija uz pārkāpumiem	Var piemērot visus uzraudzības pasākumus; pārkāpuma rezultātā var atsaukt licenci; par iestādi, kas pieļāvusi pārkāpumu, noregulējuma nolūkā uzskata, ka tā kļūst vai iespējams kļūs maksātnespējīga.	Nav automātiskas saiknes starp pašu kapitāla līmeņa samazināšanos zem P2G noteiktā līmeņa un konkrētiem uzraudzības pasākumiem, taču šādas samazināšanās gadījumā tiktu sākts pastiprināts dialogs ar iestādi, jo būtu jāizstrādā ticams kapitāla plāns.